Agatha Christie

BİR MARY WESTMACOTT ROMANI

BİTMEMİŞ PORTRE

ALTIN KİTAPLAR

Agatha Christie

BİR MARY WESTMACOTT ROMANI

BİTMEMİŞ PORTRE

TÜRKÇESİ
ÇİĞDEM ÖZTEKİN

ALTIN KİTAPLAR

İçindekiler

ÖNSÖZ 7

BİRİNCİ KİTAP

ADA

1. Bölüm: Bahçedeki Kadın..... 11
2. Bölüm: Eylem Çağrısı 16

İKİNCİ KİTAP

TUVAL

1. Bölüm: Evde..... 27
2. Bölüm: Yurtdışında..... 53
3. Bölüm: Grannie 78
4. Bölüm: Ölüm..... 102
5. Bölüm: Anne ve Kız 117
6. Bölüm: Paris..... 140
7. Bölüm: Büyümek 155
8. Bölüm: Jim ve Peter..... 177
9. Bölüm: Dermot 198
10. Bölüm: Evlilik..... 218
11. Bölüm: Annelik 245
12. Bölüm: Barış..... 263
13. Bölüm: Arkadaşlık..... 269
14. Bölüm: Sarmaşık 277
15. Bölüm: Zenginlik..... 291

16. Bölüm: Kayıp.....304
17. Bölüm: Felaket.....310
18. Bölüm: Korku.....335

ÜÇÜNCÜ KİTAP
ADA

1. Bölüm: Teslimiyet.....349
2. Bölüm: Yansıma.....353
3. Bölüm: Kaçış.....357
4. Bölüm: Başlangıç.....365

Önsöz

Sevgili Mary,

Sana bu elyazısı metni göndermemin tek nedeni belki de bunu ne yapacağımı bilememem. Tek bildiğim bunun bir şekilde gün ışığına çıkması gerektiği. Biri yapmalı bunu. Bilirim, gerçek bir dâhi resimlerini stüdyosunda saklar ve kimseye göstermez ama ben hiçbir zaman öyle biri olmadım, aslında kesinlikle üstün yetenekleri olan biri de değilim –ben yalnızca sıradan, gelecek vaat eden bir portre ressamı– Bay Larraby'yim.

Evet, canım, sen herkesten iyi bilirsin, çok sevdiğin ve sana mutluluk veren bir şeyden koparılmanın ne demek olduğunu... Zaten benim aramdaki dostluğun temeli de buna dayanmıyor mu? Ne var ki benim aksime sen yazarlıktan anlıyorsun.

Bu metni okuduğunda Barge'in önerilerini dikkate aldığımı göreceksin. Hâlâ anımsıyorsun değil mi? "Yeni bir alanda çalışmayı denemelisin," demişti bana. İşte bu portre... ama sanırım çok kötü, çünkü bu alanda bilgim yok. Eğer iyi olmadığımı söylersen sana inanırım. Eğer bu metinde ikimizin sanatın olmazsa olmazı olduğunu düşündüğümüz şeyden ufak da olsa bir ize rastladığın kanısına varırsan, bu durumda bunun basılmaması için hiçbir neden göremiyorum. Yazıda gerçek

isimleri kullandım ama tabii sen bunları değiştirebilirsin. Değiştirmesen de kim bundan rahatsız olacak ki? Michael asla! Dermot'un ise kendini asla tanımayacağından eminim. O öyle bir insan değil. Celia'ya gelince, o kendisinin de söylediği gibi öyküsünün herkesin başına gelebilecek üstelik de sıklıkla görülen sıradan bir olay olduğu kanısında. Zaten beni asıl ilgilendiren de onun öyküsü değil. Celia... Evet, Celia'nın kendisi...

Aslına bakarsan onu bir tuvalde yaşatmak isterdim ama bu olanaksızdı, dolayısıyla başka bir alanı denemem gerekti. Ama bu üzerinde çalıştığım –bana son derece yabancı bir alan– sözcükler, cümleler, virgüller ve noktalar... bunlar benim işim değil. Bunu sen de göreceksin. Ve sanırım ister istemez, "que ça se voit!" (1) *diyeceksin!*

Onu iki açıdan inceledim. Birincisi kendi bakış açımdan. İkincisiyse onun bakış açısından; çünkü birlikte olduğumuz yirmi dört saat içinde hiç değilse belirli anlarda onun ruhunu okuyabildim ve onu, onun gözüyle görebildim sanıyorum. Bu iki bakış açısının her zaman uyuşmadığını belirtmeliyim. Aslında belki beni umutlandıran, yüreklendiren ve bana büyüleyici gelen de buydu. Tanrı'yı oynamak ve gerçeği bilmek...

Bir yazar yalnızca kendi yarattığı kahramanların tanrısı olabilir. Onlara istediğini yapma ya da yaptırma gücü elindedir, en azından kendisi öyle olduğunu sanır. Ama bazen kahramanların da onu şaşırttıkları, hayal kırıklığına uğrattıkları olur. Acaba Tanrı için de durum aynı mı?... Evet, bunu çok merak ediyorum...

Evet, tatlım, bu konuda daha fazla bir şey söylemek istemiyorum. Lütfen benim için elinden geleni yap.

Daima senin olan

J.L.

---

(1) Bu apaçık ortada!

BİRİNCİ KİTAP

ADA

Denizin ortasında
Çok uzaklarda
Issız bir ada
Uzun yolculuklarında
Güneye
Kuşların kısa bir süre uğradığı
Bir gece konaklayıp
Sonra kanat çırparak uzaklaştıkları

Güney denizlerine...
Ben de çok uzaklarda bir adayım
Denizin orta yerinde
Ve anakaradan bir kuş
Konmuş üzerime...

1. BÖLÜM

Bahçedeki Kadın

Bir şeyi çok iyi bilip de ne yaparsan yap anımsayamamanın nasıl bir duygu olduğunu bilir misin?

Şehre uzanan kıvrımlı beyaz caddede yürüdüğüm sürece hep bu duygu içindeydim.

Denizin üzerine uzanan o kayalıktan ayrılırken hissetmiştim bu duyguyu, attığım her adımla şiddetlendi ve beni tamamen etkisine aldı. Sonunda palmiyeli bulvarın sahile açıldığı o noktada durdum. Birden anlamıştım. Ya o anda olacaktı ya da asla. Bilinçaltımı kaplayan o gölge dışarı çıkarılmalı, incelenmeli, denenmeli ve ne olduğu benim kesin olarak bilebileceğim şekilde saptanmalıydı. Üstelik bu bir an önce yapılmalıydı, yoksa çok geç olabilirdi.

Her zaman bir şeyi anımsamak istediğimde yaptığımı yaptım; olayların üzerinden yeniden teker teker geçtim.

Şehirden buraya uzanan yol... Toz ve ensemde yanan güneş. Hayır, bununla bir yere varamayacaktım.

Villanın bahçesi... Serin ve huzur verici... gökyüzüne doğru uzanan heybetli koyu yeşil servi ağaçları. Denize bakan o ban-

kın durduğu düzlüğe kadar uzanan yeşil otlarla kaplı patika. Bankta oturan kadını görünce yaşadığım şaşkınlık ve kızgınlık.

Daha ilk anda tuhaf bir huzursuzluk hissetmiştim. Başını çevirip bana baktı. İngiliz bir kadın, bir şeyler söyleme gereksinimi hissettim; afallamamı kapatacak bir şey.

"Buradan manzara çok güzel."

Söylediğim buydu; sıradan, aptalca bir ifade. Onun yanıtı ise onun gibi terbiyeli, soylu bir kadından beklenilebilecek şekildeydi.

"Muhteşem," dedi. "Üstelik çok da güzel bir gün."

"Ama şehirden biraz uzak."

Bunu onayladı ve ayrıca yolun da yokuş ve tozlu olduğunu ekledi.

Hepsi bu kadardı işte.

Daha önce hiç karşılaşmamış ve bir daha da karşılaşmayacak olan iki İngiliz'in yurtdışındaki karşılaşmalarında birbirlerine söyledikleri hiçbir şey ifade etmeyen, saygılı, basmakalıp sözcükler. Oradan ayrılıp çok ender rastlanılan bitkileri görmek için villanın bahçesinde birkaç tur attım ve yeniden şehre doğru yola koyuldum.

Hepsi aslında bu kadardı ama yine de bir şekilde bir eksiklik vardı işte. Kendimi her nedense çok iyi bildiğim bir şeyle karşı karşıya olduğum ama anımsayamadığım duygusundan kurtaramıyordum.

Acaba davranışındaki bir şey miydi beni böyle düşündüren? Hayır, davranışları son derece normal ve nazikti. Yüz kadından doksan dokuzu böyle görünüme sahipti ve bu şekilde davranırdı.

Ama... ama yine de –evet bundan eminim– ellerime bakmamıştı.

Evet, aslında bunu yazmam çok tuhaf! Düşününce anlam veremiyorum. Bu tam anlamıyla bir çelişki. Mantıksız, kendim bile bununla ne demek istediğimi bilemiyorum.

Ellerime bir an bile bakmadı. Bilirsin, kadınların ellerime bakmasına alışkınımdır. Kadınlar hemen tepki verirler. Üstelik çok da duyarlıdırlar. Genellikle yufka yürekli ve sevecendirler, yüzlerinde beliren genellikle nefret ettiğim ama bazen de minnet duyduğum o ifadeye alıştım artık: Acıma duygusu ve sağduyu; fark ettiklerini belli etmeme kararlılığı. Ve davranışlarındaki o ani değişiklik; yumuşaklık, anlayış.

Ama bu kadın ellerimi ne görmüştü ne de dikkatini çekmişti.

Onu düşünmeye başladım. Aslında çok ilginçti bu durum. Arkamı döndüğüm anda onun görünüşünü anımsamıyordum bile. Tek aklımda kalan sarı saçları ve otuzlu yaşlarda olduğuydu. Hepsi bu kadar. Ama tepeden aşağı şehre doğru yürürken puslu görüntüsü –aynen karanlık odada banyo edilen bir fotoğraf gibi– giderek daha da çok belirdi gözlerimin önünde. (Bu da geçmişte kalmış anılarımdan biri; babamla evimizin bodrumunda çektiğimiz fotoğrafların negatiflerinin banyosunu yapardık.)

Bunun ne kadar heyecan verici bir şey olduğunu asla unutmadım. Geliştirici ilaçlı banyonun boş, beyaz filmin yüzeyini kaplaması. Ve sonra birden küçücük bir noktanın belirmesi, giderek koyulaşması ve büyüyüp şekil alması. O andaki heyecan... belirsizlik. Filmin giderek koyulaşması, ancak yine de net olarak hiçbir şeyin görünmemesi. Yalnızca açık ve koyu

alanlardan oluşan bir keşmekeş ve sonra bir algı: Bir ağaç dalı, bir yüz ya da bir koltuk kolçağı. Yine de negatifin ters mi yüz mü olduğunu bilemez, anlamak için çevirirdiniz. Hiçlikten oluşumuna kadar resmi izlerdiniz filmde umutla. Ta ki sonuçta tamamı kararıp hiçbir şey görülemeyecek şekle gelinceye dek...

O an hissettiklerimi sanırım daha iyi açıklayamam. Şehre doğru yürüdüğüm sürece gözlerimin önünde kadının yüzündeki o ifade giderek daha da belirgin bir hal aldı. Minik, firuze rengi küpeli küçük basık kulakları, kulaklarından birinin üzerine düşen sarı bukleli saçları, yüz hatları –mavi gözlerindeki o parlak bakış– dikkat çekecek kadar sık, gür ve koyu kahverengi kirpikler ve de ince, şaşkınlıkla kalkmış kaşlar. Küçük kare yüzdeki minik ağzın sert ifadesi.

Bu yüzdeki ifade de canlandı gözümde –ama birden değil– yavaş, yavaş, aynen banyo edilen bir film gibi...

Daha sonra olanları açıklayamam. Başlangıç aşaması tamamlanmıştı ve görüntünün karardığı o an gelmişti... Ama karşımdaki bir film şeridi değildi, bir insandı. Dolayısıyla gelişim sürdü. Yüzeysel olan giderek daha içselleşti ya da belirginleşti, siz bunu nasıl algılarsınız bilmem ama benim için gördüğümün *arkasında* gizli anlam belirginleşti. Ne yazık ki bunu size daha açık bir şekilde anlatmam olanaksız.

Biliyordum, sanırım onu gördüğüm andan beri gerçeği biliyordum. Resmin banyo edilmesi benim içimde gerçekleşmişti. Ve resim bilinçaltımdan bilincime doğru yol almıştı...

Biliyordum, ama tamamen belirinceye kadar bildiğimin ne olduğunu fark edemedim. Birden siyah beyaz bir resim belirdi önümde. Önce küçük bir nokta... ve sonra tam bir resim.

Geri döndüm ve hızla, elimden geldiğince hızlı bir şekilde tozlu yoldan yukarı, tepeye koştum. Aslında kondisyonum oldukça iyiydi ama nedense yeterince hızlı olamadığım gibi bir his vardı içimde. Villanın büyük kapısından geçtim, yüksek servilerin önünden ilerledim ve yeşil otlarla bezeli patikayı aştım.

Kadın tam onu bıraktığım yerde oturuyordu.

Soluk soluğa kalmıştım. Bankın üzerine kadının hemen yanına çöktüm.

"Bakın," dedim. "Ne kim olduğunuzu ne de hakkınızda bir şey biliyorum. Ama bunu yapmamalısınız. Anlıyor musunuz? *Yapmamalısınız*."

2. BÖLÜM

Eylem Çağrısı

Sanırım o an olması gerektiği şekilde tepki vermemesi çok tuhaftı ama bunun nedenini ancak daha sonra anlayabildim. Aslında şöyle sorması gerekirdi: "Siz ne demek istiyorsunuz, Tanrı aşkına?" ya da "Ne dediğinizin farkında mısınız?" ya da yalnızca öylesine *bakabilir*, beni soğuk, duygusuz bakışlarla süzebilirdi.

İşin gerçeği o bunları çoktan aşmıştı. O anda onu ilgilendiren yalnızca gerçekleriydi. Başka biri ne söylerse ya da ne yaparsa yapsın, hiçbir şey onu şaşırtmıyordu.

Beni asıl korkutan da zaten onun bu soğukkanlı, uysal ve sakin hali oldu. Sıkıntı ile baş edilebilir; sinirle, gergin bir duygusal durumla bir şekilde başa çıkabilirsiniz, çünkü gerginlikler öyle ya da böyle geçmeye mahkûmdur ve üstelik gerginlik ne kadar şiddetliyse bunu gidermek için verilecek tepki de o kadar etkin olacaktır. Ama soğukkanlı ve mantıklı bir kararlılık çok farklıdır, böyle bir durum yavaş yavaş gelişir ve öyle kolay kolay da giderilemez.

Beni düşünceli düşünceli süzdü ve hiçbir şey söylemedi.

Israrla, "Bana hiç değilse nedenini söylemeyecek misiniz?" diye sordum.

Sanki bunda haklı olduğunu belirtircesine ağır ağır başını salladı.

"Çok basit," dedi. "En doğrusu bu!"

"Yanılıyorsunuz," diye haykırdım. "Kesinlikle ve tamamen yanılıyorsunuz."

Bu gibi şiddetli tepkiler de onu hiç ilgilendirmiyordu. Bunlar için çok fazla soğukkanlı ve kayıtsızdı.

"Bunun üzerinde çok düşündüm," dedi. "En iyisi bu, *en doğrusu*! Basit, kolay ve çabuk! Ayrıca bu, hiç kimseye bir sorun getirmeyecek."

Bu son sözcükleri bana onun çok iyi eğitim almış, düşünceli bir insan olduğunu göstermeye yetmişti. Her koşulda "yakınlarına, çevresine" karşı saygılı olmaya çalışıyordu.

"Peki ya sonrasında?" diye sordum.

"Bu riski göze almak gerekir."

Merakla, "Bunun bir yararı olacağına gerçekten inanıyor musunuz?" diye sordum.

"Korkarım evet," dedi ağır ağır. "İnanıyorum. Hiçlik... bu gerçek olamayacak kadar güzel bir şey olurdu. Yalnızca uyumak, huzur içinde ve bir daha hiç uyanmamak... Bu çok hoş *olurdu*."

Gözlerini derin bir düşe dalmışçasına hafifçe kapamıştı.

Birden, "Çocukluğunuzda odanızın duvar kâğıtları ne renkti?" diye sordum.

"Leylak rengi süsenler, bir sütuna dolanmışlardı..." Sonra birden kalakaldı. "Şu anda bunu düşündüğümü nasıl bildiniz?"

"Yalnızca öyle olması gerektiği geldi aklıma. Hepsi bu." Ve ekledim. "Çocukken cennetin nasıl bir yer olduğunu düşünürdünüz?"

"Yeşil bir vadi; yemyeşil çayırlar, koyunlar ve çoban. Aynen ilahilerdeki gibi, biliyorsunuz işte."

"Peki, bunu size kim okumuştu? Anneniz mi yoksa dadınız mı?"

"Dadım..." Hafifçe gülümsedi. "Tanrı çobanımdır! Biliyor musunuz ben hiç çoban tanımadım. Yalnızca yakınımızdaki bir tarlada iki koyun otlanırdı." Kısa bir süre sustuktan sonra ekledi. "Ama şimdi oraya da inşaat yapıldı."

Düşünüyordum. "Tuhaf! Kim bilir belki de o tarlaya binalar yapılmamış olsa *o* şimdi burada olmayacaktı."

"Çocukken mutlu muydunuz?" diye sordum.

"Ah *evet*." Büyük bir coşku ve içtenlikle yanıt vermişti. "Hem de çok!"

"Bu doğru mu?"

"Sanırım öyle. Bakın, çocukken başınıza geleceklere hazırlıklı değilsinizdir. Bir şey olabileceğini düşünmezsiniz, hatta tahmin bile etmezsiniz."

"Demek geçmişte başınızdan üzücü olaylar geçti, belki de çok trajik deneyimleriniz oldu?"

Başını salladı. "Hayır, hiç sanmıyorum... gerçekten. Başıma gelenler öyle olağandışı şeyler değil. Bunlar birçok kadının yaşadığı sıradan, olağan, aptalca şeyler. Büyük bir şanssızlık yaşadığımı filan söyleyemem. Yalnızca aptallık ettim. Evet, aptallık ettim. Ve bu dünyada aptallara yer yok."

"Bakın, beni dinleyin," dedim ısrarla üstüne basarak. "Geçmişte ben de aynen sizin şu anda olduğunuz noktada duruyordum ve aynen sizin gibi hayatın yaşamaya değer bir şey olmadığı duygusundaydım. İçinde bulunduğum durumdan bir çıkış yolu olmadığını düşünüyordum, umudumu tamamen yitirmiştim. İnanın bana *bu da geçiyor*. Keder asla sonsuz değil,

her şeyin bir sonu var. Zaman her şeyin ilacı ve gerçek çözümü. Zamana şans tanımak gerek!"

Israrcı ve fazlasıyla ciddi konuşmuştum, bunun hata olduğunu şimdi anlıyorum.

"Beni anlamıyorsunuz," dedi. "Ne demek istediğinizi biliyorum. Bunu ben de *hissettim.* Aslına bakarsanız bir kez denedim ama başaramadım. Sonradan da başaramadığıma sevindim. Ama bu kez farklı!"

"Anlatın bana."

"Bakın, her şey çok yavaş gelişti, bu noktaya yavaş yavaş geldim. Bunu tam olarak nasıl ifade edebileceğimi bilmiyorum. Otuz dokuz yaşındayım, sağlıklı ve güçlüyüm. Kâğıt üstünde en az yetmiş yaşına kadar belki de daha fazla yaşayacağım görünüyor. Ama inanın bana buna katlanamam. Otuz ya da daha fazla yıl bomboş, anlamsız, uzun bir ömrü sürdürmek..."

"Belki de dediğiniz gibi bomboş olmaz. İşte yanıldığınız nokta da bu zaten. Birden karşınıza çıkan bir şey ömrünüze anlam katıp tüm yaşamınızı doldurabilir."

Bana baktı. "Beni en çok korkutan da bu zaten," diye fısıldadı. "Bunun düşüncesine bile katlanamıyorum."

"O zaman siz ödleğin tekisiniz."

"Evet." dedi. "Öyleyim, her zaman da öyleydim. İlginç ama zaman zaman başkalarının bunu fark etmemesinden keyif aldığım bile oldu. Evet, ödleğin tekiyim ben. Korkak... korkak... korkak."

Kısa bir sessizlik oldu.

"Ama bu çok doğal, çünkü ben aptalım," diye ekledi bir süre sonra. "Ateşten bir kıvılcım sıçrar ve köpeği yakarsa köpek ateşten korkmaya başlar, çünkü bir daha ne zaman bir kıvılcımın sıçrayacağını bilemez. Bu da bir tür zekâ belirtisidir, çünkü

yalnızca bir deli, ateşin sıcak ve rahatlatıcı olduğunu düşünür, yakabileceğini ya da kül edebileceğini bilmez."

"Demek mutluluk olasılığına az da olsa şans tanımak istemiyorsunuz?"

Bu ilk anda tuhaf görünebilir, ama aslında kulağa geldiği kadar tuhaf olmadığının bilincindeydim. İnsan doğası ve duyguları hakkında biraz bilgim vardır. En iyi arkadaşlarımdan üçü savaş nedeniyle ruhsal bunalım geçirdi. Bir erkek için fiziksel sakatlığın ne demek olduğunu kendimden biliyorum, bunun ne sonuçlar doğurduğunun bilincindeyim. Böyle bir durumda insanın yalnızca fiziksel olarak değil ruhsal olarak da sakatlandığını biliyorum. Yaraların iyileşmesi yarattığı zararın da geçmesi değil asla, görünürde öyle ama asıl hasar sürüyor. Bir zayıflık, bir engel, bir özür artık bir kötürüm olduğunuz ve bunun değişmeyeceği gerçeği kalıyor geride.

Ona, "Her şey zamanla geçiyor," dedim kendimden emin bir tavırla. Ama bunun pek de inandırıcı olmadığının bilincindeydim, bu söylediğime aslında kendim de inanamıyordum. Yara derinse yüzeydeki iyileşme yeterli olmuyordu.

"Küçük bir riski göze almaktan kaçınıp, kendinizi başka bir riske hem de çok daha büyüğüne atıyorsunuz," diye ekledim.

Soğukkanlılığını biraz yitirmişti, belli belirsiz bir ilgiyle yanıt verdi.

"Ama bu farklı, kesinlikle farklı. Bir şeyin sonucunu biliyorsanız bu risk sayılmaz. Bir risk –bunun cezp edici, akıl çelici bir yanı olabillir– bir tür macera hevesi gibi. Ama ölüm bir bilinmeyen olmasına rağmen aslında..."

Aslında bu, sözcüğün aramızda ilk dile getirilişiydi. Ölüm...

Ve sonra, belki de karşılaşmamızdan bu yana ilk kez gerçek anlamda içinde uyanan doğal bir ilgiyle hafifçe başını döndürdü ve, "Bunu nasıl anladınız?" diye sordu.

"Bunu size tam olarak söylemem olanaksız. Aynı şeyleri ben de yaşadım. Kim bilir belki de o yüzden biliyorum bunu."

"Anlıyorum," dedi.

Neler yaşamış olabileceğimle bir an için bile ilgilenmedi. Sanırım bu kendimi ona adamaya karar verdiğim andı. O zamana dek bunun aksine o kadar alışmıştım ki belki de bıkmıştım. Kiminle karşılaşsam hep aynı kadınca duygudaşlık, acıma duygusu ve şefkat. Ama tam olarak bilincinde olmasam da, aslında benim isteğim, ihtiyaç duyduğum şey almak değil vermekti.

Celia'da ise ne şefkatin ne de acıma duygusunun zerresini görmüştüm. O bütün bu duygularını boşuna tüketmişti. Kendisinin de itiraf ettiği gibi çok aptallık etmişti. O kadar mutsuzdu ki başkalarına acıyacak gücü kalmamıştı. Ağzının çevresinde beliren çizgiler katlanmak zorunda kaldığı acıların büyüklüğünün kanıtı gibiydi. Anlayışı hızlı ve güçlüydü, benim de kendisi gibi "çok şeyler görüp geçirmiş" olduğumu hemen anlamıştı. Birbirimizden pek farkımız yoktu. Kendisine acımadığı gibi bana acımakla da kaybedecek zamanı yoktu. Gözlerinde yalnızca başkalarının anlamadığı şeyleri anlamış olmamdan duyduğu huzursuzluk okunuyordu.

O an karşımda gördüğüm sanki küçük bir çocuktu. Gerçek dünyası onu çepeçevre sarmalayıp, esir alan bir dünyaydı. Ve o bu dünyanın acımasızlığından kaçışı bilinçli bir şekilde çocukluğunun dünyasına dönmekte bulmuştu.

Onun bu tavrı benim için son derece uyarıcıydı. Son on yıldır arayıp durduğum tam olarak buydu işte; eylem çağrısı!

Ve eyleme geçtim de. Tek korkum onu kendi başına bırakmaktı. Ve bırakmadım da. Ona kelimenin tam anlamıyla sülük gibi yapıştım. Benimle yumuşak başlı bir şekilde şehre kadar

geldi. Sağduyulu ve anlayışlıydı. En azından o an için amacına ulaşamayacağını, planlarını uygulayamayacağını biliyordu. Vazgeçmemişti, yalnızca ertelemişti. Hiçbir şey söylemese de bunu biliyordum.

Ayrıntılara dalmak istemiyorum, bu gibi şeylerin kronolojisi olmaz. Bu noktada bulunduğumuz küçük, ilginç İspanyol kasabasını, otelinde birlikte yediğimiz akşam yemeğini ya da valizlerimi gizlice kaldığım otelden onun kaldığı otele getirtmemi anlatmanın hiçbir anlamı yok.

Yalnızca önemli noktaların üzerinde durmak istiyorum.

Bir şeyler olana dek onun yanında kalmam gerektiğini biliyordum, ta ki sonuçta bir şekilde ruhsal direncini yitirip, duvarlarını yıkıp, kaderine boyun eğene dek.

Söylediğim gibi ona adeta yapıştım, bir an yanından ayrılmadım. Yemekten sonra odasına giderken ona, "Size on dakika veriyorum sonra ben de yanınıza geliyorum," dedim.

Ona daha fazla zaman tanımaya cesaretim yoktu. Çocukluğunda aldığı eğitim gereği başkalarına karşı saygılıydı. Yine de bir an "çevresindekileri düşünmeye" boş verip kayalıklar yerine dördüncü kattaki otel odasının penceresinden atlayıp otel yönetimini çok zor duruma sokmayı göze alabilirdi.

Neyse yanına gittim. İçeri girdiğimde yatağına oturmuş, açık sarı saçlarını geriye taramıştı. Bu yaptığımızda bir tuhaflık görmediğinden eminim, hoş ben de görmüyordum ya. Oteldekilerin ne düşündüğünüyse bilemiyorum. Onun odasına o akşam saat onda girdiğimi ve ancak sabah yedide ayrıldığımı öğrenecek olsalar bundan ne gibi sonuçlar çıkaracaklarını tahmin ediyordum. Ama bu umurumda değildi. Kurtarmam gereken bir yaşam vardı ve bu koşullarda itibarımı düşünecek değildim.

Neyse, yatağa, yanına oturdum ve konuştuk.

Bütün gece konuştuk.

Tuhaf bir geceydi, daha önce hiç böylesini yaşamamıştım.

Acısı, kederi her neyse, ondan bahsetmedik.

Bunun yerine en başından başladık; duvar kâğıtlarındaki leylak renkli süsenlerden, çayırdaki koyunlardan, istasyonun hemen yakınındaki vadide açan yabani çuhaçiçeklerinden bahsettik...

Bir süre sonra yalnızca o anlatmaya başladı. Artık ben onun için olsam olsam onun konuşmalarını kaydeden, insan formunda bir ses kayıt cihazıydım.

Sanki kendi kendiyle –ya da Tanrı'yla– konuşuyordu, öylesine tutkusuz ve coşkusuz. Yalnızca anılar, biri diğerini çağrıştıran art arda dizilmiş bağlantısız olaylar silsilesi. Bir yaşam örgüsü, önemli olaylara kurulan bir tür köprü.

Bu gibi durumlarda insanın aklına neyin, neden geldiğini düşünmek bile anlamsız aslında. Hiç kuşkusuz bilinçsizce olsa bile bir seçim söz konusu bunda. Geçmişini düşünür, çocukluğundan bir yıl seçersin. Belki beş belki altı olay anımsarsın. Ve bunlar büyük olasılıkla önemli bile değillerdir. Neden sanki üç yüz altmış beş günün içinden yalnızca bunları anımsamışsındır ki? Bilemezsin. Bunlardan bazıları senin için o günlerde bile bir anlam ifade etmemişlerdir aslında. Yine de zihninin bir köşesine yapışıp kalmıştır ve seninle uzun yılları birlikte geçirmiştir...

O gece Celia'yı içdünyamın gözüyle görmeye başladığımı söyleyebilirim. Ve ondan bu bakış açısıyla, daha önce de söylediğim gibi Tanrı'nın insana baktığı açıdan bahsetmeye çalışacağım... En azından bunu yapmaya çalışacağım.

Bana önemli ya da önemsiz bir sürü şey anlattı ve bunlar arasında bağlantı kurmaya, bir öykü kurgulamaya çalışmadı.

Evet, belki o değil ama ben yapmak istiyordum bunu. Bana öyle geliyordu ki ben bunlarda *onun* göremediği bir kurgunun kıvılcımını yakalamıştım.

Ondan ayrıldığımda saat yediydi. Sonunda arkasını dönmüş ve küçük bir çocuk gibi uyuyakalmıştı... Tehlike geçmişti.

Sanki onun sırtındaki yük kalkmış benim sırtıma binmişti. O artık güvendeydi...

Onu sabahın oldukça geç bir saatinde gemiye bindirdim ve vedalaştım.

Ve işte o anda oldu. Yani o şey, benim gözümde her şeyi somutlaştıran, bir bütün halinde nesnelleşmesini sağlayan o olay...

Belki de yanılıyorum... Belki de bu yalnızca sıradan, önemsiz bir andı...

Ancak şu anda bunu yazmak istemiyorum...

En azından Tanrı rolüne soyunup, başarı sağlayıp sağlamadığımı denemeden olmaz...

Bu yeni, bana tamamen yabancı alanı... yani sözcükleri... tuvale yansıtmayı denemeden olmaz...

Sözcükler...

Birbiri ardına sıralanan sözcükler...

Ne fırça, ne boya tüpü; alışık olduğum, bilindik nesnelerden hiçbiri olmadan.

Bu aslında dört boyutlu bir portre Mary, çünkü senin alanında. Zamanın da yeri var mekânın da...

İKİNCİ KİTAP

TUVAL

"*Tuvali hazırla. Uygun konu burada.*"

1. BÖLÜM

Evde

1

Celia yatağında yatmış, çocuk odasının leylak renkli süsenlerle bezeli duvar kâğıtlarına bakıyordu. Kendini mutlu ve uykulu hissediyordu.

Yatağının ayakucunda bir paravan vardı. Bu paravan Nannie'nin lambasının ışığını gölgeliyordu. Paravanın gerisinde Nannie İncil'den bir bölüm okuyordu, Nannie'nin lambası özel bir lambaydı; pembe porselen abajurlu, yuvarlak, pirinç altlıklı bir gece lambası. Lamba her zaman pırıl pırıl parıldardı. Evin hizmetçisi Susan bu konuda çok titiz ve dikkatliydi. Zaman zaman "aceleci ve sakar" olmakla suçlansa da Celia, Susan'ın aslında iyi bir kız olduğunu biliyordu. Telaşla dolanırken sıklıkla hiç istemeden etraftaki biblolardan birine çarpar ve olay biblonun yere düşerek kırılmasıyla sonuçlanırdı. İriyarı, dirsekleri çiğ eti andıran bir kızdı Susan. Bu dirsekler Celia'da nedense "yağlı dirsek" sözcüğünü çağrıştırırdı.

Hafif bir fısıltı. Nannie okurken sözcükleri hafif hafif mırıldanıyor, bu hafif ses tonu Celia üzerinde çok rahatlatıcı bir etki yapıyordu. Gözleri yavaş yavaş kapandı...

O sırada kapı açıldı ve Susan elinde tepsiyle içeri girdi. Sessiz olmaya gayret ediyordu ama ayakkabısının kalın, gıcırdayan tabanı bunu engelliyordu.

Kısık bir sesle, "Çok özür dilerim. Akşam yemeğinizi getirmekte geciktim," dedi.

Nannie yalnızca, "Şişşt. Uyumak üzere," dedi.

Susan paravanın köşesinden hafifçe eğilerek, baktı ve derin bir soluk aldı.

"Tanrım, iki dünya bir araya gelse onu asla uyandırmak istemem."

"Çok zeki bir kız, değil mi? Küçük yeğenim onun yarısı kadar bile bilgili değil."

Paravanın yanından geriye doğru bir adım atan Susan masaya çarptı ve masanın üzerindeki kaşık yere düştü.

Nannie yumuşakça kısık bir sesle uyardı. "Bu kadar dikkatsiz davranmamalısın Susan."

Susan pişmanlıkla, "İnanın bunun olmasını ben de istemezdim," diye mırıldandı.

Parmaklarının ucuna basarak odadan çıkmak istedi ama bu ayakkabılarının daha da fazla gıcırdamasına neden oldu.

Celia hafifçe, "Nannie," diye seslendi.

"Evet tatlım, ne oldu?"

"Ben uyumuyorum Nannie."

Nannie bunun üzerinde durmadı. "Uyumadığını biliyorum tatlım."

Kısa bir sesizlik.

"Nannie?"

"Evet tatlım?"

"Akşam yemeğin güzel mi Nannie?"

"Evet, çok güzel."

"Ne geldi?"

"Buğulama balık ve pekmezli tart."

Celia özlemle iç çekerek, "Oh!" dedi.

Kısa bir sessizlik oldu. Sonrasında paravanın önünde Nannie belirdi. Yaşlı, gri ağarmış saçlı ufak tefek bir kadındı. Başında çenesinin altından bağladığı bir başlık, elinde bir çatal vardı. Çatalın ucundaysa pekmezli tarttan bir parça.

Nannie yumuşak ama uyarıcı bir ses tonuyla, "Artık cici bir kız olup uyuyacaksın, değil mi?" dedi.

Celia mutlulukla, "Evet," diye fısıldadı.

Pekmezli tart parçası Celia'nın dilinin üstünde adeta eridi. Cennet buydu işte. Dudaklarda kalan pekmezli tartın lezzeti... İnanılmaz bir tat.

Nannie yeniden paravanın arkasında kayboldu. Celia yatağında yan döndü. Leylak renkli süsen çiçekleri şöminenin alevinde adeta dans ediyorlardı. Pekmezli tartın tadını hâlâ dilinde hissediyordu. Paravanın arkasındaki huzur veren hışırtılar ona odada yalnız olmadığını anlatıyordu. Huzur, gönül rahatlığı...

Celia uyuyakaldı...

2

Celia'nın üçüncü doğum günüydü ve bahçede çay içiyorlardı. Doğum günü için çikolatalı ekler pasta yapılmıştı. Onun yalnızca tek bir pasta yemesine izin verilmiş, ama Cyril üç tane yemişti. Cyril ağabeyiydi, on bir yaşındaydı.

Cyril bir pasta daha isteyince anneleri şiddetle karşı çıktı.

"Hayır Cyril, yeterince yedin!"

Her zamanki tartışmalar. Cyril her zaman olduğu gibi inatla, "İyi de neden?" diye sordu.

Mary Westmacott

Mikroskobik büyüklükte, kırmızı bir örümcek beyaz masa örtüsünün üzerinde hızla ilerledi.

"Bakın," dedi anneleri. "Kırmızı bir şans örümceği. Doğruca Celia'ya gidiyor, çünkü bugün onun doğum günü. Bu şans demek."

Celia heyecanlanarak, bir an için kendini çok önemli hissetti.

Bu arada Cyril hevesle, "Örümcekler neden şans getirir, anne?" diye sordu.

Sonunda Cyril gitti ve Celia annesiyle yalnız kaldı. Artık annesi yalnız onundu. Annesi ona gülümsedi –tatlı, içten bir gülüştü bu– yalnızca yavrusunun şirin, küçük bir kız olduğunu ifade eden bir gülümseme değil çok daha fazlası...

Celia, "Anneciğim," dedi. "Bana bir öykü anlatır mısın?"

Annesinin öykülerine hayrandı, başka kimseninkine benzemiyordu bu öyküler. Başkalarından öykü anlatmalarını istediğinde hep Sindirella, Kırmızı Başlıklı Kız, Jack ve Fasulye Sırığı gibi bilindik öyküler anlatırlardı. Nannie ise genellikle İncil'den Yusuf ve Kardeşleri, Kamış Sepetteki Musa gibi öyküler anlatırdı.[1] (Bu arada Celia kamışın kalın, tahtadan keresteler olduğunu düşünüyordu.) Nannie zaman zaman da daha önce Hindistan'da yanında çalıştığı Kaptan Stretton'un küçük çocuklarını anlattırdı, ama annesi farklıydı!

Celia asla başlangıçta onun ne anlatacağını bilmezdi; fareler, çocuklar ya da prensesler olabilirdi öykünün konusu. Her şey olabilirdi... Annesinin öykülerinin bir özelliği de asla ikinci kez anlatamamasıydı. Celia buna pek bir anlam veremiyordu ama, annesi hep anımsadığını ama anlatmadığını söylüyor-

(1) Annesi, Musa'yı öldürülmemesi için kamışlardan oluşan bir muhafaza içerisinde Nil Nehri'ne bırakır. (İncil'den)

du. Her öykünün yalnızca bir kez anlatılıyor olması gerçekten bir kayıptı.

Annesi, "Neyse," dedi. "Hangi masalı dinlemek istersin?"

Celia soluğunu tuttu. "Parlak gözler, uzun kuyruklu kuş ve peynirin olduğu masalı."

"Ah onu tamamen unutmuşum. Neyse, yepyeni bir öykü anlatayım sana." Annesi gözlerini masanın üzerinden boşluğa dikti; parlak kestane renkli gözbebekleri sürekli oynuyordu. Küçük burnu hafifçe yukarı kalkmış, zarif oval yüzünde çok ciddi bir ifade belirmişti.

"Evet, şimdi aklıma geldi işte," dedi neden sonra birdenbire. "Sana Meraklı Mum'un öyküsünü anlatacağım..."

"Oh!" diye haykıran Celia heyecanla derin bir soluk aldı. Şimdiden büyülenmişti bile, soluğunu tutup kendini tamamıyla masala verdi... Meraklı Mum!

3

Celia ağırbaşlı, dindar bir çocuktu. Sıklıkla Tanrı'yı, nasıl iyi ve erdemli bir insan olabileceğini düşünürdü. Lades tutuştuğunda, dört yapraklı yonca bulduğunda içinden hep iyi bir insan olmayı dilerdi. Zaman zaman kendini –ne yazık ki– biraz ukala, çokbilmiş buluyor, ama bu duygusunu kendine saklıyordu.

Bazen kendini fazlasıyla "maddeci" buluyor ve bundan dolayı korkunç bir korkuya kapılıyordu. Özellikle de kolalı muslin elbisesinin üzerine geniş altın sarısı kuşağını bağlayıp yemek sonrası tatlı servisi için aşağı indiğinde. Ama genel anlamda kendinden ve durumundan mutluydu. O seçilmişlerdendi. *Kurtarılmıştı.*

Ama ailesi yüzündin büyük acılar yaşıyordu. Bu korkunç bir durumdu, annesi konusunda hiç emin değildi. Ya annesi cennete gidemezse? Bunun düşüncesi bile katlanılır gibi değildi. Acı veriyordu.

Kurallar çok açıktı. Pazar günleri kriket oynamak günahtı. Aynı şekilde piyano çalmak da. (Tabii ilahiler dışında) Her ne kadar normalde yeşil çimenler üzerinde topa alabildiğine vurmaktan büyük zevk duyuyor olsa da kutsal pazar günü kriket sopasını eline almaktansa ölmeye, gönüllü olarak hayatını feda etmeye bile hazırdı.

Ama ebeveyni de pazar günleri kriket oynuyordu. Üstelik babası piyano da çalıyor, bu arada "Bayan C'yi ziyaret etti, çay içti, Bay C evde yoktu..." gibi popüler şarkılar da söylüyordu.

Bu Celia'yı çok endişelendiriyordu. Korku içinde Nannie'ye sığınıyor, ona sorular yöneltiyordu. Tabii bu iyi, dürüst, saygıdeğer kadın da onun yüzünden ciddi anlamda ikilem yaşıyordu.

"Onlar senin annen ve baban, Celia," diyordu Nannie. "Her ne yapıyorlarsa doğru, bundan farklı bir şey düşünmemelisin."

"Ama pazar günü kriket oynamak doğru değil."

"Evet yavrum."

"Öyleyse.... öyleyse neden?..."

"Bu gibi şeylere kafanı yormamalısın tatlım. Boşuna endişelenme. Sen kendi üzerine düşeni yap yeter."

Ebeveyni pazar günü Celia'yı kriket oynamaya çağırdıklarında o bunu kesinlikle reddetti.

"İyi de neden?..." diye sordu babası.

Annesi hemen babasının kulağına fısıldayarak durumu açıkladı. "Bunun nedeni Nannie. Kafasına bu düşünceleri sokan, günah olduğunu söyleyen o."

Annesinin Celia'ya karşı tavrıysa tamamen farklıydı.

"Peki yavrum, madem oynamak istemiyorsun oynama. Ama biliyorsun, bu dünya bize Tanrı'nın armağanı ve O bizim mutlu olmamızı ister. Kutsal pazar günleri bizim için bir araya geldiğimiz, başkaları için –örneğin hizmetliler– çalışmaları gerekmeyen çok özel bir gün. Bu arada biraz eğlenmek de hakkımız."

Celia her ne kadar annesini çok seviyor olsa da düşüncelerinde pek bir değişiklik olmadı. Hayır, bu konuda Nannie çok daha bilgiliydi. Annesi için endişelenmeyi ise sürdürüyordu. Neyse ki annesinin odasında duvarda Aziz Francis'in bir resmi asılıydı, yatağının başucundaysa *Hz. İsa'nın Yaşamı* adlı bir kitap duruyordu. Celia yalnızca bunlardan ötürü Tanrı'nın, annesinin pazar günleri kriket oynamasını affedebileceğini düşünüyordu.

Babası konusunda ise endişeleri çok daha derin ve büyüktü. Babası çoğu kez kutsal değerlere ilişkin şakalar yapıyordu. Bir defasında bir akşam yemeğinde bir papaz yardımcısı ile bir piskopos hakkında komik bir fıkra bile anlatmıştı. Tabii bu Celia için asla komik değildi. Hatta korkunçtu.

Sonra günlerden bir gün Celia hıçkırıklar içinde annesinin boynuna sarıldı. Ağlamaktan neredeyse konuşamıyordu. Panik içinde tüm bu korkularını annesine açtı.

"Cici yavrum, tatlım benim. Baban çok iyi bir insan. Çok da dindar. Her akşam yatağının başucunda diz çöküp küçük bir çocuk gibi dua ediyor. O yeryüzündeki en iyi insanlardan biri."

"Ama din adamlarıyla alay ediyor. Pazar günleri kriket oynuyor, şarkı söylüyor, hem de neşeli şarkılar. Onun cehennemde yanacağından çok korkuyorum."

"Sen cehennem ateşi konusunda ne biliyorsun ki?" diye soran annesinin sesinden sinirlenmiş olduğu anlaşılıyordu.

"Eğer günah işlersen oraya gidip cezalandırılırsın."

"Seni böyle şeyler anlatarak korkutan kim?"

Celia şaşkınlık içinde, "Korkmuyorum," dedi. "Oraya gitmeyeceğim. Ben hep iyi olmaya gayret ediyorum ve cennete gideceğim. Ama..." Dudakları titriyordu. "Babamın da cennete gelmesini istiyorum."

Annesi onunla uzun uzun konuştu. Tanrı'dan, iyi ve erdemli bir insan olmaktan bahsetti ve Tanrı'nın bağışlayıcılığından, asla insanları sonsuza değin cehennem ateşinde yakmayacağından bahsetti.

Ne var ki Celia ikna olmamıştı. Cennet de vardı cehennem de, koyunlar da vardı keçiler de çoban da. Ah bir –ah bir– babasının günahkâr bir keçi olmadığından *emin* olabilseydi.

Cennet de vardı cehennem de. Her ikisi de yaşamın kaçınılmaz gerçekleriydi, aynen pirinçli puding, kulağın arkasını yıkamak ya da evet lütfen ya da hayır teşekkür ederim demek gibi...

4

Celia çok düş görürdü. Bazıları eğlenceli bazılarıysa tuhaftı ama her zaman her şey karmakarışık olurdu bu düşlerde. Düşlerinden bazıları çok güzeldi. Bunlar genellikle tanıdığı bildiği yerlerde geçerdi. Yine de bu yerler düşlerinde gerçekten çok farklı olurdu.

Bunun onu neden çok heyecanlandırdığını açıklamakta zorlanıyordu, ama bir şekilde (düşlerde) oluyordu işte böyle şeyler.

İstasyonun hemen yanında küçük bir vadi vardı. Gerçekte bu vadiden demiryolu geçiyordu. Celia'nın düşlerindeyse vadi-

nin içinden iki kıyısı çuhaçiçekleriyle kaplı küçük bir nehir akıyor, ormana dek uzanıyordu. Ve her defasında Celia şaşkınlık ve sevinçle, "Neden sanki ben bunu fark etmedim ki, buradan demiryolunun geçtiğini düşünüyordum," diyordu kendi kendine. Düşlerinde hep yemyeşil bir vadi ve ışıkta parlayan nehir vardı.

Yine düşlerinde evlerinin arkasındaki çirkin, kırmızı kiremit çatılı evin bulunduğu yeri uçsuz bucaksız çayırlar olarak görüyordu. Bütün bunlardan daha da heyecan verici olan ise evlerindeki gizli odalardı. Bazen yemek odasından bazen de hiç umulmadık bir şekilde babasının çalışma odasından geçilerek giriliyordu buralara. Yolunu ve şeklini unutsa da onlar her zaman varlardı. Ve her defasında farklıydılar; bu onda çok hoş, farklı bir heyecan yaratıyordu. Bunları keşfetmek her düşünde farklı, ilginç, gizemli bir görev oluyordu onun için...

Tabii kötü, korkunç düşleri de vardı, özellikle de biri; pudralı saçlı, mavi kırmızı üniformalı, Silahlı Adam! En korkuncu da adamın üniformasının kollarının ucundan ellerinin değil de iki *topağın* görünmesiydi. Silahlı Adam'ın elleri *yoktu*. Ne zaman düşünde onu görse çığlık atarak uyanıyordu. En güvenlisi buydu. Böylece yatağında güvende olduğunu, Nannie'sinin başucunda durduğunu ve her şeyin yolunda olduğunu görebiliyordu.

Silahlı Adam'dan neden böylesine korktuğunu bilemiyordu. Onu korkutan onun ateş etme olasılığı değildi. Silahı yalnızca bir semboldü, kötülük sembolü. Hayır, onu korkutan adamın yüzündeki bir şey... mavi gözlerindeki insanın içine işleyen kötü, hain bakışlardı. İnsanın tüylerini diken diken ediyordu bu bakışlar.

Bu düşlerde çoğu kez Celia'nın gün içinde düşündüğü, hayal ettiği şeyler oluyordu. Hiç kimse Celia'nın caddede yü-

rürken gerçekte beyaz küçük bir midilliye bindiğini hayal ettiğini bilemezdi. (Aslında midillinin ne olduğunu da tam olarak bilmiyordu. Onun gözünde midilli, fil büyüklüğünde süper bir attı.) Bahçenin salatalıkların yetiştirildiği kısmındaki alçak tuğla bahçe duvarının üzerinde gezinirken gerçekte dibi görünmeyen bir uçurumun kıyısında dolaştığını hayal ederdi. Bazen kendini bir kraliçe ya da prenses olarak düşünür, bazen de bir evlatlık ya da dilenci olduğunu hayal ederdi. Bütün bunlar Celia için yaşamı ilginç kılıyordu. Böylece uslu "iyi bir çocuk" olmayı, mutlu mesut kendi kendine oynamayı ve ebeveyninin sürekli onunla ilgilenmelerini sağlıyordu.

Ona armağan edilen bebekleri ise asla benimseyememiş, ona gerçeklermiş gibi görünmemişlerdi. Ancak Nannie anımsattığında onlarla bir tür görev bilinciyle oynuyor, bundan ne coşku ne de sevinç duyuyor, keyif almıyordu.

"O iyi bir çocuk," diyordu Nannie. "Gerçi ilgi alanı geniş değil ama her şey aynı anda olmuyor ki. Halbuki Yüzbaşı Stretton'un büyük oğlu Tommy beni sorularıyla çıldırtırdı."

Celia çok ender soru soruyordu. Onun tüm dünyası kendi düşüncelerinden ibaretti. Dış dünya ilgisini çekmiyor, merakını uyandırmıyordu.

5

Sonra nisan ayında olan bir şeyle dış dünyadan iyice korktu.

Nannie ile birlikte çuhaçiçeklerinin arasında dolaşıp çiçek topluyorlardı. Güzel bir nisan günüydü. Gökyüzü pırıl pırıl ve güneşliydi. Zaman zaman küçük beyaz bulutlar gökyüzünde belirip sonra yavaşça kayboluyorlar, demiryolu boyunca ilerliyorlardı. (Celia'nın düşlerinde nehir olarak gördüğü raylar)

Tepeye ve ardından çuhaçiçeklerinin sarı bir halı gibi toprağı kapladığı koruluğa daldılar. Durup duraklamadan çiçek topluyorlardı. Güzel bir gündü ve havaya Celia'nın çok hoşlandığı çuhaçiçeğinin kokusu hâkimdi.

Ama sonra (Aynen düşlerindeki Silahlı Adam gibi) birden kaba bir sesin onlara bağırdığını duydular.

"Siz," diye gürledi bu ses. "Burada ne yaptığınızı sanıyorsunuz?"

Bağıran kırmızı yüzlü, fitilli kadife elbise giymiş iriyarı bir adamdı. Sert bakışlarından, çatık kaşlarından öfkeli olduğu anlaşılıyordu.

"Burası özel mülk. Girenler cezalandırılır."

Nannie hemen, "Çok özür dilerim," dedi. "Bilmiyordum."

"Öyleyse hemen yok olun buradan. Haydi çabuk!"

Gitmek için arkalarını döndüklerinde adam hâlâ arkalarından bağırıyordu.

"Sizi canlı canlı haşlarım. Evet. Yaparım bunu. Eğer üç dakika içinde bu ormandan çıkmış olmazsanız sizi diri diri pişireceğimden emin olun."

Celia çaresizlik içinde Nannie'nin koluna yapışmış, sendeleye tökezleye, elinden geldiğince hızlı ilerlemeye çalışıyordu. Neden sanki Nannie daha hızlı yürümüyordu ki? Adamın peşlerinden geleceği kesindi. Onları yakalayacaktı. Sonra da diri diri kocaman bir kazanda pişirecekti. Celia korkmuş, kendini berbat hissediyordu... Çaresizce sendeleye sendeleye yürüyor, küçük vücudu hissettiği dehşetten tir tir titriyordu. Panik duygusu giderek artıyordu... Adam peşlerindeydi; onları yakalayacak, diri diri pişirecekti... Kötüydü, çok kötüydü. Bir an önce bu ormandan çıkmalıydılar.

Sonunda yola ulaştıklarında Celia derin bir soluk alarak rahatladı.

"Artık bizi yakalayamaz," diye mırıldandı.

Dadısı ona baktı, Celia'nın kireçten farksız, korku dolu yüzü onu çok şaşırtmıştı.

"Ne oldu tatlım?" Birden gerçeği kavradı. "Yoksa adamın sizi pişiririm demesine inanıp korktun mu? Bu yalnızca bir şakaydı, bunu biliyorsun, değil mi?"

Celia hâlâ delicesine korkmasına rağmen her çocukta olan, çaresizlik içinde sahte boyun eğme duygusunun etkisiyle mırıldandı.

"Ah tabii Nannie. Şaka olduğunu biliyordum."

Ancak o gün yaşadığı dehşeti atlatması oldukça zaman aldı. Yaşadığı korkuyu ise ömrü boyunca unutamadı.

Korkusu öylesine *gerçekti* ki.

6

Celia'nın dördüncü yaş günü armağanı bir kanaryaydı. Hayvana bir kuş için hiç de orijinal bir isim sayılamayacak Goldie takıldı. Goldie çok kısa bir süre içinde evcilleşti ve zevkle Celia'nın parmağında tünemeye başladı. Celia, kuşu seviyordu. Bu onun kuşuydu, onunla oynuyor, onu kenevir tohumuyla besliyordu. Goldie aynı zamanda da ona hayallerindeki maceralarında eşlik ediyordu. Örneğin o kraliçe, Goldie ise prens oğlu oluyor, ikisi birlikte dünyayı dolaşıyor, çeşitli maceralar yaşıyorlardı. Prens çok yakışıklıydı, altın işlemelerle bezenmiş sarı ceketinin işlemeli kolları siyah kadifedendi.

Aynı yılın sonraki aylarında Goldie için Daphne adında dişi bir kuş aldılar. Daphne tüylerinin büyük kısmı kahverengi olan büyük, çirkin uyumsuz bir kuştu. Suyunu etrafa sıçratıyor,

üzerine konduğu eşyaları deviriyordu. Hiçbir zaman Goldie kadar evcilleşmedi. Celia'nın babası "sakarlığından" dolayı ona Susan diyordu.

Gerçek Susan'sa kuşları durmadan, "Bakalım ne yapacaklar?" sözleriyle elindeki kibritle dürtüklüyordu. Kuşlar ondan korkuyor, geldiğini gördükleri anda çaresizce kafeslerindeki demir çubukların etrafında kanat çırpıyorlardı. Her nedense Susan bu gibi tuhaf şeyleri komik bulurdu. Fare kapanında farenin kuyruğu bulunduğunda da kendini uzunca bir süre kahkahalarla gülmekten alıkoyamamıştı.

Susan, Celia'yı gerçekten çok seviyordu. Onunla saklambaç oynuyor, Celia birden perdenin arkasından çıktığında, "Oh!" diyerek şaşkınlıkla yerinden sıçrıyordu. Celia ise aslında pek o kadar da sevmiyordu, onu fazla iri ve fazla hareketli buluyordu. Aşçı Bayan Rouncewell'i çok daha fazla seviyordu. Celia, onu Rouncy diye çağırıyordu. İriyarı bir kadın olan Rouncewell gerçek anlamda bir huzur ve dinginlik simgesiydi. Asla telaş etmezdi. Mutfakta sakin ve ağırbaşlı dolaşır, her şeyi sırasıyla kuralına uygun bir şekilde yapardı. Asla acele etmez, heyecanlanmazdı. Yine de yemekler dakikası dakikasına zamanında hazır olurdu. Rouncy'nin yaratıcılığı yok denecek kadar azdı. Celia'nın annesi ne zaman, "Bugün akşam yemek için ne yapalım?" diye sorsa aldığı yanıt hep aynı oluyordu. "Şey madam, bence tavuk kızartma ve yanında zencefilli puding yapabiliriz." Bayan Rouncewell sufle, volovan, krema, yahni, her tür pasta ve hamurişi, en zor Fransız yemeklerini yapma konusunda ustaydı ama her nedense sorulduğunda her zaman tavuk ve zencefilli puding önerirdi.

Celia mutfakta zaman geçirmekten hoşlanıyordu. Mutfak da Rouncy'nin cüssesi gibi çok genişti; ferah, temiz, sakin ve

huzurluydu. Bütün bu temizlik ve ferahlığın ortasında da dişleri sürekli anlamlı bir şekilde hareket halinde bir şeyler çiğnemekten geri kalmazdı. Biraz ondan, biraz bundan, biraz şundan sürekli bir şeyler yerdi.

"Evet, Miss Celia, siz ne istersiniz?" diye sorardı böyle zamanlarda.

Sonra içtenlikle, sevgiyle gülerek dolaba gider ve bir kutuyu açıp Celia'ya avuç dolusu kuru üzüm ya da frenküzümü verirdi. Bu bazen de bir dilim pekmezli tart ya da reçelli turta olurdu. Ama her zaman verecek *bir şeyleri* olurdu Rouncy'nin.

Celia aldığı ganimetle bahçe duvarının dibindeki gizli yerine gider, oradayken kendini çalılıkların arasında düşmanlarından saklanan, gecenin sessizliğinde sadık adamlarının yiyecek bir şeyler getirdikleri güzel prenses gibi hissederdi...

Nannie yukarıda çocuk odasında oturup bir şeyler dikiyordu. Celia'nın güvenle oynayacağı güzel bir bahçeleri olmasından, havuz ya da bunun gibi tehlikeli yerler bulunmamasından mutluydu. Nannie giderek yaşlanıyordu, artık oturup dikiş dikmekten, geçmiş günlerini düşünmekten hoşlanıyordu; eline doğan küçük Stretton'lar hepsi büyüyüp adam olmuşlardı, küçük Bayan Lilian çok yakında evlenecekti, Bay Roderick ve Bay Phil her ikisi de Winchester'deydiler... Zihni hep geçmişin anılarıyla doluydu, yıllar bir film şeridi gibi gözlerinin önünden akıp gidiyordu...

7

Sonra bir gün korkunç bir şey oldu; Goldie kayboldu. Öylesine onlara alışmış ve evcilleşmişti ki kafesi genellikle açık

bırakıyorlardı. Çocuk odasında uçuyor, Nannie'nin başının üstüne konuyor, onu gagalıyordu. Böyle zamanlarda Nannie onu yumuşak bir sesle uyarıyor, "Goldie efendi, bu olmaz işte," diyordu. Goldie, Celia'nın omzuna oturuyor ve onun dudaklarının arasından kenevir tohumu yiyordu. Aynen şımarık bir çocuk gibiydi. Eğer dikkatinizi ona yöneltmezseniz öfkeleniyor, hırçınlaşıyor, cıyaklıyordu. Ve o korkunç günde Goldie kayboldu. Çocuk odasının penceresi açıktı. Goldie açık pencereden uçup gitmiş olmalıydı.

Celia ağladı, ağladı. Annesi de Nannie de onu sakinleştirmeye çalışıyor ama kimse teselli etmeyi başaramıyordu.

"Belki geri döner yavrum," diyorlardı. "Yalnızca biraz uçmak istemiştir. Kafesini pencerenin dışına bırakırız."

Ama Celia sürekli ağlıyor, bir türlü yatışmıyordu. Bir defasında birinin büyük kuşların kanaryaları gagalayıp öldürdüklerini söylediğini duymuştu. Goldie hiç kuşkusuz ölmüştü ve cesedi oralarda bir yerlerde, bir ağacın altındaydı. Bir daha asla onun gagasını hissetmeyecekti. Bütün gün ağlayıp durdu. Ne yemek yedi ne çaya indi. Goldie'nin pencerenin dışındaki kafesiyse boş kaldı.

Sonra yatma zamanı geldi. Celia küçük beyaz yatağına yattı. Hâlâ iç çeke çeke ağlıyordu. Annesinin elini sımsıkı tuttu. O an yanında Nannie'den çok annesini istiyordu. Nannie, babasının ona yeni bir kuş almasını önermişti. Ama annesi küçük kızını çok daha iyi anlıyordu. Celia'nın istediği *herhangi* bir kuş değildi. (Üstelik zaten Daphne vardı.) O Goldie'yi istiyordu. Ah Goldie, Goldie, Goldie... Goldie'yi o kadar çok *seviyordu* ki! Ve Goldie gitmişti, herhalde öldürülmüştü. Çaresizlik içinde annesinin elini sıktı. Annesi de ona aynı şekilde karşılık verdi.

Ve sonra Celia'nın hıçkırıkları arasında ufak bir ses duyuldu: Bir kuşun cıvıltısı.

Mary Westmacott

Goldie bütün gün tünediği perde kornişinin üstünden kanat çırparak uçtu.

Celia o andaki inanılmaz, muhteşem sevincini tüm yaşamı boyunca unutamadı...

Ve bu aile arasında deyiş halini aldı. Ne zaman Celia bir şeye üzülse, endişelense, *"Goldie'yi ve perde kornişini unutma!"* diye anımsatıyorlardı.

8

Silahlı Adam düşü değişmişti. Bir şekilde daha da ürkünç bir hal almıştı.

Düşü genelde mutlu bir şekilde başlıyordu. Güzel bir düşe benziyordu, neşeli bir piknik ya da partide geçen. Ve sonra birden, her şey mükemmel giderken, neşe doruğa ulaşmışken, birden rahatsız edici bir duyguya kapılıyordu. Bir terslik vardı... Bu ne olabilirdi? Ne olabilirdi ki, tabii ki Silahlı Adam oradaydı, ama kendi kişiliğiyle değildi, konuklardan birinin kılığına girmişti...

Asıl korkunç olan oradakilerden herhangi birinin Silahlı Adam olma olasılığıydı. Onlara bakıyordu. Herkes neşe içindeydi, gülüyor, konuşuyordu ve sonra birden bildiğini hissediyordu. Annesi, babası ya da Nannie... konuştuğu herhangi biri olabilirdi o. Annesinin yüzüne bakıyordu, hiç kuşkusuz bu annesiydi. Sonra birden annesinin yüzünde o buz mavisi gözler beliriyordu ve annesinin elbisesinin kollarının altında o korkunç topaklar görünüyordu. Karşısındaki annesi değildi artık... Silahlı Adam'dı... Ve çığlık atarak uyanıyordu...

Ve bu olanları kimseye anlatamıyordu... Ne annesine ne de Nannie'ye. Aslında bu konu dile geldiğinde o kadar da korkunç

görünmüyordu. Kime anlatsa hep aynı yanıtı alıyordu, "Tatlım, çok kötü bir kâbus görmüşsün." Sonra sırtı sıvazlanarak sakinleştirilmeye çalışılıyordu. Sonunda çaresizlik içinde yeniden uyumaya gidiyordu ama uyuyamıyordu, çünkü *aynı düş her an yineleyebilirdi*.

"Annem Silahlı Adam *değil*," diye yineliyordu Celia gecenin karanlığında kendi kendine umutsuzca. "Annem Silahlı Adam değil, olamaz. Değil! Olmadığını *biliyorum*. O annem."

Ancak gecenin karanlığında ve sessizliğinde gölgeler kıpraşır ve aynı düş bir yerlerde pusuda beklerken uyumak hiç de kolay değildi. Belki de *hiçbir şey* göründüğü şey değildi ve o bunu aslında hep bilmişti.

Bir defasında Nannie annesine, "Miss Celia dün gece de kâbus gördü madam," dedi.

"Ne gibi bir kâbus?"

"Silahı olan biriyle ilgili bir kâbus madam."

Celia söze karışarak, "Hayır, anne, o silahı olan herhangi biri değildi. O Silahlı Adam'dı. Silahlı Adam," dedi.

"Onun ateş edip seni vurmasından mı korkuyorsun tatlım? Konu bu mu?"

Celia başını salladı ürpererek.

Açıklayamadı neler hissettiğini.

Annesi de bu konuda ısrarcı olmadı. Yalnızca yumuşak sevecen bir sesle, "Yanımızda güvendesin tatlım," dedi. "Kimse sana bir şey yapamaz."

Bu rahatlatıcıydı.

9

"Nannie şu posterin üzerinde ne yazıyor?"

"*Rahatlayın*, kendinizden bir bardak sıcak çayın rahatlatıcılığını esirgemeyin."

Her gün aynı şey oluyordu. Celia yeni sözcükler konusunda doyumsuzdu. Sözcüklere olağanüstü bir merakı vardı. Harfleri tanıyordu ama annesi okumayı zamanından önce öğrenmesini istemiyordu.

"Celia'ya altı yaşına gelinceye kadar okuma öğretilmesini istemiyorum."

Ancak öğretime ilişkin beklentiler her zaman planlandığı şekilde gerçekleşmiyordu. Celia henüz beş buçuk yaşındayken çocuk odasının rafındaki tüm resimli masal kitaplarını ve de bir yerlerde gördüğü tüm posterlerdeki sözcükleri okuyabiliyordu.

Bazen sözcüklerin anlamlarını karıştırabiliyordu. Böyle zamanlarda Nannie'ye geliyor ve soruyordu.

"Nannie, lütfen bana 'açgözlü' ve 'bencil' sözcüklerinin arasındaki farkı söyleyebilir misin? Anımsayamadım da?"

Celia sözcükleri hecelemeden bir bütün olarak görüp okuduğu için tüm yaşamı boyunca da hecelemekte hep zorlandı.

Celia okumayı büyüleyici, olağanüstü bir şey olarak nitelendiriyordu. Bu ona yepyeni bir dünyanın kapısını açmıştı. Perilerin, cadıların, cinlerin, trollerin bulunduğu büyülü bir dünyanın kapısını... Peri masalları en büyük tutkusuydu. Gerçek yaşamdaki çocuklara ilişkin öyküler onu pek ilgilendirmiyordu.

Birlikte oynayabileceği kendi yaşında çok az arkadaşı vardı. Diğer çocukların evleri oldukça uzaktı ve o zamanlar oto-

mobil de pek yaygın değildi. Yalnızca bir tek kız arkadaşı vardı, o da kendinden bir yaş büyük olan Margaret McCrae. Zaman zaman Margaret'ı çaya davet ediyorlardı ya da Celia onlara davet ediliyordu. Ama bu söz konusu olduğunda da Celia daima ısrarlı bir şekilde gitmemek için diretiyordu.

"Neden tatlım, yoksa Margaret'ı sevmiyor musun?"

"Hayır, *seviyorum*."

"Öyleyse neden?"

Celia yalnızca başını salladı.

Cyril alaycı bir havada açıkladı. "Celia biraz çekingen."

Babası, "Yine de diğer çocuklarla görüşmek istememesi saçmalık," dedi. "Bu normal değil."

Annesi söze karıştı. "Belki de Margaret ona sataşıyor, onu kızdırıyordur."

"Hayır," diye bağıran Celia gözyaşlarına boğuldu.

Açıklayamadı. Açıklayamazdı.

Aslında konu o kadar basitti ki. Margaret'ın tüm ön dişleri düşmüştü. Dolayısıyla konuşması yüksek tonda bir tıslamadan farksızdı, sözcükler ağzından fısıltıyı andıran bir tonda çıkıyor, Celia onun ne dediğini hiç anlamıyordu. Birlikte dolaşmaya çıktıkları bir gün bu Celia için iyice dayanılmaz bir hal aldı. Margaret, "Sana çok güzel bir masal anlatacağım Celia," demiş ve doğrudan tıslayıp, fıslayarak 'Prenses ve Zehir' adlı masalı anlatmaya başlamıştı. Onu dinleyip, anlamaya çalışmak Celia için gerçek bir işkenceydi. Tüm çabasına rağmen tek bir sözcüğü bile anlamıyordu. Üstüne üstlük Margaret zaman zaman duruyor ve, "Güzel bir öykü, değil mi?" diye soruyordu. Böyle anlarda Celia öykünün ne olduğunu anlamadığını belli etmeme çabası içinde uygun bir yanıt verebilmek için çok çabalıyordu. İçindense, böyle zamanlarda hep yaptığı gibi Tanrı'ya sığınıyordu.

"Tanrım ne olur bir an önce eve dönmemi sağla. Margaret, onu anlamadığımı fark etmesin. Tanrım yalvarırım, bir an önce eve dönmeme yardımcı ol, lütfen Tanrım."

Her nedense Margaret'ın bunca çabasına rağmen anlaşılmadığını öğrenmesinin ona karşı büyük bir acımasızlık olacağı kanısındaydı. O bu zulmü hak etmiyordu ve bunu asla öğrenmemeliydi.

Ancak bu gerginlik de dayanılmazdı. Celia sonunda eve döndüğünde yüzü bembeyazdı ve gözleri dolmuştu. Herkes onun Margaret'tan hoşlanmadığını düşündü. Gerçek bunun tam tersiydi. Margaret'ı o kadar seviyordu ki onun gerçeği öğreneceği ve üzüleceği korkusundan onunla görüşmek istemiyordu. Ama kimse, hiç kimse anlamıyordu onu. Bu da Celia'yı daha da yalnızlığa itiyor, kendini tuhaf, ürkek ve paniklemiş hissetmesine yol açıyordu.

10

Perşembe günleri dans dersi vardı. İlk derste Celia çok korktu. Dans salonu ipek giysiler içinde yapılı, bir sürü büyük çocukla doluydu.

Salonun ortasında uzun beyaz eldivenleriyle Miss Mackintosh duruyordu. Miss Mackintosh çok güzel olduğu gibi etrafında da saygı uyandıran bir insandı. Celia'nın gördüğü en etkileyici insanlardan biriydi, çok uzun boyluydu, hatta Celia onu gördüğü an onun dünyanın en uzun boylu kadını olduğunu bile düşündü. Daha sonraları Miss Mackintosh'un aslında orta boylulardan ancak biraz daha uzun olduğunu keşfetmek Celia

için gerçek bir şok oldu. Kim bilir belki de böylesine uzun biri izlenimi bırakmasını uçuşan eteklerine, inceliğine, dik duruşuna ve çarpıcı kişiliğine borçluydu.

"Ah," dedi Miss Mackintosh sıcakkanlı ama zarif bir havada. "Demek Celia bu. Miss Tenderden, buraya bakar mıydınız?"

Muhteşem dans etmesine rağmen kişiliksiz bir tip olan Miss Tenderden korkuyla bakarak ıslık çalınmış bir köpek gibi heyecanla yanlarına geldi.

Celia, Miss Tenderden'ın sorumluluğundaydı. Çok kısa bir süre sonra "kas geliştirici" ile çalışan bir dizi küçük çocuğun arasındaki yerini almıştı bile. Bunlar her iki ucunda birer tutacak olan, saks mavisi elastik bantlardı. Bu çalışmanın ardından sıra polka dansı figürlerine geldi. Bu arada da küçükler otururak, ipek giysileri içinde tefler eşliğinde neşe içinde dans eden daha büyük çocukları izlediler.

Sonra sıra kadril dansına geldi. Koyu tenli, parlak gözlü küçük bir oğlan çocuğu koşarak Celia'nın yanına geldi.

"Şey... benim partnerim olur musun?"

Celia üzülerek, "Maalesef," dedi. "Nasıl yapıldığını bilmiyorum ki."

"Ne yazık!" diyen çocuk yanından ayrıldı.

O anda Miss Tenderden yanına gelerek Celia'ya doğru eğildi.

"Demek bilmiyorsun? Bu çok doğal tatlım, tabii ki bilmeyeceksin, ama yaparak öğreneceksin. İşte bu da partnerin."

Celia açık sarı saçlı, çilli bir oğlan çocuğuyla eşleştirilmişti. Tam karşısında da biraz önceki esmer çocuk ve eşi duruyordu. Tam ortada karşılaşıp, bir an için eş değiştirdiklerinde de Celia'ya sitem etti.

"Benimle dans etmek istemedin ya. Seni affetmeyeceğim. Çok ayıp!"

Celia o anda hissettiği acıyı yıllar sonra bile unutamadı. Nasıl açıklayabilirdi ki? Nasıl "benim asıl dans etmek istediğim sendin, bir yanlış anlaşılma oldu" diyebilirdi ki?

Kadril dansının gereği olarak Miss Tenderden'ın talimatıyla ayrıldılar.

Bu onun genç bir kız olarak yanlış eş seçme konusundaki ilk trajik deneyimi, ilk hatasıydı.

Çiftler halka oluşturduğunda yeniden bir araya geldiler. Siyah gözlü oğlan çocuğu yalnızca derin derin iç çekerek elini sıktı.

Ve bir daha da dans dersine gelmedi. Celia, onun adını bile öğrenemedi.

11

Celia yedi yaşındayken Nannie yanlarından ayrıldı. Nannie'nin büyük ablası hastalanmış, bakıma muhtaçtı.

Bu durum tabii ki Celia'yı çok üzdü. Avutulamaz bir durumdaydı ve sürekli ağlıyordu. Her gün ona imla hatalarıyla dolu kısa kısa mektuplar yazdı. Bu mektupları yazmak için çok büyük bir çaba harcaması gerekiyordu.

Annesi şefkatle, "Nannie'ye her gün mektup yazman gerekmez, o senden böyle bir şey yapmanı beklemez. Haftada iki mektup yeter," dediyse de Celia'yı ikna edemedi.

Celia kararlılıkla başını salladı. "Ama o zaman Nannie onu unuttuğumu, düşünmediğimi sanır. Onu asla unutmayacağım."

"Bu çocuğun sevgileri çok güçlü, tutku seviyesinde," dedi annesi babasına. "Bu çok kötü, onu mutsuz edebilir."

Babası gülerek, "Cyril efendinin tam tersi," dedi.

Cyril isteyeceği bir şey olmadığı ya da buna zorlanmadığı sürece okuduğu yatılı okuldan tek bir mektup bile yazmıyordu. Ancak o kadar sevimli bir çocuktu ki en kötü davranışları bile daima hoşgörüyle karşılanıyor, bağışlanıyordu.

Celia'nın Nannie'nin anısına tutkuyla bağlı kalması hatta bunun onda bir takıntı halini alması annesini endişelendiriyordu.

"Bu normal değil," diyordu. "Onun yaşında çok daha kolay unutabilmeliydi."

Nannie'nin yerine yeni bir dadı alınmadı. Her sabah onu kaldırıp, öğleden sonra da banyo yaptırma görevini Susan üstlendi. Sabahları elini yüzünü yıkayıp, giyinen Celia doğruca annesinin yatak odasına gidiyordu. Annesi kahvaltılarını hep yatakta ederdi. Celia için de bir dilim tereyağlı, marmelatlı ekmek hazırlanıyor, daha sonra da annesinin küvetinde büyük, porselen ördeğini yüzdürmesine izin veriliyordu. Bazen babası hemen bitişikteki soyunma odasına çağırıyor, ona küçük tahta kumbarasına atması için bir peni veriyordu. Kumbara dolunca bankaya götüreceklerdi. Bankada yeterince parası biriktiğindeyse Celia kendi parasıyla istediği bir şeyi alabilecekti.

Böyle zamanlarda Celia'nın tek düşüncesi yeterince parası olduğunda ona heyecan verecek ne alabileceğini düşünmek oluyordu. Hemen her hafta kararı değişiyordu. İlk düşüncesi annesinin siyah saçlarını topladığı türde kaplumbağa kabuğundan, büyük oymalı bir tarak almak oldu. Susan bir defasında bir vitrindeki böyle süslü bir tarağı işaret ederek, huşuyla, "Asil bayanlar böyle taraklar takarlar," demişti. Daha sonra listenin başına dans okulunda giyebileceği beyaz ipekten pilili bir etek yerleşti; bu Celia için güzel bir düşten farksızdı. Yalnızca solo dans eden kızlar bu tür etekler giyiyorlardı. Gerçi Celia'nın

böyle bir etekle dans etmesine daha uzun yıllar vardı, ama eninde sonunda o gün de gelecekti. Celia'nın daha sonraki düşüncesi ise düşlerini süsleyen bir çift altın terlik oldu. Böyle bir şey bulacağından emindi. Bir sonraki isteği ise ormanda tahtadan bir yazlık evdi. Bunu küçük bir midilli izledi. Nasıl olsa bankada yeterince parası olunca bu muhteşem isteklerinden birini yerine getirebilecekti.

Celia gündüzleri bahçede oynuyor, çember çeviriyor (çember, hayallerinde atlı posta arabasından ekspres trene kadar her şey olabiliyordu), tedbirli ama bazen de dikkatsiz bir şekilde ağaçlara çıkıyor, kimsenin onu bulamayacağı çalılıkların arasındaki gizli yerlerine çekiliyor, kafasında romantik öyküler kurguluyordu. Yağmurlu günlerdeyse çocuk odasında kitap okuyor ya da *Queen* dergisinin eski sayılarını boyuyordu. Çay ile akşam yemeği arası annesi ile olağanüstü oyunlar oynadıkları zaman dilimiydi. Sandalyelerin üstüne çarşaf gerip ev yapıyor, bu eve girip çıkıyor, bazen de sabun köpükleri yapıp eğleniyorlardı. Celia ne oynayacaklarını hiçbir zaman önceden bilemiyordu ama –annesi her zaman büyüleyici oyunlar bulmayı başarıyordu– kendisinin asla düşünemeyeceği, ancak annesi gibi olağanüstü birinin bulabileceği eğlenceli, muhteşem oyunlardı bunlar.

Sabahları ise ders zamanıydı. Celia derslerini çok önemsiyordu. Aritmetik dersini babası veriyordu. Babası, "Bu çocuğun matematik zekâsı muhteşem. Senin gibi parmak hesabı yapmıyor Miriam," dediğinde Celia kendisiyle gururlanıyor, çok seviniyordu. Annesi gülüyor ve sayılarla arasının hiçbir zaman iyi olmadığı konusunda eşine hak veriyordu. Önce toplama ve çıkarmayla başladılar derslere, sonra Celia'nın çok hoşlandığı çarpma işlemleri ve ardından da oldukça zorlandığı bölme iş-

lemleri geldi. Sonra sayfalarca süren zor problem çözümlerine geldi sıra. Ama Celia problem çözmekten hoşlanıyordu. Bunlarda hayalinde canlandırabileceği çocuklar, elmalar, tarlalardaki koyunlar, kekler, işçiler vardı. Gerçi yapılan işlem daima toplama çıkarma, çarpma ya da bölmeydi ama sonuç; çocuk, elma ya da koyun olarak ifade ediliyordu ki bu da Celia'nın çok hoşuna gidiyordu.

Matematiğin ardından ise sıra yazı dersine geliyordu. Annesi defterde sayfanın başına bir cümle yazıyor, Celia'nın bu cümleyi sayfa tamamen dolana kadar aynen yazması gerekiyordu. Celia bu kopya işinden pek hoşlanmıyordu ama annesi bazen öylesine esprili cümleler yazdırıyordu ki –örneğin; şaşı kediler rahat öksüremezler gibi– Celia çok gülüyor, eğleniyordu.

Sonra bir sayfa da imla çalışması yapması gerekiyordu. Gel gör ki Celia bunda çok kötüydü, kendisine söylenen sözcükleri yazarken araya o kadar gereksiz harfler de ekliyordu, sözcükler neredeyse tanınmaz bir hal alıyordu.

Akşamları ise Susan'ın yardımıyla banyosunu alıp, yatan Celia'nın annesi üzerini örtmek, "iyi geceler öpücüğü vermek" için odasına geliyordu. Celia, annesinin "eli değen" yorganının bozulmaması için sabaha kadar hiç kıpırdamadan yatmak istiyor ancak öyle ya da böyle bunu asla başaramıyordu.

"Işık ister miydin tatlım? Ya da kapıyı açık bırakayım mı?"

Celia geceleri odasında lamba yanmasını istemiyordu. Karanlığı huzur verici buluyor, daha rahat uykuya dalıyordu.

"Karanlıktan korkmaman çok hoş," diyordu Susan. "Benim küçük yeğenimi karanlıkta bırakınca avazı çıktığınca bağırıyor."

Celia, Susan'ın küçük yeğeninin aptal, sevimsiz küçük bir kız olduğu düşüncesindeydi. Karanlıktan neden korkulurdu ki?

Mary Westmacott

Asıl korkutucu olan düşlerdi. Düşünde Silahlı Adam'ı görünce çığlık atarak yataktan fırlıyor, karanlıkta yolunu yanılmadan buluyor, doğruca annesinin yatak odasına koşuyordu. Annesiyle birlikte odasına dönüyorlar, annesi yatağının başucunda bir süre oturup, "Silahlı Adam diye bir şey yok yavrum," diyerek onu teselli ediyordu. "Burada yanımızda güvendesin, tamamen güvendesin." Ve Celia, annesinin onun güvende olması için her şeyi yapacağını bilmenin huzuru içinde yeniden uykuya dalıyor, düşlerinde istasyonun yanındaki vadide dolaşıyor, nehrin kıyısındaki çuhaçiçeklerini topluyordu. Ve kendi kendine mutlulukla, "Demiryolu olmadığını biliyordum. Burada her zaman bir nehir vardı," diyordu.

2. BÖLÜM

Yurtdışında

1

Nannie'nin evden ayrılmasının üzerinden altı ay geçmişti. Annesi Celia'ya yeni, çok heyecan verici bir haber iletti.

Yurtdışına Fransa'ya gideceklerdi.

"Ben de gelecek miyim?"

"Tabii ki tatlım."

"Peki ya Cyril?"

"Evet."

"Ya Susan ve Rouncy?"

"Hayır. Baban, ben, sen ve Cyril. Baban pek iyi değil, doktor onun kışların sıcak geçtiği bir yere gitmesini önerdi."

"Fransa sıcak mı?"

"Güneyi evet."

"Orası nasıl bir yer anne."

"Dağlık. Tepeleri karlı dağların olduğu bir yer."

"Neden dağların tepelerinde kar var?"

"Çok yüksek oldukları için."

"Ne kadar yüksek?"

Annesi Celia'ya dağların ne kadar yüksek olduklarını anlatmaya çalıştı ancak Celia bunu kavramakta bir hayli zorlandı.

Bildiği tek yer Woodbury Beacon'dı. Onun da tepesine yürüyerek yarım saatte ulaşılabiliyordu. Aslında Woodbury Beacon pek dağ bile sayılmazdı.

Her şey çok heyecan vericiydi, özellikle de yolculuk için toparlanmak. Celia'nın koyu yeşil deriden bir yolculuk çantası vardı. Çantanın içinde şişeler, diş fırçası, tarak, elbise fırçası, hatta küçük bir yolculuk saati ve küçük bir mürekkep hokkası için bile yer vardı.

Celia bunun o zamana kadar sahip olduğu en güzel eşya olduğunu hissediyordu.

Yolculuk heyecan vericiydi. Önce gemiyle Manş Denizi'ni geçtiler. Annesi kamarada yatarken Celia babasıyla güvertede kaldı. Böylece kendini büyümüş, kişilik sahibi, önemli biri gibi hissetti.

Fransa'yı ilk gördüğünde hayal kırıklığı yaşadı, başka yerlerden pek bir farkı yok gibiydi. Yine de Fransızca konuşan mavi üniformalı hamallar, bindikleri yüksek tavanlı tren ve onda yatıp, uyuyabiliyor olmaları ilginçti.

Trende Celia ile annesi bir kompartımanda, babası ile Cyril bitişikteki başka kompartımanda kalıyorlardı.

Cyril tabii ki bütün bunlar karşısında son derece kayıtsız ve kibirli bir tutum içindeydi. On altı yaşındaydı ve yaşı gereği hiçbir şeyden pek fazla etkilenmemesi gerektiğini düşünüyor, bunu gurur meselesi yapıyordu. Ağırkanlı, bilgiç bir havada sorular soruyordu ama trenin büyük Fransız yapımı lokomotifin onu bile çok etkilemiş olduğu da gerçekti.

Celia merakla annesine sordu.

"*Gerçekten* de dağlar olacak, değil mi anne?"

"Evet tatlım."

"Çok çok *çok* yüksek, değil mi?"

"Evet."

"Woodbury Beacon'dan daha yüksek?"

"Çok çok daha yüksek. O kadar yüksek ki tepelerinde her zaman kar var."

Celia gözlerini kapadı ve dağları hayal etmeye çalıştı. Dağlar... yüksek, daha yüksek, daha da yüksek tepeler, belki de zirvesini bile göremeyeceğin kadar yüksek tepeler. Celia başını geriye iyice geriye attı, hayallerinde dağların sarp yamaçlarına, karlı zirvelerine bakıyordu.

"Ne oldu canım?" diye sordu annesi endişeyle. "Boynun mu tutuldu?"

Celia başını salladı. "Hayır, yüksek dağları düşünüyordum."

Cyril şakayla karışık küçümseyen bir havada, "Küçük aptal şey," dedi.

Trende yatmak da bir başka heyecandı. Ertesi sabah uyandıklarında Güney Fransa'da olacaklardı.

Sabah onda Pau'ya ulaştılar. Eşyalarını toparlamaları bir hayli sorun oldu, ne de olsa sayıları bir hayli fazlaydı; on üç tıka basa dolu, hatta üst kısımları bombeleşmiş büyük valiz ve sayısız deri yolculuk çantası.

Sonunda istasyondan çıkıp otellerine ulaştılar. Celia dört bir yana bakıp duruyordu.

"Dağlar nerede anne?"

"Bak şurada tatlım. Ufukta beyaz tepelerin oluşturduğu zikzaklı çizgiyi görmüyor musun?"

Ah, demek ufuktaki o zikzaklı çizgiydi dağlar; kâğıttan kesilmişçesine sıralanmış beyaz zikzaklı bir çizgi. Ama hiç de o kadar yüksek görünmüyorlardı. Göklere kadar yükselen o ko-

caman, yüksek dağlar neredeydi? Celia'nın görmek için başını geriye atmasını gerektirecek dağlar.

Celia, "Ah, öyle mi?" dedi.

Hayal kırıklığı yaşıyordu. Yüksek dağlar bunlar mıydı?

2

Celia dağlar konusundaki ilk hayal kırıklığını atlattıktan sonra Pau'daki yaşantılarını çok sevdi. Yemekler muhteşemdi. Açık büfe vardı. Uzun bir masada çok güzel görünen, bir o kadar da lezzetli çok sayıda yemek sunuluyordu. Otelde onların dışında iki çocuk daha vardı. Celia'dan bir yaş büyük ikizler, Bar ve Beatrice. Celia ve ikizler hemen her yere birlikte gidiyorlardı. Celia bu yaşına – sekiz – kadar belki de ilk kez çocukça oyunların, aptalca şakaların keyfini yaşıyordu.

Üç çocuk birlikte balkonda oturup portakal yiyor, çekirdeklerini ve kabuklarını yoldan geçen askerlerin üstüne atıyorlardı. Mavi-kırmızı üniformalı askerler öfke içinde başlarını kaldırıp yukarı baktıklarında gülüşerek hemen geri çekiliyor, balkon tırabzanlarının altına kıvrılıp görünmez oluyorlardı. Ya da açıkbüfe için hazırlanan tüm yemek tabaklarına biraz tuz ve karabiber serpiyor, yaşlı şef garson Victor'ı çok kızdırıyorlardı. Adam çaresizlik içinde başını sallıyordu ya da merdiven altına gizleniyor, ellerindeki uzun tavus kuşu tüyleriyle akşam yemeğine gelen bayanların bacaklarını gıdıklıyorlardı.

En ustaca ve de çılgın şakalarını ise günün birinde her defasında dikkati dağılacak kadar kızdırdıkları öfkeli üst kat hizmetçisine yaptılar. Onunla birlikte süpürge, kova ve fırçaların bulunduğu küçük odaya daldılar. Onları gören kız öfkeyle hiç anlamadıkları dilde –Fransızca– bir şeyler söyledikten son-

ra kapıyı çarparak kapattı ve kilitledi. Böylece üç çocuk tutsak düşmüşlerdi.

"Bizi oyuna getirdi," dedi Bar sinirlenerek.

"Acaba bizi buradan çıkarmak için ne kadar bekleyecek?"

Karamsar bakışlarla birbirlerini süzdüler. Birden Bar'ın gözleri muzip bir şekilde parladı.

"Onun bizi oyuna getirme başarısıyla övünmesine katlanamam. Bir şey yapmalıyız."

Çete lideri her zaman Bar'dı. Derken gözleri ufak ve aralık bir tavan penceresine takıldı.

"Acaba şu pencereden çıkabilir miyiz? Hiçbirimiz şişman değiliz. Celia bir baksana, dışarıda ne var?"

Celia pencerenin çatı oluğuna açıldığını ve oluğun rahatlıkla yürünebilecek genişlikte olduğunu söyledi.

"Güzel," dedi Bar. "Suzanne bunu hak etti. Dışarıda birden üzerine atlayınca nasıl küplere bineceğini düşünsenize?"

Pencereyi açmak için epeyce uğraştıktan sonra teker teker dışarı çıktılar. Oluk yaklaşık beş santim yükseklikte kenarı olan, yaklaşık bir ayak genişliğinde beton bir çıkıntıydı. Hemen altındaysa dimdik inen tam beş kat vardı.

33 numarada kalan Belçikalı bayan 54 numaralı odada kalan İngiliz bayana bir not yazarak nazikçe kızının Madam Owen'ın ikizleriyle çatı oluğunda dolaştığından haberi olup olmadığını sordu.

Celia bundan sonra olanları haksızlık olarak nitelendirdi. Hiç kimse ona çatı oluklarında dolaşmayı yasaklamamıştı ki...

"Ama aşağı düşüp ölebilirdin bile."

"Ah anne, o kadar da değil. Fazlasıyla yer vardı. İki ayağını yan yana bile koyabiliyordun."

Büyükler anlaşılmaz bir biçimde bu olayı büyüttükleri için o gün olanlar Celia'nın aklından hiç çıkmadı.

3

Tabii ki Celia'nın Fransızca öğrenmesi gerekiyordu. Cyril'e her gün özel ders veren Fransız bir genç çocuk vardı. Celia içinse onu her gün gezmeye götürecek ve Fransızca konuşacak genç bir bayan bulmuşlardı. Celia'nın öğretmeni İngiliz asıllıydı, babasının İngilizce kitaplar satan bir dükkânı vardı. Bütün yaşamını Pau'da geçirmişti ve dolayısıyla Fransızcayı da en az anadili olan İngilizce kadar iyi konuşuyordu.

Miss Leadbetter çok kibar ve terbiyeli bir genç kızdı. İngilizcesi yapmacık ve biraz da zorlamaydı. Ağır ağır konuşuyordu.

"Bak Celia, burası ekmek pişirilen yer, yani fırın. A *boulangerie*."

"Evet, Miss Leadbetter."

"Bak Celia, küçük bir köpek caddeyi geçiyor. *Un chien qui traverse la rue. Qu'est-ce qu'il fait?* Bu ikinci cümlenin anlamı ne?"

Ancak Miss Leadbetter bu ikinci soruyu sormuş olmaktan anında pişman oldu. Köpekler genellikle genç bayanların yüzlerinin kızarmasına neden olan şeyler yaparlardı, özellikle de bu köpek tam da onu yapıyordu.

Celia, "Köpeğin yaptığının Fransızcada nasıl söylendiğini bilmiyorum," dedi.

"Neyse, başka tarafa bakalım. Bu hoş değil. Bak tam karşımızda bir kilise var. *Voilà une église*."

Gezintileri uzun, sıkıcı ve tekdüzeydi.

İki hafta sonra Celia'nın annesi Miss Leadbetter'ın işine son verdi.

"İnanılmaz bir insan," diyerek açıkladı kocasına durumu. "En heyecan verici şeyleri bile bir şekilde sıkıcı ve tekdüze hale getiriyor."

Celia'nın babası da ona hak verdi. Kızlarının öğretmeninin gerçek bir Fransız olmadığı takdirde Celia'nın asla Fransızca öğrenemeyeceğini söyledi. Celia, Fransız bir bayan öğretmen fikrinden hoşlanmamıştı Yabancılara karşı birçok İngiliz gibi önyargılıydı, onlara güvenemiyordu. Konu yalnızca yürüyüş bile olsa... Annesi Matmazel Mauhourat'ı seveceğinden emin olduğunu söyledi. Öğretmenin adı bile Celia'ya çok komik gelmişti.

Matmazel Mauhourat uzun boylu ve biraz topluydu. Üstü üste birçok şal ve pelerinden oluşan giysiler giyiyor, döndüğünde bunların savrulmasıyla masanın üzerindeki birçok şey devriliyordu.

Celia yanlarında olsa Nannie'nin onun aceleci ve savruk olduğunu söyleyeceğinden emindi.

Matmazel Mauhourat fazlasıyla konuşkan ve sevecendi.

"*Oh, la chère mignonne*![1]" diye bağırıyordu Celia'yı görünce. "*La chère petite mignonne.*" Celia'nın önünde diz çöküyor ve yüzüne karşı içtenlikle gülüyordu. Celia ise buna karşı İngiliz soğukkanlılığıyla katı ve tepkisiz kalıyordu. Matmazel onu sıkıyor, onun yaptıklarının yapmacık olduğunu hissediyordu.

"*Nous allons nous amuser. Ah, comme nous allons nous amuser!*"[2]

Ve yine yürüyüşler. Matmazel Mauhourat dur durak bilmeden konuşuyor, Celia kendisi için anlamsız bu sözcük yağmuruna nazikçe katlanıyordu. Matmazel Mauhourat çok sevecendi ve bu sevecenlik arttıkça Celia'nın ona karşı duyduğu kuşku daha da artıyor, ondan gittikçe uzaklaşıyordu.

On gün kadar sonra Celia üşüttü. Ateşi çıktı.

---

(1) Şirin, tatlı küçüğüm!

(2) Haydi biraz eğlenelim.Biraz da eğlenmeliyiz.

Annesi, "Bence bugün dışarı çıkmasan iyi olur," dedi. "Matmazel seni burada da eğlendirebilir."

Celia, "Hayır istemem," diye haykırdı. "Hayır, gönder onu. Gönder onu!"

Annesi kızını anlamlı bakışlarla süzdü. Bu Celia'nın çok iyi bildiği bir bakıştı; tuhaf, parlak, sorgulayan bir bakış.

Yavaşça, "Peki yavrum," dedi. "Gönderirim."

"İçeri girmesine bile izin verme," diye yalvardı Celia.

O anda oturma odasının kapısı açıldı ve matmazel kat kat pelerinleriyle içeri girdi.

Celia'nın annesi onunla Fransızca konuştu. Matmazel sevecen ve endişeli bir ses tonuyla, "*Ah, la pauvre mignonne*!"(1) diye haykırdı. Ve Celia'nın yatağının başucuna diz çökerek yineledi. "*La pauvre, pauvre mignonne.*"

Celia annesini yalvaran bakışlarla süzdü. Yüzünü ekşitti, burun kıvırdı, dudak büktü, somurttu. Yüzündeki ifadeyle adeta, "Gönder onu!" diyordu. "Kov onu!"

Neyse ki o anda matmazelin kat kat pelerinlerinden biri masadaki çiçek dolu vazoyu devirdi ve kadının tüm dikkati buna ve özür dilemeye yöneldi ve Celia'nın yüzündeki ifadeyi göremedi.

Kadının odadan çıkmasının ardından annesi Celia'ya dönerek yumuşak bir tonda, "Yavrum, bu şekilde surat asman hiç doğru değil," dedi. "Matmazel Mauhourat yalnızca sana karşı sevecen ve nazik olmaya çalışıyordu. Onu incitebilirdin."

Celia annesini şaşkın bakışlarla süzdü.

"İyi de anne, benimki tipik bir İngiliz yüz ifadesi değil miydi?"

---

(1) Oh sevgili yavrum! Tatlı küçüğüm!

Celia annesinin o anda kahkahalarla gülmesine hiçbir anlam veremedi.

O akşam Miriam kocasına bu konuyu açtı. "Bu kadın iyi değil. Celia ondan hiç hoşlanmıyor. Acaba başkası?..."

"Kim?"

"Şey... Bugün terzinin yanındaki kızı düşünüyordum da..."

Bir sonraki provaya gidişinde kızla konuştu. Acemi çıraklardan biriydi. Oradaki tek görevi provada topluiğne tutmaktı. Yaklaşık on dokuz yaşlarındaydı, siyah saçlarını ensesinde düzgün bir topuz şeklinde toplamıştı. Küçük kalkık burunlu, pembe, neşeli, sevimli bir yüzü vardı.

Jeanne adlı kız, İngiliz bayan kendisine İngiltere'ye gitmek isteyip istemediğini sorduğunda çok şaşırdı. Bunun annesinin ne diyeceğine bağlı olduğunu söyledi. Annesi ve babası küçük, şirin ve temiz bir kafe işletiyordu. Miriam ona, annesinin adresini sordu. Madam Beaugé İngiliz bayanın önerisini büyük bir merak ve ilgiyle dinledi. Bayanın oda hizmetçiliğini yapıp küçük bir kıza bakmak mı? Jeanne bu konuda çok deneyimsizdi, üstelik beceriksiz ve sakardı da. Ama Berthe... yani büyük kızı... Ancak İngiliz bayan Jeanne'i istiyordu. Kadın danışmak için Mösyö Beaugé'ı çağırdı. Adam Jeanne'in şansını baltalamamaları, ona engel olmamaları gerektiği kanısındaydı. Üstelik ücret de iyiydi, Jeanne'in terzinin yanında kazandığından çok daha iyi.

Jeanne üç gün sonra fazlasıyla gergin ama sevinçli bir şekilde yeni görevine başlamaya geldi. İngilizce bilmediği için küçük İngiliz kızdan çekiniyordu. Yine de hiç değilse bir tek cümle öğrenmişti:

"Günaydın küçük bayan."

Jeanne'in aksanı tuhaftı, dolayısıyla Celia onu anlamadı. Celia'nın sabah bakımı tam bir sessizlik içinde geçti. Celia ve

Jeanne birbirlerini yabancı iki köpek gibi süzüyorlardı. Jeanne, Celia'nın saçındaki bukleleri parmağına sararak taradı. Celia'ysa gözlerini ondan ayıramıyordu.

Kahvaltı sırasında Celia, annesine, "Anneciğim," dedi. "Jeanne hiç İngilizce bilmiyor mu?"

"Hayır."

"Çok ilginç!"

"Jeanne'den hoşlandın mı?"

"Çok hoş bir yüzü var. Lütfen ona saçlarımı daha iyi tarayabileceğini söyler misin?"

Üç hafta sonra Celia ve Jeanne birbirlerini az da olsa anlamaya başlamışlardı. Dördüncü haftanın sonundaki bir yürüyüşlerinde bir inek sürüsüyle karşılaştılar.

Jeanne bağırdı.

"*Mon Dieu! Mon Dieu! Des vaches, des vaches! Maman*!"(1)

Ve Jeanne, Celia'nın elini sıkıca kavradığı gibi onu yolun kenarına çekti.

Celia, "Ne oldu?" diye sordu.

"*J'ai peur des vaches*!"(2)

Celia onu sevgi dolu bakışlarla süzdü.

"Bir dahaki sefere inek gördüğümüzde arkama saklan. Onlar kesinlikle zararsız."

O günden sonra çok iyi arkadaş oldular. Celia, Jeanne'in dostluğunu çok eğlendirici buluyordu. Jeanne, Celia'ya verilen küçük bebeklere giysiler dikiyor, onlara çeşitli kişilikler vererek onunla çok çeşitli oyunlar oynuyordu. Jeanne bazen oda hizmetçisi (ama çok küstah ve terbiyesiz bir hizmetçi), bazen

---

(1) Tanrım! Tanrım! İnekler! İnekler! Anne!

(2) İnekten korkarım.

anne, bazen baba (tepeden tırnağa tam bir bıyık buran asker) ya da evin üç yaramaz çocuğundan biri oluyordu. Hatta bir defasında rahip rolünü üstlenip vaaz verdi, günah çıkaranları dinledi ve onları korkunç bir şekilde cezalandırdı. Tabii bu Celia'nın çok hoşuna gitti. Tekrar tekrar oynamak istiyordu.

"Non, non, mees, c'est très mal ce que j'a i fait là"(1)

"Pourquoi?"(2)

Jeanne, "Bu oyunda taklidini yaparak Mösyö le Curé ile alay etmiş oldum. Bu da günah," diye açıklamada bulundu.

"Ama Jeanne, lütfen bir daha oynayalım. Çok eğlenceliydi."

Tabii sonunda yumuşak kalpli Jeanne, Celia'nın bu oyundan asla bıkmaması karşısında yeni günahlar işlemeyi göze almak zorunda kaldı.

Celia kısa sürede Jeanne'in ailesi hakkında bir hayli bilgi sahibi oldu. *Berthe très sérieuse, Louis si gentil, Edouard spirituel ve la petite*(3) Lise ise daha ilk komünyonuna katılmıştı. Kedileri o kadar akıllı ve becerikliydi ki kafedeki bardakların arasına kıvrılıp yatıyor, ama bir tekini bile kırmıyordu.

Celia ise ona Goldie'den, Rouncy ve Susan'dan, bahçelerinden, İngiltere'ye dönünce yapacaklarından bahsetti. Jeanne daha önce hiç deniz görmemişti. Fransa-İngiltere arasındaki deniz yolculuğundan çok korkuyordu.

"Je me figure," dedi. "Que j'aurais horriblement peur. Nen parlons pas! Parlez-moi de votre petit oiseau."(4)

---

(1) Hayır, hayır, bayan, bu kötü, gerçek olan bu, kötü.
(2) Neden?
(3) Berthe çok ciddi, Louis çok güzel, Edouard esprili ve küçükleri.
(4) Hayali bile beni çok korkutuyor. Aynen kuş gibi. Bana bilgi ver.

4

Celia babasıyla dolaşmaya çıktığı bir gün, önünden geçtikleri otelin kafesinde oturan bir adam onlara seslendi.

"John! Bahse girerim bu bizim John!"

"Bernard!"

İriyarı, neşeli, samimi görünüşlü bir adam ayağa kalkarak büyük bir sıcakkanlılıkla babasının elini sıktı.

Adam, babasının eski yakın arkadaşlarından Bay Grant'ti. Yıllardır birbirlerini görmedikleri gibi ikisinin de diğerinin Pau'da olduğuna ilişkin en ufak bir fikri bile yoktu. Grant'ler başka bir otelde kalıyorlardı ama o andan sonra iki aile *déuner*[1] sonrası buluşup kahve içmeyi alışkanlık haline getirdiler.

Celia, Bayan Grant'in o zamana dek gördüğü en hoş insan olduğu görüşündeydi. Her zaman bakımlı ve güzel taranmış gümüş grisi saçları, olağanüstü güzellikteki koyu mavi gözleri, düzgün yüz hatları, ince berrak sesiyle ve zarif tavırlarıyla Celia'yı kendine hayran bırakmıştı. Celia kafasında ona farklı bir kişilik, başka bir rol biçti: Kraliçe Marise. Kraliçe Marise, Bayan Grant'in tüm niteliklerine sahipti. Halkı ona adeta tapıyordu. Düşmanları üç kez suikast girişiminde bulunmuş, ama her defasında sadık muhafızlarından Colin adında bir genç adam tarafından kurtarılmıştı. Kraliçe bu olaylar sonunda Colin'i şövalyelik nişanıyla ödüllenmişti. Tören sırasında da zümrüt yeşili bir tuvalet giymiş başına da pırlantalarla kaplı beyaz altın bir taç giymişti.

Bay Grant'i ise kral olarak düşünemiyordu. Onun iyi ve kibar bir insan olduğu kanısındaydı ama yüzü çok tombul ve

---

(1) Öğle yemeği.

kırmızıydı, kral kişiliğine babası gibi kahverengi sakallı ve gülerken çenesini havaya kaldıran biri çok daha fazla yakışıyordu. Celia, babasının bir babanın sahip olması gereken tüm özelliklere sahip olduğu görüşündeydi –tam bir babaydı babası– espriliydi ama asla Bay Grant'in bazen yaptığı gibi şakalarıyla insanı şaşkına çeviren biri değildi o.

Oğulları Jim ise çilli, sevimli, iyi niyetli bir çocuktu. Okula yeni başlamıştı. Sürekli şaşkınlık içinde etrafı süzen yuvarlak mavi gözleri vardı, davranışları daima ölçülüydü, neşeliydi, her zaman gülümsüyordu ve annesine de tapıyordu.

Cyril ile birbirlerine yabancı iki köpek gibi bakıyorlardı. Jim Cyril'e karşı çok saygılıydı, çünkü Cyril ondan iki yaş büyüktü ve saygın bir yatılı okulda okuyordu. Her ikisi de Celia'yı henüz küçük bir çocuk olarak gördükleri için onunla pek ilgilenmiyorlardı.

Grant'ler üç hafta kadar sonra İngiltere'ye döndüler. Celia veda sırasında Bay Grant'in annesine şöyle dediğini duydu:

"John'u gördüğümde çok şaşırdım, çok çökmüş, gerçi buraya geldiğinden beri çok daha iyi olduğunu söyledi ama..."

Celia daha sonra annesine babasının hasta olup olmadığını sordu.

"Hayır, elbette ki değil," dedi annesi hafif bir tereddüdün ardından. "Şimdi çok daha iyi. İngiltere'nin rutubeti, sürekli kapalı havası, yağışı ona iyi gelmiyordu, hepsi bu."

Celia babası hasta olmadığı için mutluydu. Zaten olamaz da, diye düşünüyordu. Ne burnu akıyordu ne ateşi vardı ne de normal zamanlar dışında yatıyordu. Zaman zaman öksürüyordu ama bunun da nedeni fazla sigara içmesiydi. Celia bunu biliyordu çünkü babası öyle söylemişti.

Yine de... Annesi bunu sorduğu zaman niye öyle tuhaf bakmıştı ki?...

5

Mayısta Pau'dan ayrılarak önce Pirenelerin eteklerindeki Argelès'e sonra da iç taraflardaki Cauterets'e gittiler.

Celia Argelès'te âşık oldu. Âşık olduğu kişi asansörde görevli çocuk Auguste idi. Zaman zaman onunla Bar ve Beatrice (Onlar da Argelès'e gelmişlerdi.) ile de oynayan diğer küçük sarışın görevli çocuk Henry ise ilgisini çekmiyordu. Auguste on sekiz yaşındaydı; uzun boylu, ince, esmerdi. Benzi soluk ve hüzünlü bir görüntüsü vardı.

Yukarı çıkarıp indirdiği kişilerle hiç ilgilenmiyordu. Celia asla onunla konuşacak cesareti bulamadı kendisinde. Hiç kimse, hatta Jeanne bile onun bu romantik tutkusunu öğrenmedi. Celia akşam yatağa yatınca, uyumadan önce onunla ilgili hayaller kuruyordu. Bu hayallerinden birinde Auguste'un atı birden hırçınlaşarak, onu üstünden atmaya çalışıyor ama Celia tam zamanında yetişip dizginleri tutarak onu kurtarıyordu. Bir diğerindeyse Auguste ile büyük bir deniz kazasından sonra hayatta kalan iki kişi olduklarını düşündü. Auguste'un başını suyun üstünde tutarak onunla birlikte sahile kadar yüzüyordu. Aslında onu ateşlerin arasından da kurtardığını hayal etti ama bu kurgulamada pek başarılı olamadı. Her hayalin sonu, yani doruk noktası ise aynıydı. Auguste gözleri yaşlı önünde diz çöküyor ve, "Matmazel, yaşamımı size borçluyum," diyordu. "Size ne kadar teşekkür etsem az. Bu borcumu nasıl ödeyebileceğimi hiç bilemiyorum."

Bu kısa ama şiddetli bir tutkuydu. Bir ay sonra Cauterets'e gittiler ve Celia'nın ilgisini bu kez de Janet Patterson adında biri çekti.

Janet on beş yaşında, şirin, tatlı bir kızdı. Kahverengi saçları ve sıcak bakan mavi gözleriyle çok hoş bir havası vardı.

Kesinlikle güzel ya da çekici olduğu söylenemezdi, ama çocuklara, özellikle de kendinden küçüklere karşı çok sevecendi ve onlarla oynamaktan asla sıkılmıyordu.

Celia'nın onu tanıdıktan sonra bir süre için yaşamdaki tek arzusu bir an önce büyüyüp, idolü Janet gibi olmaktı. Bir gün o da onun gibi çizgili, yakalı, manşetli şömizye bluz giyecek ve saçlarını siyah bir kurdeleyle örecekti. Ve de onun gibi seksi bir vücuda sahip olacaktı. Janet'in çizgili bluzunun altından açıkça belli olan hoş, kıvrımlı vücut hatları vardı. Ağabeyi Cyril'in özellikle de onu kızdırmak istediği zamanlarda "sıska tavuk" dediği Celia çok ince, adeta kemikleri sayılan bir çocuktu. Balıketi bir vücuda sahip olmak yaşamdaki belki de en büyük tutkusuydu. Bir gün, büyüyünce, güzel hatlara sahip bir kadın olacağını hayal ediyordu.

Hatta bir defasında, "Anne ne zaman göğüslerim büyüyecek?" diye sordu.

Annesi onu dikkatle süzdükten sonra gülümseyerek yanıt verdi.

"Bunun olmasını çok mu istiyorsun tatlım?"

Celia özlemle, "Ah evet," diye mırıldandı.

"On dört on beş yaşına geldiğinde, yani Janet kadar olduğunda."

"O zaman benim de çizgili bir bluzum olacak mı anne?"

"Belki. Aslında ben çizgili bluzu pek de güzel bulmuyorum."

Celia ona sitemle baktı.

"Bence çok güzel. Anne lütfen, on beş yaşına bastığımda benim de çizgili bir bluzum olacak, değil mi?"

"Eğer o zaman da hâlâ istersen..."

Tabii ki isteyecekti.

Ardından idolünü aramaya çıktı. Janet'i Fransız arkadaşı Yvonne Barbier ile dolaşırken bulmak onu çok kızdırdı. Celia, Yvonne'u hem kıskanıyor hem de ondan nefret ediyordu. Yvonne güzel, zarif ve son derece gelişmiş bir kızdı. On beş yaşında olmasına rağmen on sekizinde gibi görünüyordu. Janet'in koluna girmiş, onunla cilveli bir sesle konuşuyordu.

"*Naturellement, je n'ai, rien dit à Maman. Je lui ai répondu...*"(1)

"Haydi, sen git canım," dedi Janet nazik, sevecen bir sesle. "Yvonne ve ben şu an çok meşgulüz."

Celia üzgün ve perişan bir halde yanlarından ayrıldı. O iğrenç Yvonne Barbier'den öyle nefret ediyordu ki!

İki hafta sonra Janet ebeveyniyle birlikte oradan ayrıldı. Janet de Celia'nın kafasından çok kısa bir zamanda silinip gitti ama estetik kaygısı, günün birinde onun gibi bir "vücuda" sahip olma özlemi kaldı.

Celia, Cauterets'ten çok hoşlanmıştı. Her ne kadar Celia'nın düşlediği kadar etkileyici olmasalar da her taraf dağlarla çevriliydi. Yine de yaşamı süresince de hiç dağ manzaralarına kayıtsız bakmayı başaramadı. Zihninin gerisinde hep aldatılıyormuş gibi bir his vardı.

Cauterets'teki yaşam birçok yönden çok renkliydi. Sabahları sıkı bir yürüyüşle La Raillière'e gidiyorlar, annesiyle babası orada lezzeti iğrenç bir sudan içiyorlardı. Suyu içtikten sonra sıra çeşitli renk ve tattaki, kıvrımlı şeker çubuklarından –*sucre d'orge*– almaya geliyordu. Celia genellikle ananaslı şeker alıyordu, annesi yeşil olanları –anasonlu– yeğliyordu. Babası ise hiçbirinden hoşlanmıyordu. Cauterets'e geldiklerinden beri babası çok daha neşeli ve iyi görünüyordu.

---

(1) Doğal olarak, "Anneme bir şey söylemedim," dedim.

"Miriam burası bana çok yaradı," diyordu. "Burada yenilendiğimi, yepyeni bir insan olduğumu hissediyorum."

Annesi de bunun üzerine, "O zaman burada kalabildiğimiz kadar kalalım," diyordu.

O da artık daha neşeli görünüyordu ve çok daha fazla gülüyordu. Kaşlarının arasındaki endişe çizgileri kaybolmuş gibiydi. Celia'nın Jeanne'in gözetiminde güvende ve mutlu olduğunu hissetmenin rahatlığıyla kendini tamamıyla kocasına adamıştı.

Celia sabahları genellikle Jeanne ile birlikte ormanda ya da dağlarda yürüyüşe çıkıyor, zikzaklı patikalardan tepelere tırmanıyor, iniyor, çoğu zaman da yere oturup dik yamaçlardan aşağı kayarak yolu kısaltıyor, tabii bunun pantolonunun arkasında hazin sonuçları oluyordu.

Böyle zamanlarda Jeanne çığlık çığlığa bağırıyordu.

"Oh mees – ce n'est pas gentille ce que vous faites là. Et vos pantalons. Que dirait Madame votre mére?"(1)

"Encore une fois, Jeanne. Une fois seulement."(2)

"Non, non. Oh mees."(3)

Öğlen yemeğinden sonra Jeanne genellikle dikiş dikiyor, Celia da oyun alanına giderek diğer çocuklarla oynuyordu. Mary Hayes adında küçük bir kız Celia için en uygun arkadaş olarak belirlenmişti.

"Ne kadar cici bir kız," diyordu annesi. "Çok tatlı, üstelik davranışları da çok makul. Çok iyi terbiye almış bir kız. Tam Celia'ya uygun oyun arkadaşı."

---

(1) Ah bayan, bunu yapmanız güzel değil. Pantolonunuz. Annenize ne diyeceğiz?

(2) Bir daha Jeanne. Ne olur, bir daha.

(3) Hayır, hayır, matmazel, lütfen hayır.

Celia ise Mary Hayes'le ancak çaresiz kaldığı durumlarda oynuyor, ne yazık ki Mary'yi acınacak derecede kalın kafalı buluyordu. Şirindi, iyi niyetliydi, sokulgandı ama Celia için bir o kadar da sıkıcıydı. Celia'nın asıl hoşlandığı arkadaşı Marguerite Priestman adında Amerikalı küçük bir kızdı. Batıdaki eyaletlerden birinden gelmişti ve Celia'nın çok ilgisini çeken bir aksanı vardı. Marguerite Priestman ile Celia için çok yeni olan oyunlar oynuyordu. Marguerite'in siyah, ürkünç şapkalı yaşlı bir dadısı vardı. Kadının Marguerite'e söylediği tek bir cümle vardı. "Fanny'nin yanından ayrılmamalısın, tamam mı?"

Fanny tartıştıkları, kavga ettikleri zaman aralarına giriyordu. Hatta bir defasında Marguerite ile Celia kıyasıya kavga etmiş, her ikisi de gözyaşları içinde haklılıklarını savunmuştu.

"Haydi, Fanny'ye hemen neler olduğunu anlat," diye emretmişti yaşlı kadın Marguerite'e.

"Celia'ya bir öykü anlattım. Söylediğimin doğru olmadığını iddia ediyor, ama doğru."

"Haydi, aynı öyküyü Fanny'ye de anlat."

"Çok güzel bir öykü olacaktı. Doktor, siyah çantasına koymadığı için ormanda tek başına, kendi kendine büyümek zorunda kalan bir kız..."

Celia sözünü kesti. "Ama bu doğru değil. Marguerite, doktorların çocukları ormanda bulup, çantalarına koyup annelere getirdiklerini söylüyor. Ama bu doğru değil. Bebekleri geceleyin melekler getirip beşiklerine koyarlar."

"Hayır, doktorlar getirir."

"Hayır, melekler."

"Bu doğru değil."

Fanny koca elini onları susturacak şekilde kaldırdı.

"Şimdi beni dinleyin."

Dinlediler. Yıldırım hızıyla düşünen ve soruna kendi yöntemiyle çözüm getiren Fanny'nin gözlerinde zekâ pırıltıları belirdi.

"Kavga etmeniz, heyecanlanmanız için hiçbir neden yok. Marguerite, sen de haklısın, Celia da. İngiltere'deki bebekler Amerika'dakilerden farklıdır."

Çözüm ne kadar basitti. Celia ve Marguerite tatmin olmuş bir şekilde bakıştılar ve yeniden arkadaş oldular.

"Şimdi sana öykünün devamını anlatayım mı?" diye sordu Marguerite.

"Evet anlat," dedi Celia. "Sonra ben de sana şeftali çekirdeğinden çıkan şeffaf perinin masalını anlatırım."

Marguerite öyküsünü anlatmayı sürdürdü. Bir süre sonra Celia yeniden sözünü kesti.

"Scarrapin de ne?"

"Scarrapin mi? Celia, Tanrım, gerçekten scarrapi'nin ne olduğunu bilmiyor musun?"

"Hayır, ne ki?"

Bu daha da zor bir durumdu. Celia'nın Marguerite'in karmaşık açıklamalarından çıkarabildiği kadarıyla scarrapin, scarrapin'di. Ve sonrasında da scarrapin, Celia'nın kafasında hep Amerika'da yaşayan bir masal devi olarak kaldı.

Ancak büyüdükten sonra bir gün birden bu sözcük Celia'nın aklına takıldı ve gerçeği anladı.

"Tabii ya. Marguerite Priestman'ın bozuk aksanıyla scarrapin dediği aslında scorpion, yani *akrepti*."

Ve bu keşif çocukluğunun özlemiyle gönlünün sızlamasına neden oldu.

Mary Westmacott

6

Cauterets'te akşam yemekleri erken yeniyordu, altı buçuk civarında. Celia'nın bu yemeklerde yer almasına izin veriliyordu. Yemekten sonra küçük yuvarlak masaların etrafında oturuyor, sohbet ediyorlardı. Haftada bir ya da iki kez de gösteri yapmak için bir sihirbaz geliyordu.

Celia sihirbazdan çok hoşlanıyordu. İsmi özellikle ilgisini çekmişti. Babası ona sihirbazın bir *prestidigitateur*[1] olduğunu söylemişti.

Celia sözcükteki bu heceleri kendi kendine ağır ağır tekrarlayıp duruyordu.

Sihirbaz uzun boylu, uzun siyah sakallı bir adamdı. Ağzından çekerek çıkardığı metrelerce renkli kurdelelerle en akıl almaz numaraları yapıyordu. Ve her gösterinin sonunda da bir "küçük piyango çekilişi" düzenliyordu. Orada bulunan herkes dolaştırılan tahta tabağa belirli bir katkıda bulunuyordu. Sonra kazanan numaraların çekilişi yapılıyor ve ödüller dağıtılıyordu; kâğıt bir yelpaze, küçük bir fener, bir demet kâğıt çiçek. Armağanları kazanan genellikle hep çocuklar oluyordu. Celia kâğıt yelpazeyi kazanmayı çok istiyordu ama asla kazanamadı ve sonuçta iki fenerle yetinmek zorunda kaldı.

Günlerden bir gün babası, "Ne dersin, zirveye çıkmak ister miydin?" Ve eliyle otelin hemen arkasındaki dağlardan birini işaret etti.

"Ben mi baba? Dağın tepesine mi?"

"Evet. Tabii istersen katıra da binebilirsin."

"Katır ne baba?"

Babası katırın ne tam olarak eşek ne de at olduğunu, ikisi arası bir şey olduğunu anlattı. Bu maceranın düşüncesi bile

---

(1) Fransızca hokkabaz.

Celia'yı çok heyecanlandırmıştı. Ancak annesi bu konuda biraz tereddütlüydü. "Güvenli olduğundan emin misin John?"

Celia'nın babası, annesinin korkularına burun kıvırdı. Tabii ki çocuklara hiçbir şey olmayacaktı, bundan emin olabilirdi.

Sonunda Celia, John ve Cyril birlikte gitmeye karar verdiler. Cyril yavaşça babasının kulağına, "Ah baba, ufaklığın gelmesine ne gerek vardı ki?" diye fısıldadı. "Sorun olmaktan başka işe yaramayacak."

Aslında Celia'yı çok seviyordu ama küçük bir çocuğun da geziye katılmasının erkeklik gururunu incittiği kanısındaydı. Bu erkeklere özgü bir keşif gezisi olmalı, kadınlar ve çocuklar evde kalmalıydı.

Büyük günün sabahı Celia erkenden uyanarak balkona çıktı ve katırların getirilmesini beklemeye başladı. Derken hayvanlar bir sıra halinde köşeyi dönüp geldiler. Eşekten çok ata benziyorlardı. Celia heyecan içinde aşağı koştu. Ufak tefek esmer tenli bir adam babasıyla konuşuyor ve ona *la petite demoiselle*'e[1] şahsen çok dikkat edeceğini söylüyordu. Babası ve Cyril katırlara kendileri bindiler. Ardından rehberleri Celia'yı kucaklayarak ona ait olan katırın eğerinin üstüne oturttu. Celia kendini çok çok yüksekte hissediyordu. Ve bu çok heyecan vericiydi.

Hareket ettiler.

Celia'nın annesi yukarıdan, balkondan onlara el sallıyordu. Celia kendini büyümüş hissediyor, orada olmaktan gurur duyuyordu. Rehberleri onun hemen yanında yürüyordu. Celia'ya bir şeyler söylüyordu ama adamın aksanı o denli İspanyolcaya yakındı ki Celia söylenenlerden ancak çok azını anlayabiliyordu.

---

(1) Küçük bayan.

Mary Westmacott

Muhteşem bir yolculuktu bu. Zikzaklı patikalarda ilerliyor, giderek daha da yükseğe tırmanıyorlardı. Sonunda dağın yamacındaki patika yol, bir kenarı doksan derecelik dik bir uçurum, bir kenarı da aynı şekilde dimdik bir kayalık olan bir hale dönüştü. Celia'nın bindiği hayvanın uçurumun hemen kenarından gitmek gibi rahatsız edici bir alışkanlığı vardı. Tehlikeli görünen dönemeçlerde ise tam uçurumun kıyısında duruyor, arka ayağıyla boş boş kayalıklara vuruyordu. Celia onun çok akıllı bir hayvan olduğunu düşünüyordu. Yalnız ismi çok komikti: Aniseed!

Öğlene doğru zirveye vardılar. Tam zirvede önünde küçük yuvarlak bir masa olan küçük bir kulübe vardı. Masaya oturdular. Kısa bir süre sonra kulübenin sahibi olan kadın onlara öğlen yemeği servisi yaptı. Omlet, kızarmış alabalık, krem peynir ve ekmekten oluşan çok iyi bir öğlen yemeğiydi bu. Ayrıca Celia'nın oradaki büyük, tüylü köpekle oynamasına da izin verdiler.

"*C'est presque un Anglais*,"(1) dedi kadın. "*Il s'appelle Milor*."(2)

Milor çok sevimli ve uysal bir köpekti. Celia'nın ona istediğini yapmasına izin verdi.

Daha sonra babası saatine baktı ve dönme zamanının geldiğini söyledi. Rehberi çağırdılar.

Adam gülerek geldi. Elinde bir şey vardı. "Bakın ne yakaladım." Bu olağanüstü güzellikte büyük bir kelebekti. "*C'est pour Mademoiselle*,"(3) dedi.

Celia ne yapacağına bile karar verme fırsatı bulamadan rehber hemen el çabukluğuyla cebinden bir iğne çıkararak kelebeği Celia'nın hasır şapkasına iğneledi.

---

(1) Neredeyse bir İngiliz.
(2) Milor diye çağırırız.
(3) Bu bayan için.

Rehber, *"Voilà que Mademoiselle est chic,"*[1] diyerek bir adım geri çekildi ve gururla el becerisine baktı.

Sonra katırlar getirildi, hayvanlara bindiler ve dönüş yolculuğu başladı.

Celia kendini çok kötü hissediyordu. Kelebek hâlâ yaşıyordu. Hayvanın şapkasına çarpan kanat çırpışlarını hissedebiliyordu. Yaşıyordu –hayattaydı– yaşamak için çaba harcıyordu. İğnelenmiş olmak! Bunun düşüncesi bile korkunçtu. Celia'nın gözlerinde biriken yaşlar yanaklarından aşağı süzüldü.

Sonunda bu durumu fark eden babası oldu.

"Ne oldu bebeğim? Bir şey mi var?"

Celia başını salladı. Hıçkırıkları şiddetlendi.

"Bir yerin mi ağrıyor? Yoruldun mu? Yoksa başın mı kötü?"

Celia her yorumla birlikte başını daha da şiddetli salladı.

Cyril, "Attan korkmuştur," dedi.

Celia haykırdı. "Hayır, korkmuyorum."

"Öyleyse neden zırlıyorsun?"

Rehber de kendince konuya yorum getirdi.

"*La petite demoiselle est fatiquée.*"[2]

Celia'nın gözyaşları giderek arttı. Herkes ona bakıyor, onu sorguluyordu, niye ağladığını nasıl söyleyebilirdi ki? Rehberin duygularını incitmiş olurdu. Adam kendince iyilik etmişti. Kelebeği özellikle onun için yakalamıştı. Üstelik zavallıyı hasır şapkaya iğnelemeyi akıl etmiş olmakla gurur duyuyordu. Nasıl yüksek sesle bundan hiç hoşlanmadığını söyleyebilirdi? Üstelik söylese bile kimse, hiç kimse *asla ama asla* anlayamayacaktı onu. Rüzgâr kelebeğin kanatlarını normalden de fazla çırpmasına neden oluyordu. Hayvan çırpınıyor, Celia ağlıyordu. Ağla-

---

(1) Böyle şık oldu.

(2) Küçük bayan yorgun.

ması hiç bitmeyecek gibiydi. Herhalde hiç ama hiç kimse kendini ondan daha kötü hissedemezdi.

"Mümkün olduğunca çabuk geri dönelim," dedi babasına.

Adamcağız üzülmüş görünüyordu. "Onu annesine götürelim. Karım haklıymış. Bu yolculuğa katlanmak için henüz çok küçük."

Celia'nın içinden o anda avazı çıktığınca haykırmak geliyordu.

"Hayır, değil, değil işte. Sorun bu değil!"

Ama bunu yapamayacağının bilincindeydi. Eğer bunu söylerse aynı soru yağmuru yeniden başlayacaktı. "İyi de o zaman *niçin* ağlıyorsun?" Yalnızca sessizce başını sallamakla yetindi.

Tüm yol boyunca ağlamayı sürdürdü. Hüznü giderek artıyordu. Katırdan indirilip, annesinin onları beklediği oturma salonuna götürüldüğünde hâlâ ağlıyordu.

Babası, "Çok haklıymışsın Miriam," dedi. "Bu gezi küçük bir çocuk için fazlaymış. Bilemiyorum ama ya ağrısı var ya da çok yoruldu."

Celia, "Yorgun değilim," dedi.

"Öyleyse sorun ne?"

Celia annesini boş bakışlarla süzdü. Bunu asla, ama asla anlatamayacağını biliyordu. Bu sırrı içine gömüp sonsuza dek saklaması gerekiyordu. Aslında anlatmak istiyordu –öyle çok istiyordu ki –ama yapamazdı işte. Her nedense kendini bu sırrı saklamak, suskunluğa gömülmek zorunda hissediyordu, sanki biri dudaklarını mühürlemişti. Ah annesi bir *bilseydi*, onu anlardı! Ama annesine de anlatamazdı gerçeği. Herkes ona bakıyor, bir şeyler söylemesini bekliyordu. Yüreğinin sıkıştığını, acı ile burkulduğunu hissetti. Yalvaran bakışlarla annesini süzdü. "Ne olur bana yardım et, anne! Yardım et!"

Miriam da kızını dikkatle süzdü.

"Sanırım şapkasındaki kelebekten hoşlanmamış. Onu kim oraya iğneledi?"

Ve rahatlama: muhteşem, ağrılı, cefalı ferahlama...

Babası "Saçmalık bu," diye söze girdiyse de Celia atılarak onu susturdu.

Sözcükler ağzından kapakları açılmış bir barajdan fışkıran sular gibi fışkırıyordu sanki.

"Dayanamıyorum! Katlanamıyorum! Nefret ediyorum bundan!" diye haykırdı. "Kanat çırpıyor. Canlı o! Acı çekiyor! Ona işkence yaptık."

Cyril söze karıştı. "Peki, öyleyse bunu neden söylemedin aptal çocuk?"

Yanıt Celia'nın annesinden geldi. "Sanırım Celia rehberi incitmek istemediği için susmuş."

"Ah anne, anneciğim benim."

Her şey bunlarda, bu büyülü sözcüklerde gizliydi. Rahatlık, sevgi, minnettarlık, hayranlık.

Annesi onu anlıyordu.

3. BÖLÜM

Grannie

1

Celia'nın ebeveyni o kışı Mısır'da geçirdi. Celia'yı yanlarında götürmeyi anlamsız bulmuşlardı. Dolayısıyla Celia, Jeanne'le birlikte kalmak üzere büyükannesi Grannie'ye gitti.

Grannie, Wimbledon'da oturuyordu ve Celia onun yanında olmaktan mutluydu. Grannie'nin evinin en önemli ve Celia'nın hoşuna giden özelliklerinden birincisi belki de küçük, etrafı gül fidanlarıyla çevrili, yemyeşil çimenlerle kaplı bahçesiydi. Celia buradaki her bir ağacı –kışın bile– tek tek yakından tanıyordu. "Bu pembe la France. Jeanne bunu seveceksin." Ancak bahçenin en önemli ve görkemli ağacı hiç kuşkusuz yapraklı dalları pergola oluşturacak şekilde tel kafese alınmış olan dişbudak ağacıydı. Bu ağaç gerçekten eşsizdi ve Celia için o yeryüzündeki mucizelerden biriydi. Bunun dışında eski moda maun klozet de çok ilginçti! Öylesine yüksekti ki Celia kahvaltıdan sonra banyoya gidip klozete oturduğunda kendini tahtına geçmiş bir kraliçe gibi hissediyordu. Kilitli kapının gerisinde kaldığı bu süreyi elinden geldiğince uzatıyor, kendini henüz tahta geçmiş

bir kraliçe gibi hayal ediyor, vakur bir havada başıyla çevresini selamlıyor, hayali saray mensuplarının ve nedimelerin öpmesi için elini uzatıyordu.

Bunun dışında bahçeye açılan kapının hemen yanında duran Grannie'nin erzak dolabı da bir hayli ilginçti. Grannie her sabah şıngırdayan anahtarlığıyla bu dolabı açardı. Celia bu anı asla kaçırmaz, bir köpek ya da aslanın yemek saati konusundaki dakikliğiyle orada olurdu. Grannie dolaptan şeker, tereyağı, yumurta ve reçel çıkarıyor ve ardından Sarah'yla, yani yaşlı aşçı kadınla uzun süren bir tartışma başlıyordu. Sarah, Rouncy'den çok farklıydı, hatta tam tersiydi. Sarah ne kadar zayıfsa Rouncy o kadar şişmandı. Sarah ufak, kanca burunlu, kırışık yüzlü yaşlı minyon bir kadındı. Elli yıldır Grannie'nin yanında çalışıyordu ve elli yıldır bu tartışmalar bitip tükenmeden aynı şekilde sürüyordu. Çok fazla şeker kullanılıyordu, yarım kilo çay olağandan çok kısa sürede bitmişti! Bu bir ritüel olup çıkmıştı, Grannie her sabah dikkatli ve tutumlu bir ev hanımı havasında harcamaları gözden geçiriyordu. Hizmetliler öylesine savurgandılar ki! Onları dikkatle izlemek gerekiyordu. Ve bu ritüelin bitmesinin ardından Grannie, Celia'yı yeni fark etmişçesine, "Bakın kim buradaymış? Küçüğüm benim, burada ne yapıyorsun?" diyordu. Ve sanki bu onun için büyük bir sürprizmiş gibi ekliyordu. "Yoksa bir şey mi *istiyordun?*"

"Evet Grannie, evet."

"Peki, o zaman bir bakalım." Dolabın derinlerine doğru eğiliyor, karıştırıyor ve sonunda bir şeyler buluyordu; bir kavanoz mürdümeriği şekerlemesi, bir sap melekotu ya da ayva reçeli. Dolapta daima küçük bir kızın hoşuna gidecek bir şeyler vardı.

Grannie çok güzel bir yaşlı kadındı. Pembe beyaz bir teni, alnının iki yanına dökülen ağarmış gür dalgalı saçları ve dol-

gun, şekilli dudağında her zaman hoş, sevecen bir gülümseme vardı. İri göğüsleri ve yuvarlak kalçasıyla çok çekici bir vücut yapısına sahipti. Daima bele sımsıkı oturan, etek kısmı bol kadife ya da brokar elbiseler giyiyordu.

"Vücudum her zaman çok güzeldi," dedi bir keresinde Celia'ya. "Kız kardeşim Fanny ailedeki en güzel yüze sahipti ama vücudu öyle değildi. Vücut bile sayılmazdı onunki, bir deri bir kemik. Birbirine çakılmış iki tahta gibi! *Ben* çevredeyken hiçbir erkek ona bakmazdı. Erkeklerin kadında ilgilendiği vücuttur, yüz değil."

Grannie'nin konuşmalarında "erkeklerin" yeri çok fazlaydı, çünkü o erkeklerin evrenin merkezi sayıldığı bir dönemde yetişmişti. Kadınlar yalnızca bu mucize yaratıklara hizmet için varlardı.

"Babam düşünebileceğin en yakışıklı ve iyi adamdı. 1,85 boyu vardı. Biz bütün çocuklar ondan çok korkardık. O kadar sert ve ciddiydi ki!"

"Peki ya annen, Grannie?"

"Ah, zavallıcık. Öldüğünde henüz otuz dokuz yaşındaydı. Biz on kardeştik. Bir sürü onun eline bakan aç insan. Ne zaman çocuk doğursa yataktan çıkmaz..."

"Neden yatakta kalırdı Grannie?"

"Adet böyle tatlım, bir aylık dinlenme fırsatını değerlendirirdi," diye ekledi Grannie. "Zavallıcığın biraz dinlenip soluk alabildiği yegâne zamandı. Bu sürecin keyfini çıkarırdı. Yatakta kahvaltı eder, haşlanmış yumurta yerdi. Aslında o zaman bile pek dinlenemezdi... Biz çocuklar yanına gider, onu rahatsız ederdik. "Anne yumurtandan bir lokma alabilir miyim? Baş tarafını bana verir misin?" diye. Her çocuk biraz tatsa ona bir şey kalmazdı. Çok iyiydi, çok da özverili ve sevecen. O öldüğünde on dört yaşındaydım. Ailenin en büyüğüyüm. Onun ölümüyle

babam yıkıldı. Birbirlerini çok seven, birbirlerine çok bağlı bir çiftti onlar. Zaten ondan altı ay sonra babam da ölüme koştu, onu mezarda da yalnız bırakmadı."

Celia başıyla onayladı, bu ona doğru ve olağan görünüyordu. Çocuk odasındaki kitapların çoğunda bir ölüm döşeği sahnesi vardı. Genellikle ölmek üzere olan bir çocuk olurdu; melek ruhlu, dünya iyisi bir çocuk.

"Ölüm nedeni neydi?" diye sordu Celia.

"Süratle ilerleyen tüberküloz."

"Peki ya anneninki?"

"Yalnızca zafiyet, canım. Üşüttü, zayıf düştü ve eriyip gitti. Rüzgâr doğudan esiyorsa ve dışarı çıkman gerekiyorsa boğazını çok iyi sarmalısın Celia. Doğu rüzgârı öldürür. Zavallı Miss Sankey –daha bir ay önce bana çaya gelmişti. Şu uğursuz yüzme havuzlarından birine gitmiş– evden çıktığında rüzgâr doğudan çok şiddetli esmesine rağmen boyun atkısı yokmuş. Kadıncağız bir hafta sonra öldü."

Grannie'nin neredeyse tüm öyküleri ve anekdotları aynı şekilde son bulurdu. Aslında çok neşeli, hayat dolu bir insandı. Ama insanların iyileşmeyen hastalıkları, ani ölümleri, gizemli dertleri onu her nedense çok ilgilendiriyordu. Celia buna öylesine alışmıştı ki Grannie'nin dramatik öykülerinin ortasında merakını daha fazla dizginleyemeyerek sözünü kesiyor ve sabırsızlıkla, "Sonunda ölüyor, değil mi?" diye soruyordu. Grannie de, "Evet, yavrum, zavallıcık ölüyor," diye yanıt veriyordu. Kız ya da oğlan, kadın ya da erkek, öyküye göre ölen kişi değişebiliyordu. Grannie'nin öyküleri asla mutlu sonla bitmiyordu. Bu belki de kendi sağlıklı ve sağlam kişiliğinin sonucuydu.

Grannie sürekli gizemli uyarılarda da bulunuyordu.

"Eğer tanımadığın biri sana şeker verecek olursa sakın alma tatlım. Büyük bir kız olduğun zaman asla ama asla trende bekâr bir adamla aynı kompartımana binme."

Bu ikinci uyarı Celia'yı tedirgin ediyordu. O çekingen bir çocuktu. Eğer bekâr biriyle aynı kompartımanda olmaması gerekiyorsa ona evli olup olmadığını sorabilmesi gerekiyordu. Yalnızca yüzüne bakıp birinin bekâr olup olmadığını anlayamazdınız sonuçta. Bunu sormak zorunda kalmanın düşüncesi bile huzursuzlukla kıvranmasına yetiyordu.

Dolayısıyla konuk olarak gelen bir bayanın mırıldayarak söylediklerini de dikkate almadı.

"Küçük bir çocuğun kafasına böyle şeyler sokmak kesinlikle doğru değil."

Grannie'nin yanıtı yüksek tonda ve kendinden emindi..

"Zamanında uyarılan çocuklar ileride ıstırap çekmez. Gençler bunları bilmeli. Bir şey daha var, bunu hiç duymamışsındır. Birinci kocam anlatmıştı... (Grannie üç kez evlenmişti. Vücudu o kadar çekiciydi ve erkekleri etkilemeyi de bir o kadar iyi biliyordu ki. Her üçünü de sırasıyla toprağa vermişti; birini gözyaşlarıyla, birini tam teslimiyetle, birini kuralına uygun büyük bir törenle.) Kadınların hep erkekler konusunda bilgili olmaları gerektiğini söylerdi.

Sonra sesi kısıldı. İki kadın fısıldaşmaya başladılar. Kulak misafiri olduğu şeyler Celia'ya çok sıkıcı ve anlamsız görünmüştü. Bahçeye doğru ilerledi...

2

Jeanne mutsuzdu. Fransa'yı ve ülkesinin insanlarını özlüyordu. Celia'ya İngiliz hizmetlilerin sevecen ve nazik olmadıklarını söyledi.

"*Cuisinière*[1] Sarah, *gentille*[2] biri ama o da bana Katolik deyip duruyor. Diğerleriyse, yani Mary ve Kate aldığım ücreti onlar gibi üst baş almak için harcamayıp eve, anneme gönderdiğim için benimle alay ediyorlar."

Grannie Jeanne'i rahatlatıp, neşelendirmeye çalıştı.

"Sen aklı başında bir genç kız gibi davranmaya devam et Jeanne. Üzerine süslü püslü elbiseler giydin diye aklı başında erkeklerin seninle ilgileneceklerini mi sanıyorsun? Aldığın ücreti ailene göndermeye devam et, böylece evlendiğin zaman güzel bir çeyizin olduğunu göreceksin. Zarif sade giysiler ev hizmetinde çalışan bir bayana süslü püslü şeylerden, incik boncuktan çok daha fazla yakışır. Sen duyarlı bir genç kız gibi davranmaya devam et."

Ne var ki Jeanne yine de Mary ya da Kate özellikle kindar duygularla üzerine geldiklerinde gözyaşlarını tutamıyordu. İngiliz kızlar yabancıları sevmiyorlardı. Üstüne üstlük Jeanne bir de Katolik'ti ve herkes Katoliklerin Kırmızılı Kadına[3] taptığını bilirdi.

Ne yazık ki Grannie'nin yatıştırma çabaları tüm yaraları sarmaya yeterli olmuyordu.

---

(1) Aşçı kadın.

(2) Sevimli.

(3) Hıristiyanlıkta yer alan başlıca şeytani ve İsa karşıtı figürlerden. İncil'in Revelations (Esinleme) kitabının 17. bölümünde yer alır. Türkçeye Babil fahişesi olarak geçmiştir. 7 başlı bir yaratığın üzerinde, elinde içinde kralar ve azizlerin kanının olduğu bir kadeh taşıyan ve bu kanı içerek ve içirerek sarhoş eden ve insanları yoldan çıkaran kırmızılı bir kadın karakter olarak betimlenir. Ahlaksızlık ve bozulmayı simgeler. Martin Luther ve John Calvin, Roma Katolik Kilisesi'ni Babil'e, Papa'yı ise bu karaktere benzetmişlerdir. Hatta puritan İngilizler 16. yy'da Papa için "The Scarlet Whore of Rome" tanımını kullanırlar. Dante ise Inferno'sunda papalığı bu karakter ile eşdeğer tutmuştur.

"İnancını savunmakta kesinlikle haklısın yavrum. Ben de aslında Katoliklerden pek haz etmem. Şimdiye kadar tanıdığım Katoliklerin birçoğu yalancıydı. Eğer rahiplerine evlenme izni verirlerse belki onlar hakkında daha olumlu düşünmeye başlayabilirim. *Ya o güzel genç kızların kapatıldığı ve bir daha onlardan haber alınamayan manastırlar.* Onların başına neler geldiğini bilmek isterdim. Korkarım *buna* ancak rahipler yanıt verebilir."

Neyse ki Jeanne'in İngilizcesi bütün bunları anlamaya yeterli değildi.

Jeanne, madamın çok iyi niyetli olduğunu, diğer kızlara aldırış etmemeye çalışacağını söylüyordu.

Grannie, Mary ve Kate'i karşısına alıp, uzak bir ülkeden gelmiş zavallı bir kıza karşı kaba davrandıkları için azarladı. İkisi de sanki böyle bir şey asla söz konusu olmamış gibi şaşkın bir ifade takındılar. Sözde ona hiç ama hiçbir şey söylememişler, Jeanne bütün bunları kendi kafasında kurgulamıştı.

Mary bisiklet isteğini dile getirdiğinde ise Grannie hiç düşünmeden bunu şiddetle reddetti ve bundan dolayı da içinde tuhaf bir tatmin duygusu hissetti.

"Sana şaşıyorum Mary, nasıl böyle bir istekte bulunabilirsin? Hizmetimde çalışan hiç kimse asla böyle uygunsuz bir şey yapamaz."

Mary ise inatla mırıldanarak Richmond'daki kuzene izin verildiğini belirtti.

Grannie kararlılıkla, "Bu konuda bir kelime daha duymak istemiyorum," dedi. "Ayrıca bu kadınlar için tehlikeli de. Birçok kadının bu uğursuz şeylere binmekten ömür boyu çocuk sahibi olamayacağı söyleniyor. Kadınların iç organları için zararlı bunlar."

Mary ve Kate suratları asık bir şekilde geri çekildiler. Aslında istifa ederlerdi ama Grannie'nin evinin çalışmak için çok iyi bir yer olduğunun farkındaydılar. Yemekler kusursuzdu, bazı işyerlerinde olduğu gibi personel için kalitesiz, neredeyse atılacak olan yiyecekler satın alınmıyordu, iş de hafifti. Gerçi yaşlı bayan biraz despottu ama iyi tarafları da yok değildi. Evde bir sorun olduğunda daima yardımcı oluyordu. Ayrıca Noel zamanında da onun kadar bonkör biri olamazdı. Tabii ihtiyar Sarah'nın hiç durmak bilmeyen çenesine katlanmak kolay değildi ama bir şekilde o da idare edilebiliyordu. Sonuçta o da çok iyi bir aşçıydı.

Tüm çocuklar gibi Celia da zamanının büyük bir kısmını mutfakta geçiriyordu. Gerçi Sarah, Rouncy'den çok daha sinirliydi ama bunun nedeni çok yaşlı olması olmalıydı. Eğer biri Celia'ya onun yüz elli yaşında olduğunu söylese bile Celia hiç şaşırmayacaktı. Celia'nın gözünde hiç kimse Sarah kadar ihtiyar olamazdı.

Sarah bazı anlamsız, tuhaf konularda akıl almayacak kadar alıngandı. Örneğin bir defasında Celia mutfağa gitmiş ve Sarah'ya ne pişirdiğini sormuştu.

"Sakatat çorbası, Miss Celia."

"Sakatat da ne Sarah?"

Sarah dudaklarını büzdü.

"Senin gibi küçük bayanların bu konularda sorular sorması doğru değil."

"İyi ama sakatat *ne*?" Celia'nın merakı daha da artmıştı.

"Bu kadarı yeter artık Miss Celia. Küçük kızlar böyle şeyler sormamalı."

Ama Celia saçındaki örgüler uçuşa uçuşa mutfakta koşuşup sormayı sürdürdü. "Sakatat ne Sarah? Sakatat ne demek? Sakatat ne? Sakatat? Sakatat? Sakatat?"

O anda kendini kaybeden Sarah elindeki tava ile ona vurmaya çalıştıysa da Celia hemen geri çekilip kaçmayı başardı. Yine de birkaç saniye sonra başını mutfak penceresinden içeri uzatmış, "Sarah, sakatat ne demek?" diye soruyordu.

Sarah öfkeden kıpkırmızı kesildi ve yanıt vermedi, ama kendi kendine homurdanıp durdu.

Sonunda Celia da bu yaramazlıktan bıktı ve büyükannesini aramaya koyuldu.

Grannie hemen hemen hep bahçe kapısını ve bahçeden eve gelen yolu görebildiği yemek odasında otururdu. Burası yirmi yıl sonra bile Celia'nın bir an bile tereddüt etmeden en ufak ayrıntısına kadar tanımlayabildiği bir odaydı. Ağır dantel perdeler, koyu kırmızı ve altın renkli kumaş duvar kâğıtları, ağır, loş ihtişamlı bir hava, hafif elma esansı ve az da olsa öğlen için pişen etin kokusu. Kadife örtülü büyük Victoria stilinde masa, kocaman maun büfe, şöminenin hemen yanı başındaki üzerinde gazetelerin durduğu sehpa, şöminenin üzerindeki ağır bronz heykelcikler, (Büyükbaba onları Paris'teki bir sergiden 70 sterlin karşılığında almıştı.), zaman zaman Celia'nın üzerine uzanıp uyukladığı kırmızı deri kanepe. Bu kanepe öylesine kaygandı ki Celia her defasında üstünde kalmakta zorlanırdı. Kanepenin arkasına atılmış el örgüsü tığ işi örtü, pencerenin kenarındaki servis masasına yerleştirilmiş ufak tefek biblolar, bardaklar, fincanlar, kitapların durduğu yuvarlak sehpa, kırmızı kadife minderli sallanan sandalye. Celia bir defasında bu sandalyede öylesine hızlı sallanmıştı ki sandalye geriye doğru devrilmiş ve Celia'nın kafasında yumurta benzeri bir yumru oluşmasına neden olmuştu. Bunun dışında duvarın dibine dizilmiş bir dizi deri sandalye ve Grannie'nin her zaman oturduğu ve işlerini yaptığı büyük berjer.

Grannie hiç boş durmazdı. Sık sık mektup yazıyordu; ince uzun bir elyazısıyla, daima yarım parşömen kâğıdına yazılmış uzun mektuplardı bunlar. Asla bir parşömen kâğıdının tamamını yazıp doldurmazdı, kâğıtları bölerdi, çünkü gereksiz tüketime ve israfa karşıydı. ("İsraf etme, tutumlu ol Celia!") Sonra rengârenk şallar örerdi; mavi, pembe ve lilanın harmanlandığı şık şallar. Bunlar genellikle hizmetlilerin aileleri içindi ya da yumuşak tüylü yünden bebek eşyaları örerdi. Sonra tığla dantel örtüler işlerdi. Çay zamanı geldiğinde pasta ve kek servisi bu tığla örülmüş dantel örtülerin üstünde servis edilirdi. Bunun dışında çevreden tanıdıkları yaşlı beylere yelek örmek de Grannie'nin en sevdiği işlerdendi. Grannie seksen bir yaşında olmasına rağmen hâlâ "erkekleri" gözetiyordu. Onlara yatakta giyilecek çoraplar da örüyordu.

Celia, Grannie'nin yardımıyla annesine armağan etmek için bir dizi banyo örtüsü ördü. Havlu kumaştan yapılan bu yuvarlak örtülerin kenarlarına önce bir sıra yünle zincir yaptıktan sonra danteli bu zincirin üzerine işliyorlardı. Celia birinci banyo takımı için açık mavi yün kullandı, o da Grannie de çok beğendi. Çay servisi kaldırıldıktan sonra Celia ve Grannie genellikle mikado ve ardından da cribbage[1] oynarlardı. Yüzleri ciddi ve çok meşgul bir halde, dudaklarından koza bir, oyuna iki, on beş iki, on beş dört, on beş altı ve altı on iki" gibi sözcükler dökülürdü.

"Cribbage'ın neden çok yararlı bir oyun olduğunu biliyor musun tatlım?"

"Hayır Grannie."

"Yararlı, çünkü sana *sayı saymasını* öğretiyor."

---

(1) Bir tür iskambil oyunu.

Grannie bir kez bile Celia'ya oyunun yararını belirtmeden edemezdi. Aldığı eğitim gereği yalnızca zevk için bir şey yapmanın doğru olmadığı kanısındaydı. Yemek yemek sağlıklı olmak için gerekliydi. Hemen hemen her gün saplarını kaynatarak içtiği kirazın böbreklere iyi geldiğini söylüyordu. Yine çok sevdiği peynirin sindirime yardımcı olduğunu belirtiyor, yemekten sonra tatlıyla birlikte içmeyi âdet edindiği bir bardak kırmızı şarabı ise ona doktorun önerdiğini söylüyordu. Alkol gereksiniminin bir şekilde bastırılması gerekliydi (Özellikle de onun gibi seks yaşamı zayıf birinde.).

"Peki, sen alkolden hoşlanmıyor musun?" diye sordu Celia.

"Hayır, canım," diyen Grannie ne zaman kadehinden ilk yudumu alsa yüzünü tuhaf bir şekilde ekşitiyordu. "Bunu sağlığım için içiyorum."

Bu ilk sözde törenin ardından da kadehini büyük bir keyifle bitiriyordu. Grannie'nin kendinin de kabullendiği tek tiryakiliği "kahveydi." Gözlerinde zevk aldığının ifadesi vardı. "Tam Arap işi," diyor, ardından keyifle ikinci ya da üçüncü fincanı alıyordu.

Yemek odasının karşısında, koridorun diğer ucunda terzi "zavallı Miss Bennett'in" sabahları oturduğu oda vardı. Nedense kadının ismiyle bu "zavallı" sözcüğü adeta bütünleşmişti, adı asla bu sözcük olmadan kullanılmazdı.

"Zavallı Miss Bennett," diyordu Grannie. "Ona iş vermek bile hayır işlemek demek. Zavallıcığın yiyecek ekmeği bile olduğunu sanmıyorum."

Eğer sofraya özel bir yiyecek getirilecek olsa daima Miss Bennett'in payı da ayrılır, ona gönderilirdi.

Zavallı Miss Bennett saçları neredeyse tamamen ağarmış, keçeleşmişti. Yıpranmış görünüyordu. İnce, tiz bir sesle, son derece çıtkırıldım bir havada bir "madam" deyişi vardı ki... He-

men hemen hiçbir şeyi doğru düzün dikemezdi, asla iyi bir terzi sayılmazdı. Celia için diktiği elbiseler ya çok büyük ya da geniş oluyordu. Kolları genellikle ellerini kapatacak kadar uzun, kol oyukları rahatsızlık verecek kadar derindi.

Yine de Miss Bennett'in duygularını incitmemek için çok ama çok dikkatli davranmak gerekiyordu. En ufacık bir eleştiride bile Miss Bennett kızarmış bir halde suratını asıp oturuyor, öfke içinde iğneyi elindeki kumaşa batırıp çıkarıyor, sinirle başını sallıyordu.

Zavallı Miss Bennett'in gerçekten de acıklı bir geçmişi vardı. Sürekli babasının çok seçkin bir çevreden geldiğinden, çok iyi bağlantıları olduğundan söz ederdi. "Aslında bunu söylememem gerekir ama –bunun aramızda kalacağından eminim– gerçekten büyük bir adammış babam, saygın bir centilmen. Annem hep bunu söylerdi. Ona çok benzermişim. Nasıl iyi bir soydan geldiğimin işareti olan ellerim ve kulaklarım sizin de dikkatinizi çekmiştir. Sanırım yaşamımı bu şekilde kazanmak zorunda kaldığımı duysa bu onun için çok büyük bir şok olurdu. Sizi bunun tamamen dışında tutuyorum, siz çok farklısınız ama bazen nelere katlanmak zorunda kaldığımı bilseniz şaşarsınız. İnsana uşak muamelesi yapıyorlar. Beni *anlıyorsunuz*, değil mi madam?"

Grannie gerçekten de her zaman zavallı Miss Bennett'e iyi davranılmasına çok özen gösteriyordu. Yemeği daima tepsi ile çalıştığı odaya gönderilirdi. Miss Bennett hizmetçilere karşı kibirli davranır, onlara emirler verir, o yüzden sevilmezdi.

Celia bir defasında Sarah'nın, "Üstüne üstlük bir de kaza çocuğu, babasının adını bile bilmiyor," dediğini duymuştu.

"Kaza ne demek Sarah?"

Sarah kızardı. "Böyle sözcükler sizin gibi küçük bir hanımefendinin ağzına hiç yakışmıyor Miss Celia."

Celia umutla, "Sakatatla aynı şey mi?" diye sordu.

O sırada yaşlarında bulunan Kate kendini tutamayarak kahkahalara boğuldu. Sarah öfkeyle onu azarlayarak çenesini tutmasını söyledi.

Oturma odasının hemen yanında da salon vardı. Burası loş ve serindi. Celia için gizemli bir havası vardı. Burası ancak Grannie davet verdiği zamanlarda açılırdı. Salon kadife kaplı sandalyeler, sehpalar, brokar kanepelerle döşeliydi, buradaki büfeler ve dolaplar porselen ya da cam çanak çömlekle ağzına kadar doluydu. Bir köşede akordu bozulmuş, bir piyano duruyordu. Salonun pencereleri seraya açılıyor, oradan da bahçeye çıkılıyordu. Sarah demir şömine kafesini ve ateş maşalarını öylesine temizliyor ve parlatıyordu ki içlerinde kendinizi görebilirdiniz.

Üst katta çocuk odası vardı, basık uzun bir odaydı burası, bahçeye bakıyordu. Çocuk odasının hemen üstünde de Kate ve Mary'nin de kaldıkları çatı katı bulunmaktaydı. Üst kattaki merdiven sahanlığından birkaç basamakla büyük ve havadar üç yatak odasına ve Sarah'nın kaldığı küçük, tavan pencereli havasız odaya geçiliyordu.

Celia bu üç yatak odasını kendi evindekilerden çok daha muhteşem buluyordu. Bu odalardan biri gri ahşap möblelerle döşenmişti. Diğerleri ise maun döşeliydi. Grannie'nin yatak odası yemek odasının tam üstündeydi. Burada büyük, dört direkli bir karyola, bütün bir duvarı kaplayan maun bir gardırop, şık bir lavabo, bir tuvalet ve çok sayıda çekmecesi bulunan bir maun şifoniyerli dolap daha vardı. Bu odadaki her çekmece tıka basa özenle yerleştirilmiş eşyalarla doluydu. Bazen çekmecelerden biri ya da diğeri açılıp da kapanmadığı zaman Grannie kapamak için çok uğraşırdı. Her şey düzenli ve kilitli olmalıydı. Kapının iç kısmında kilide ek olarak sürgü ve iki kanca-

lı kapı kilidi vardı. Grannie bir kez odasına çekildi mi kendini güvende hissedebilmeliydi. Ayrıca yatağının başucunda kolayca uzanabileceği, herhangi bir kötü niyetli insan ya da hırsız, kalesine girmeye çalışırsa alarm verebileceği bir polis düdüğü ve çıngırak da vardı.

Tuvalet masasının üstünde cam bir kutunun içinde beyaz mum çiçeklerinden yapılmış büyük beyaz bir çelenk vardı: Grannie birinci kocasını kaybettikten sonra saygıdan sakladığı bir anıydı bu. Sağ taraftaki duvarda ikinci kocasının adına yaptırılmış çerçeveli bir anı yazısı durmaktaydı. Sol taraftaki duvardaysa üçüncü kocasının gösterişli mermer mezar taşının resmi asılıydı.

Grannie'nin yatağı kuş tüyündendi. Bu odanın pencereleriyse hemen hemen hiç açık olmazdı.

Grannie geceleyin havanın sağlığa zararlı olduğunu söylüyordu. Her açık havayı da aynı şekilde risk olarak nitelendiriyordu. Yazın en sıcak günleri dışında çok ender bahçeye çıkardı, aslında dışarı çıktığında da tek gittiği yer de ordu ya da donanma pazarlarıydı. Bu durumda istasyona kadar arabayla gider, oradan Victoria İstasyonu'na kadar trenle, sonra da mağazaya kadar yine arabayla gider, bu arada otrişi birkaç kez boynunun etrafına sarardı.

Grannie asla kimseyi ziyarete gitmezdi. İnsanlar ona gelirlerdi. Konuklarına pasta, kek, kurabiye ve bunların yanında Grannie'nin kendi eliyle yaptığı likörlerden ikram edilirdi. Baylara muhakkak öneride bulunulurdu. "Bu vişne likörünü muhakkak denemelisiniz, şimdiye dek beğenmeyen bir erkeğe rastlamadım. Sonra da kadınları içmeye teşvik ederdi. "Yalnızca bir yudum, soğuğa karşı."

Grannie'nin böyle davranmasının nedeni hiçbir kadının toplum içinde açıkça alkollü bir içecek istemesinin doğru ol-

madığını düşünmesiydi. Tabii eğer likör öğlen yemeği sonrasında sunuluyorsa gerekçe değişiyordu. "Ufak bir kadeh tatlım, sindirim için birebir."

Eğer eve gelen yaşlı bir erkeğin yeleği yoksa Grannie ona elinde bulunan kendi ördüğü yeleklerden birini veriyor ve neşe içinde, şeytanca bir kurnazlıkla, "Eğer karınızın kızmayacağından emin olsam sizin için de bir yelek örebilirim," diyordu. Tabii bu durumda adamın karısı heyecanlanarak haykırıyordu. "Lütfen yapın. Çok mutlu olurum." Grannie'nin yanıtı belliydi. "Yalnızca yanlış anlamanızdan çekindim, sorun çıkmasını istemem elbette." Bunun üzerine yaşlı adam da kendini güzel bir şeyler söylemeye zorunlu hissediyordu. "Sizin 'kendi ellerinizle' ördüğünüz yeleği giymek beni çok mutlu eder, bu benim için bir onur."

Böyle ziyaretllerin ardından her defasında Grannie'nin yanakları bir kat daha pembeleşiyor, sanki daha da büyüyor, dikleşiyordu. O konukları olmasını, onlara hizmeti her şeyden çok seviyordu.

3

"Grannie, biraz yanına gelebilir miyim?"

"Neden? Jeanne ile yukarıda vakit geçirecek bir şey bulamadınız mı?"

Celia bir iki dakika kadar duraksadı. Uygun bir gerekçe bulmaya çalışıyordu. Sonunda kendince buldu da.

"Bugün öğleden sonra çocuk odası çok boğucu."

Grannie gülerek seslendi. "Neyse, bu da bir gerekçe sayılır."

Celia, Jeanne ile bir konuda ters düştüğü zamanlarda kendini huzursuz ve kötü hissediyordu. O öğleden sonra da an-

laşmazlık hiç beklenmedik şekilde, adeta gökten düşercesine çıkmıştı.

Celia'nın oyuncak evindeki eşyaların yerleşimi konusunda tartışıyorlardı ve Celia bir anda kendini tutamayarak bağırdı.

"*Mais, ma pauvre fille...*"(1)

Olan olmuştu bir kere. Jeanne gözyaşlarına boğuldu ve Fransızca sözcükler sel olup dudaklarından dökülmeye başladı.

Evet, hiç kuşkusuz o Celia'nın söylediği gibi bir zavallı bir kızdı, ama ailesi fakir olmasına rağmen dürüst ve saygındı. Babasına tüm Pau saygı duyuyordu. Belediye Başkanı Mösyö le Maire bile onun dostuydu."

Celia, "Ama ben öyle bir şey demek..." diye söze başladıysa da cümlesini tamamlayamadı.

Jeanne ağlayarak konuşmayı sürdürüyordu.

"Hiç kuşkusuz küçük bayan gibi, böylesine zengin, böylesine şık giyinen, ailesiyle uzun seyahatlere çıkabilen, tüm giysileri ipek ve kadifeden yapılan biri onun sokaktaki dilencilerle eşit düzeyde olduğunu düşünüyordu..."

"Ama ben asla öyle demedim.." diye açıklamaya çalışan Celia iyice afallamıştı.

Ama küçük bayanların da duyguları vardı. Onun yani Jeanne'in de duyguları, gururu vardı. Kırılmıştı. Derinden yaralanmıştı.

"Ama Jeanne, ben seni seviyorum," diye haykırdı Celia çaresizlik içinde.

Ancak Jeanne sakinleşmedi, Celia, onun gönlünü almayı başaramadı. Jeanne en ağır nakışlarından birini, Grannie'nin elbiselerinden biri için yaptığı kalın, kolalı keten yakayı alarak işlemeye başladı. Konuşmuyor, sürekli başını sallıyor, Celia'nın

---

(1) Ama zavallı kız...

özürlerine yanıt vermiyordu. Tabii ki Celia o anda o gün öğlen yemeğinde Mary ve Kate'in Jeanne'in ailesinin kızlarının tüm kazançlarına el koyacak kadar yoksul olduklarına ilişkin aşağılayıcı sözler söylediklerini bilemezdi.

Jeanne'in bu şiddetli tepkisine bir anlam veremeyen Celia üzgün ve çaresiz bir halde kurtuluşu Grannie'nin yanına kaçmakta buldu ve ağır ağır merdivenlerden indi.

Grannie gözlüklerinin üzerinden bakarak, "Ne yapmak istersin?" diye sorarken örgüsünün yumağını yere düşürdü. Celia yumağı alarak ona uzattı.

"Bana küçük bir kız olduğun günleri anlat. Çaydan sonra aşağı indiğinizde ne yapardınız?"

"Aşağı daima hep birlikte iner ve salonun kapısını tıklatırdık. Babam içeriden, "Girin," diye seslenirdi. Sonra hepimiz birden içeri doluşur, kapıyı arkamızdan kapatırdık. Tabii sessizce –sakın unutma– kapıların her zaman yavaş ve sessiz kapatılması gerekir. Zarif bir bayan asla kapıyı çarparak kapamaz. Aslında ben gençken bayanlar kapı kapamazlardı. Manikürleri bozulurdu. Neyse, salondaki masanın üzerinde daima zencefilli şarap olurdu. Her çocuğa bir bardak verilir ve..."

"Hepiniz derdiniz ki..." Öykünün daha sonraki kısmını çok iyi bilen Celia dayanamayarak söze karıştı.

"Hepimiz sırayla, 'Sağlığına baba, sağlığına anne,' derdik."

"Peki ya onlar ne derdi?"

"Onlar da, 'Sizi seviyoruz, çocuklar,' derlerdi."

Bu Celia'nın çok hoşuna gidiyor, içini kıpır kıpır titretiyordu. Ne var ki bu öyküden neden bu denli hoşlandığını kendisi de bilemiyordu.

"Bana kilisedeki ilahileri anlat," diye ekledi. "Senden, Tom amcadan bahset."

Grannie bir yandan tığ işi yaparken bir yandan da belki daha önce defalarca anlattığı eski öyküyü yineledi.

"Kilisede üzerinde ilahilerin numaralarının yazdığı büyük bir tahta vardı. Kilisedeki görevlilerden biri bize ilahi kitapçıklarını dağıtırdı. Kalın ama güzel ve tok bir sesi vardı. "Yüce Tanrı'nın adına ilahimizi söyleyelim. İlahi numarası..." Ama sustu çünkü karatahta ters asılıydı. Yeniden başladı. "Yüce Tanrı'nın adına ilahimizi söyleyelim. İlahi numarası..." Sonra üçüncü bir kez yineledi. "Yüce Tanrı'nın adına ilahimizi söyleyelim. İlahi numarası..." Ama bu kadarı da fazlaydı artık onun için. Bağırdı. "Kahretsin, Bill, çevir artık şu kahrolasıya tahtayı..."

Grannie iyi bir oyuncuydu. Adamın aksanını aynen taklit ediyordu.

Celia hemen atıldı.

"Ve senle Tom amca kahkahalara boğuldunuz, değil mi?"

"Evet, ikimiz de güldük. Babam bize baktı. Yalnızca baktı, hepsi o kadar... Ama eve döndüğümüzde doğruca yataklarımıza gönderildik ve öğlen yemeği verilmedi. Üstelik o gün Saint Michael Yortusu'ydu ve yemekte de kızarmış kaz vardı."

Celia panikle, "Size kazdan hiç vermediler mi?" diye sordu.

"Hayır, bir lokma bile."

Celia böylesi bir felaketi bir iki dakika kadar kafasında canlandırmaya çalıştı, sonra derin derin iç çekerek, "Grannie, ne olur beni tavuk yapsana," dedi.

"Bunun için sen artık çok büyüdün, koca bir kızsın."

"Ne olur, ne olur Grannie, beni tavuk yap."

Grannie elindeki tığ işini ve gözlüklerini yan tarafına bıraktı. Komediyi en başından ve en ufak bir ayrıntıyı bile atlamadan, Bay Whiteley'nin dükkânına girip, özel olarak onunla görüşme isteklerini belirttikleri andan başlayarak oynadılar. Çok

özel bir davet için besili, çok iyi bir tavuğa ihtiyaçları olacaktı. Bay Whiteley onlar için kendi eliyle bu çok özel tavuğu seçmeliydi. Grannie hem kendini hem de Bay Whiteley'yi oynuyordu. Tavuk paketlendi (Yani Grannie Celia'yı gazeteye sardı ve mıncıkladı.), eve getirildi, dolduruldu (biraz daha mıncıklama), soslandı, şişe takıldı (Celia artık zevkten çığlıklar atıyordu.), fırına sürülüp tabağa kondu, masaya götürüldü ve muhteşem final: Sarah Sarah, buraya gel, bu tavuk *canlı*!"

Celia için Grannie'yle kıyaslanabilecek bir ikinci oyun arkadaşı daha olmazdı. Aslında bu oyunlar en az Celia kadar Grannie'nin de hoşuna gidiyor olmalıydı. Üstelik o sevecen ve yumuşaktı da. Hatta annesinden bile daha fazla. Yeterince yalvarınca daima pes ediyordu. Hatta kötü olduğunu düşündüğü şeyleri bile karşısındakine vermeye razı oluyordu.

4

Celia'ya anne ve babasından mektuplar geliyordu, bunlar genellikle daktiloyla yazılmış mektuplardı.

> Bir tanem, canım yavrum. Benim küçük cici kızım nasıl? Jeanne ile güzel yürüyüşler yapıyor mu? Dans dersleri nasıl gidiyor? Buradaki insanların neredeyse hepsi esmer, koyu tenliler Grannie'nin seni pantomime götüreceğini duydum. Bu çok hoş değil mi? Senin cici bir kız olduğundan ve sana karşı her zaman çok iyi olan Grannie'ye her konuda yardımcı olduğundan eminim. Bu arada Goldie'ye de benim adıma biraz ketentohumu ver ve onu öp.
>
> Seni çok seven baban...

Canım, bir tanem benim, seni öyle özlüyorum ki. Sana karşı her zaman sevgi dolu olan Grannie'nin yanında olmaktan mutlu olduğunu ve iyi zaman geçirdiğini umuyorum. Çok cici bir kız olduğundan ve onu memnun etmek için elinden gelen her şeyi yaptığından da eminim. Burası oldukça sıcak, güneş var ve bir sürü de güzel çiçek. Lütfen benim adıma Rouncy'ye mektup yazar mısın? Grannie zarfın üstünü yazar. Ondan Noel güllerini[1] kesip Grannie'ye göndermesini ister misin? Tommy'ye de Noel günü fazladan bir tabak daha süt versin.

Seni çok öperim tatlım, güzelim, kuzucuğum, balkabağım, canım.

Annen...

Ah, bunlar güzel mektuplardı. İki birbirinden güzel mektup. Neden sanki bunları okuyunca boğazına bir şey düğümleniyordu? Noel gülleri –çitin hemen dibinde açan güller– annesinin onlarla yosunları birleştirip bir kâse içinde Grannie için özel bir düzenleme yapması. "Şu açmış beyaz güllerin güzelliğine bak!" demesi, annesinin sesi...

Sonra büyük beyaz kedileri. Tommy, ağzı sürekli hareket halinde olan, devamlı bir şeyler çiğneyen Rouncy...

Evi, yuvası... eve gitmek istiyordu.

Eve, annesinin de olduğu evine... Kuzucuğum, tatlım, balkabağım diyen, yumuşak sesiyle içten gülümsemesiyle ona sarılan onu kucaklayan annesine...

Anneciğim... ah anneciğim...

O sırada merdivenlerden yukarı çıkmakta olan Grannie onu gördü. "Ne oldu? Yoksa ağlıyor musun? Niçin ağlıyorsun ki? Derinlere daldın da çıkamıyor musun?

---

(1) Avrupa kökenli, kışın yaprak dökmeyip açan beyaz ya da açık pembe güle benzeyen çiçekleri nedeniyle bu adı alan bir bitki.

Bu Grannie'nin hiç değişmeyen şakasıydı. Her zaman aynı şeyi söylüyordu.

Celia bundan nefret ediyordu. Ne zaman duysa daha da çok ağlamak geliyordu içinden. Mutsuz olduğu anlarda Grannie'yi de yanında görmek istemiyordu. Aslında Grannie'yi hiç istemiyordu. Her nedense onunla her şey daha da zorlaşıyordu.

Grannie'nin yanından sıvışarak merdivenlerden indi, mutfağa gitti. Sarah ekmek pişiriyordu.

Sarah, onu soran bakışlarla süzdü. "Annenden mektup mu aldın?"

Celia başıyla onayladı. Gözyaşları yeniden boşaldı. Kendini çok yalnız hissediyordu. Anlamsız, boş bir dünyadaydı...

Sarah hamur yoğurmayı sürdürdü. "Çok yakında dönecek tatlım, çok yakında yeniden evinizde olacak. Ağaçları izle, onlar yapraklanınca annenler de dönmüş olacaklar."

Sarah hamuru açmaya başladı. Sesi yumuşak ve rahatlatıcıydı.

Hamurdan küçük bir parça koparıp uzattı. "Sen de kendin için küçük somunlar yapsana. Benimkilerle pişiririm."

Celia'nın gözyaşları kesildi. "Saç örgüler ve kulübeler mi?"

"Saç örgüler ve kulübeler."

Celia işe koyuldu. Saç örgüler için üç uzun sosis yapıp, sonra onları örmek ve uçlarını birleştirmek gerekiyordu. Kulübeler içinse büyükçe bir beze üstüne daha küçük bir beze konuluyordu, sonra da –en zevkli anı buydu işte– üstüne yuvarlak bir delik oluşana dek başparmakla bastırılıyordu. Celia beş saç örgü ve altı kulübe yaptı.

Bu arada Sarah kendi kendine mırıldanıyordu. "Küçük bir çocuk için annesinden uzak olmak ne kadar zor."

Onun da gözleri doldu.

Sarah o günden yaklaşık on dört yıl sonra öldü. Celia ancak o zaman, bazen ziyaretlerine gelen zarif ve eğitimli yeğenin gerçekte Sarah'nın kızı yani Sarah'nın gençlik yıllarındaki deyimiyle "günahının meyvesi" olduğunu öğrendi. Altmış yıldan uzun bir süre sadakatle hizmet ettiği hanımından da gizlemişti bu gerçeği. Onun da tek anımsayabildiği Sarah'nın izindeyken birden hastalandığı ve çok ender yaptığı tatilini zorunlu olarak uzattığı, dönüşünün geciktiğiydi. Tabii bir de tatil dönüşü çok zayıflamış olduğu. Sarah'nın bu sırrını gizlemek için ne acılar çektiği, nelere katlandığı, bu kararı almak için nasıl bir çaresizlik ve umutsuzluk yaşadığı ise sonsuza dek bir sır olarak kaldı. Ölümüne dek bu sırrı gizlemişti. Ancak ölüm bu gizemi aydınlattı.

J.L.'nin YORUMU

Sözcüklerin –birbiriyle bağlantısız, sıradan sözcüklerin– insanın zihninde bir şeyi canlandırma gücü olması ne ilginç değil mi? Sanırım ben bütün bu insanları Celia'nın bana onları anlatırken yapabildiğinden çok daha iyi çözümleyebiliyor, çok daha iyi anlıyordum. Yaşlı büyükanneyi gözümde çok iyi canlandırabiliyordum: Gayretiyle, coşkulu, güçlü kişiliğiyle, iğneleyici diliyle, hizmetlilere karşı otoriter tutumuyla ve zavallı terzi kadına karşı gösterdiği sevecenliğiyle kendi kuşağının tipik bir temsilcisiydi o. Onun annesini –o tatlı, zayıf, nahif yaratığı– 'izin ayının keyfini çıkarmaya çalışan kadını' da canlandırabiliyordum gözümde. İlginçtir ama onun kafasındaki kadın ve erkek kavramlarını, cinsiyet ayrımını da anlayabiliyordum. Kadın ölüp gitmişti ama adam ölüme koşmuştu. O korkunç sözcüğü, veremi ise ağzına bile almamaya çalışıyordu. Kadınlar eriyip gidiyor, erkeklerse ölüme koşuyordu. Asıl

tuhaf olansa bu zayıf bünyeli ebeveynlerin döllerinin ne denli güçlü olduğuydu. Celia özellikle sormam üzerine bana bu on çocuktan yalnızca üçünün erken yaşta öldüğünü, bunların da kaza kaynaklı ölümler sayılabileceğini söyledi. Gemici olan oğulları vebadan, kızlarıysa araba kazasında ölmüştü. Bir diğer kızları ise bebekken ölmüştü. Kalan yedi kardeş ise yetmiş yaşını geçmişti. Gerçekten de kalıtım konusunda yeterince bilgiye sahip miyiz acaba?

Dantel perdeli, dekorasyonda yün elişleri kullanılmış, masif maun möbleli evi gözümde canlandırmak bile öylesine hoşuma gitti ki. Nostalji, gelenekler ve görenekler. Geçmişten bir iz. O nesil ne istediğini çok iyi biliyordu. Ve istediklerini elde ediyor, bunun keyfini yaşıyorlardı. Ve bir tür kendini, kişiliğini savunma olarak nitelendirebileceğimiz bu davranışlarından belirgin, kesinlikle tam anlamıyla gerçek bir zevk duyuyorlardı.

Celia'nın kendi evinden daha çok büyükannesinin evinden ve daha açık ve net bir biçimde bahsetmesi dikkatini çekmiştir. Sanırım bunun nedeni algıların en güçlü olduğu çocukluk yıllarını orada geçirmesiydi. Evi ise onun gözünde salt bir evden çok insanlarıyla şekilleniyordu; Nannie, Rouncy, sakar Susan, kafesindeki Goldie.

Ve sonra annesini keşfetmesi, aslında daha önce keşfetmemiş olması çok ilginç.

Sanırım Miriam'ın çok güçlü, hayat dolu bir kişiliği vardı. Onunla ilgili algılayabildiğim kıvılcımların bile Miriam konusunda beni büyülediğini söyleyebilirim. Sanırım kalıtsal olarak Celia'ya geçmeyen olağanüstü bir cazibesi ve güçlü bir kişiliği vardı. Küçük kızını uslu ve iyi bir kız olması için uyaran sıradan bir mektubun satır aralarında bile görmek mümkün Miriam'daki bu gerçek inceliği. O sevgi sözcükleri –kuzucuğum, balkabağım– ve kucaklama –kısa ve açık bir kucaklama– öyle

hoşuma gitti ki. Kesinlikle aşırı duygusal ya da duygularını açığa vuran bir kadın değil o. Ama duygularıyla hareket eden, sezgileri, algıları güçlü, doğru bulduğunu yapan gözü pek bir kadın o.

Babasını ise anlamakta zorlanıyorum. Celia için o kahverengi bıyıklı, iyi kalpli, neşeli, esprili, biraz tembel bir dev. Annesinden çok farklı biri. Celia'nın öyküsünde cam altındaki mum çiçekleriyle anılan öz babasına benzeyen biri olmalı. Sanırım o herkesin sevdiği neşeli bir insandı –Miriam'dan çok daha fazla sevilen– ama onun cazibesine, büyüleyiciliğine sahip olmayan biri. Celia da ona benzemiş olmalı. Sakinliği, tatlılığı ve sinirli ruh hali.

Ama tabii kalıtsal olarak Miriam'dan aldığı bir şeyler de var; sevgilerinin, tutkularının tehlike oluşturabilecek düzeydeki yoğunluğu.

Ben bu olaya böyle bakıyorum. Kim bilir belki de kurguluyorum... Bu olabilir de, ne de olsa bu insanlar sonuçta bu öyküdeki benim kahramanlarım...

4. BÖLÜM

Ölüm

1

Celia evine dönüyordu!

Ne büyük bir heyecandı bu!

Tren yolculuğu hiç bitmeyecekmiş gibiydi. Celia'nın yanında çok güzel bir kitap vardı ama onu okuyamadı bile. Kompartımanda, sabırsızlığı anbean artıyor ve bütün bunlar ona dayanılmaz gibi geliyordu.

"Evet bebeğim," dedi babası. "Eve döndüğüne çok mu seviniyorsun?"

Bu arada yanağından sevgiyle makas aldı. Ne kadar iri ve esmer görünüyordu babası, Celia'nın düşündüğünden çok daha iri. Annesi ise aksine sanki daha küçülmüş, ufalmıştı. Boyun ve ölçülerin böylesine göreceli olması çok tuhaftı.

"Evet baba, çok mutluyum," dedi Celia.

Celia bunu lafın gereği söylemişti. İçindeki tuhaf burukluk başka şekilde davranmasına elvermiyordu.

Babası hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Onlarla kalmak için birlikte gelen kuzini Lottie söze karıştı. "Karamsar, içedönük ufaklık!"

Babası hemen yanıt verdi. "Ah, şey, çocuklar çabuk unutur..."

Miriam kararlılıkla, "O hiçbir şeyi unutmaz," dedi. "Yalnızca içine atar."

Bu arada Celia'nın elini tutup, güven bana dercesine hafifçe sıktı. Gözleriyle sanki aralarında paylaştıkları çok özel bi sır varmışçasına Celia'ya gülümsüyordu.

Dolgun yapılı ve çekici bir kız olan kuzin Lottie, "Pek espri anlayışı yok, değil mi?" dedi.

"Kesinlikle öyle," dedi Miriam. Aynen benim gibi. John da hep aynı şeyi söyler."

Celia heyecanla, "Anneciğim görmemize az kaldı değil mi?" diye sordu.

"Neyi tatlım?"

Celia soluk soluğa haykırdı. "Denizi."

"Beş dakika kadar sonra görürüz."

Kuzin Lottie yine söze karıştı. "Sanırım deniz kıyısına gidip kumla oynamaktan çok hoşlanıyorsun, değil mi?"

Celia yanıt vermedi. Nasıl açıklayabilirdi ki ona bunu? Deniz onun için eve yaklaştıklarının işaretiydi.

Tren bir tünele girip çıktı. Ah işte oradaydı! Yakamozların pırıldadığı deniz trenin sol tarafında. Tünellere giriyor çıkıyor, deniz boyunca ilerliyorlardı. Mavi, masmavi deniz öylesine olağanüstüydü ki Celia ister istemez mutlulukla gözlerini kapadı.

Sonra tren yeniden karadan gitmeye başladı. Çok kısa bir süre sonra *evlerinde* olacaklardı.

2

Yine boyutlar. Evleri olağanüstü büyüktü ya da Celia'ya Wimbledon'dan sonra öyle geliyordu. Çok az eşya ve büyük

boşluk bulunan devasa odalar, bahçe. Her şey öylesine olağanüstü ve güzeldi ki Celia nereden başlayacağını bilemiyordu...

Bahçe... evet ilk olarak bahçeye gitmeliydi. Deliler gibi, sevinç içinde taşlı bahçe yolunda koştu. İşte kayın ağacı oradaydı, çok ilginçti ama daha önce hiç kayın ağacını düşünmemişti. Halbuki evin belki de en önemli parçasıydı bu. Ve işte taştan oyma banklarıyla küçük pergola... ah, neredeyse tamamını ot bürümüştü. Ormana gitmeliydi. Kim bilir belki de bahçenin ötesindeki ormanda, ağaçların altında mavi çançiçekleri açmıştı bile. Ama yoklardı. Belki de zamanları değildi. Ama saklambaç oynarken saklandığı çatal köklü ağaç oradaydı işte.

Ah! Ah! Ah! Küçük beyaz oğlan çocuğu heykeli de oradaydı işte. Üç paslı merdivenle yanına çıkılabiliyordu. Heykelin başının üzerindeki dileği olanın adak olarak bir şeyler bıraktığı sepet de hâlâ duruyordu.

Celia için bu başlı başına önemli bir ritüeldi. Evden çıkılır, at binilir ve hayallerinde çağlayarak akan bir nehir olan çimenler geçilirdi. Sonra bindiği at bir gül dalına bağlanır, adak olarak bırakılacak şey alınır ve yürüyerek yola devam edilirdi. Adak sepete konur, dilekte bulunulur, hafifçe reverans yaparak geri çekilinirdi. Ve dilek yerine gelirdi. Haftada yalnızca bir tek dilekte bulunabilir, adak da adayabilirdin. Celia'nın her zaman yalnızca tek bir dileği olurdu –Nannie'nin ona öğütleyip, öğrettiği tek bir dilek– iyi bir insan olmak. Nannie somut *bir şeyler* istemenin doğru olmadığını söylemişti. Tanrı zaten senin için doğru olanı, ihtiyacını verirdi, üstelik yüce Tanrı ona karşı öylesine cömert davranmıştı ki (Grannie'yi, anne ve babasını vererek) Celia da bu sofu görüşe tüm kalbiyle inanmıştı.

Ama şimdi düşünüyordu. Muhakkak, muhakkak, muhakkak ona bir adakta bulunmalı, bir şey sunmalıyım. Ve bunu eskiden yaptığım şekilde yapmalıyım; çimen nehrini denizatıyla

geçmeli, atı gül fidanına bağlamalı, yolu yürüyerek çıkmalı ve adağımı sunmalıyım. Sepete iki dal karahindiba bırakıp dilekte bulunur...

O anda aklına Nannie ve onun bunca zamandır aklından çıkmayan uyarısı geldi.

Ve Celia dilek diledi. "Hep mutlu olmak istiyorum."

Sonra mutfak bahçesine gitti, ah işte, Rumbolt, yani bahçıvanları da oradaydı. Kızgın görünüyor, her zaman olduğu gibi karamsar bakışlarla etrafı süzüyordu.

"Merhaba Rumbolt, yine buradayım işte! Eve döndüm."

"Görüyorum küçük hanım. Bir de henüz ektiğim yeşil salataların üzerine basmasanız..."

Celia hemen ayağını başka bir noktaya çekti.

"Biraz altın çilek yiyebilir miyim?"

"Zamanları geçti. Zaten bu yıl pek olmadı da. Ama ahududu olabilir ya da..."

"Oh!" Celia mutlulukla arkasını dönerek uzaklaştı.

Rumbolt arkasından seslendi. "Hepsini yeme sakın. Akşam yemeği için ben de bir tabak toplamak istiyorum."

Celia ahududu fidanlarının arasında dolaşıyor, büyük bir iştahla yiyordu. Birkaç ahudududan ne olurdu ki, yüzlercesi vardı.

Artık daha fazla yiyecek hali kalmayınca aşırı bir toklukla iç çekerek ahududuların yanından ayrıldı. Bir sonraki durağı duvarın kenarında, yola bakan gizli yeri oldu. Gerçi büyüyen otlar nedeniyle oranın girişini bulmakta zorlandı ama sonuçta başardı...

Daha sonra doğruca mutfağa, Rouncy'nin yanına gitti. Rouncy tertemiz ve her zamankinden de iri görünüyordu. Yine dişleri hareket halindeydi. Rouncy, sevgili Rouncy, yine tüm *içtenliğiyle, sanki yüzü ikiye bölünmüşçesine gülümsüyor,* boğazından o bilindik kıkırtı duyuluyordu...

"Tanrım, Celia, sen ne kadar büyümüşsün, koca bir kız olmuşsun!"

"Ne yiyorsun Rouncy?"

"Çay için ufak kekler pişirmiştim."

"Oh! Rouncy, bana da bir tane versene."

"Ama o zaman çayla beraber yiyemezsin."

Bu her zamanki sözde itirazdı, Rouncy doğruca fırına giderek sıcak keklerin durduğu tepsiyi çıkardı.

"Dikkatli ol, tepsi *sıcak*."

Ah, yeniden evinin loş koridorlarında olmak ve üst katta merdiven sahanlığındaki pencereden kayın ağacının yapraklarını seyretmek ne hoştu.

O sırada yatak odasından çıkan annesi Celia'yı merdiven başında, ellerini karnının üstüne bastırmış bir halde buldu.

"Ne oldu canım? Neden karnını tutuyorsun?"

"Kayın ağacı anne. Ne muhteşem değil mi?"

"Sanırım sen her şeyi karnınla hissediyorsun Celia."

"Biraz önce tuhaf bir ağrı hissettim. Ama *gerçek* bir ağrı değildi bu anneciğim hoş bir ağrı."

"Eve döndüğün için mutlusun, değil mi?"

"Ah *anneciğim*!"

3

Babası kahvaltıda, "Rumbolt her zamankinden de asık suratlı," dedi.

"Ah, bu adamın burada olmasından nefret ediyorum," diye haykırdı Miriam. "Keşke onu işe almamış olsaydık..."

"İyi ama tatlım, o olağanüstü bir bahçıvan. Şimdiye kadar işe aldıklarımızın en iyisi. Geçen yılki şeftalileri anımsamıyor musun?"

"Biliyorum. Biliyorum. Ama ondan hiçbir zaman hoşlanmadım."

Celia annesini hiç bu kadar hiddetli görmemişti. Ellerini birbirine kenetlemişti. Babası ise onu, aynı bazen Celia'ya da olduğu gibi hoşgörüyle süzüyordu.

"İyi de başlangıçta bu konuda seni dinledim, değil mi?" dedi keyifle. "Tüm iyi referanslarına rağmen onu geri çevirip, tembel Spinaker'ı işe almadım mı?"

"Bütün bunlar bana çok ilginç geliyor," dedi Miriam. "Ondan nefret etmem, Pau'ya gitmek için evden ayrılmamızın hemen ardından Bay Rogers'ın bize Spinaker'ın işten istifa ettiğini ve onun yerine referansları çok iyi olan başka bir bahçıvanı işe almak istediğini yazması. Sonra eve döndüğümüzde işe alınanın Rombolt olduğunu görmemiz."

"Ondan neden hoşlanmadığını hiç anlayamıyorum Miriam. Gerçi biraz asık suratlı ve karamsar bir tip ama düzgün bir insan."

Miriam omuz silkti. "Bilemiyorum. Ama *bir şey* var..." Önüne baktı.

O sırada hizmetçi içeri girdi.

"Şey... efendim, Bayan Rumbolt sizinle görüşmek istiyor. Kendisi ön kapıda."

"Ne istiyormuş? Neyse, bence gidip kendim öğrensem daha iyi olacak."

Babası ayağa kalktı, peçetesini özenle masanın üstüne bıraktı ve dışarı çıktı. Celia, annesine baktı. Annesi çok tuhaf görünüyordu, sanki bir şeyden korkuyordu.

Babası geri döndü. "Anlaşılan Rumbolt dün gece eve gitmemiş. İlginç! Son zamanlarda sık sık kavga ediyorlarmış."

Halen odada olan hizmetçi kıza döndü.

"Rumbolt bu sabah burada mıydı?"

"Ben görmedim efendim. Bayan Rouncewell'e sorayım."

Babası yeniden odadan çıktı. Geri dönmesi beş dakika bile sürmedi. Kapıyı açıp yeniden içeri girdiğinde Miriam dehşetle bir çığlık attı. Celia da şaşakalmıştı.

Babası o kadar tuhaf görünüyordu ki, sanki bir anda ihtiyarlamıştı. Soluk almakta zorlanıyor gibiydi.

Annesi yıldırım hızıyla yerinden sıçrayarak yanına koştu. "John, John, ne oldu? Ne oldu, bu senin için bir şok olmalı... Gel otur..."

Babasının yüzü mosmor bir hal aldı. Sözcükleri toparlamakta çok zorlandığı anlaşılıyordu.

"Kendini asmış... ahırda... İpi kestim... indirdim, ama işe yaramadı, dün gece yapmış olmalı..."

"Bu çok kötü." Annesi hemen büfeden konyağı aldı.

Bu arada bağırıp duruyordu. "Biliyordum. *Biliyordum* bir *terslik* olduğunu."

Kocasının yanına diz çöküp konyağı dudaklarının arasına yerleştirmeye çalıştı.

O anda Celia ile bakışları buluştu.

"Celia tatlım, hemen aşağı Jeanne'in yanına git. Korkacak bir şey yok. Baban iyi." Sonra kısık bir sesle kocasının kulağına fısıldadı. "Bilmemeli. Böyle şeyler çocuk zihninde yaşamı boyunca kalacak izler bırakır."

Celia şaşkınlık içinde odadan çıktı. Merdivenin alt sahanlığında Doris ve Susan durmuş, konuşuyorlardı.

"Dediklerine göre onunla ilişkisi varmış, karısı da bundan kuşkulanmış, tabii söylentiler de kulağına gitmiş. Zaten derler ya, sakin adamdan korkacaksın diye. Derin sular sakin görünür."

"Onu gördün mü? Dili dışarı sarkmış mıydı?"

"Hayır beyefendi, kimsenin içeri girmemesini söyledi, yasakladı. İpten biraz alabilsem keşke. Birinin kendini astığı ipten alınacak bir parçanın şans getirdiği söylenir."

"Beyefendi büyük bir şok yaşadı. Üstelik kalbi de zayıf."

Celia merakla, "Neler oluyor?" diye sordu.

Susan adeta tadını çıkararak, "Bahçıvan kendini ahırda asmış," dedi.

"Of!" diyen Celia olayı pek algılayamamıştı. "Peki, neden bir parça ip istiyorsun?"

"Eğer kendini asan birinin ipinden bir parça alabilirsen bunun sana yaşam boyu şans getireceği söylenir."

Doris de onayladı. "Bu doğru."

Celia yeniden, "Of!" dedi.

Celia, Rumbolt'un ölümünü günlük sıradan bir olay gibi algılamıştı. Rumbolt'tan zaten hiç hoşlanmıyordu, ona karşı hep kaba davranmıştı.

O akşam annesi onu yatırıp, iyi geceler öpücüğü vermek için odasına geldiğinde, "Anne, Rumbolt'un kendini astığı ipten bir parça alabilir miyim?" diye sordu.

"Sana Rumbolt'tan kim bahsetti ki?" Annesinin sesinden öfkelendiği anlaşılıyordu. "Özellikle tembihlemiştim onları."

Celia'nın gözleri fal taşı gibi açıldı.

"Susan söyledi. Anne ne olur ipten bir parça alabilir miyim? Susan bunun şans getireceğini söylüyor."

Annesi birden gülümsedi ve bu gülümsemesi giderek kahkahaya dönüştü.

Celia merakla, "Anneciğim, neden gülüyorsun?" diye sordu.

"Dokuz yaşında olduğum yılların üzerinden o kadar uzun zaman geçti ki. İnsanın o yaşta ne hissettiğini tamamen unutmuşum."

Celia uyumadan önce düşünüyordu. Kafası karışmıştı. Daha kısa bir süre önce Susan hafta sonu tatilinde denize gittiğinde neredeyse boğuluyordu. Bunu anlattığında diğer hizmetliler kahkahalarla gülmüş ve ona, "Sen boğulmazsın Susan, sen asılacak kadınsın," demişlerdi.

Boğulmak ve asılmak... bunların arasında bir bağlantı olmalıydı...

Celia uykuya darken, yarı uykulu bir halde, "Ben boğulmayı yeğlerdim," diye düşündü.

Ertesi gün Celia'nın yazdığı mektupta şunlar yazıyordu:

Sevgili Grannie, bana o pembe masal kitabını gönderdiğin için teşekkürler. Çok iyisin. Goldie de iyi ve sana sevgilerini gönderiyor. Lütfen Sarah, Mary, Kate ve de zavallı Miss Bennett'e de sevgilerimi ilet. Bahçemizde bir tane gelincik açmış. Dün bahçıvan ahırda kendini astı. Babam yatıyor ama annem o kadar da hasta olmadığını söylüyor. Rouncy de benim kurabiye ve kek yapmama izin veriyor.

Benden sana çok, çok, çok, çok sevgiler ve öpücükler.

Celia

4

Celia on yaşındayken babası, annesinin Wimbledon'daki evinde öldü. Ölmeden evvel birkaç ay süreyle yataktan kalkamadı. Evde ona bakmakla görevli iki hemşire vardı. Celia, babasının hasta olmasına alışmıştı. Annesi sürekli babası iyileşince neler yapacaklarını anlatıyordu.

Babasının *ölebileceğini* hiç düşünmemişti, buna ihtimal bile vermiyordu. Tam o sırada merdivenlerden yukarı çıkıyordu. Hasta odasının kapısı açılmış ve annesi dışarı çıkmıştı. Annesini hiç böyle görmemişti...

Celia çok daha sonraları o günü düşündüğünde, annesinin aynen rüzgâra kapılmış bir yaprak gibi göründüğünü anımsadı. Annesi kollarını gökyüzüne doğru kaldırmış, inleyerek, hıçkırarak odasına koşmuş ve gözden kaybolmuştu. Hemşirelerden biri onu merdiven sahanlığına kadar izlemişti. Celia ise ağzı açık, şaşkınlık içinde orada duruyordu.

"Anneme ne oldu?" diye sordu.

"Şişşşt, tatlım. Baban... baban cennete gitti."

"Babam mı? Yani babam öldü ve cennete mi gitti?"

"Evet canım, şimdi sen küçük iyi bir kız olmalısın. Unutma, anneni rahatlatman gerekir."

Hemşire, Miriam'ın odasına girip kayboldu.

Celia şaşkınlıktan dili tutulmuş bir halde bahçeye indi. Olanı algılaması bir hayli sürdü. Babası... babası gitmişti... ölmüştü...

Birden dünyası karardı.

Babası... her şey aynı görünüyordu. Ürperdi. Aynen Silahlı Adam'ın rüyalarına girmesi gibi bir şeydi bu, her şey yolundayken birden *o* ortaya çıkıyordu... Bahçeye baktı, dişbudak ağacına, bahçedeki patika yola... Her şey aynıydı ama yine de bir şekilde farklıydı. *Bir şeyler değişebilir... bir şeyler olabilir...*

Acaba babası şimdi cennette miydi? Mutlu muydu?

Ah, baba, babacığım...

Ağlamaya başladı.

Eve döndü. Grannie oradaydı, oturma odasında oturuyordu. Panjurlar kapatılmıştı. Grannie mektup yazıyordu. Zaman

zaman gözlerinden aşağı gözyaşı süzülüyor, bunu mendiliyle siliyordu.

Celia'yı görünce, "Zavallı küçük yavrum mu gelmiş?" dedi. "Canım yavrum, bak çok üzülmemelisin. Bu Tanrı'nın isteği."

Celia, "Panjurlar niye kapalı?" diye sordu.

Panjurların kapalı olmasından hoşlanmıyordu, eve karanlık ve tuhaf bir hava veriyordu, sanki değişmiş gibi.

"Saygı gereği öyle olması gerekiyor," dedi Grannie. "Yastayız."

Cebini karıştırıp, Celia'nın çok sevdiğini bildiği Frenküzümlü, jöleli bir şeker çıkardı.

Celia şekeri alarak teşekkür etti, ama yemedi. Boğazından aşağı geçmeyeceğini hissediyordu.

Orada elinde şekerle oturup Grannie'yi seyretti.

Grannie yazdı... yazdı... siyah çerçeveli, yas mektupları birbirini izledi.

5

Celia'nın annesi ondan sonraki iki gün süresince çok hastaydı. Kolalı giysileri içindeki hemşire, Grannie'ye dönerek mırıldandı.

"Uzun bir hastalık dönemiydi, ne olursa olsun bunun olacağına inanmak istemedi ve sonunda büyük bir şok yaşadı. Henüz atlatamadı ama bir şekilde bundan çıkması gerek."

Celia'nın annesinin yanına girmesine izin verildi.

Oda da karartılmıştı. Annesi yan yatmış, kahverengi saçları yastığın üzerine dağılmıştı. Gözleri bir tuhaftı, her zamankinden daha parlak, sanki bir şeye bakarken takılıp kalmıştı, Celia'nın gerisinde bir şeye.

Hemşire her zamanki *en iyisini ben bilirim* tavrıyla, "Bakın, işte küçük kızınız da burada," dedi.

Annesi Celia'ya gülümsedi, ama gerçek bir gülümseme değildi bu. Gerçekten Celia'nın orada olduğunu fark ettiğini belirten bir gülümseme değildi bu.

Hemşire daha önceden Celia ile konuşmuştu. Grannie de öyle.

Celia inançlı küçük bir kız olarak, "Anneciğim, canım benim, babam mutlu, o cennette," dedi. "Onun geri gelmesini istemezsin, değil mi?"

Annesi birden güldü. "İsterim hem de nasıl! Keşke yapabilsem bunu. Eğer onu geri getirebileceğimi bilsem her şeyi yaparım, hem de gece gündüz hiç durmadan. John, John, ne olur bana geri dön, diye haykırırım."

Bu arada dirseğinin üzerinde doğrulmuştu, yüzü hırçın, güzel ama farklıydı, yabancıydı.

Celia odadan çıkarken hemşirenin ona söylediklerini duydu. "Çocukların için yaşamanız gerektiğini unutmamalısınız."

Celia annesinin tuhaf, uysal bir sesle mırıldandığını duydu.

"Evet, çocuklarım için yaşamalıyım. Bunu bana söylemenize gerek yok. Bunu biliyorum."

Celia aşağı oturma odasına indi. Oradaki bir duvarda iki resim asılıydı: "Dertli Anne" ve "Mutlu Baba" İkinci resim, yani mutlu baba Celia'ya pek bir şey ifade etmiyordu. Resimdeki adama benzer tipin Celia'nın kafasındaki baba kavramıyla 'mutlu olsa da olmasa da' uzaktan yakından ilgisi yoktu. Ama diğer resimdeki saçları dağılmış, çocuklarını kucağına sarmış perişan kadın... evet, annesi şimdi aynen öyle görünüyordu. "Dertli anne." Celia başını tuhaf bir tatminle salladı.

6

Olaylar hızla birbirini izliyordu, bunlardan bazıları gerçekten heyecan vericiydi; Celia'nın siyah giysiler almak üzere Grannie tarafından alışverişe götürülüşü gibi.

Celia siyah giysilerden hoşlanmıştı. Yas! Yastaydı! Kendini önemli ve büyümüş hissediyordu. Caddede kendine bakan insanların neler dediklerini kafasında canlandırabiliyordu.

"Şu siyahlar içindeki kızı görüyor musun?", "Evet, babasını kaybetmiş?", "Aman Tanrım. Ne üzücü bir durum. Zavallı çocuk."

Ve Celia başı öne eğik, üzgün bir şekilde yürüyordu. Gerçi böyle düşünmekten dolayı az da olsa utanıyordu ama bu durum ona bir şekilde ilginç ve romantik geliyordu.

Cyril de eve dönmüştü. Çok büyümüştü, sesi tuhaf bir şekilde çatallaşmıştı ve çok kızarıyordu. Huzursuz ve hırçındı. Bazen gözleri yaşla doluyor, ama insanların bunu göreceklerinden korkuyor, sinirleniyordu. Küçük kız kardeşini ayna önünde beğeniyle siyah giysilerini izlerken yakalayınca da öfkelendi ve onu açıkça aşağıladı.

"Kafanda yalnızca tek bir şey var değil mi? Yeni elbiseler," diye haykırdı ve hemen ardından da ekledi. "Neyse, sanırım henüz olanları anlayamayacak kadar küçüksün."

Celia ağladı ve onun çok acımasız olduğunu düşündü.

Cyril annesiyle karşılaşmaktan çekiniyordu. Grannie ile daha iyi anlaşıyordu. Grannie'ye karşı ailenin erkeği rolüne soyunuyor, Grannie de onu bu konuda cesaretlendiriyordu. Yazdığı mektuplar konusunda ona danışıyor, ufak da olsa her konuda görüşünü alıyordu.

Celia cenazeye katılmasına izin verilmemesini kendisine karşı yapılmış bir haksızlık olarak nitelendirdi. Grannie de cenazeye gitmedi. Cyril ise annesine eşlik etti.

Annesi aşağı ilk olarak cenaze sabahı indi. Yas giysileriyle, özellikle de başındaki örtüyle, Celia'ya çok farklı göründü: şirin, ufak, zayıf... ve de... ve de çok *çaresiz*...

Cyril ise fazlasıyla erkek havasında ve koruyucu bir tutum içerisindeydi.

Grannie, "Senin için beyaz karanfiller hazırladım Miriam," dedi. "Sanırım toprağa verilirken bunları tabutun üstüne atmak istersin."

Yavaşça, "Hayır," diyen Miriam başını salladı. "Böyle bir şey yapmayacağım."

Cenazenin ardından her şey normale döndü, yaşamlarına kaldıkları yerden devam ettiler.

7

Celia bazen annesinin Grannie'yi gerçekten sevip sevmediğini düşünüyordu. Ve de bu fikrin zihnine nereden saplandığını bilemiyordu.

Annesi için çok üzülüyordu. Öylesine sessiz, sakin ve mutsuz dolaşıyordu ki, üstelik çok da az konuşuyordu.

Grannie ise günün büyük bir kısmını gelen mektupları okumakla ve mektup yazmakla geçiriyordu.

Bazen annesine, "Miriam bak bunu duymak hoşuna gidecek," diyordu. "Bay Pike, John'la ilgili o kadar duygulu şeyler yazmış ki."

Ancak annesi eliyle duymak bile istemediğini belirtiyor, "Lütfen, şimdi değil," diyordu.

Grannie'nin kaşları çatılıyor, mektubu yeniden katlayarak zarfına yerleştiriyor ve soğuk bir ses tonuyla, "Nasıl istersen," diyordu.

Ancak yine de ertesi gün posta geldiğinde aynı sahne yineleniyordu.

"Bay Clark gerçekten çok iyi, inançlı bir insan," deyip postayı okurken hafifçe burnunu çekiyordu. "Miriam gerçekten de bunu dinlemelisin. Sana çok faydası olacak. Sevdiğimiz ama kaybettiğimiz kişilerin gerçekte hep yanımızda olduklarından öyle güzel bahsetmiş ki."

Ve Miriam birden sessizliğini bozarak haykırdı.

"Yeter artık, hayır, istemiyorum!"

Bu ani çıkış Celia'nın annesinin neler hissettiğini anlaması için yeterliydi. Annesi yalnız kalmak istiyordu.

Günlerden bir gün üzerinde yabancı bir damga olan bir mektup geldi. Miriam mektubu açtı ve oturup okumaya başladı. Tamamı küçük, güzel bir elyazısıyla dolu dört sayfaydı. Grannie de onu izliyordu.

"Louise'den mi?" diye sordu.

"Evet."

Sessizlik. Grannie mektubu dikkatle gözden geçirdi. Ardından, "Ne yazıyor?" diye sordu.

Miriam mektubu katladı ve hafifçe mırıldandı.

"Sanırım bu yalnızca beni ilgilendirir. Louise... Anladın mı?"

Grannie şaşkınlık içinde kaşlarını kaldırdı.

Birkaç gün sonra Celia'nın annesi, kuzin Lottie ile seyahate çıktı ve Celia bir ay süreyle Grannie'yle kaldı.

Miriam seyahatten dönünce Celia'yı da alıp evlerine geri döndü. Artık anne kız için yepyeni bir yaşam başlamıştı. O koskoca ev ve bahçede yalnızdılar.

5. BÖLÜM

Anne ve Kız

1

Annesi Celia'ya bundan sonra her şeyin farklı olacağını açıkladı. Babası hayatta olduğu sürece oldukça varlıklı insanlar olduklarını düşünmüş, ona göre yaşamışlardı ama artık durum farklıydı. Avukatları çok az paralarının kaldığını söylemişti.

"Bundan sonra çok, ama çok tutumlu olmalıyız. Aslında bu evi satıp taşrada çok daha ufak bir ev almayı da düşünmeliyim."

"Oh, hayır anne, lütfen... hayır!"

Miriam, küçük kızının tepkisine gülümsedi.

"Burayı o kadar mı çok seviyorsun?"

"Ah evet."

Celia bu konuda son derece ciddiydi. *Evi* satmak mı? Hayır, buna katlanamazdı.

"Cyril de aynı şeyi söylüyor... Bunun akıllıca bir şey olduğunu düşünmüyorum ama... Neyse, çok ama çok dikkatli olmamız gerekecek..."

"Ah, lütfen anne. Lütfen, lütfen, lütfen!"

"Peki, tamam tatlım. Sonuçta burası huzurlu bir ev."

Evet, orası gerçekten de huzurlu bir ev, mutluluk dolu bir yuvaydı. Celia yıllar sonra o günleri düşündüğünde de hiç kuşku duymadan bunun doğruluğunu onaylayabiliyordu. Bambaşka, farklı bir havaydı bu. Huzurlu bir ev ve içinde geçirilen mutlu yıllar.

Tabii ki o günden sonra değişikliklerin olmadığı söylenemezdi. Jeanne Fransa'ya döndü. Bahçeyi düzenlemek için yalnızca haftada iki gün bahçıvan geliyordu, seralar ise kendi hallerine bırakılmıştı. Susan ve oda hizmetçisi gittiler. Rouncy'yse kaldı. Gerçi duygusal bir insan değildi ama istikrarlıydı.

"Çok daha fazla çalışman gerekecek," diye uyardı onu Celia'nın annesi. "İşin çok zor olacak. Yalnızca bir tek hizmetçi tutabilirim; hiçbir yardımcın olmayacak."

"Bu benim kararım madam, burada halimden memnunum. Değişiklik istemiyorum. Sizin mutfağınıza da alıştım artık, evinizi de seviyorum."

Bu bir sadakat ya da sevgi belirtisi değildi. Öyle olduğunun düşüncesi bile Rouncy'yi çok utandırırdı.

Sonuçta Rouncy daha düşük bir ücretle de olsa kaldı. O an olmasa da, daha sonra, Celia onun kalmasının Miriam için gitmesinden çok daha büyük bir yük olduğunu anlayacaktı. Rouncy eğitimli bir aşçıydı. Dolayısıyla yemek tarifleri hep, "Yarım litre çiğ krema ve bir düzine yumurta alınır ve..." gibi başlardı. Rouncy için ekonomik ve basit bir şeyler pişirmek, çarşıdan az miktarlarda bir şeyler sipariş etmek düşünülemeyecek bir şeydi. Hâlâ akşamüstü çayı için tepsilerle kurabiye pişiriyor ve bayatlayan somunları domuz teknesine atıyordu. Tüccarlara büyük miktarlarda kaliteli gıda malzemeleri siparişi vermek onun için bir gurur konusuydu. Bu evin itibarı demekti. Bu yüzden de Miriam bu satın alma işini ondan devraldığında ciddi şekilde üzüldü.

Hizmetçilik görevini ise Gregg adında yaşlıca bir kadın yüklendi. Miriam'ın evliliğinin ilk yıllarında da yanında çalışmıştı.

"Gazetedeki iş ilanınızı görür görmez istifa edip geldim madam. Hiçbir yerde sizin yanınızda olduğum kadar mutlu olamadım."

"Ama artık her şey çok farklı Gregg."

Ancak Gregg dönmeye kararlıydı. Birinci sınıf sofra hizmeti yapardı, ama bu yeteneklerinin çoğuna artık gerek olmadığı da gerçekti. Artık akşamları yemekli davetler vermiyorlardı. Bunun dışındaki görevlerini ise baştan savma bir şekilde yapıyordu. Örümceklere karşı umursamaz, toza karşı ise hoşgörülüydü.

Bazen Celia'ya eski, ihtişamlı günlerden bahsediyordu.

"O zamanlar annenle baban yirmi dört kişiyi aynı anda akşam yemeğine davet ederlerdi. Her zaman iki değişik çorba, iki çeşit balık, dört çeşit ordövr, iki tatlı çeşidi, ahtapot salatası ve dondurmalı puding olurdu."

"Güzel günlerdi onlar!" diye mırıldandı Gregg, Miriam ve Celia'nın tek akşam yemeği olan *macaroni au gratin*[1] servisini yaparken.

Miriam artık bahçeyle de ilgileniyordu. Aslında bahçe işlerinden hiç anlamıyordu ve öğrenmeye de çalışmıyordu. Yalnızca deniyor ve bu denemeleri –aslında kesinlikle hak etmiyor olsa da– şans eseri genellikle büyük bir başarıyla sonuçlanıyordu. Yanlış zamanda çiçek soğanlarını ya da fideleri uygunsuz nitelikte toprağa ya gereğinden derine ya da yüzeye yakın dikiyor, tohumları rasgele etrafa saçıyordu. Ama neye elini değdirse gelişiyor ve çiçek açıyor, muhteşem bir görünüm kazanıyordu.

---

(1) İtalyan usulü fırında makarna.

İhtiyar Ash asık bir yüzle, "Annenin gerçekten de eli uğurlu," diye homurdandı.

İhtiyar Ash haftada iki kez gündelik ücretle gelen bahçıvanlarıydı. Bahçeden, bahçecilikten gerçekten anlıyordu ama eli uğursuzdu. Ne ekse bir nedenle ölüyor, kuruyordu. Budama konusunda şanssızdı, bir tersliktir gidiyordu, kurumayan da erken donun kurbanı oluyordu. Çimenle kaplı yamacı yer yer kazıp düzenli, şekilli çiçek tarhları yapmayı ciddi bir biçimde aklına koymuştu. Miriam'ın bunu ısrarla reddetmesi ise onu hayal kırıklığına uğratıyordu. Ne zaman Miriam göz alabildiğine uzanan yeşil çimenleri sevdiğini söylese itiraz ediyordu. "Öyle de çiçek tarhları buraya daha soylu bir hava kazandıracaktır. Sanırım bunu inkâr edemezsiniz."

Celia ve Miriam evi çiçek bahçesine çevirmekte adeta birbirleriyle yarışıyorlardı. Beyaz çiçeklerden –mis gibi kokan yaseminlerden, leylaklardan, fullerden, gardenyalardan– büyük buketler yapıyorlardı. Miriam aslında kiraz çiçekleri ve pembe güllerden yapılmış küçük egzotik buketlerden daha fazla hoşlanıyordu.

Celia daha sonraları da ne zaman klasik büyük çanaklı pembe güllerin kokusunu duysa hep annesini anımsadı.

Celia ne kadar emek ve zaman harcarsa harcasın yaptığı aranjmanların annesininkiler kadar güzel olmamasına sinirleniyor, içten içe onu kıskanıyordu. Miriam'ın yalnızca birkaç çiçek dalını rasgele bağlaması bile muhteşem bir buket oluşmasına yetiyordu. Yaptığı aranjmanlar her zaman orijinal ve alışılmışın dışındaydı.

Dersler konusunda ise son derede gelişigüzel davranıyorlardı. Miriam, Celia'ya aritmetiği tek başına çalışması gerektiğini, kendisinin bu konuda hiç iyi olmadığını söylemişti. Ce-

lia istekli bir şekilde babasıyla üzerinde çalışmaya başladıkları kahverengi kaplı kitabı çalışıyordu.

Bazen kararsızlık batağına gömülüyor, yanıtın koyun mu insan mı olması gerektiğine karar verip problemi çözemiyor, bırakıyordu. Sıra odayı kaplamak için gerekli duvar kâğıdının hesaplanmasına geldiğindeyse bundan tamamen vazgeçti.

Miriam'ın eğitim konusunda da kendine özgü ilginç fikirleri vardı. İyi bir eğitmendi, konuları iyi açıklıyor, hemen her konuyu ilginç bir hale sokabiliyordu.

Miriam'ın tarihe büyük bir tutkusu vardı, onun gözetiminde Celia da dünya tarihini şekillendiren bir olaydan diğerine savrulup durdu. Sürekli İngiliz tarihinden söz etmek Miriam'ı sıkıyordu, ancak Elizabeth, Kutsal Roma İmparatoru V. Charles, Fransa Kralı I. François, Çar Deli Pedro gibi imparatorlar... Miriam'ın anlatımıyla Celia'nın gözünde adeta yaşayan canlı bir figür olup çıktılar, adeta Roma'nın ihtişamı yeniden canlanıyor, Kartaca çöküyor, Çar Deli Pedro Rusya'yı güçlü devletler arasına sokuyordu.

Celia kendisine kitap okunmasından hoşlanıyor, Miriam da daima konusu tarih dersinde ele aldıkları dönemde geçen kitaplar seçiyordu. Ancak Miriam'ın kitap okurken pek sabırlı olduğu söylenemezdi, genellikle sıkıcı tasvirlerle dolu büyük paragrafları atlıyordu.

Coğrafya büyük ölçüde tarih ile bağlantılıydı, dolayısıyla Celia iki konuyu birlikte öğreniyordu. Bunun dışında hiçbir konuda ders almıyor, yalnızca Miriam, Celia'nın bozuk yazısını kusursuzlaştırmak için elinden geleni yapıyordu. Tabii aslında bu onun yaşında bir çocuk için pek de utanılacak bir durum sayılmazdı.

Celia'ya piyano dersi vermesi için Alman bir kadınla anlaşmışlardı. Celia büyük bir hevesle çalışıyor, müzik derslerinden çok hoşlanıyordu.

Margaret McCrae artık yakınlarında oturmuyordu, ama Maitland'ler haftada bir kez çaya geliyorlardı. Kızları Ellie, Celia'dan büyük, Janet'se küçüktü. Birlikte oynuyor, yeni oyunlar keşfediyorlardı. Aralarında *sarmaşık* adlı gizli bir örgüt kurmuşlardı. Birtakım şifreli sözcükler, belli bir el çırpma şekli ve görünmez mürekkeple yazılmış mektuplar yarattıktan sonra gizli örgüt oyunu da yavaş yavaş tavsadı.

Bir de küçük Pine'lar vardı. Celia'dan yaşça küçük, burundan konuşan, şişman iki kız kardeş Dorothy ve Mabel. Tek düşünceleri yemek yemekti. Genellikle çok çok fazla yiyor ve daha gitmeden hastalanıyorlardı. Bazen Celia onlara öğlen yemeğine gidiyordu. Bay Pine iriyarı, kırmızı yüzlü bir adamdı. Karısıysa neredeyse küp şeklinde denecek kadar şişmandı. Dikkati çeken siyah bir kâkülü vardı. Her ikisi de son derece samimi, sevecen insanlardı ve yemeğe çok düşkündüler.

"Percival, bu kuzu eti muhteşem olmuş. Gerçekten enfes."

"Biraz daha yiyebilirim sevgilim. Dorothy, sen de ister miydin?"

"Teşekkürler baba."

"Mabel?"

"Hayır, çok teşekkürler baba."

"Hadi canım, size ne oluyor. Kuzu gerçekten enfes olmuş."

"Giles'e bunun için teşekkür etmeliyiz." (Giles kasaplarının adıydı.)

Ne Pine'ların ne de Maitland'lerin Celia'nın yaşamında önemli bir yerleri vardı. Yalnız başına oynadığı oyunlar çok daha önemli ve de gerçekti.

Piyano çalma konusunda ustalaştıkça evin büyük odasında daha uzun saatler geçirerek, eski tozlanmış müzik notalarını okumaya başladı. "Down the Vale", "A Song of Sleep", "Fiddle

and I" gibi eski şarkıları söyledikçe sesi açıldı ve berraklaşmaya başladı.

Sesiyle gurur duyuyordu artık.

Küçükken hep büyüyünce gerçek bir dükle evlenmek istediğini söyler, Nannie de bunu istiyorsa daha çabuk yemek yemeyi öğrenmesi gerektiğini belirtirdi.

"Neden Nannie?"

"Çünkü büyük malikânelerde uşaklar masanın etrafında dolaşır, senin bitirip bitirmediğine aldırmadan tabakları toplarlar."

"Sahi mi?"

"Evet canım. Büyük malikânelerde uşaklar herkesin tabağını toplamakla görevlidir."

O günden sonra Celia yemeklerini ileride yaşayacağı dük malikânesine hazırlıklı olacak şekilde hızlı yemeye başladı.

Ancak şimdilerde bu kararını değiştirmeye başlıyordu, belki de bir dükle evlenmekten vazgeçip, primadonna olmayı düşünmeliydi; Melba gibi bir primadonna.

Celia zamanının büyükçe bir kısmını yalnız geçiriyordu. Pine'lar ve Maitland'lér sık sık çaya gelmelerine rağmen onun için asla kendi hayal dünyasının ürünü *kızlar* kadar gerçek değillerdi.

Kızlar dediği hayali arkadaşlarını Celia yaratmıştı. Onlar hakkında her şeyi biliyordu; nasıl göründüklerini, ne giydiklerini, ne hissettiklerini ve ne düşündüklerini.

Bunlardan biri Ethelred Smith'ti; uzun boylu, esmer ve çok *çok* zekiydi. Oyunlarda çok iyiydi. Aslında Ethel her konuda çok iyiydi. Gerçekten güzel ve çekici bir "vücudu" vardı ve çizgili gömlekler giyiyordu. Celia'da olmayan her şey Ethel'de vardı. O Celia'nın olmak istediği kişiyi sembolize ediyordu. Kızlardan bir diğeri Ethel'in en iyi arkadaşı Annie Brown'du. Zayıf,

narin, duyarlı ve çok "nazik" bir kızdı Annie. Ethel onun derslerine yardımcı oluyor, Annie de ona saygı duyuyor, hayranlık besliyordu. Bir diğeri kızıl saçlı, kahverengi gözlü, çok güzel, kibirli ve bir o kadar da çekilmez olan Isabella Sullivan'dı. Her zaman Ethel'i krikette yenebileceğini düşünüyor ama Celia buna asla izin vermiyordu. Hatta bazen bilinçli olarak Isabella'nın topu kaçırmasını sağladığında bundan dolayı utanıyordu. Elsie Green, Isabella'nın kuziniydi, zavallı Elsie koyu renk bukleli saçları, mavi gözleriyle her zaman neşeli bir kızdı ama kuzininden çok çekiyordu.

Diğer *kızlar* Ella Graves ve Sue de Vete onlardan daha küçük, yalnızca yedi yaşındaydılar. Ella kıvırcık kahverengi saçları ve sıradan yüz hatlarıyla ciddi ve çalışkan bir kızdı. Çok çalıştığı için de genellikle matematik ödüllerini kazanıyordu. Fazlasıyla dürüsttü, Celia hiçbir zaman tam olarak onun nasıl göründüğüne karar verememişti. Karakteri sürekli değişiyordu. Sue'nun üvey kardeşi Vera de Vete okulun "romantik" kızıydı. On dört yaşındaydı. Saman sarısı saçları, iri menekşe rengi gözleri vardı. Geçmişi gizemliydi. Celia sonunda onun, doğumda karıştırıldığının, aslında ülkenin en önde gelen soylu kişilerinden birinin kızı Lady Vera olduğunun ortaya çıkacağını biliyordu. Son olarak yeni bir kız daha karışmıştı araları-na: Lena. Celia'nın en sevdiği oyunlardan biri Lena'nın okula ilk geliş günüydü.

Miriam *kızların* varlığı konusunda bilgi sahibiydi ama asla ayrıntıya girerek Celia'ya rahatsız edici sorular yöneltmiyordu. Celia bundan dolayı ona minnettardı. Yağmurlu günlerde *kızlar* çalışma odasında konser veriyorlardı. Celia her birine değişik müzik parçaları dağıtıyor ve kendisi onların niyetine bunları çalıyordu. Ethel'in parçasında her nedense parmakları ağırlaşıyor, yanlış yaptığında ise çok sinirleniyordu, çünkü

aslında onun parçasını çok iyi çalmak istiyordu. Daima en zor parçayı verdiği Isabella'nın şarkısını ise hemen her defasında kusursuz çalıyordu. *Kızlar* aralarında cribbage de oynuyorlardı. Her nedense bu oyunda da Isabella'nın şansı hep yaver gidiyor, hepsini yeniyordu.

Bazen Celia, Grannie'ye kalmaya gittiğinde Grannie onu müzikallere götürüyordu. Böyle zamanlarda birlikte arabayla istasyona gidiyorlar, trenle Londra'ya geçip, Victoria İstasyonu'nda trenden iniyor ve oradan da yemek için Army&Navy Stores'a[1] gidiyorlardı. Grannie burada hemen her defasında ona servis yapan yaşlıca bir adamdan büyük miktarlarda yiyecek satın alıyordu. Sonra birlikte yemek için mağazanın üst katındaki lokantaya geçiyorlardı. Burada Celia'ya kahve bile sunuluyordu: Tabii bol süt koyabilmesi için yalnızca fincanın dibine. Sonra şekerleme bölümüne geçiyorlar ve yaklaşık yarım kilo pralinli çikolata alıyorlardı. Ardından da arabayla tiyatroya gidiyorlardı. Grannie de Celia gibi seyrettikleri oyunlardan çok zevk alıyordu.

Grannie genellikle oyunun ardından oyundaki notaları satın alırdı. Tabii bu *kızlar* için yeni bir oyun alanı demekti. Böyle zamanlarda hepsi sahne yıldızlarına dönüşüyorlardı. Isabella ve Vera'nınki muhteşem soprano sesleri vardı. Isabella'nın sesi daha güçlüydü ama Vera'nın daha tatlıydı, kulağa hoş geliyordu. Ethel'in olağanüstü bir kontralto sesi vardı, Elsie'nin de zayıf ama iyi bir sesi vardı. Annie, Ella ve Sue genellikle önemsiz rolleri üstleniyorlardı ama Sue genellikle hoppa hizmetçi kız rolünü üstleniyordu. Celia'nın en sevdiği oyun *The Country Girl*'dü. *Under the Deodars*[2] ona göre yazılmış en iyi melo-

---

(1) Ordu ve Donanma mağazaları, bizdeki eski OYAK mağazaları gibi.
(2) Sedir ağacının altında.

diydi. Bu şarkıyı sesi kısılana dek söylemekten bıkmıyordu. Vera'ya bu şarkıyı söyleyebilmesi için prenses rolünü veriyordu. Isabella ise kahraman rolünü oynuyordu. *Cingalee* de Celia'nın favori eserlerinden biriydi çünkü bunda Ethel'e verebileceği oldukça önemli bir rol vardı.

Bu oyunu o kadar ileri götürdü ki sonuçta genellikle başı ağrıyan ve yatak odası tam çalışma odasının altına gelen Miriam, Celia'ya günde üç saatten fazla piyano çalmayı yasakladı.

2

Sonunda Celia'nın dileği gerçekleşti, pilise etekli yeni bir dans kıyafeti oldu ve büyükler sınıfına geçti.

Artık o da seçkin öğrencilerden biriydi ve sıradan beyaz bir dans elbisesi olan Dorothy Pine'la dans etmek zorunda değildi. Pilise etekli kızlar genellikle birbirleriyle dans ederlerdi, tabii bilinçli bir şekilde acemilere "iyilik" etmek istedikleri zamanlar dışında. Celia ve Janet Maitland çift olmuşlardı. Janet çok iyi dans ediyordu. Onlar için vals sanki hiç son bulmayacak bir zevkti. Çiftlerin kuadril yürüyüşüne de birlikte katılıyorlardı ama Celia, Janet'ten yaklaşık yarım baş uzundu. Dolayısıyla çiftlerin boyunun uyumlu olması gerektiğini düşünen Miss Mackintosh yürüyüş sırasında onları genellikle ayırıyordu. Polkada ise kısa boylularla dans etmek olağandı. Büyük kızlardan her biri bir küçüğü alırdı. Etekler açılarak yapılan tekli dans gösterisinde ise genellikle altı kişi oluyor ve Celia hemen hep ikinci sırada yer alıyordu. Ve de bu onun için her defasında hayal kırıklığı oluyordu. Celia'nın Janet'in önünde olmasına diyeceği yoktu, çünkü Janet hemen herkesten daha iyi dans ediyordu. Ama Daphne olmamalıydı, çünkü o kötü dans edi-

yor ve çok fazla hata yapıyordu. Celia kendisinin ikinci sırada olmasını hep haksızlık olarak nitelendirdi. Ve de gerçek nedeni asla öğrenemedi: Aslında Miss Mackintosh daima küçük kızları öne, uzunları arkaya koyarak boy sırası yapıyordu.

Miriam da eteğin rengi konusunda Celia'nın heyecanına katıldı. Anne kız arasında bu konuda uzun ciddi tartışmalar yaşandı, diğer kızların etek renkleri dikkate alındı. Sonunda ateş rengi bir kumaş üzerinde anlaştılar. Bu renkte eteği olan başka kız yoktu, dolayısıyla bu seçim Celia'yı çok hoşnut etmişti.

Miriam kocasının ölümünden sonra çok ender dışarı çıkıyor ve hemen hemen hiç eğlenmiyordu. Yalnızca birkaç çok eski dostu ve Celia'nın yaşında çocuğu olan birkaç kişiyle görüşüyordu. Yine de eskiden tanıdığı insanlardan böylesine kolay uzaklaşmış olması onu içten içe üzmüyor değildi. Para ne kadar önemliydi! John ve onunla birlikte olmak için yapmadıklarını bırakmayanlar! Şimdi varlıklarının farkında bile değillerdi. Kendisi için üzülmüyordu, o her zaman ürkek ve çekingen bir kadın olmuştu. Sosyal davranmasının tek nedeni John'un hatırıydı. John evine misafirlerin gelmesinden hoşlanıyor, dışarıda onlarla birlikte olmayı seviyordu. Miriam her zaman rolünü o kadar ustalıkla oynamıştı ki John asla onun aslında bu sosyal etkinliklerden nefret ettiğini anlayamamıştı. Bu anlamda şimdi rahatlamış bile sayılabilirdi ama Celia adına vicdan azabı duyuyordu. Celia şimdi küçüktü fakat büyüdüğünde etrafında insanlar olmalıydı.

Akşam saatleri anne kızın en mutlu olduğu zamanlardı. Yedide akşam yemeklerini yiyorlardı, sonra birlikte çalışma odasına çıkıyorlar, annesi ona kitap okurken Celia da dinliyordu. Miriam'ın okudukça uykusu geliyor, sonunda sözcükleri anlaşılmaz bir mırıltıya dönüşüyordu. Gözleri kapanırken sesi tuhaf ve anlaşılmaz bir hal alıyor, başı göğsüne düşüyordu...

"Anneciğim, yine hemen uyudun," diye uyarıyordu Celia böyle zamanlarda.

Miriam hemen yerinden sıçrıyor ve, "Hayır, uyumuyorum," diyordu. Sonra dimdik oturuyor, iki üç sayfa daha okuyordu. Ve birden, "Sanırım haklısın," diyerek kitabı kapıyor ve uykuya dalıyordu.

Ama ancak birkaç dakika uyuyor, ardından uyanıyor ve zindelik ve enerjiyle yeni baştan okumaya girişiyordu.

Miriam bazen de kitap okumak yerine geçmişteki yaşamına ilişkin öyküler anlatıyordu, örneğin Grannie'nin yalnızca uzaktan akraba bir kuzinken nasıl olup da onun yanına gelip onunla birlikte yaşamaya başladığını...

"Annem ölmüş, hiç paramız kalmamıştı. İşte tam o sırada Grannie büyük bir iyilik yapıp beni evlat edinmeyi önerdi..."

Miriam'ın bu müşfik öneri karşısındaki tutumu başlangıçta mesafeli ve soğuktu, ama sözcüklerle değil ses tonuyla ifade edilen bir tepkiydi bu. Çocuklukta çekilen yalnızlığı, anne özlemini maskeleyen bir soğukluktu bu. Sonra Miriam hastalanmış ve doktor gelmişti.

Doktorun teşhisi açıktı. "Bu çocuğun bir derdi var, yaşam enerjisini kaybetmiş."

"Yoo, hayır, yok," demişti Grannie kararlılıkla. "O kesinlikle mutlu, neşeli bir çocuk."

Doktor bir şey söylememişti ama Grannie odadan çıktıktan sonra Miriam'ın yatağının kenarına oturmuş ve onunla öylesine sevecen ve güven veren bir şekilde konuşmuştu ki Miriam daha fazla dayanamamış ve geceleri yatakta uzun uzun ağladığını itiraf etmişti.

Grannie bu durum kendisine anlatıldığında çok şaşırmıştı.

"İyi ama bana neden bir şey söylemedi?"

Sonrasında her şey yoluna girmişti. Sanki bunu konuşmak acıları dindirmişti.

"Ayrıca Grannie'nin evinde baban da vardı," diye anlatmayı sürdüren Miriam'ın sesinde o anda beliren ani yumuşama dikkat çekiciydi. "O bana karşı her zaman çok iyi oldu."

"Bana babamdan bahset."

"O benden çok büyüktü, on sekiz yaşındaydı. Eve çok sık gelmezdi. Üvey babasından pek hoşlanmıyordu."

"Onu görür görmez mi âşık oldun?"

"Evet, onu gördüğüm ilk anda. Onu sevmek beni büyüttü, olgunlaştırdı... Ama gün gelip de beni fark edeceğini hayal bile edemezdim."

"Sahi mi?"

"Gerçekten öyle. Güzel, akıllı, olgun kızlarla dolaşırdı. Kadınların çok beğendiği bir tipti, çok iyi bir kısmet olarak nitelendiriliyordu. Hep onun başka biriyle evleneceğini düşünürdüm. Eve geldiği zamanlarda bana karşı çok nazik davranır, armağan olarak çiçek, tatlı ve zaman zaman da bir broş getirirdi. Ben onun 'küçük Miriam'ıydım.' Bana bir defasında annesinin arkadaşlarından yaşlı bir kadının, 'John eminim sen sonuçta küçük kuzininle evleneceksin,' dediğini anlatmıştı. O zaman bu ona öylesine inanılmaz gelmiş ki, gülerek, 'Miriam'la mı?' diye sormuş ve, 'O daha küçük bir çocuk,' demişti. O sırada çok güzel bir kıza âşıktı. Ama her nedense bu ilişki bir sonuca ulaşmadı... Evlenme teklif ettiği ilk ve tek kadın ben oldum... Anımsıyorum da hep eğer o evlenirse yatağa düşeceğimi ve hiç kimsenin bana ne olduğunu anlayamayacağını düşünürdüm. Orada öylesine yatarken giderek zayıf düşecek ve ölecektim. Benim gençliğimde gençlerin kafasında böyle romantik fikirler vardı işte –romantik aşk– yatağa düşmek. Ölecektim ve hiç kimse nedenini bilmeyecekti ta ki günün birinde biri mavi bir

kurdeleyle bağlanmış mektuplarını ve aralarında kuruttuğum menekşeleri koyduğum kutuyu bulana dek. Belki bütün bunlar çok aptalca düşüncelerdi ama bilmem ki, belki de bir şekilde –yardımcı oldu– bu hayallerimin...

"Babanın bana bakıp, birden, 'Bu çocuğun ne kadar güzel gözleri var,' dediği günü asla unutamam. O kadar şaşırmıştım ki. Hiç dikkatini çekmediğimi sanıyordum, bana bakmadığını. Sonra bir sandalyeye çıktım. Aynada kendime baktım, baktım. Sonuçta ben de gerçekten güzel gözlerim *olduğu* kanısına vardım..."

"Peki, babam sana ne zaman evlenme teklifi etti?"

"Yirmi iki yaşındaydım. Tam bir yıl eve gelmemişti. Ona bir Noel kartı gönderdim ve arkasına da onun için yazdığım bir şiiri ekledim. O şiiri hiç cüzdanından çıkarmadı. Öldüğünde bile oradaydı... Bana evlilik teklifi yaptığında ne kadar şaşırdığımı anlatamam. Doğal olarak hayır, dedim."

"İyi de anneciğim, *neden*?"

"Bunu açıklamak çok zor... Çekingen, kendine güveni olmayan bir kızdım, öyle de yetiştirildim. Uzun boylu güzel bir kadın değildim, kendimi 'tıknaz, bodur' biri olarak görüyordum. Belki de benimle evlenirse hayal kırıklığı yaşayacağını düşündüm. Sanırım biraz fazla alçak gönüllüydüm..."

"Ama sonra Tom amca geldi, değil mi?..." Celia öykünün bundan sonrasını neredeyse Miriam kadar iyi biliyordu.

Annesi gülümsedi. "Evet, Tom amca. O sıralar Tom amca ile Sussex'teydik. Yaşlı bir adamdı ama gerçekten bilge bir kişiydi, çok da iyiydi. Piyano çalıyordum. O da şöminenin başında oturuyordu. 'Miriam,' dedi. 'John sana evlenme teklif etti, değil mi? Onu çok sevdiğin halde, "Hayır," dedin, öyle değil mi Miriam? Sana bir kez daha soracaktır, ama üçüncü bir kez ol-

mayacağından emin olabilirsin. O iyi bir insan Miriam, karşına çıkan bu şansı geri çevirme,' dedi."

"Ve sana ikinci bir kez sorduğunda kabul ettin, değil mi?"

Miriam başıyla onayladı.

Gözlerinde Celia'nın o çok iyi bildiği parlak, dalgın bakış belirmişti.

"Peki, buraya nasıl geldiğinizi ve burada nasıl yaşamaya başladığınızı anlatsana bana."

Bu da çok iyi bildiği bir başka öyküydü.

Miriam gülümsedi. "Babanın evinde oturuyorduk ve iki küçük çocuğumuz vardı. Daha sonra ölen küçük kız kardeşin Joy ve bir de Cyril. Buraya zaman zaman gezmeye gelir, oda kiralardık. Sonra babanın iş gereği Hindistan'a gitmesi gerekti, beni yanında götürmesi olanaksızdı. Bu bölgenin çok güzel olduğuna ve burada bir yıllığına bir ev kiralamanın uygun olacağına karar verdik. Ve Grannie ile ev aramaya başladık.

"Sonra baban bir öğlen eve yemeğe geldiğinde ona, 'John, bir ev satın aldım,' dedim. Şaşkınlık içinde '*Ne*?' diye sordu. Grannie işte tam o sırada söze girip, 'Sorun yok John,' dedi. 'Bu çok iyi bir yatırım.' Grannie'nin kocası, yani babanın üvey babası bana bir miktar para bırakmıştı. Gördüğüm evler arasında sevdiğim tek ev bu olmuştu. Öylesine huzurlu, öylesine mutlu bir havası vardı ki. Buranın sahibi olan yaşlı kadın kiralamaya yanaşmıyor, satmak istiyordu. Quaker mezhebinden biriydi, çok şirin ve iyi niyetli kadındı.

"Grannie'ye, 'Paramla bu evi almayı deneyebilir miyim?' diye sordum. O sırada vasim Grannie'ydi. Ev satın almak çok iyi bir yatırımdır, al,' dedi.

"Evin sahibi yaşlı kadın o kadar iyiydi ki. 'Senin burada kocanla, çocuklarınla çok mutlu olacağını düşünüyorum yavrum,' dedi. 'Sen, kocan, çocukların...' Bu bir tür kutsamaydı."

Tam annesine göre bir davranıştı bu; ani bir kararla harekete geçme!

"Peki, ben burada mı doğdum?"

"Evet."

"Oh anneciğim, bu evi asla satmamalıyız..."

Miriam iç çekti. "Bunu yapmakla akıllılık mı ediyorum hiç bilemiyorum... Ama burayı sen de benim kadar seviyorsun. Belki de her zaman geri dönebileceğin bir yer olmasında yarar var..."

3

Kuzin Lottie bir süreliğine kalmaya geldi. Evlenmişti ve artık Londra'da kendi evi vardı. Miriam'ın söylediğine göre biraz değişikliğe ve taşra havasına ihtiyaç duymuştu.

Hiç iyi değildi. Sürekli yatıyor ve kendini iyi hissetmediğini, midesinin bulandığını söylüyordu.

Bir hafta geçip de kuzin Lottie'nin hâlâ iyileşemediğini gören Celia, "Ama şimdiye çoktan iyileşmiş olması gerekirdi," dedi.

İnsanın midesi kötüyse hintyağı içer ve bir gün yatakta dinlenir, sonra ertesi gün ya da bir sonraki gün iyileşirdi.

Celia bu görüşünü annesine belirttiğinde Miriam yüzünde tuhaf bir ifadeyle kızını süzdü. Yarı suçlu, yarı alaylı bir gülümsemeydi bu.

"Tatlım, sanırım sana gerçeği anlatsam iyi olacak. Kuzin Lottie kendini iyi hissetmiyor çünkü yakında bebeği olacak."

Celia yaşamı boyunca hiç bu kadar şaşırmamıştı. Ayrıca Marguerite Priestman ile tartıştığı o günden beri bebek konusu bir daha hiç aklına gelmemişti.

Merak içinde soruyordu. "İyi ama neden hastalansın ki? Bebek insanı niçin hasta etsin ki? Bebek ne zaman gelecek? Yarın mı?"

Annesi güldü.

"Oh! Hayır. Önümüzdeki sonbaharda."

Ve sonra ona daha fazlasını da anlattı; hamilelik süresini, bebeğin gelmesinin ne kadar sürdüğünü ve üstü kapalı olarak doğum işlemini. Bütün bunlar Celia'ya çok ilginç geldi, hatta bu belki de yaşamı boyunca duyduğu en ilginç şeydi.

"Sakın kuzin Lottie ile bu konuyu konuşma. Bak canım, küçük kızların bu gibi konuları bilmeleri hiç hoş karşılanmaz."

Celia ertesi sabah büyük bir heyecanla annesinin yanına geldi.

"Anneciğim, anneciğim, çok güzel bir düş gördüm. Düşümde Grannie'nin bebeği oluyordu. Acaba doğru çıkar mı? Ona mektup yazıp soralım mı?"

Annesinin kahkahalara boğulması onu ciddi anlamda şaşırtmıştı.

"Ama rüyalar doğru çıkabilir," dedi Celia sitemle. "İncil'de öyle diyor."

4

Celia'nın kuzin Lottie'nin bebeği olacağını öğrenmekten kaynaklanan heyecanı ancak bir hafta sürdü. Celia hâlâ bebeğin sonbaharı beklemeyip, hemen de gelebileceğini umuyordu. Ne de olsa annesi de yanılabilirdi.

Sonra kuzin Lottie şehre döndü ve Celia da bu konuyu unuttu. Dolayısıyla da sonbaharda Grannie'nin bahçesindeyken Sarah'nın birden gelip, "Kuzinin Lottie'nin oğlu olmuş,

ne hoş değil mi?" dediğinde bu onun için gerçek anlamda bir sürpriz oldu.

Hemen içeriye Grannie'nin yanına koştu. O sırada Grannie elinde bir telgrafla oturmuş arkadaşı Miss Mackintosh'la konuşuyordu.

"Grannie, Grannie," diye bağırdı Celia. "Kuzin Lottie'nin gerçekten bebeği mi olmuş? Büyüklüğü ne kadarmış?"

Grannie büyük bir kararlılıkla bebeğin boyutunu o anda yanında bulunan örgü şişinin üzerinde gösterdi –uzun örgü şişinin– Grannie o sıralar çorap örüyordu.

"Yalnızca o kadarcık mı?" Celia gördüğüne inanamıyordu.

"Kardeşim Jane doğduğunda o kadar küçüktü ki onu sabun kutusuna bile koyabilirdin."

"Sabun kutusu mu dedin Grannie?"

"Kimse onun yaşayabileceğine inanmadı," diyen Grannie hafifçe eğilerek Miss Mackintosh'a kısık bir sesle açıkladı. "Beş aylık doğdu."

Celia oturup küçük bebeği boyutlarıyla gözünde canlandırmaya çalıştı. Neden sonra birden, "Nasıl bir sabun Grannie?" diye sordu.

Ama Grannie yanıt vermedi. Kısık ancak heyecanlı bir sesle Miss Mackintosh'la konuşmakla meşguldü.

"Bakın anlatayım, doktorlar Charlotte konusunda hemfikir olamadılar. Kadın doktoru ağrıyı beklemek gerektiği görüşündeydi. Kızcağız tam kırk sekiz saat işkence çekti. Meğer kordon çocuğun boynuna dolanmış..."

Sesi iyice alçalmış, fısıltı halini almıştı. Celia'nın kendisine baktığını görünce hemen sustu.

Grannie'nin ilginç bir ifade biçimi vardı. O her şeyi heyecanlı, coşkulu anlatırdı... Böyle anlardaki bakışları da ilginç olurdu, sanki isterse size her şeyi anlatabilirmiş gibi.

5

Celia on beş yaşında yeniden koyu bir dindar oldu. Ancak bu kez dine farklı bir açıdan yaklaşıyordu, kilise kaynaklı bir dindarlıktı bu. Kilisede takdis töreni yapılmış, ayrıca Londra piskoposunu dinleme fırsatı bulmuştu. O andan itibaren de ona karşı içinde gizemli, romantik duygular beslemeye başladı. Şöminenin üzerine piskoposun bir kartpostalını yerleştirmişti. Heyecanla gazeteleri karıştırıyor, onunla ilgili çıkan hiçbir haberi kaçırmamaya çalışıyordu. Kendini uzak kolonilerdeki misyonerlerin arasında fakirlere, yoksullara yardımcı olurken hayal ediyor, sonra bir gün piskopos onu fark ediyor, evleniyorlar ve Fulham Sarayı'na yerleşiyorlardı. Bir diğer hayalindeyse rahibe oluyordu –Katolik olmayanların da rahibe olduğunu keşfetmişti– büyük bir manastırda yaşıyordu ve büyük, kutsal amaçlar peşinde koşuyordu.

Kiliseye kabulünün ardından çok sayıda dini kitap okuduğu gibi hemen hemen hiçbir pazar sabah ayinini de kaçırmadı. Annesinin kendisiyle birlikte kiliseye gelmek istememesine üzülüyordu. Miriam yalnızca Paskalya Yortusu'nda kiliseye gidiyordu. Ona göre bu en önemli ve büyük bayramdı.

"Kutsal Ruh, Celia," diyordu Miriam. "Düşünsene! Bu ne büyük bir mucize ve gizem; Tanrı'nın güzelliği ve yüceliği. Dua kitaplarında bu pek dile getirilmez, din adamları da pek konuşmazlar. Korkarım bunun nedeni ne olduğundan tam olarak emin olamamaları. Kutsal Ruh."

Miriam yalnızca Kutsal Ruh'a inanıyordu. Bu da Celia'yı tedirgin ediyordu. Miriam kiliselerden hoşlanmıyordu. Bazılarında diğerlerinden daha uhrevi bir hava olduğunu söylüyordu.

Ve de bunun tamamen oraya dua etmeye gidenlerle bağlantılı olduğu görüşündeydi.

Dinsel inançlarına sıkı sıkıya bağlı olan Celia bundan rahatsızdı. Annesinin bu denli farklı görüşlere sahip olmasından hoşlanmıyordu. Miriam'ın mistik, gizemli bir yönü vardı. Vizyon sahibiydi, başkalarının göremediklerini görüyordu. Bu onun başkalarının ne düşündüğünü bilmek gibi rahatsız edici bir yeteneğe sahip olmasından da anlaşılıyordu.

Celia'nın Londra piskoposunun karısı olma hayalleri zamanla kayboldu. Giderek rahibe olma isteği ağır basmaya başladı.

Sonunda bu konuyu annesine açmasının belki de daha doğru olacağına karar verdi ama annesinin bunu öğrenince çok mutsuz olacağından korkuyordu. Ne var ki Miriam bunu da soğukkanlılıkla karşıladı.

"Anlıyorum tatlım."

"Yani anneciğim, sen buna karşı değil misin?"

"Hayır tatlım. Eğer yirmi bir yaşına bastığında hâlâ rahibe olmayı istersen, tabii ki olabilirsin..."

Celia, belki o zaman Katolik de olurum, diye düşünüyordu. Katolik rahibeler ona çok daha gerçek görünüyorlardı.

Miriam da Katoliklere çok saygı duyduğunu söylemişti.

"Babanla neredeyse Katolik oluyorduk. Çok yaklaşmıştık." Birden kendi kendine gülümsedi. "Onu neredeyse buna ikna ediyordum. Baban çok iyi bir insandı ama çocuk gibiydi. O inancı konusunda huzurluydu. Bense sürekli din konusunu düşünür, araştırır, onu değişiklik yapmaya zorlardım. İnsanın hangi dine, hangi mezhebe bağlı olduğunun çok önemli olduğu kanısındaydım."

Celia da bunun çok önemli olduğunu düşünüyordu ama söylemedi. Söylese annesi yine Kutsal Ruh konusuna girecekti

ve Celia, Kutsal Ruh konusundan çekiniyordu. Okuduğu küçük kitaplarda Kutsal Ruh'tan pek fazla bahsedilmiyordu.

Celia daha çok rahibe olup, kendi küçük hücresinde diz çöküp dua edeceği günü düşünüyor, hayal kuruyordu.

6

Bir süre sonra Miriam, Celia'ya artık Paris'e gitme zamanının geldiğini söyledi. Celia'nın eğitimine son noktanın Paris'te konulması gerektiği en başından biliniyor ve bu düşünce onu çok heyecanlandırıyordu.

Tarih ve edebiyat konusunda oldukça eğitimliydi. İstediği her şeyi okumasına izin verildiği gibi bu konularda teşvik bile edilmişti. Miriam'ın önerdiği gazeteleri ve içlerinde yer alan makaleleri okuması sayesinde "güncel konular" hakkındaki bilgisi de "genel kültürü" de iyiydi. Aritmetik sorununu ise bu konuya doğal yeteneği olduğundan olsa gerek haftada iki kez civardaki okula gidip genel kavramlar hakkında bilgi sahibi olarak çözmüştü.

Geometri, Latince, cebir ve gramer konusunda ise hemen hemen hiçbir şey bilmiyordu. Coğrafya bilgisi ise kulaktan dolmaydı, seyahat rehberlerinden ve okuduğu kitaplardan öğrendikleriyle sınırlıydı.

Paris'te Fransızca, müzik eğitimi, piyano, resim çizme ve boyama dersi de alacaktı.

Miriam bunun için Avenue du Bois yakınlarında, bir Fransız ve bir İngiliz bayanın birlikte yönettikleri ve yalnızca on iki kızın alındığı bir yatılı okul seçti.

Miriam, Celia ile birlikte Paris'e gitti ve küçük kızının orada mutlu olacağından emin olana dek Paris'te kaldı.

Mary Westmacott

Celia okula bırakılmasının dördüncü gününde anne özleminden kaynaklanan şiddetli bir kriz yaşadı. Önce bunun ne olduğunu anlayamadı –sanki boğazına bir şey düğümlenmiş, yutkunmasına bile engel oluyordu– ne zaman annesini düşünse kendine hâkim olamıyor, gözünden yaşlar boşanıyordu. Ne zaman annesinin diktiği bir bluzu giyecek olsa onun dikiş dikerkenki hali gözünün önüne geliyor, ağlamaya başlıyordu. Beşinci günde annesi onu dışarı çıkarmak için okula geldi.

Celia dışarı çıkana dek soğukkanlı görünmeyi başardı ama içinde fırtınalar kopuyordu. Ancak annesini görüp de onları otele götürecek taksiye bindiğinde artık kendini tutamadı ve hıçkırıklara boğuldu.

"Anneciğim... anneciğim..."

"Ne oldu tatlım? Mutlu değil misin yavrum? Eğer değilsen seni geri götürebilirim."

"Dönmek istemiyorum. Burada olmaktan mutluyum. Yalnızca *seni* görmek istedim."

Yarım saat kadar sonra tüm kötümserliği ve üzüntüsü kaybolmuş, toz olup uçmuştu. Bu deniz tutması gibi bir şeydi. Önce koşullar iyileşiyordu, sonra sen böyle bir şey yaşamış olduğunu bile unutuyordun.

Bir daha aynı şeyleri yaşamadı. Celia duygularını çok yokladı, bekledi ama aynı duyguları bir daha hissetmedi. Evet, annesini seviyordu hatta ona tapıyordu –onu sayıyor ve çok takdir ediyordu– ama artık onu düşünmek boğazının düğümlenmesine neden olmuyordu.

Bu arada okul da birlikte olduğu kızlardan biri, bir Amerikalı, Maisie Payne, yanına gelerek, yumuşak bir ses tonuyla sordu. Ağır ağır konuşuyor, sözcükleri uzatıyordu.

"Kendini yalnız hissettiğini duydum. Annem annenle aynı otelde kalıyor. Şimdi daha iyi misin?"

"Evet, artık iyiyim. Bir aptallıktı, geçti."

"Şey, bence bu son derece doğal."

Kızın yumuşak ve ağır ağır gelen ses tonu Celia'ya Pirenelerdeki arkadaşı, Marguerite Priestman'ı anımsatıyordu. O iri, siyahımsı saçlı kıza bir şekilde minnet duyuyordu. Bu duygusu Maisie'nin sözleriyle daha da arttı.

"Anneni otelde gördüm. Çok güzel bir kadın, olağanüstü. Üstelik yalnızca o kadar da değil, o bir *seçkindi.*"

Celia belki de yaşamında ilk kez objektif olarak annesini düşündü: İnce zarif yüzünü, küçük el ve ayaklarını, minik kulaklarını, düzgün kalkık burnunu.

Annesi... yeryüzünde annesi gibi ikinci bir insan yoktu. O tekti, eşsizdi.

6. BÖLÜM

Paris

1

Celia Paris'te bir yıl kaldı. Orada olmaktan mutluydu. Hiçbiriyle tam anlamıyla yakınlaşmasa da –Maisei Payne hariç, ama o da Celia oraya gitikten sonra Paskalya'da okuldan ayrıldı– bütün kızları seviyordu. Celia'nın en iyi arkadaşı hemen bitişiğindeki odada kalan, iriyarı şişman bir kız olan Bessie West'ti, Bessie konuşkan bir kızdı, Celia da dinlemekten hoşlanıyordu. Her ikisi de elma yemekten çok hoşlanıyordu. Bessie elmalarını yerken yaramazlıkları ve evindeki maceralarıyla ilgili uzun öyküler anlatır, hemen her öykü Bessie'nin "burnunun sürtmesiyle" son bulurdu.

"Celia, seni çok seviyorum," dedi Bessie günlerden bir gün. "Çok aklı başında ve duyarlı bir kızsın."

"Duyarlı mı?"

"Sürekli erkeklerden filan bahsetmiyorsun. Mabel ve Pamela gibi tipler çok sinirime dokunuyor. Ne zaman keman dersine gitsem kendi aralarında kıkırdayıp sanki benim ihtiyar Franz'a ya da onun bana bir ilgisi varmış gibi kıs kıs gülüyor, fısıldaşıyorlar. Ben de herkes gibi genç erkeklerle flörte karşı değilim,

bunu doğal karşılıyorum ama müzik öğretmenine yakıştırılmak tepemi attırıyor."

Celia artık Londra piskoposuna âşık değildi. *Alias Jimmy Valentine*'de gördüğünden beri kalbi aktör Bay Gerald du Maurier için çarpıyordu, ama kimseye bu gizli tutkusundan bahsetmemişti.

Celia'nın sevdiği bir kız arkadaşı daha vardı ama Bessie ona "Moron" diyordu.

Sybil Swinton on dokuz yaşındaydı. İri büyük kahverengi gözleri, gür dalgalı kestane rengi saçlarıyla çok güzel, çok cana yakın ve yumuşak başlı ama bir o kadar da aptal bir kızdı. Ona her şeyi iki kez açıklamak gerekiyordu. Müzik yeteneğiyse hiç yoktu. Piyanoyu berbat çalıyordu. Nota okumakta kötüydü, yanlış bir nota çaldığını fark edecek kulağa da sahip değildi. Celia bazen o piyano çalarken büyük bir sabırla en az bir saat onun başında oturuyor, yardımcı olmaya çalışıyordu. "Hayır Sybil, diyez... hayır şimdi de sol elin yanlış... şimdi de bemol olması gerektiğini *duymuyor* musun?" Ailesi diğer kızlar gibi onun da "piyano çalabilmesini" istiyordu. Sybil de elinden geleni yapıyordu, ama müzik dersleri onun için bir kâbustu, aslında zavallı öğretmenler için de. Okula ders vermeye gelen iki piyano öğretmeninden biri olan Madam LeBrun beyaz saçlı, ufak tefek yaşlıca, elleri pençeyi andıran bir bayandı. Ders sırasında öğrenciye o kadar yakın otururdu ki öğrencinin sağ kolu ciddi anlamda engellenirdi. Notayla çalmaya çok önem veriyor bu yüzden de yanında daima klasörler dolusu nota taşıyordu. Öğrencinin soprano ya da bas sesleri çalmasıyla bağlantılı olarak kendisi de diğer sesi çalardı. Ancak Madam LeBrun soprano sesleri çaldığında öylesine kendinden geçiyordu ki kendisine eşlik eden öğrencisinin geride kaldığını ya da ileride olduğunu

fark etmesi bile bir süre alıyordu. Fark edince de doğal olarak tiz bir sesle feryat ediyordu. "*Mais qu'est-ce que vous jouez là, ma petite? C'est affreux – c'est tout ce qu'il y a de plus affreux*!"

Yine de Celia bu derslerden hoşlanıyordu. Özellikle de Mösyö Kochter'den ders aldığı zamanlarda. Mösyö Kochter yalnızca yetenekli kızlara ders verirdi. Celia'ya ise hayrandı. Celia'nın elini tutuyor, parmaklarını acımasızca ayırıyor ve heyecanla haykırıyordu. "Şunu görüyorsunuz değil mi? Şu eğimi! Bu tipik bir piyanist eli! Tanrı size çok cömert davranmış Matmazel Celia. Bakalım bunu geliştirmek için biz ne yapabiliriz?" Mösyö Kochter'in kendisi çok iyi bir piyanistti. Celia'ya yılda iki kez Londra'da konser verdiğini anlattı. Chopin, Beethoven ve Brahms en sevdiği kompozitörlerdi. Celia'ya genellikle çalacağı eseri seçme özgürlüğü tanıyordu. Onu öylesine heveslendirmiş ve ona öyle bir esin kaynağı olmuştu ki Celia gönüllü olarak günde en az altı saatini piyanoda geçiriyor, öğretmenin istediği şekilde çalışıyordu. Bu çalışmalar onu yormuyordu. Piyano çalmayı seviyordu. Piyano onun vazgeçilmez dostuydu, her zaman da öyle olmuştu.

Celia müzik eğitimi içinse eski bir opera sanatçısı olan Mösyö Barré'e gidiyordu. Temiz, güçlü bir soprano sesi vardı Celia'nın.

"Üst tonlarınız yani tiz tonlarınız olağanüstü," diye övüyordu Mösyö Barré onun sesini. "Daha iyisi olamaz. Tam anlamıyla *voix de téte*.[1] Alçak tonlar, yani pes tonlar ise zayıf ama kötü değil. Düzeltmemiz gereken *orta* tonlar. Orta tonlar matmazel, damaktan gelir."

Bir ölçüm aleti çıkardı.

---

(1) Kafa sesi.

"Şimdi diyaframınızı bir kontrol edelim. Derin bir nefes alın, tutun, birden tüm havayı verin. Muhteşem, olağanüstü! Gerçek bir şarkıcı nefesi var sizde."

Celia'ya bir kalem verdi.

"Bu kalemi dişlerinizin arasında tutun, dudaklarınızın köşelerinde. Şarkı söylerken düşmemesine dikkat edin. Her bir sözcüğü tam olarak vurgulayıp, yine de kalemi düşürmeyebilirsiniz. Sakın bunun olanaksız olduğunu söylemeyin."

Mösyö Barré genel anlamda Celia'dan çok memnundu.

"Ancak Fransızcanız, matmazel, bu beni çok şaşırtıyor. Sizinki İngiliz aksanıyla konuşulan bir Fransızca değil. Bu yüzden başka öğrencilerde neler çektiğimi bir Tanrı bilir. *Mon Dieu*! Evet... evet, ne diyebilirim ki sizinki tam anlamıyla bir Akdenizli aksanı! Fransızcayı nerede öğrendiniz?"

Celia anlattı.

"Ah demek öyle, bakıcınız Fransa'nın güneyindendi. Bu durumu açıklıyor. Çok kısa bir süre içinde bu aksandan da kurtulmalıyız."

Celia müzik eğitimi derslerine çok sıkı çalışıyordu. Hocası ondan genel anlamda çok memnundu ama Celia'nın yüz ifadesindeki İngilizlere özgü donukluk onu çok rahatsız ediyordu bazen.

"Siz İngilizler hep aynısınız. Şarkı söylemenin ağzı mümkün olduğunca açıp, tonları özgür bırakmak olduğunu düşünüyorsunuz. Çok yanılıyorsunuz. Mimiklerin, ağzın çevresindeki hareketlerin de önemi çok büyük. Siz koroda şarkı söyleyen küçük oğlanlardan biri değilsiniz, Carmen operasından Habanera'yı söylüyorsunuz ama tamamen yanlış bir tonda. Bu kısım soprano olarak değiştirilmiş –bir opera aryası her

zaman kompozitörün orijinal tonunda söylenmelidir– bunun dışındaki her şey iğrençlik ve kompozitöre saygısızlıktır, bunu sakın unutmayın. Mezzosoprano tonunda bir arya söylemenizi istiyorum. Ancak o zaman gerçek bir Carmen olabilir; ağzınızda kalemle değil, gerçek bir gülle bir genç adamın aklını başından alacak şarkınızı söyleyebilirsiniz. Yüzünüz... yüzünüz... sakın yüzünüzün odun gibi olmasına da izin vermeyin."

Ders Celia'nın gözyaşlarıyla son buldu. Barré sonunda ona acımıştı.

"Lütfen... lütfen... bu kadar üzülecek ne var? Bu aryanın size göre olmadığını görüyorum. Evet, bu yanlış şarkı. Belki de Gounod'un Jerusalem'ini söylemelisiniz. Ya da Cid'den Alléluia'yı. Daha sonra bir ara Carmen'i yeniden deneriz."

Kızların zamanının en önemli kısmını müzik dersleri alıyordu. Sabahları genellikle bir saat Fransızca dersleri oluyordu, hepsi bu kadar. Diğer kızların hemen hepsinden daha akıcı ve doğru bir şekilde Fransızca konuşabilen Celia her şeye rağmen Fransızca derslerinde kendini fazlasıyla küçük düşmüş hissediyordu. Diğer kızlar dikte edilen yazılarda ancak iki, üç en fazla beş yanlış yaparken, Celia'nın yanlış sayısı yirmi hatta otuz olabiliyordu. Çok fazla Fransızca kitap okumasına rağmen doğru yazmayı bir türlü beceremiyordu. Ayrıca diğerlerinden çok daha yavaş yazıyordu. Yazmak onun için gerçek anlamda bir kâbustu.

Öğretmenleri olan madam her defasında şöyle diyordu:

"Bu olanaksız –*olanaksız*– aklım almıyor, nasıl bu kadar hata yapabilirsin Celia? Geçmiş zamanı bile doğru kullanamıyorsun!"

Celia'nın bilmediği de tam olarak buydu zaten!

Celia haftada iki kez Sybil ile resim dersine gidiyordu. Celia piyanodan uzakta geçirdiği bu zaman dolayısıyla sinirleniyor, içinden küfrediyordu. Ne resimden hoşlanıyordu ne de çizimden. İki kız o sırada yağlıboya bir çiçek üzerinde çalışıyorlardı.

Bir bardak su içinde kötü bir demet menekşe!

"Gölgeler Celia, önce gölgeleri yapmayı unutma."

Celia gölgeleri göremiyordu ki. Tek yapabildiği gözucuyla Sybil'in resmine bakmak ve kendininkini de onunkine benzetmekti.

"Sybil, sanırım sen şu lanet gölgeleri görebiliyorsun. Ben görmüyorum, hiç görmüyorum. Tek gördüğüm mor yuvarlak bir kütle."

Sybil de yetenekli sayılmazdı ama resim konusunda Celia tam bir "Moron"du.

Celia içinde –çok derinlerde– bu kopyalama işinden nefret ediyordu; çiçeklerin sırlarının açığa dökülmesinden, kâğıda kazınmasından ya da boyanmasından. Menekşeler bahçelerde açmalı ya da güzel buketler yapılıp vazolara konmalıydı. Bir şeyden başka bir şey yapmak... bu ona ters geliyordu.

"Neden bazı şeylerin resmini yapmaya çalıştığımızı hiç anlamıyorum," dedi bir gün Sybil'e. "Onlar zaten varlar, oldukları şekliyle görebiliyoruz."

"Ne demek istiyorsun?"

"Nasıl ifade edeceğimi bilemiyorum ama zaten var olan, görebildiğim bir şeyin resmini yapmak niye? Bu zaman kaybı. Bence yeni çiçekler çizmek, boyamak, yeni çiçekler keşfetmek gerek. Hiç olmayan bir çiçeğin resmini yapmayı düşünsene, işte o zaman bunun bir değeri olurdu."

"Yani kafandan bir çiçek uydurmayı mı kastediyorsun?"

"Evet, ancak o zaman bunun bir anlamı olabilirdi. Yani bu bir çiçek resmi olurdu –aslında bir çiçek yapmış olmazdın– yalnızca kâğıt üzerinde bir şey yaratmış olurdun."

"Ama Celia, resimler, gerçeğin resmi, sanat ve bütün bunlar olağanüstü güzel şeyler."

"Evet, tabii ama yine de..." Duraksadı. "Gerçekten öyle mi acaba?"

Bu denli aykırı düşünceye dayanamayan Sybil, "Celia!" diye bağırdı.

Bir de daha bir gün önce resim sanatının büyük ustalarının eserlerini görmek için Louvre'a gitmiş olmasalardı!

Celia kendi düşüncelerinin o kadar da sapkın olmadığı görüşündeydi. Ama onun dışında herkes sanattan saygı ile söz ediyordu.

"Sanırım çok fazla sıcak çikolata içtim, resimleri o kadar eski kafalı ve sıkıcı bulmamın sebebi bu olabilir," dedi. "Hiçbirini birbirinden ayırmak bile mümkün olmayan azizler!" Ama sonra utanarak ekledi. "Tabii bunda ciddi değilim, aslında hepsi olağanüstüydü, gerçekten!"

Ancak ses tonu pek de inandırıcı değildi.

"Müzikten senin kadar zevk alan birinin plastik sanatlardan da hoşlanması *gerekir* Celia."

"Müzik farklı. Müzik başlı başına bir bütün. Kopya değil. Bir çalgı aleti alıyorsun; keman, piyano ya da çello, hiç fark etmez ve sesler çıkarıyorsun, birbiriyle uyumlu tınılar. Ve bunu başka bir şeye benzetmen gerekmiyor. O kendi içinde bir bütün."

Sybil, "Neyse," diye mırıldandı. "Bence müzik bir dizi rahatsız edici sesten, gürültüden başka bir şey değil. Hatta bazen

yanlış notaları çaldığımda bu bana doğru notalardan daha güzel bile geliyor."

Celia arkadaşına dehşet dolu gözlerle baktı.

"Bu olacak şey değil. Bunu söylemek için *sağır* olmalısın."

"Anlıyorsun değil mi? Bu sabah yaptığın menekşe resmine bakıp karar veren biri de senin görme yeteneğin olmadığını düşünebilir."

Celia kalakaldı, böylece kendine eşlik eden ve öfkeyle homurdanan küçük *femme de chambre*'nin[1] de yolunu tıkamış oldu.

Celia, "Sybil, biliyor musun, belki de sen haklısın," dedi. "Sanırım ben bazı şeyleri görmüyorum, *göremiyorum*. Yazım dersinde o kadar kötü olmamın nedeni de bu olsa gerek. Bir şeyin gerçekte nasıl olduğunu bilememem de bundan."

Sybil, "Her zaman su birikintilerinin tam ortasına basıyorsun," dedi.

Celia düşünüyordu. "Bence bu önemli değil –tam olarak değil– tabii sanırım imla dışında. Demek istediğim, önemli olan bir şeyin insana yaşattığı duygu; nasıl olduğu, nasıl göründüğü, neden yapılmış olduğu değil."

"Ne demek *istiyorsun*?"

"Şey, örneğin bir gülü ele alalım." Celia başıyla o anda yanından geçmekte oldukları bir çiçek standını işaret etti. "Gülün kaç yaprağı olduğu ve şekli hiç önemli değil, ama gülün kadife hissi uyandırması, güzel kokması... bence gülü gül yapan bunlar."

"Ama şekli olmadan gülü ne çizebilirsin ne de resmini yapabilirsin."

---

(1) Hizmetçi.

"Sybil, hâlâ benim resim yapmak istemediğimi anlayamıyor musun? Kalın kafana sok artık bunu. Ben gülleri kâğıt üstünde istemiyorum. Gerçekte hissetmek istiyorum."

Çiçekçinin önünde durdu ve çiçekçi kadından bir demet, güzel kokulu koyu kırmızı gül satın aldı.

"Kokla," dedi gülleri Sybil'in burnuna doğru uzatarak. "Evet, yüreğin coşkuyla sızlamadı, kıpır kıpır olmadı mı?"

"Yine çok fazla elma yemiş olmalısın."

"Hayır, yemedim. Sybil, her şeyi harfi harfine anlamaya çalışman şart değil. Koku muhteşem değil mi?"

"Evet öyle. Ama içimi sızlatmadı. Zaten insanın neden böyle bir şeyi isteyebileceğini de anlamıyorum."

"Annemle bir zamanlar bahçeyle ilgilenmeye çalışmıştık," dedi Celia. "Ama botanik kitabını bir kenara attık, zaten ondan öylesine nefret ediyordum ki. Her tür çiçeği tanımlamak ve onları sınıflandırmak –dişiorgan organları ve tohumları– korkunç bir şey bu, zavallıcıkları soyup çırılçıplak bırakmak gibi bir şey! Bence bu iğrenç. Saygısızlık!"

"Celia, biliyor musun ki eğer manastıra gider ve rahibe olursan, yıkanırken bile gömleğini çıkarmaman gerekecek. Bunu kuzinim söyledi."

"Öyle mi? Neden?

"Kendi vücuduna bakmanın doğru olmadığını düşünüyorlarmış."

"Ah!" Celia bir an düşündü. "Peki, o zaman nasıl sabunlanıyorlar? Kumaş üzerinden sabunlanınca tam anlamıyla temizlenmek olası değil ki."

2

Okulda kızları operaya ve Comédie Française'e götürüyorlardı. Kışın ise Palais de Glace'da buz pateni yapmalarına fırsat tanınıyordu. Celia bütün bunlardan zevk alıyordu ama onun yaşamını asıl dolduran, yaşamına anlam kazandıran müzikti. Annesine mektup yazarak piyanistliği meslek olarak seçmek istediğini belirtti.

Okul yılının sonunda Miss Schofield'ın verdiği partide başarılı olan kız öğrenciler şarkı söyleyip enstrüman çalacaklardı. Celia her iki grupta da yer aldı. Şarkı söyleme faslı sorunsuz halloldu, hatta çok başarılı bile oldular, ama piyano çalma konusunda daha Beethoven'ın Pastoral Senfonisi'nin ilk bölümünde Celia fena şekilde hata yaptı ve yıkıldı.

Bu arada Miriam kızını almak için Paris'e gelmişti. Celia'nın isteği üzerine Mösyö Kochter'i çaya davet etti. Gerçi Celia'nın profesyonel anlamda müzikle ilgilenmesine taraftar değildi, ama yine de Mösyö Kochter'in bu konuda ne söyleyeceğini duymak istiyordu. Celia'nın odada olmadığı bir anda Mösyö Kochter'e bu konuyu açtı.

"Size gerçeği söyleyeceğim madam. Yeteneği var, teknik olarak iyi ve duyarlı. Karşılaştığım belki de en iyi öğrenci, ama yaradılışının buna uygun olduğunu sanmıyorum."

"Yani toplum içinde çalmaya uygun bir kişiliğe sahip değil mi?"

"Demek istediğim kesinlikle buydu madam. Sanatçı olabilmek için kendinizi dünyadan soyutlayabilmeniz gerekir, sizi dinlediklerini hissetseniz bile buna aldırmayıp, bunu ancak bir dürtü, bir uyarı olarak almanız gerekir. Matmazel Celia ise bir seyirci için bile –ya da iki ya da üç– yapabildiğinin en iyisini

yapmak isteyecek kadar onları önemseyecek, çevreden etkilenen bir kişilik. Eminim ki onun en iyi çaldığı zaman kapalı kapılar ardında yalnız olduğu zaman olacaktır."

"Bunu ona da söyleyebilir misiniz Mösyö Kochter?"

"Siz isterseniz elbette madam."

Celia hayal kırıklığı yaşıyordu. En azından şarkı söylemeyi deneyebilirdi. "Bu aynı şey değil," dedi.

"Şarkı söylemekten de piyano çalmak kadar zevk almıyor musun?"

"Hayır."

"Belki de şarkı söylerken heyecanlanmamanın nedeni bu."

"Olabilir. Ses bana, bana ait bir şey değilmiş gibi geliyor. Parmaklarınla tuşlara hâkim olabiliyorsun, ama ses farklı, seni aşıyor ya da bana öyle geliyor. Beni anlıyorsun, değil mi anneciğim?"

Mösyö Barré'in fikrine başvurdular. "Yeteneği ve sesi var, evet. Heyecanı da. Ama sesinde gerekli olan ifade gücü, o ruh yok; bu genç bir oğlan sesi, olgun bir kadın sesi değil. Tatlı temiz bir ses, nefes hâkimiyeti de iyi; ama olgun değil, gelişmesi gerek. Evet, şarkıcı olabilir. Ama konser bazında, opera için gerekli güçte bir sese sahip değil."

İngiltere'ye döndüklerinde Celia, "Bu konu üzerinde çok düşündüm anneciğim," dedi. "Eğer operada şarkı söyleyemeyeceksem şarkı söylemek de istemiyorum. Yani profesyonel anlamda."

Sonra güldü. "Sen zaten bunu yapmamı istemiyordun, değil mi anneciğim?"

"Hayır, profesyonel anlamda şarkı söylemeni hiç istemiyordum."

"Ama bana izin verecektin, değil mi? Bir şeyi gerçekten çok istiyorsam bunu yapmama izin verirsin değil mi?"

Miriam ciddiyetle, "Her şeyi değil," dedi.

"Hemen hemen her şeyi?"

Annesi ona bakıp gülümseyerek, "Ben senin mutlu olmanı istiyorum, yavrum," dedi.

Celia kendinden emin, inanarak yanıt verdi. "Ben her zaman mutlu olacağımdan eminim."

3

Celia o sonbahar annesine hemşire olmak istediğini yazdı. Bessie de hemşire olmaya karar vermişti. Zaten son zamanlarda mektupları Bessie ile doluydu.

Miriam buna hemen yanıt vermedi. Ancak sömestrin sonuna doğru mektup yazarak Celia'ya doktorun ona kışı yurtdışında sıcak bir ülkede geçirmesinin iyi olacağını söylediğini belirtti. Mısır'a gidecekti ve Celia'nın da ona eşlik etmesini istiyordu.

Celia, Paris'ten döndüğünde annesini Grannie'lerde yolculuk hazırlıkları için koşuştururken buldu. Bu Mısır seyahati fikri Grannie'nin pek hoşuna gitmemişti. Celia onun öğlen yemeği için gelen kuzin Lottie ile konuşmasına kulak misafiri oldu.

"Miriam'ı hiç anlayamıyorum. Mali durumu son derece kötü. Mısır, Mısır diyor başka şey demiyor. Gidilebilecek en pahalı yer orası! Bu nasıl bir fikir aklım almıyor. Ama Miriam işte, hiçbir zaman para kavramı olmadı. Üstelik zavallı John'la son gittiği yer de Mısır'dı. Nasıl bu kadar duyarsız olabiliyor, anlamıyorum. Rahatsız olmayacak mı?"

Celia, annesinin dışarıdan heyecanlı, kararlı ve küstah biri olarak algılandığının farkındaydı. Adeta meydan okuyordu çevresine. Celia'yı çarşıya götürüp ona üç tane gece elbisesi aldı.

"Miriam bu çok saçma. Celia daha sosyeteye takdim bile edilmedi."

"Kim bilir belki de onu orada sosyeteyle tanıştırırım. Bu hiç fena bir fikir değil. Zaten bu Londra'da pek mümkün değil, bunu sağlayamayız."

"Ama o henüz on altı yaşında."

"Yaklaşık on yedi. Annem on yedi yaşından önce evlenmiş."

"Celia'nın on yedisine basmadan evlenmesini istediğini hiç sanmıyorum."

"Hayır, istemiyorum ama onun gençliğini yaşamasını, genç kızlığının keyfini çıkarmasını istiyorum."

Gece elbiseleri gerçekten şıktı, Celia da onları çok heyecan verici buluyordu ama bunlar da yine Celia'nın yaşamındaki büyük özlemi anımsatıyorlardı ona. Büyük özlemle beklediği kıvrımlı "vücut" hayali henüz gerçekleşmemişti. Çizgili bluzun altından görünen hâlâ iki küçük tepecikti. Celia'nın hayal kırıklığı büyüktü. Dolgun "göğüsleri" olmasını öyle çok istiyordu ki. Zavallı Celia aslında yirmi yıl sonra doğmuş olsaydı bu vücuduyla ne büyük hayranlık toplayabilecekti. Diyet yapması da gerekmeyecekti. Çok inceydi ama vücudunun oranları ve kıvrımları yerindeydi.

Ancak o günün koşullarında Celia'nın gece elbiselerinde korsesinin iç kısmına dolgu malzemeleri yerleştirmesi gerekiyordu.

Celia siyah bir gece elbisesi istiyordu ama Miriam buna izin vermeyerek, yaşlanınca zaten giyeceğini belirtti. En sonunda beyaz tafta bir elbise, açık yeşil tülden birçok bant ve bağcıkla süslenmiş bir elbise ve omzunda güller olan açık pembe ipek saten bir elbise aldılar.

Daha sonra Grannie maun sandıkların birinden parlak turkuvaz muhteşem bir kumaş çıkarıp zavallı Miss Bennett'in bundan Celia için bir şeyler dikebileceğini söyledi. Miriam büyük bir ustalıkla ve kimseyi kırmadan zavallı Miss Bennett'in şık bir gece elbisesi dikemeyeceğini belirtti. Sonuçta kumaşı başka bir terziye verdiler. Celia bunun dışında kuaföre de götürüldü ve birkaç derste değişik şekillerde saçını toplamayı öğrendi. Bu oldukça zaman alan ve zor bir işlemdi. Saçlar önde bir tür taçla toparlanıyor, arkada ise bukleler halinde serbest bırakılıyordu. Bu kolay bir saç stili değildi, özellikle de saçları beline kadar dümdüz uzanan Celia gibi biri için oldukça emek gerektiren bir işlemdi.

Celia bütün bunları çok heyecan verici buluyordu. Ve tabii bütün bu koşuşturma arasında annesinin sağlığının söylediğinin aksine bir hayli iyi olduğunu fark edemedi.

Ama bu Grannie'nin dikkatinden kaçmamıştı.

"Konu Mısır'sa Miriam'ı frenlemek olanaksız, bu onda bir takıntı," dedi.

Celia'nın annesinin o anda neler hissettiğini anlaması için o günlerin üzerinden yıllar geçmesi gerekecekti. Miriam'ın son derece tekdüze, heyecandan yoksun, sıradan bir gençlik dönemi olmuştu. Kızının, genç bir kızın yaşantısını taçlandıracak her sevinci ve heyecanı yaşamasını istiyordu. Celia gibi taşrada yaşayan ve çevresinde aynı yaş grubunda yalnızca sayılı insan bulunan genç bir kız için bu anlamda "iyi zaman" geçirmek zor hatta olanaksızdı.

Ama Mısır öyle miydi? Miriam'ın orada kocasıyla geçirdiği günlerden tanıdığı bir hayli dostu vardı. Dolayısıyla bunun için gerekli parayı sağlamak için elinde bulundurduğu hisse senedi ve tahvillerden büyükçe bir bölümünü satmakta bir an bile te-

reddüt etmedi. Celia kendisinin asla yaşamadığı bir şekilde "iyi zaman" geçiren diğer kızları kıskanmamalıydı.

Miriam birkaç yıl sonra Celia'ya Mısır yolculuklarının aslında başka bir nedeni daha olduğunu açıkladı. Bessie West'le olan arkadaşlığından çok korkmuştu.

"Birbiriyle çok yakın arkadaş olup erkeklere karşı ilgilerini yitiren ya da erkeklerle çıkmayı reddeden o kadar çok kız arkadaş gördüm ki. Bu doğal değil.. doğru da değil. Bessie West'le arkadaşlığın..."

"Bessie mi? Ben Bessie'den asla hoşlanmadım ki."

"Bunu şimdi biliyorum. Ama o zaman bilmiyordum, bilemezdim. Korktum. Sonra şu hemşirelik saçmalığı. Senin iyi zaman geçirmeni, şık giysiler giymeni, gençliğini doya doya yaşamanı istiyordum."

"Neyse," dedi Celia. "Bunu yaptım da."

7. BÖLÜM

Büyümek

1

Celia çok küçtük yaşlardan beri hiç değişmeyen çekingenliği ve ürkekliğinin bazı davranışlarını engellemesinden ötürü sıkıntı çekmesine rağmen aslında bundan hoşlanıyordu da. Bu ürkekliği onun dilini bağlıyor, beceriksizleştiriyor, pot kırmasına neden oluyor ve de kesinlikle bir şeyden hoşlandığını belli etmesini engelliyordu.

Celia dış görünüşünü pek umursamazdı, bu konuyu çok ender düşünürdü. Güzel olduğunun farkındaydı, kendini çekici ve hoş buluyordu; uzun boyu, inceliği, zarafeti. İskandinavları anımsatan sarı gür saçları, sarışınlığı ve ten renginin uyumu, hepsi kusursuzdu. Ancak zaman zaman sinirlendiğinde yüzü çok solgunlaşıyordu. Dolayısıyla Miriam, kızına bunun uygun görülmediği, ayıplandığı bir yaştayken bile gereğinde biraz makyaj yapmasını öğütledi. Celia'nın olabildiğince güzel görünmesini istiyordu.

Ancak Celia'yı endişelendiren görünümü değildi. Kendini aptal hissetmek onu çok daha fazla üzüyordu. Zeki bir kız de-

ğildi. Akıllı olmamak ne korkunç bir şeydi, dans ettiği eşleriyle ne konuşacağını bilemiyordu. Dolayısıyla ciddi ve fazlasıyla ağırbaşlı görünüyordu.

Miriam sürekli olarak kızını daha fazla konuşması için yüreklendiriyordu.

"Bir şeyler söyle tatlım," diyordu. "Herhangi bir şey. Bunun 'zekice' ya da 'aptalca' söylenmiş olması hiç önemli değil. Ne kadar aptalca olursa olsun! Yalnızca 'evet' ya da 'hayır' diyen bir kızla konuşmanın bir erkek için ne kadar zor olduğunu düşün. Fırsatı tepme!"

Hiç kimse Celia'yı yaşamı boyunca çekingenlikten kurtulamamış Miriam kadar iyi anlayamazdı.

Hiç kimse Celia'nın ne denli çekingen olduğunu anlayamıyordu. Daha çok onu burnu büyük ve kibirli olarak nitelendiriyorlardı. Kimse bu güzel kızın aslında ne denli alçakgönüllü olduğunu, kendini nedenli sıradan hissettiğini, kendi eksikliğinin bilinciyle ne denli üzüldüğünü anlayamıyordu.

Yine de Celia güzelliği sayesinde iyi zaman geçiriyordu. Üstelik iyi de dans ediyordu. O kışın sonuna kadar yaklaşık elli altı danslı partiye katıldı ve konuşma konusunda da ufak da olsa ilerleme kaydetti. Artık patavatsızlığı, beceriksizliği bir hayli azalmıştı, kendinden çok daha emindi ve çekingenliği nedeniyle herkesten uzak durmaktan vazgeçmiş, ürkmeden güzel zaman geçirebilmeye başlamıştı.

Yaşam sanki içinde yüzdüğü puslu bir buluttu onun için; danstan, altın renkli ışıklardan, polodan, tenisten ve genç erkeklerden oluşan bir sis tabakası, bir belirsizlik. Onun peşinde koşan, onunla flört eden, öpmek için izin isteyen, ret yanıtı alınca şaşkına dönen genç erkekler. Celia için yalnızca bir tek erkek vardı; çok az dans eden ve ancak çok ender kızlarla konuşan İskoç ordusundan bronz tenli bir albay.

Kızıl saçlı Yüzbaşı Gale'den de az da olsa hoşlanıyordu, her akşam üç dansı onunla yapıyordu. (Bu gelenek gereği partilerde bir kişiyle yapılabilecek maksimum dans sayısıydı, daha fazlasına izin verilmiyordu.) Yüzbaşı arada sırada da Celia'ya şaka yollu ona dans etmeyi değil de konuşmayı öğretmek gerektiğini söylüyordu.

Yine de bir akşam Celia, Miriam'la eve dönerken annesinden duyduklarına inanamadı.

"Yüzbaşı Gale'in seninle evlenmek istediğini biliyor musun?"

"Benimle mi?" Celia şaşırmıştı.

"Evet, bugün benimle bu konuyu konuştu. Şansı olup olmadığını öğrenmek istiyordu."

"Neden bana sormadı ki?" Celia buna içerlemişti.

"Bilemiyorum. Sanırım zorlandı." Miriam gülümsedi. "İyi de, sen zaten onunla evlenmek istemiyorsun, değil mi Celia?"

"Oh *hayır*, ama yine de bana sormalıydı."

Bu Celia'nın aldığı ilk evlilik teklifiydi. Pek tatminkâr bir teklif olmadığını düşünüyordu.

Aslında bu önemli de değildi. Zaten evlenemeyecekti, asla Albay Moncrieff dışında biriyle evlenmeyi düşünmüyordu, o da nasıl olsa ona asla evlilik teklifi yapmayacaktı. Bu gizli aşkını kalbine gömmüş bir kız kurusu olarak kalan ömrünü geçirecekti.

Ne var ki altı ay sonra eşsiz, yanık tenli Albay Moncrieff de Sybil, Londra piskoposu ve Auguste gibi zihninden silinip gitti.

2

Ergen olmak hem zor hem de heyecan vericiydi. Sürekli öyle ya da böyle bir sıkıntı vardı: Saçının her zaman yapılı

olması gerekiyordu, vücuduna dikkat etmeliydin, konuşurken aptalca sözler etmemeliydin, pot kırmamalıydın. İnsanlar, özellikle de erkekler Celia'nın bu huzursuzluğunu daha da artırıyorlardı.

Celia kalmaya gittiği ilk taşra evi ziyaretini ömrü boyunca unutmadı. Daha trendeyken stresten yüzü ve boynu minik kırmızı beneklerle kaplandı. Acaba düzgün davranabilecek miydi? Acaba *konuşmayı* (her zamanki karabasanı) başarabilecek miydi? Saçlarını kıvırabilecek miydi? Bunları genellikle Miriam kıvırıyordu. Acaba onun aptal olduğunu mu düşüneceklerdi? Yanına doğru giysileri almayı başarmış mıydı?

Ancak gittiği ev sahiplerinden daha cana yakın ve misafirperver insanlar olamazdı. Onların yanında Celia çekingenliğini bile hissetmedi.

Özel bir hizmetçi kızın valizini açmaya ve daha sonra da giyinmesine yardım etmeye geldiği, büyük yatak odasında olmak gerçekten muhteşemdi.

Celia yeni pembe tül elbisesini giydi. Aşağı yemeğe inerken yine ürkmeye başlamıştı. Bir sürü insan vardı orada. Bu korkunçtu, ama ev sahibi olan beyefendi çok hoştu. Onunla konuştu, şakalar yaptı; pembe giysiler giydiği için ona "Pembeli Kız" adını taktı.

Gerçi güzel bir akşam yemeğiydi ama Celia pek keyfini çıkaramadı. Sürekli yanında oturanlara ne söylemesi gerektiğini düşünüyordu. Bir yanında kırmızı yüzlü şişmanca bir adam, diğer yanındaysa uzun boylu, ince, tuhaf, anlaşılmaz ifadeli bir adam oturuyordu. İkinci adamın düzgün taralı saçlarında bir tutam ak vardı. Adam onunla kitaplardan, tiyatrolardan konuştu. Sonra konu taşra yaşamına geldi ve adam ona nerede yaşadığını sordu. Celia evinin yerini söylediğindeyse, Paskalya'da belki orada olacağını belirtti. Eğer izin verirse gelip onu evinde ziyaret edebilirdi. Celia bundan mutluluk duyacağını söyledi.

"İyi de o zaman neden memnun olmuş gibi bakmıyorsunuz?" diye sordu adam gülerek.

Celia kızardı.

"Aslında olmalısınız da," diye ekledi adam. "Çünkü oraya gitmeye daha bir dakika önce karar verdim."

Celia ciddiyetle, "Oranın doğası gerçekten çok güzel bir yer," dedi.

"Ama beni oraya çeken doğası değil."

Şu insanlar böyle şeyler söylemeselerdi ne olurdu sanki? Celia fark etmeden ekmeğini ufalamaya başladı. Adam neşe içinde onu izliyordu. Nasıl bir kızdı bu? Onu bozmak, onu utandırmaktan tuhaf bir zevk alıyordu. Sonuç olarak da tüm ciddiyetiyle en aykırı komplimanları arka arkaya sıraladı.

Neyse ki adam sonunda diğer yanında oturan bayanla ilgilenmeye başlayıp arkasını dönünce Celia da rahat bir soluk alıp rahatladı ve diğer yanındaki kısa boylu, tıknaz adamla konuşmaya başladı. Adamın adı Roger Raynes'di. Kısa bir süre sonra müzikten bahsetmeye başladılar. Raynes şarkıcıydı, gerçi profesyonel anlamda şarkıcı sayılmazdı ama birçok kez topluluklarda şarkı söylemişti. Celia onunla sohbet etmekten çok mutluydu.

Aslında yemekte ne olduğuyla pek ilgilenmemişti, ama şimdi dondurma servisi başlamıştı. Şık bir sütun şekli verilmiş, mor şekerlemelerle süslenmiş turuncu dondurmanın görünüşü bile enfesti.

Dondurma tam da sıra Celia'ya geldiğinde devrildi. Uşak düzeltmek için yan tarafa aldı ve tabağı yeniden düzenledi. Sonra yeniden servise başladı. Ne var ki kaldığı noktayı yanlış anımsamış, Celia'yı atlamıştı.

Celia öylesine bir hayal kırıklığı yaşıyordu ki yanındaki küçük şişman adamın ne söylediğini duymuyordu bile. Adam bü-

yük bir porsiyon dondurma almış, keyfini çıkarıyordu. Dondurma istemekse Celia'nın o anda asla yapamayacağı bir şeydi. Dolayısıyla hayal kırıklığı içinde dondurma isteğini içine attı.

Yemekten sonra sıra müzikteydi. Celia muhteşem bir tenor sese sahip olan Roger Raynes'e eşlik ederek piyano çaldı. Celia onun için çalmaktan hoşlanmıştı. Celia iyi ve sempatik bir partnerdi. Sonra şarkı söyleme sırası Celia'ya geldi. Şarkı söylemek Celia'ya hiçbir zaman zor gelmemişti. Roger Raynes nazikçe ve samimiyetle ona çok güzel bir sesi olduğunu söyledi. Sonra da yine kendi sesiyle övünmeyi sürdürdü. Daha sonra Roger, Celia'ya bir şarkı daha söylemesini önerdi ama Celia'nın tereddüdü karşısında kendisi gönüllü olarak ikinci şarkısına geçti.

Celia yatağa girerken mutluydu. Parti korktuğu gibi geçmemişti.

Ertesi sabah da güzel geçti. Açık havada dolaştılar, ahırları gezdiler, domuz ağılında domuzların sırtlarını gıdıkladılar.

Daha sonra Roger Raynes, Celia'ya kendisiyle birlikte içeri girip, bazı şarkıların üzerinden geçip geçmeyeceğini sordu. Celia bu öneriyi mutlulukla kabul etti. Roger yaklaşık altı şarkı söyledikten sonra "Aşkın Zambakları" adlı bir şarkı daha söyledi ve şarkının bitimiyle birlikte, "Evet, şimdi bana gerçek fikrini söyle, bu şarkıyı nasıl buldun?" diye sordu.

"Şey..." Celia duraksadı. "Şey... bence... yani... bence bu çok kötü."

"Ben de aynı şeyi düşünüyorum, ama emin değildim, olamıyordum. Sen fikrimi pekiştirdin. Madem sevmedin, bitti."

Ve Roger şarkının notalarını yırtarak şömineye attı. Celia çok duygulanmıştı. Bu yepyeni bir şarkıydı, Roger daha bir gün önce satın aldığını söylemişti, ama şimdi, yalnızca onun fikriyle insafsızca yırtıp atmıştı.

Celia kendini büyümüş ve önemli hissediyordu.

3

O akşam bu grubun asıl toplanma nedeni olan büyük maskeli balo yapılacaktı. Celia baloya *Faust*'taki Marguerite kılığında katılıyordu; baştan aşağıya beyazlar giymiş, sarı saçlarını iki yanda iki örgü yapmış olarak. Eserdeki Marguerite'e öylesine benzemişti ki sarışınlığıyla havasıyla sanki gerçek bir Gretchen olmuştu. Roger Raynes de ona aynı şeyi söyleyerek Faust operasının notalarının yanında olduğunu ve ertesi gün oradaki düetlerden birini deneyebileceklerini söyledi.

Celia baloda kendini çok tedirgin hissediyordu. Dans programında her zaman olduğu gibi bir sorun vardı –ayarlamakta zorlanıyordu– hep istemediği insanlarla dans etmek zorunda kalıyor, istedikleri geldiğinde ise o sıradaki dans için başkasına söz vermiş oluyordu. Diğer yandan gelene başkasına söz vermiş olduğunu söyleyip reddetse ve istediğini bekleyecek olsa, istediği de hiç gelmeyebilir ve o *oturup kalabilirdi*. Düşüncesi bile korkunçtu bunun. Bazı kızlar bunu ne kadar akıllıca ayarlayabiliyorlardı. Celia belki de yüzüncü kez üzülerek, *akıllı* olmadığını kabul etmek durumunda kaldı.

Ev sahibi Bayan Lukė, Celia ile ilgileniyor, ona konukları tanıştırıyordu.

"Binbaşı de Burgh."

Binbaşı de Burgh, Celia'nın önünde hafif bir reverans yaptıktan sonra, "Bu dansı bana lütfeder misiniz?" diye sordu.

Binbaşı uzun boylu, at suratlı uzun, sarı bıyıklı, kırmızı yüzlü kırk beş yaşlarında bir adamdı.

Hemen üç dans için Celia'dan söz aldı ve akşam yemeğine de birlikte gitmeyi önerdi.

Adamın da pek konuşkan olduğu söylenemezdi, tıpkı Celia gibi. Binbaşı sürekli Celia'ya bakıyordu.

Bayan Luke balodan erken ayrıldı. Pek dayanıklı değildi.

"George seninle ilgilenip eve getirir," dedi balodan ayrılırken Celia'ya. "Bu arada tatlım, göz açıp kapayana kadar Binbaşı de Burgh'u fethetmişsin."

Bu Celia'yı sevindirdi. Binbaşıyı çok sıkmış olmaktan korkuyordu.

Hemen her parçada dans etti. Ev sahibi gelip, "Gel pembeli kız, artık eve dönme zamanı," dediğinde saat sabahın ikisiydi.

Asıl zorluklar da o zaman başladı. Odasına girene dek gece elbisesini yardım almadan çıkaramayacağı Celia'nın aklına bile gelmemişti. Koridorda George'un diğer konuklara iyi akşamlar dilediğini duyuyordu. Acaba ondan yardım isteyebilir miydi? Yoksa bu doğru olmaz mıydı? Eğer yardım istemezse sabaha kadar gece elbisesiyle kalmak zorunda olacaktı. Ama bunu istemeye de cesareti yoktu. Sabah gün ışıdığında Celia hâlâ gece elbisesiyle yatağında derin uykudaydı.

4

Binbaşı de Burgh ertesi sabah ziyaretlerine geldi. Herkesi çok şaşırtmasına rağmen o gün ava katılmayacağını söyledi. Pek konuşmadan orada oturdu. Bayan Luke ona domuzları görmenin hoşuna gidebileceğini söyledi. Celia ile onu domuz ağılına gönderdi. O gün öğlen yemeğinde Roger Raynes'in yüzü çok asıktı.

Celia ertesi gün eve döndü. Ev sahibi ve sahibesiyle sakin bir sabah geçirmişti. Diğerleri sabah erkenden ayrılmışlardı. Celia'nın treni öğleden sonraydı. Öğlen yemeğinde "Sevgili Komik Arthur" diye bahsettikleri biri de onlara katıldı. Arthur (Celia'nın gözünde) yaşlıydı ve hiç de eğlendirici, komik biri değildi. Hatta ağır, sıkıcı bir konuşma şekli vardı.

Öğlen yemeğinden sonra Bayan Luke odadan çıktı ve Celia, Arthur ile birkaç dakika için yalnız kaldı. Adam bu fırsattan yararlanıp Celia'nın ayak bileklerini okşamaya başladı.

"Büyüleyici," diye mırıldandı. "Çok hoş. Rahatsız olmuyorsunuz, değil mi?"

Celia rahatsız oluyordu. Hem de çok rahatsız oluyordu, ama katlandı. Bunun partilerin doğal bir parçası olduğunu düşünüyordu. Pot kırmak, görgüsüz ya da olgunlaşmamış görünmek istemiyordu. Dişini sıktı ve dimdik oturdu.

Sevgili Arthur bunun ardından da birden kolunu Celia'nın beline dolayıp öptü. Celia öfkeyle geri çekilip onu itti.

"Hayır, yapamam... lütfen, yapamam."

Yaklaşma usulü tamamdı da katlanamayacağı bazı şeyler vardı.

Arthur yeniden sarılmak için bir hamle yaparak, "Ne kadar güzel ve ince bir beliniz var," dedi.

Tam o anda Bayan Luke içeri girdi ve hemen Celia'nın ifadesini ve kızarmış yüzünü fark etti.

İstasyona doğru yola çıktıklarında Bayan Luke, "Arthur terbiyesizlik mi yaptı?" diye sordu. "Onu güzel kızlarla yalnız bırakmamak gerek, bunu tahmin etmeliydim. Aslında içinde bir kötülük olmadığından emin olabilirsin."

Celia, "Ayak bileklerinin okşanmasını hoş karşılamak mı *gerekir*?" diye sordu.

"Ne? Tabii ki hayır, tuhaf çocuk."

Celia derin bir soluk aldı. "İşte buna *çok* mutlu oldum."

Bayan Luke çok eğleniyor gibiydi. "Sen çok tuhaf bir kızsın Celia."

Ve ekledi. "Dans ederken muhteşem görünüyorsun. Çok iyisin. Sanırım çok yakında Johnnie de Burgh'tan bir haber alacaksın. Bu arada onun çok zengin olduğunu da belirteyim."

5

Celia'ya bir gün sonra adına gönderilmiş büyük pembe bir kutu çikolata geldi. İçinde kimin gönderdiğine dair tek bir not bile yoktu. İki gün sonra da küçük bir paket geldi. Paketin içinde küçük gümüş bir kutu vardı. Üzerine kazınarak "Marguerite" ve maskeli balonun tarihi yazılmıştı.

Pakette bu kez Binbaşı de Burgh'un kartı da vardı.

"Celia bu Binbaşı de Burgh da kim?"

"Onunla baloda tanıştım."

"Nasıl biri?"

"Oldukça yaşlı ve kırmızı bir yüzü var. Hoş, nazik biri ama pek konuşkan olduğu söylenemez."

Miriam düşünceli düşünceli başını salladı. O akşam Bayan Luke'a mektup yazdı. Yanıt son derece açıktı, Bayan Luke doğuştan kusursuz bir çöpçatandı.

"Zengin biri, hem de çok zengin. B. ile ava çıkıyor. George ondan pek hoşlanmıyor ama aslında *aleyhinde söylenebilecek bir şey yok*. Celia'ya iyice çarpılmış gibi görünüyor. Celia çok cici bir kız, çok saf. Sanırım erkeklere çok çekici geliyor. Erkekler içtenlikten ve alçakgönüllülükten çok hoşlanırlar."

Bir hafta kadar sonra Binbaşı de Burgh'un "tesadüfen o civarda bulunduğu" haberini aldılar. Gelip, Celia ve annesini ziyaret etmek için izin istiyordu?

Ve geldi de. Her zamanki gibi suskundu. Gözlerini Celia'dan ayıramadan öylece oturdu, beceriksizce Miriam ile arkadaş olmaya çalıştı.

Her nedense o gittikten sonra Miriam tuhaf bir huzursuzluk hissetti. Annesinin davranışları Celia'yı bile şaşırttı. Annesinin kopuk, tutarsız sözlerine Celia ne bir anlam verebildi ne de kavrayabildi.

"Bir şey için dua etmek doğru mu bilmiyorum? Neyin doğru olduğunu bilmek ne zor..." diye mırıldandı ve sonra birden yüksek sesle ekledi. "Senin iyi biriyle evlenmeni isterim, baban gibi bir insanla. Para her şey değil, ama koşullar da bir kadın için çok önemli..."

Celia bu sözleri dinledi ama asla Binbaşı de Burgh'un ziyaretiyle ilişkilendirmedi. Miriam her zaman olduğu gibi damdan düşercesine umulmadık yorumlar yapıyordu. Onun bu alışkanlığı Celia'yı hiç şaşırtmıyordu.

Miriam, "Senin yaşça kendinden büyük biriyle evlenmeni isterim elbette," dedi. "Yaşlı erkekler kadın kıymetini gençlerden daha iyi bilirler."

Celia'nın aklına o an birden Albay Moncrieff geldi, neredeyse unutulmuş, puslu bir anı. Baloda bir doksan boyunda genç bir subayla dans etmişti. O sıralar gözünde genç, yakışıklı devleri idolleştirme eğilimindeydi.

Annesi, "Önümüzdeki hafta Londra'ya gidersek Binbaşı de Burgh bizi tiyatroya davet etmek istiyor. İyi olur, değil mi?"

Celia dalgın dalgın, "Çok iyi olur," dedi.

6

Binbaşı de Burgh'un evlilik teklifi Celia için tam bir sürprizdi. Ne Bayan Luke'un düşünceleri ne de annesinin sözleri Celia'nın durumu algılamasına yeterli olmuştu. O yalnızca kendi düşüncelerinde yaşıyordu – ne olacakları tahmin edebiliyor ne de çevresini anlayabiliyordu.

Miriam, Binbaşı de Burgh'u hafta sonu için evlerine davet etmişti. Aslına bakılırsa binbaşı kendini davet ettirmek için elinden geleni yapmış, Miriam da çaresiz kalıp istemeye istemeye bu daveti yapmıştı.

Celia geldiği ilk akşam konuklarına bahçelerini gezdirdi. Celia'nın işi hiç de kolay değildi. Binbaşı onu dinlemiyor gibiydi. Kızın her zamanki korkusu yine kendini gösterdi; yanındaki adamı sıkmış olmaktan çekiniyordu... Aptalca sözler ediyor olabilirdi, söylediği her şey saçma olabilirdi ama sonuçta o da biraz *yardımcı* olsaydı...

Sonra bir an Binbaşı de Burgh, Celia'nın sözünü kesti, elini ellerinin arasına aldı ve tuhaf, duygulu kısık ama kesinlikle farklı bir sesle, "Marguerite, benim sevgili Marguerite'im. Seni seviyorum. Benimle evlenir misin?" dedi.

Celia şaşıp kaldı. Yüzü bembeyaz oldu, mavi gözleri şaşkınlıktan fal taşı gibi açıldı. Konuşamıyor, ne diyeceğini bilemiyordu. Bir şey onu derinden etkiliyordu –güçlü bir şekilde etkiliyordu– ellerini tutan bu titrek ellerin ilettiği bir şeydi bu. Celia kendini bir duygu seline kapılmış hissediyordu. Bu korkutucu hatta dehşet vericiydi.

Kekeledi. "Ben... hayır. Bilemiyorum. Oh, hayır, yapamam."

O ana kadar ciddiye bile almadığı bu sakin yaşlı adamın, bu yabancının içinde uyandırdığı duygulara bir anlam veremiyordu. Bu arada tabii "beğenilmiş" olmak gururunu okşamıştı. Kendini şımartılmış hissediyordu.

"Sanırım seni şaşırttım sevgilim. Benim küçük aşkım. Henüz o kadar genç ve safsın ki. Senin için hissettiklerimi anlayamıyorsun. Seni o kadar seviyorum ki."

Neden sanki elini geri çekip dürüstçe ve açıkça, "Üzgünüm, ama bu duygularınızı paylaşmıyorum," diyemiyordu?

Neden sanki orada öylece durmuş, çaresizlik içinde ona bakıyordu –sanki dayak yemiş gibi sersemlemişti– ne yapacağını ne diyeceğini bilemiyordu.

Binbaşı de Burgh onu yavaşça kendine doğru çekti ama Celia direndi. Aslında tam bir direnme değildi bu, kendini tam anlamıyla geri de çekmemişti.

"Seni şu anda bir karara zorlamak istemiyorum," dedi Burgh yavaşça. "Düşün."

Sonra onu bıraktı. Celia ağır ağır eve döndü, odasına çıktı ve yatağına uzandı. Gözlerini kapadı. Yüreği deli gibi çarpıyordu.

Yarım saat kadar sonra annesi yanına geldi. Yatağın kenarına oturup Celia'nın elini tuttu.

"Sana da söyledi mi anne?"

"Evet. Senden çok hoşlanıyor. Peki ya sen... sen de ondan hoşlanıyor musun? Ne hissediyorsun?"

"Bilmiyorum, şey... her şey çok tuhaf."

Başka bir şey söyleyemedi. Gerçekten de çok tuhaftı –her şey çok tuhaftı– iki yabancı iki âşığa dönüşebiliyordu, hem de bir anda. Ne hissediyordu ya da ne istiyordu, işte bunu hiç bilemiyordu.

Annesinin bu konuda ne düşündüğünü de hiç anlayamıyor, hiç bilemiyordu.

"Biliyorsun tatlım, ben güçlü bir kadın değilim. Tanrı'ya karşına iyi bir insan çıkarması, seninle evlenmesi ve seni mutlu etmesi için çok dua ettim... O kadar az paramız kaldı ki... Son zamanlarda Cyril için de çok büyük harcamalar yapmam gerekti... Eğer yarın gözümü kaparsam sana kalacak o kadar az şey var ki... Ama yine de sevmediğin biriyle yalnızca parası olduğu için evlenmeni istemem. Bu arada sen çok romantik bir kızsın, eğer düşlerindeki prensini beklersen bil ki öyle bir şey yok. Şu dünyada âşık olduğu insanla evlenen o kadar az kadın var ki."

"Ama sen evlendin."

"Evet, ben yaptım bunu –sevdiğim adamla evlendim– ama yine de bence bu hiç akıllıca bir şey değil; yani bir erkeği *delicesine sevmek. Böyle olunca da kendini sürekli diken üstün-*

de hissediyorsun... Sevilmek belki de çok daha iyi... Öyle olunca sanırım yaşam çok daha kolay olabilir. Ben yaşamı hiç basite alamadım. Keşke bu adamı biraz daha iyi tanıyabilseydim... Onu sevebilseydim. İçiyor olabilir... Her şey olabilir. Seni hep sevecek mi, gözetecek mi, sana bakacak mı? Sana karşı iyi davranacak mı? Celia, evleneceğin kişi yarın ben olmadığım zaman seni gözetecek, sana bakacak biri *olmalı*."

Celia buna o kadar aldırmıyordu. Paranın onun için hiçbir anlamı yoktu. Babası hayattayken zenginlerdi, o ölünce yoksul olmuşlardı ama Celia iki durum arasında hiçbir fark göremiyordu. Evi, bahçesi ve piyanosu... hepsi oradaydı.

Evlilik onun için her şeyden önce aşk demekti; şiirsel, romantik aşk ve sonsuza dek mutluluk. Okuduğu kitapların hiçbiri ona yaşamın sorunlarına ilişkin bir şey öğretmemişti. En çok şaşırdığı da Binbaşı de Burgh'u –Johnnie'yi– sevip sevmediğini bilememesiydi. Eğer bu tekliften bir dakika öncesinde biri ona bu soruyu soracak olsa hiç kuşkusuz "hayır" derdi. Ama şimdi? İçinde bir şeylerin kıpırdadığını hissediyordu; bir sıcaklık, bir heyecan, tanımlayamadığı tuhaf bir duygu.

Miriam, binbaşıya düşünmesi için Celia'ya iki ay zaman tanımasını söyledi ve binbaşı da bunun üzerine oradan ayrıldı ama mektup yazmayı sürdürdü, konuşma özürlü Johnnie de Burgh aşk mektupları konusunda uzmandı. Mektupları bazen kısa bazen uzun oluyordu ama aynı şeyi asla iki kez yinelemiyordu ve bunlar daima genç bir kızın düşlediği nitelikte mektuplardı. Celia ikinci ayın sonunda Johnnie'ye âşık olduğuna karar verdi. Bunu ona söylemek için annesiyle birlikte Londra'ya gitti, ama onu gördüğü anda duygularında ani ve şiddetli bir değişiklik olduğunu hissetti. Karşısındaki sevmediği bir yabancıydı. Onu reddetti.

7

Johnnie de Burgh yenilgiyi kolay kabullenecek biri değildi. Celia'ya beş kez daha evlilik teklifi yaptı. Bir yıldan uzun bir süre ona mektup yazdı, onunla yalnızca "arkadaş" kalmayı kabul etti, ona şık küçük armağanlar gönderdi, yüreğini ayaklarının altına serdi, onu adeta kuşatma altına aldı, elde etmek için her şeyi yaptı. Sabrı hiç tükenmeyecek gibiydi.

Her şey son derece romantikti, aslında tam olarak Celia'nın hayal ettiği gibiydi. Onu elde etmek için yaptıkları, mektupları, söylediği şeyler, hepsi doğruydu. Johnnie de Burgh'un en güçlü yönü de buydu. O doğuştan iyi bir âşıktı. Birçok kadınla aşk macerası yaşamıştı ve kadınların nelerden etkileneceklerini çok iyi biliyordu. Evli bir kadının nasıl, genç bir kızın nasıl tavlanacağının bilincindeydi. Celia onunla evliliğe adım atıp atmama konusunda kararsızdı, buna çok yaklaştığı oluyor ama bir şekilde emin olamıyordu. İçinden bir ses, aslında ne istediğini bildiğini ve yanılmaması gerektiğini söylüyordu.

8

O sıralar Miriam da kızına sıkça Fransızca kitaplar veriyor, Fransızcasının gerilememesi gerektiğini söylüyordu. Bunların arasında Balzac ve diğer realist yazarlar yanında çok az sayıda İngiliz annenin kızına vereceği türde modern romantik yazarların eserleri de vardı.

Miriam'ın bunu yapmakta belirli bir amacı vardı.

Henüz bulutlar üzerinde dolaşan ayakları yere basmayan, hayalperest Celia'nın gerçek yaşam konusunda daha fazla bilgisiz kalmaması gerektiğini düşünüyordu...

Celia bu kitapları okudu ama pek ilgisini çektiği söylenemezdi.

9

Celia'nın başka hayranları da vardı tabii. Örneğin Ralph Graham, dans derslerindeki çilli delikanlı. O artık Ceylon'da çay plantasyonları olan biriydi. Daha çocukken bile Celia'dan etkilenmişti. Dönüp de onu büyümüş bulunca izninin birinci haftasında evlenme teklif etti. Celia bir an bile tereddüt etmeden onu reddetti. Ralph'in yanında onunla birlikte kalan bir arkadaşı daha vardı. O da sonradan Celia'ya mektup yazarak, "Ralph'i karşısına almak istemediği için" bunu söyleyemediğini ama ilk görüşte Celia'ya âşık olduğunu belirtti. Acaba onun için bir umut olabilir miydi? Ama ne Ralph ne de arkadaşı Celia'yı etkileyebilmişti.

Öte yandan Johnnie de Burgh'un kur yaptığı yıl içinde Celia bir erkek arkadaş edinmişti: Peter Maitland.

Peter, kız kardeşlerinden birkaç yaş büyüktü, askerdi ve birkaç yıldır yurtdışında görevliydi. Görevini tamamlamak için yurduna dönmüştü. Dönüşü tam Ellie Maitland'in nişanıyla aynı döneme denk düştü. Celia ve Janet gelinin nedimeleri olacaklardı. Celia düğünde Peter ile tanıştı.

Peter Maitland uzun boylu ve esmerdi. Biraz çekingendi ama bunu da ağır hareketleri ve şirin davranışlarıyla gizliyordu. Maitland'lerin hepsi aynıydı; iyi huylu, arkadaş canlısı, sıcakkanlı, yumuşak başlı, ağırkanlı ve kaygısız. Hiç kimse ya da hiçbir şey için telaşlanmaz, acele etmezlerdi. Eğer treni kaçırdılarsa nasıl olsa başka bir tren olurdu binebilecekleri, gecikmek önemsizdi. Eğer eve yemeğe geç kalırlarsa nasıl olsa biri onlar için yiyecek bir şeyler ayarlardı. Ne hırsları vardı, ne tutkuları ne de enerjileri. Peter ailenin temel özelliklerinin tipik bir örneğiydi. Hiç kimse Peter'ı telaşlı ya da bir şey için acele ederken

görmemişti. "Nasıl olsa yüz yıl sonra her şey geçmiş olacak," gibi bir düstur edinmişti kendine.

Ellie'nin düğünü de tipik bir Maitland organizasyonu oldu. İyi huylu, dalgın, biraz topluca bir kadın olan Bayan Maitland hiçbir zaman öğleden önce uyanıp, yataktan kalkmaz, çoğu kez de yemeğe ilişkin talimat vermeyi unuturdu. O sabah da Bayan Maitland'in düğün elbisesinin içine girmesi günün belki de en önemli sorunu oldu. Bayan Maitland provadan nefret ediyordu, dolayısıyla düğün için dikilen istiridye rengi saten elbise çok dar geldi. Gelin etrafında dönüp duruyordu. Sonunda sorun akıllıca bir müdahale ve kesik yeri kapamakta kullanılan bir dal orkideyle çözümlendi. Celia o sabah yardımcı olmak için erkenden gelin evine gitmişti. O andaki manzara o gün bu evden bir gelinin çıkıp, evlenmesinin olanaksız olduğuydu. Ellie çoktan hazır olması gereken bir zamanda üzerinde kombinezonuyla ayak tırnaklarına pedikür yapıyordu.

"Aslında bunu dün akşam yapmalıydım," dedi Celia'yı görünce. "Ama nedense zaman bulamadım."

"Araba geldi bile Ellie."

"Öyle mi? Neyse acaba biri Tom'a telefon edip yarım saat kadar geç kalacağımı söyleyebilir mi?"

"Zavallı Tom," diye ekledi bir an sonra dalgın dalgın. "O kadar iyi bir insan ki. Kilisede öylesine şaşakalıp, korkudan titreyerek, fikrimi mi değiştirdim diye düşünmesini istemem."

Ellie ince uzundu, boyu yaklaşık bir seksendi. Damat ise bir altmış boylarındaydı. Ellie ondan, "Neşeli küçük adam, o kadar iyi niyetli ve şirin ki," diye bahsediyordu.

Celia bahçeye çıktı. Yüzbaşı Peter Maitland orada huzur içinde piposunu içiyordu. Onun için de kız kardeşinin gecikmiş olması çok doğaldı.

"Thomas aklı başında bir adam, onu iyi tanıyor," dedi Celia'ya. "Sanırım dakik olmasını zaten beklemiyordur."

Peter başlangıçta Celia'ya karşı bir hayli çekingendi. Onunla konuşmaktan ürker gibiydi, ama çok geçmeden iki çekingen insan karşılaşınca olan oldu ve ikisi rahatlayıp birbirleriyle konuşmaya başladılar.

"Sanırım bizi biraz tuhaf bir aile olarak nitelendiriyorsun, öyle değil mi Celia?"

"Pek zaman kavramınız olmadığını düşünüyorum," dedi Celia gülerek.

"İyi de yaşamı koşturarak geçirmenin anlamı ne? Boş ver, keyfine bak!"

"Bununla bir yere varmış bir tek insan tanıyor musun?"

"Nereye varacaksın ki? Nasıl olsa her şey olacağına varıyor."

Peter Maitland izinli olarak eve döndüğü günlerde tüm davetleri geri çeviriyordu. Kendi deyimiyle, "kaniş köpeği rolü" oynamaktan nefret ediyordu. Dans etmiyor, kız kardeşi ya da erkeklerle tenis ya da golf oynuyordu. Ancak düğünden sonra Celia'yı da yeni bir kardeş gibi benimsemişe benziyordu. Celia, o ve Janet birçok şeyi birlikte yapıyorlardı. Daha sonraları Celia'nın kendisini reddetmiş olmasının şokunu atlatan Ralph Graham da Janet'le ilgilenmeye başladı ve dörtlü oldular. Ardından da iki ayrı çift oldular: Janet ve Ralph, Celia ve Peter.

Peter, Celia'ya golf öğretmeye çalışıyordu.

"Düşünsene, acele etmeye, heyecanlanmaya hiç gerek yok. Yalnızca birkaç delik ve rahat bir tempo, hava sıcak gelirse oturup piponu içebilirsin."

Bu Celia'nın da hoşuna gitmişti. Oyun konusunda pek yetenekli değildi ve bu da aynen "vücudunun" henüz istediği gibi

gelişmemiş olması gibi onu rahatsız eden bir durumdu. Ancak Peter bunu hiç önemsemiyormuş gibi görünüyordu.

"Sonuçta profesyonelliği düşünmüyorsun, ödül için yarışacak da değilsin. Yalnızca biraz eğlence, iyi zaman geçirmek, hepsi bu."

Peter'ın kendisiyse hemen her oyunda çok iyiydi. Doğası gereği iyi bir atletti. Aslında sporda çok iyi noktalara gelebilirdi ama bunun için de çok fazla tembeldi. Kendi deyimiyle oyun, oyun gibi oynanmalıydı, fazla ciddiye almanın, işe çevirmenin ne gereği vardı ki?

Peter, Celia'nın annesiyle de çok iyi anlaşıyordu. Miriam zaten Maitland ailesinin hepsini seviyordu ama Peter rahat huzurlu kişiliğiyle, şirin tavırlarıyla, kayıtsız havasıyla, çekiciliğiyle ve tartışmasız sevimliliğiyle onun gözbebeğiydi.

Peter bir defasında Celia ile birlikte at binmeye karar verdiklerinde Miriam'a, "Celia için endişelenmenize hiç gerek yok," dedi. "Onun için endişelenmeyin. Onu *gerçekte*n gözeteceğimden emin olabilirsiniz."

Miriam onun ne demek istediğini anlamıştı. Peter Maitland'e güvenebileceğini hissediyordu.

Peter, Celia ile binbaşı arasındaki ilişki hakkında da biraz bilgi sahibiydi. Bir defasında ona üstü kapalı olarak öneride bile bulundu.

"Senin gibi bir kız Celia, biraz 'paralı' bir adamla evlenmeli. Sen ilgilenilmesi, gözetilmesi gereken bir kızsın. Sakın çirkin paralı bir Yahudi gençle evlenmeni önerdiğimi filan düşünme, benim demek istediğim spordan filan anlayan, sana uygun, adam gibi bir adam, senin sorumluluğunu yüklenebilecek biri."

Peter izni bitip, Aldershot'taki birliğine katılmak üzere oradan ayrıldıktan sonra Celia onun yokluğunu şiddetle hissetti.

Onu çok aradı. Ona mektup yazdı –o da ona– sanki karşılıklı konuşuyormuş gibi yazılmış mektuplardı bunlar.

Sonunda Johnnie de Burgh pes edip, reddedilmeyi kabullenince Celia kendini oldukça rahatlamış hissetti. Onun baskısına karşı durma çabası Celia'yı tahmin ettiğinden de fazla yormuştu. Ancak konunun kapanmasıyla birlikte Celia da kendi kendine bundan dolayı pişman olup olmayacağını sormaya başladı... Kim bilir belki de ona sandığından daha fazla değer veriyordu. Onun heyecan verici mektuplarını, armağanlarını ve bitip tükenmez ilgisini arıyordu.

Annesinin bu konudaki düşüncesinden de emin olamıyordu. Miriam hayal kırıklığı mı yaşıyordu yoksa rahatlamış mıydı?

Miriam'ın ilk tepkisi rahatlamak olmuştu, başından beri Johnnie de Burgh'u gerçek anlamda sevemeyişinin nedenini tam olarak saptayamasa da ona güvenemediği açıktı. Binbaşının Celia'ya âşık olduğunda hiç kuşku yoktu. Geçmişi pek parlak sayılmazdı, ama Miriam zaten evlilikten önce belirli deneyimleri olmayan bir erkeğin iyi bir koca olamayacağı inancıyla yetiştirilmişti.

Miriam'ı asıl endişelendiren kendi sağlığıydı. Önceleri uzun aralıklarla yineleyen kalp krizleri bir hayli sıklaşmıştı. Doktorların kem küm etmelerinden; kaçak, diplomatik konuşmalarından; önünde yaşayabileceği uzun yıllar olabileceği gibi, her an bir kriz sonrası ölebileceği sonucuna varmıştı. Böyle bir durumda Celia ne yapardı? O kadar az paraları kalmıştı ki! Bunu yalnızca Miriam biliyordu.

Az –çok az– çok çok az paraları vardı.

J.L.'NİN NOTU

Eğer bugün olsa hiç kuşkusuz herkes aynı soruyu sorardı: Madem bu kadar az paraları vardı Celia neden bir meslek eğitimi almadı?

Miriam'ın böyle bir şey aklına bile gelemezdi. Gerçi sanırım yeni düşüncelere ve fikirlere sonuna kadar açıktı ama böyle bir fikrin aklına gelmiş olabileceğini hiç düşünemiyorum. Gelse bile bunu eyleme dönüştürmeyi gönülden isteyebileceğini sanmıyorum.

Celia'nın ne denli savunmasız ve kırılgan olduğunun farkında olduğunu düşünüyorum. Uygun bir eğitimle bunun değiştirilebileceği söylenebilir ama ben yine de buna inanmıyorum. Kendi içdünyalarında yaşayan tüm insanlar gibi Celia da dış dünyanın etkilerine tam anlamıyla kapalıydı. Yaşamın gerçekleri karşısında aptal ve kördü.

Sanırım Miriam, kızının savunmasızlığının farkındaydı. Bence onu okumaya teşvik etmesi –Balzac ve diğer Fransız yazarları öne çıkarması– hep bir amaca yönelikti. Fransızlar gerçek realistlerdir. Bence Miriam, Celia'nın yaşamı tanımasını, hiç değilse kitaplardan yaşamın inişli çıkışlı yollarını, insan doğasını, insanın ne kadar sıradan, duyusal, şehvetli, muhteşem, paragöz, trajik ve komik olabileceğini öğrenmesini istiyordu. Bunu başardığını söyleyemem, çünkü Celia göründüğü gibi bir insandı, duygu dünyası İskandinavlarınki gibiydi. O efsaneler, kahramanlarının uzun yolculukları ve zaferleriyle dolu bir dünyada yaşıyordu. Çocukluğunda nasıl kendini masallara kaptırıp onların dünyasında yaşamışsa büyüdüğünde de onların yerini Maeterlinck, Fiona MacLeod ve Yeats almıştı. Gerçi diğer kitapları da okuyordu ama bunlar ona bir realiste,

masalların ve peri hikâyelerinin göründüğü kadar gerçekdışı görünüyordu.

İnsan nasıl doğduysa öyledir. Celia'da sanki İskandinav ataları yeniden canlanmıştı. Güçlü Grannie, neşeli ve dost canlısı John, hayat dolu Miriam. Bu özelliklerden biri kendinde olduğunun farkında bile olmayan Celia'ya geçmişti.

Celia'nın öykülerinde kardeşi Cyril'den hemen hemen hiç bahsetmemesi ilginçti. Yine de Cyril'in sık sık eve geldiğini sanıyorum, özellikle de izinlerinde ya da tatillerde.

Cyril orduya katılmış ve Celia olgun bir genç kız olmadan Hindistan'a gönderilmişti. Ağabeyinin Celia'nın yaşamında hiç önemli bir yeri olmadı. Annesinin yaşamında da. Herhalde orduya katılması aileye bir hayli pahalıya mal olmuştu. Cyril daha sonraları evlendi, ordudan ayrıldı ve Rodezya'ya giderek orada bir çiftlik sahibi oldu. Ve de Celia'nın yaşamından tamamen çıktı.

8. BÖLÜM

Jim ve Peter

1

Miriam da kızı da duanın gücüne inanıyorlardı. Celia'nın önceleri kişisel, özenli ve günah eksenindeki duaları giderek kuralcı ve sofu bir hal aldı. Yine de küçüklüğünden beri hiç değişmeyen alışkanlığından asla vazgeçmedi: Olan ve olacak her şey için dua etmek. Celia hiçbir baloya ya da dans salonuna dua etmeden girmiyordu. "Tanrım, ne olur bana yardımcı ol, ürkekliğimi üzerimden atabileyim. Lütfen, lütfen yüce Tanrım, birisi bir şey söyleyince kızarmayayım." Akşam yemeklerine gitmeden ise şöyle dua ediyordu: "Tanrım, yüce Tanrım, ne olur konuşacak bir şeyler bulmama yardımcı ol." Ayrıca dans programını ayarlamayı başarmak ve istediği kişilerle dans edebilmek için de dua ediyordu. Pikniğe gittiklerinde yağmur yağmaması için de dua ediyordu.

Miriam'ın dualarıysa çok daha kuvvetli ve çok daha küstahçaydı. Zaten Miriam bir anlamda küstah ve kibirli bir kadındı. Dolayısıyla da dua ettiğinde de kızıyla ilgili bir şey için Tanrı'ya yalvarmıyor, istiyor, adeta hak iddia ediyordu. Duaları

öylesine yoğun, öylesine tutkulu ve ısrarcıydı ki yanıtsız kalacağına inanmıyordu.

Miriam, Johnnie de Burgh'un dualarının sonucu olup olmadığından emin değildi ama Jim Grant'in öyle olduğundan emindi.

Jim tarımla uğraşmak niyetindeydi. Ailesi onu özellikle Miriam'ın yakınındaki bir çiftliğe göndermişti. Onun oğullarına göz kulak olacağını hissediyorlardı. Böylece bir haylazlık yapması da engellenmiş oluyordu. On üç yaşındaki Jim neyse yirmi üç yaşındaki Jim de oydu. Aynı çıkık kemikli neşeli, iyimser yüz, aynı büyük parlak mavi gözler. Aynı hoş davranışlar, aynı içten gülümseme, aynı rahatlık, aynı kafasını arkaya atıp gülme şekli.

Jim yirmi üç yaşındaydı ve kalbi boştu. İlkbahardı, Jim güçlü, sağlıklı genç bir erkekti. Sık sık Miriam'ın evine geliyordu. Celia da genç, saf ve güzeldi. Ve olan oldu Jim, Celia'ya âşık oldu.

Celia için bu, Peter Maitland ile olan arkadaşlığından farksız bir arkadaşlıktı ama Jim'in karakterini çok daha fazla beğeniyordu. Hep Peter'ın biraz fazla "rahat" olduğunu düşünmüştü. Hırs nedir bilmiyordu. Jim ise hırslıydı, gençti ve hayatı ciddiye alıyordu. "Hayat gerçektir, hayat ciddidir" sözü sanki Jim için yazılmıştı. Çiftçilik yapma isteğinin kaynağı toprağa duyduğu ilgi değildi. Onu asıl ilgilendiren bilimsel tarımdı. İngiltere'de tarımın çok daha verimli olması gerektiğini düşünüyordu. Bunun için gereken yalnızca bilim ve irade gücüydü. Ve Jim kararlıydı. Bu konuda kitaplar okuyor, bunları Celia'ya da ödünç veriyordu. Ödünç kitap vermekten çok hoşlanıyordu. İlgi alanları içinde teosofi, bimetalizm, ekonomi ve din bilimi vardı.

Celia'dan özellikle iyi bir dinleyici olduğu için hoşlanıyordu. Celia da onun verdiği tüm kitapları okuyor, bunlar konusunda akıllıca yorumlarda bulunuyordu.

Johnnie de Burgh'un Celia'ya iltifatları tamamen fiziksel boyuttayken Jim'inkiler entelektüel boyuttaydı. Jim yaşamının ciddi yeni fikirlerle dopdolu olduğu bir aşamasındaydı, hatta biraz fazla bilgiç tavırları olduğu bile söylenebilirdi, ama Celia asıl onun kafasını geriye atıp güldüğü anları seviyordu, ciddi bir şekilde etik tartışmasını değil.

Johnnie de Burgh ona aşkını itiraf edip evlenme teklif ettiği anda Celia kendini yıldırım çarpmış gibi hissetmişti, Jim'in ondan karısı olmasını isteyeceğini ise daha önceden biliyordu.

Celia yaşamı bazen bir nakış örneğine benzetiyordu: Size verilen desene sadık kalarak batıp çıkıyor, yaşamı milim milim dokuyordunuz. Ve Celia, Jim'in yaşamın ona sunduğu desen olduğuna inanmaya başlamıştı. Baştan beri onun kaderinde yazılı olduğunu hissetmişti. Üstelik annesi de son günlerde çok mutluydu.

Jim gerçek bir değerdi, Celia onu çok seviyordu. Çok yakın bir zamanda ona evlenme teklifi yapacağını biliyordu. Ve o zaman Celia da Binbaşı de Burgh'a hissettiklerini hissedecekti. (Zihninde bile ona asla Johnnie diyememiş, hep bu şekilde düşünmüştü.) Şaşıracaktı, heyecanlanacaktı, yüreği hızla çarpmaya başlayacaktı...

Jim'in evlilik teklifi bir pazar öğleden sonra geldi. Bunu haftalar öncesinden planlamıştı. Plan yapıp, bu planına uymaktan hoşlanıyordu. Onun için yaşamın bir gerekliliğiydi bu.

Yağmurlu bir öğleden sonraydı. Çaydan sonra çalışma odasında oturuyorlardı. Celia piyano çalıyor şarkı söylüyordu. Jim, Gilbert ve Sullivan şarkılarından hoşlanıyordu.

Şarkıların ardından kanepede yan yana oturup sosyalizm ve hümanizm konularında konuşmaya başladılar. Daha sonra kısa bir sessizlik oldu. Celia, Bayan Besant hakkında bir şey söyledi ama Jim sıradan bir yanıtla geçiştirdi.

Yine bir sessizlik oldu. Daha sonra Jim kızararak, "Sanırım senden çok hoşlandığımın sen de farkındasın Celia," dedi. "Evliliğe hazır mısın yoksa biraz daha beklemek mi isterdin? Benimle nişanlanmak ister miydin? Sanırım birlikte çok mutlu olabiliriz. O kadar ortak noktamız, ortak zevklerimiz var ki."

Jim kesinlikle görünmek istediği kadar serinkanlı değildi. Eğer Celia biraz daha olgun olsa bunu rahatlıkla anlayabilirdi. Jim'in dudaklarındaki belli belirsiz titremeyi, sinir içinde kanepe minderini çekiştiren elini fark edebilirdi.

Her neyse, bu durumda ne diyebilirdi ki?

Bilemiyordu... bir şey söylemedi.

Jim, "Beni sevdiğini sanıyordum," dedi.

"Şey... evet... evet... tabii," diye bağırdı Celia heyecanla.

"Önemli olan da bu. İnsanların birbirini sevmesi. Bu yeterli. İhtiras..." Bu sözcüğü söylerken hafifçe kızarmıştı. "Yetmez. Sanırım sen ve ben ideal bir çift olacağız Celia. Ben gençken evlenmek istiyorum. Belki de en iyisi nişanlanıp birbirimizi yakından tanımak için kendimize altı aylık bir süre tanımamız. Bundan yalnızca senin ve benim annemin haberi olur. Altı ayın sonunda bana son kararını söylersin."

Celia bir dakika kadar düşündü.

"Sence bu uygun olur mu? Bence... yani... o zaman ben..."

"Eğer istemezsen tabii ki evlenmeyiz. Ama isteyeceksin. Her şeyin yolunda gideceğinden eminim."

Nasıl da kendinden emindi. *Biliyordu*.

"Peki, o zaman," diyen Celia gülümsedi.

Celia onun kendisini öpmesini bekliyordu ama Jim bunu yapmadı. Aslında çok istiyordu ama çekinmişti. Sosyalizm ve hümanizm hakkında konuşmayı sürdürdüler ama bu daha önceki gibi mantık çerçevesinde bir konuşma değildi.

Sonra Jim'in gitme zamanı geldi ve ayağa kalktı.

Bir dakika kadar karşılıklı durup bakıştılar.

"Şey," dedi Jim neden sonra. "Görüşürüz. Önümüzdeki pazar burada olacağım, belki daha önce de gelirim. Sana yazarım." Bir an duraksadı. "Şey, yani... Celia, bana bir öpücük vermeyi düşünür müsün?"

Öpüştüler. Beceriksizce bir öpüşmeydi bu...

Celia, Cyril ile öpüşmek gibi bir şey bu, diye düşündü. Ama Cyril kimseyi öpmez ki.

Neyse, olan olmuştu, artık Jim'le nişanlıydı.

2

Celia nişanlanmış olmaktan mutlu, Miriam ise coşku doluydu.

"Tatlım, senin adına o kadar mutluyum ki. Jim çok iyi bir genç. Dürüst ve aklı başında, seni sevip gözeteceğinden eminim. Biliyorsun ailesi de yakın dostumuz, ayrıca babasını da çok severdik. Olaylar bu noktaya geldiği için nasıl mutluyum anlatamam, onların oğlu ve bizim kızımız. Ah Celia, Binbaşı de Burgh varken öyle endişeliydim ki. Nedendir bilmem ama onun senin için *doğru* kişi olmadığını hissediyordum.."

Sustu, düşündü ve birden ekledi. "Üstelik kendim için de korkuyordum."

"Kendinden mi?"

"Evet, senin yanımda kalmanı o kadar çok istiyordum ki... Yalnızca bencillikten bile evlenmeni istemiyordum. Kendi kendime böylece senin daha sakin, korunaklı bir yaşamın olabileceğini söylüyordum – çocuk bakacak kimse ve daha birçok

yaşamsal sorun olmadan... Eğer sana bırakabileceğim çok az şey olmasaydı... hatta, belki seni evlenmemen için ayartmaya bile çalışabilirdim... Celia inan bana, bir anne için bencil olmamak o kadar zor ki."

"Saçmalık bu," diyen Celia başını salladı. "Eğer diğer kızlar evlenip de ben evlenmesem de çok sıkılır, utanırdın."

Celia, annesinin bu kıskançlığının oldukça uzun süredir farkındaydı. Eğer başka bir kız Celia'dan daha şık giyinse ya da daha çok eğlense, bu daima Miriam için çok büyük bir sıkıntı kaynağı olurdu. Celia'ya gelince, annesinin bu duygularını asla paylaşmıyordu. Ellie Maitland evlendiğinde annesi bundan hiç hoşlanmamıştı. Miriam başka bir kızdan ancak bu kız asla Celia'ya rakip olmayacak kadar sıradan, basit ve kılıksız olduğunda sevgiyle bahsederdi. Annesinin bu davranışı Celia'yı zaman zaman kızdırıyordu ama çoğu kez de yüreğinde tanımı olanaksız bir sıcaklık hissediyordu. Sevgili anneciği, saçma da olsa her zaman kuşun yavrusunu kanatların arasında saklayıp ağzına yiyecek verdiği gibi onu sarmalıyor, korumaya çalışıyordu. Anlamsız, komik... ama her zaman sevgi dolu... Miriam'ın tüm davranışları ve duyguları gibi bu tutumu da aşırıydı.

Annesinin böylesine mutlu olmasından Celia da mutluluk duyuyordu. Olaylar gerçekten çok hoş gelişmişti. Evlenip, "eskiden beri dost olunan" bir aileye girmek güzeldi. Üstelik Jim'i tanıdığı her erkekten daha çok seviyordu, çok *çok daha* fazla! Jim hep düşlediği, kocası olmasını istediği türde bir erkekti. Genç, bilgili, kendinden emin ve idealleri olan...

Acaba bütün nişanlı kızlar kendilerini karamsar ve bunalımda mı hissediyorlardı? Belki de bu böyleydi. Ne de olsa bu bir sondu, geri dönülmez bir durum.

Bayan Besant'ın kitabını alırken esnedi. Teosofi de onu depresif bir havaya sokuyordu. O kadar büyük bir kısmı aptalca...

Bimetalizm çok daha iyiydi...

Her şey ona sıkıcı geliyordu, iki gün öncekinden çok daha sıkıcı ve anlamsız...

3

Ertesi sabah kahvaltı tabağının yanında Jim'in elyazısıyla yazılmış bir mektup buldu. Yanakları hafifçe kızardı. Jim'den gelen bir mektup... İlk mektup...

İlk kez heyecan duyuyordu. Jim pek bir şey söylememişti ama kim bilir belki mektubunda...

Mektubu alıp bahçeye çıktı ve açtı.

Sevgili Celia

Akşam yemeğine çok geç kaldım. İhtiyar Bayan Cray çok kızgındı ama Bay Cray'in neşesi yerindeydi. Ona güle-rek ortalığı velveleye vermemesini, kur yapma aşamasında olduğumu söyledi. Onlar gerçek anlamda iyi ve sıradan insanlar, şakaları bile öyle doğal ve içten ki. Keşke yeni fikirlere de biraz daha açık olsalar, yani tarım konusunda. Sanırım Bay Cray bu konuda *hiçbir şey* okumuyor, bu yüz-den de çiftliği büyükbabası gibi yönetebiliyor olmakla gurur duyuyor. Bence tarım konusunda insanlar her şeyden daha tutucular. Toprağa ekilen aslında eken çiftçinin içgüdüleri.

Sanırım o son gece oradan ayrılmadan önce annenle konuşmalıydım. Neyse, ona da yazdım. Umarım seni ondan

koparacak olduğum için bozulmuyordur. Onun için çok değerli olduğunu biliyorum ama sanırım o beni de seviyor.

Perşembe günü oraya gelmeyi düşünüyorum, tabii bu hava koşullarına bağlı. Olmazsa bir sonraki pazara.

Sevgiler,
Tüm içtenliğimle Jim.

Johnnie de Burgh'un mektuplarından sonra bu mektup kesinlikle genç bir kızın yüreğini ısıtacak, onu ruhsal dünyasında mutluluklara boğacak bir şey değildi.

Celia Jim'e sinirlendi.

Onu çok sevebileceğini hissediyordu, yalnızca biraz farklı olabilseydi...

Mektubu küçük parçalar halinde yırttı ve sulama kanalına attı.

4

Jim iyi bir âşık değildi. Fazlasıyla kendinden emin, kendine dönüktü. Ayrıca belirli teorileri ve hedefleri vardı.

Bunun dışında da Celia onun yüreğini kıpırdatacak, onu heyecanlandıracak –tabii heyecanlanabilirse– tipte bir kadın değildi. Jim'in çekingenliğini yenebilecek deneyimli bir kadın aklını başından alıp çok olumlu sonuçlara ulaşabilirdi.

Celia ile Jim'in ilişkisi bir şekilde tatminkâr değildi. Sanki arkadaşlıklarını, dostluklarını yitirmiş ama bunun yerine koyacak bir şey bulamamışlardı.

Celia yine de onun karakterine, kişiliğine hayrandı, sıkılarak da olsa konuşmalarını dinliyor, mektuplarına sinirleniyor ve onunla yaşamı çok bunaltıcı buluyordu.

Tek sevinci annesinin, onun nişanlanmış olmasından duyduğu mutluluktu.

Tam o sırada üstü kapalı nişanından söz ettiği Peter Maitland'den bir mektup aldı.

Peter mektubunda şöyle yazmıştı:

> Senin için her şeyin en iyisini dilerim Celia. Anlattıklarından nişanlının aklı başında biri olduğu anlaşılıyor. Ancak varlıklı olup olmadığından söz etmemişsin. Umarım öyledir. Kızlar bunu pek düşünmezler ama emin ol Celia tatlım, bu çok önemli. Yaşça senden büyüğüm ve şimdiye dek pek çok kadının çalışmaktan turşusu çıkmış erkeklerle evlenip ortalarda deli gibi yalnız başlarına dolaştıklarını ya da paraları çok az olduğu için ölmek isteyecek kadar ıstırap çektiklerini gördüm. Senin kraliçeler gibi bir yaşamın olmasını isterim. Zor, fırtınalı bir yaşam sana göre değil.
>
> Neyse, şu an için daha fazla bir şey söylemek istemem. Eylülde eve dönüyorum. O zaman bu senin genç adamı mercek altına alır, sana layık olup olmadığını anlarım. Hoş benim gözümde kimse sana layık olacak kadar iyi olamaz, o başka!
>
> Sana her şeyin en iyisini dilerim, cici kız, hiç değişme, hep aynı kal.
>
> Her zaman senin olan
>
> Peter.

5

İlginçtir ama Celia'nın bu nişan konusunda en çok hoşuna giden gelecekteki kayınvalidesiydi.

Bayan Grant'e zaten çocukluğundan beri hayrandı, hâlâ onu çok hoş buluyordu. Saçları ağarmıştı, ama yüzündeki o kraliçelere özgü soylu ifade hiç değişmemişti. Aynı seçkin mavi gözler, akıl çelen vücut yapısı, hiç akıldan çıkmayan temiz, berrak ses ve dominant kişilik.

Bayan Grant, Celia'nın kendisine hayran olduğunun farkındaydı ve bundan mutluluk duyuyordu. Ama bu nişan konusu onu da pek o kadar tatmin etmemişti, bir şeylerin eksikliğini hissediyordu. Gençlerin kararı konusunda onlarla kesinlikle hemfikirdi, bekleyip nişanı resmen altı ay sonra açıklayıp, bir yıl sonra evlenmeyi düşünmeleri doğruydu.

Jim, annesine çok değer veriyor, Celia'nın da ondan belirgin şekilde hoşlandığını görmekten mutlu oluyordu.

Grannie de Celia'nın nişanlanmış olmasından mutluydu, yine de evlilik yaşamının zorluklarına ve bilinmeyenlerine değinmeden edemiyordu. Zavallı John Godolphin'in balayında ortaya çıkan gırtlak kanserinden, karısı "o bilinen kötü" hastalığı geçiren Amiral Collingway'in evindeki her bakıcıyla ilişki kurmasına, zavallı kadının sonuçta eve hizmetçi bulamaz duruma gelmesine kadar birçok şey anlattı. Amiral yaşlanınca kapıların arkasına saklanıp, çalışanların önüne fırlamak gibi bir alışkanlık edinmişti, hem de çırılçıplak! Tabii bu durumda gelenler de uzun kalmıyorlardı.

Celia, Jim'in gırtlak kanseri olamayacak kadar sağlıklı olduğunu düşünüyordu. ("Ah tatlım, bu kötü hastalığa yakalananların çoğu görünüşte sağlıklı," diye belirtti Grannie söz arasında.) Jim'in ihtiyar, bunamış, şehvet düşkünü bir erkek gibi çırılçıplak hizmetçilerin karşısına çıkabileceğine ise rüyasında görse inanamazdı.

Grannie, Jim'i seviyordu ama yine de onda onu rahatsız eden bir şey vardı. İçki içmeyen, sigara kullanmayan, şaka ya-

pıldığında utanan bir genç adam... bu nasıl bir erkekti böyle? Açıkçası Grannie daha erkeksi bir kuşağın temsilcisiydi, o kuşağın erkeklerinden hoşlanıyordu.

"Yine de," dedi bir akşam umutla. "Geçen gün onun terastan bir avuç dolusu çakıltaşı aldığını gördüm. Hoşuma gitmedi desem yalan olur, senin ayağının bastığı yerden alınmıştı bu."

Celia bunun yalnızca onun jeoloji merakından kaynaklanmış olduğunu belirttiyse de tüm çabaları boşunaydı. Grannie bu tür açıklamaları duymak bile istemiyordu.

"Sana öyle söylemiştir tatlım. Genç erkekleri bilirim. Genç Planterton, mendilimi yedi yıl kalbinin üzerinde taşımıştı, üstelik de benimle yalnızca bir kez bir baloda karşılaşmış olmasına rağmen."

Ne yazık ki Grannie sır saklamakta da o kadar iyi değildi. Onun boşboğazlığı sonucunda Bayan Luke da nişandan haberdar oldu.

"Genç bir adamla nişanlandığını duydum tatlım. Johnnie'nin teklifini geri çevirmiş olmana sevindim. George senin düşünceni etkileyecek bir şey söylememem konusunda uyarmıştı beni. Sonuçta Johnnie çok zengin ve iyi bir kısmet sayılabilirdi, ama ben hep onun morina balığına benzediğini düşünürüm."

Bayan Luke böyleydi işte.

Ve ekledi. "Bu arada Roger Raynes de seni sorup duruyor. Biliyor musun, o da çok zengin, sesiyle hiçbir zaman bir şey yapma peşinde olmamasının nedeni de bu. Yoksa profesyonel anlamda çok büyük başarı kazanabilirdi. Sanırım sen ondan pek hoşlanmadın, tostoparlak bir tip. Üstelik kahvaltıda biftek yiyor ve tıraş olurken daima yüzünü kesiyor. Şahsen tıraş sırasında kendini kesen erkeklerden nefret ederim."

6

Temmuz ayı içinde Jim bir gün heyecan içinde Celia'nın yanına geldi. Babasının yakın arkadaşı olan çok zengin bir adam tarım konusunda araştırma yapmak üzere dünya seyahatine çıkmaya hazırlanıyordu. Jim'e de kendisine eşlik etmesini önermişti.

Jim heyecan içinde uzunca bir süre bu konuda konuştu. Celia'ya konuyla ilgilenip, anlayış gösterir ve gitmesine izin verirse minnettar olacaktı. Hep gitmesinin onu kızdırabileceğini düşünmüş, suçluluk duygusu hissetmişti. Celia gönül rahatlığıyla gitmesinin uygun olacağını söyledi.

Jim iki hafta sonra neşe içinde yolculuğa çıktı ve Celia'ya da Dover'dan bir telgraf gönderdi.

SEVGİLER-KENDİNE İYİ BAK-JİM

Bir ağustos sabahı ancak bu kadar güzel olabilirdi...
Celia evlerinin önündeki terasa çıkarak etrafına bakındı. Sabahın erken saatleriydi. Çimenlerin üzerinde hâlâ çiy tanecikleri vardı: Miriam'ın kazılıp, çiçek tarhı yapılmasına izin vermediği yamaçtaki çimenlerin üzerinde. Ve de yapraklarını taşımakta zorlanan kayın ağacı –o da oradaydı– her zamankinden daha yeşil ve daha uzundu sanki. Gökyüzü maviydi, masmavi... derin sular kadar mavi.

Celia hiç kendini bu denli mutlu hissedebileceğini düşünmemişti. O eski "acının" kıskacına girmişti yine. O kadar güzel, o kadar güzeldi ki bu manzara içini sızlatıyor, insana acı...

Güzel, muhteşem bir dünyaydı bu!

O sırada gong sesi duyuldu. Kahvaltıya gitti.

Annesi uzun uzun yüzüne baktı. "Çok mutlu görünüyorsun Celia."

"Mutluyum. Çok güzel bir gün bugün."

Annesi yavaşça fısıldadı. "Bence tek neden bu değil... Jim'in gitmiş olması da bir neden, değil mi?"

Celia o ana kadar bunun farkına varmamıştı. Rahatlama, tam ve kayıtsız bir rahatlıktı bu. En azından artık ne toesofi ne de ekonomi okumasına gerek vardı. Dilediğince yaşayabileceği, dilediğini hissedebileceği dokuz muhteşem özgür ay vardı önünde... Özgürdü artık... özgür... özgür...

Annesine baktı, annesi de ona.

Miriam yavaşça mırıldandı.

"Onunla evlenmen gerekmiyor. Eğer hislerin buysa... Bilmiyordum..."

Sözcükler Celia'nın ağzından kontrolsüzce döküldü.

"Ben de bilmiyordum... Onu sevdiğimi sanıyordum –evet– o şimdiye kadar rastladığım en iyi, en kusursuz insan, her konuda olağanüstü."

Miriam üzgün üzgün başını salladı. Bu henüz ulaştığı huzurun ve dinginliğin sonu anlamına geliyordu.

"Ona başlangıçta âşık olmadığının farkındaydım ama eğer nişanlanırsanız sevebileceğini düşündüm, ama olmadı... Seni sıkan, usandıran biriyle asla evlenmemelisin."

"Usandırmak mı?" diye haykırdı Celia şaşkınlık içinde. "O, o kadar akıllı ve bilgili ki ondan usanmam söz konusu bile olamaz."

"Zaten sorun da tam olarak bu zaten Celia," diyen Miriam iç çekerek ekledi. "O da henüz çok genç."

Miriam o an Jim daha ileri bir yaştayken karşılaşmış olsalar belki de her şeyin yolunda gidebileceğini düşündü. Hep onların çok iyi bir çift olabileceklerini düşünmüştü, hissediyor-

du bunu, olası bir büyük aşkı kıl payı kaçırmışlardı ellerinden ama kaçırmışlardı işte ve yapacak bir şey yoktu...

Miriam tüm hayal kırıklığına ve Celia'nın geleceğine ilişkin endişelerine rağmen içinde gizli bir sevinç çığlığı duyuyordu; şarkılar söyleyen...

"Celia yanımda kalıyor. Şimdilik beni terk etmiyor..."

7

Celia Jim'e onunla evlenemeyeceğini yazdıktan sonra sırtından ağır bir yükün kalktığını hissetti.

Peter Maitland, eylül ayında eve döndüğünde onun güzelliğine ve neşesine hayran kaldı.

"Demek bu genç adamla ilişkine son verdin Celia?"

"Evet."

"Zavallıcık. Neyse, çok yakında kafana çok daha uyan birini bulacağından eminim. Sanırım çok sayıda evlenme teklifi alıyorsundur?"

"Yoo, o kadar da çok değil."

"Kaç tane?"

Celia düşündü.

Kahire'deki o küçük komik adam, yani Yüzbaşı Gale dönüşte gemide karşılaştığı o aptal çocuk (tabii sayılırsa) ve tabii Binbaşı de Burgh, Ralph ve çay plantasyonu olan arkadaşı (Bu arada onun başka bir kızla evlendiğini öğrenmişti.) ve Jim. Bunların dışında Roger Raynes ile de bir hafta önce saçma bir olay yaşamıştı...

Bayan Luke, Celia'nın nişanı attığını öğrenir öğrenmez telgraf çekerek Celia'yı evinde kalmaya davet etti. Roger da ora-

da olacaktı. Roger sürekli olarak George'dan Celia ile bir kez daha karşılaşmalarını ayarlamasını istiyordu. Aslında koşulları uygun da sayılabilirdi. Birlikte salonda düet bile yapmışlardı.

Bayan Luke kocası Goerge'a bakarken umutla, "Eğer teklifi şarkı söyleyerek yaparsa kim bilir, belki başarılı bile olabilir," diye mırıldandı.

George sitemle, "Neden olmasın ki? Raynes neşeli ve iyi bir insan," dedi.

Bir erkeğe bazı şeyleri açıklamaya çalışmanın hiçbir anlamı yoktu. Hiçbir erkek kadınların erkeklerde neleri beğendiklerini ya da beğenmediklerini anlayamazdı.

"Aslında pek yakışıklı sayılmaz, ince olmadığı da kesin," diye ekledi George. "Ama erkekte önemli değil bunlar."

Bayan Luke hemen yanıtı yapıştırdı. "Tabii erkeklerin işine geliyor böyle demek."

"Amy... Amy... kadınların süslü bir fino istediklerini iddia ediyor olamazsın herhalde." Ve yine ısrarını sürdürdü. "Roger'a şans tanınmalı."

Roger'ın şansı gerçekten de olsa olsa Celia'ya evlilik teklifini şarkı söyleyerek yapmakta olabilirdi. İnsanın içine işleyen, sımsıcak, etkileyici olağanüstü bir sesi vardı. Celia, onu dinlerken kolayca ona âşık olduğunu düşünebilirdi, ama şarkı son bulduğunda Roger'ı gerçek kişiliğiyle göreceği de gerçekti.

Celia, Bayan Luke'un çöpçatanlık girişimlerinden rahatsızdı. Bunlara sinirleniyordu Gözlerindeki bakışı çok iyi anlamıştı. Bu yüzden de Roger ile yalnız kalmamak için elinden geleni yapıyordu. Onunla evlenmek istemiyordu. Bu durumda ona konuşma fırsatı vermenin ne anlamı olabilirdi ki?

Ama Luke'lar Roger'a istediği "şansı" tanımakta kararlıydılar. Sonuçta Celia istemeden de olsa kendini Roger ile iki kişilik tek atlı arabada pikniğe giderken buldu.

Yolculuğun pek başarılı geçtiği söylenemezdi. Celia, Roger ne dediyse sırf onu bezdirmek için tam tersini söyledi. Roger ev yaşamının güzelliklerinden söz ederken Celia otelde yaşamaktan ne denli keyif aldığından bahsetti. Roger Londra'dan bir saatten fazla uzak olmayan –ama taşrada– bir evi olmasını hayal ettiğini belirtti.

Celia, "Nerede yaşamayı hiç istemezdiniz?" diye sordu.

"Londra. Londra'da asla yaşayamam."

"İlginç. Benimse yaşamak istediğim tek yer orası."

Celia gerçekle ilgisi olmayan bu sözlerinin ardından Roger'ı soğuk bakışlarla süzdü.

Roger derin derin iç çekerek, "Aslına bakarsan belki Londra'da da *yaşayabilirim*," dedi. "Tabii yanımda idealimdeki kadın olursa. Sanırım onu buldum da. Ben..."

Celia çaresizce onun sözünü yarıda kesti.

"Size geçen gün olan çok komik bir şey anlatayım."

Roger, Celia'nın anlattıklarını dinlemedi bile. Celia öyküsünü bitirir bitirmez kaldığı yerden devam etmeye girişti.

"Celia biliyor musun ki seni ilk gördüğüm andan beri..."

"Şuradaki kuşu gördünüz mü? Sanırım bir sakaydı."

Ancak durum umutsuzdu. Eğer bir erkek teklif yapmaya, kadınsa ona bu fırsatı tanımamaya kararlıysa kazanan taraf daima erkek oluyordu. Celia kaçmaya çalıştıkça Roger'ın üzerine gitme kararlılığı da o kadar artıyordu. Sonunda Celia evlilik teklifini kısaca tersleyerek reddettiğinde Roger çok kırıldı. Celia ise bunu engellemeyi başaramadığı için kendi kendine kızıyordu ama Roger'ın evlilik teklifini reddetmesine şaşırmasına da bir o kadar öfkelenmişti. Yolculuk tam bir sessizlik içinde son buldu. Roger daha sonra George'a böylesinin daha iyi olduğunu ve bir kez daha şansının kendisine yardımcı olduğunu söyledi, sonuçta Celia çok sinirli bir kadındı...

Celia, Peter'ın sorusuna yanıt ararken bütün bunlar bir film şeridi gibi gözlerinin önünden geçti.

Sonunda tereddütle, "Sanırım yedi," dedi. "Ama yalnızca ikisi ciddiydi."

Golf sahasındaki çitin hemen dibinde çimenlerin üstünde oturuyorlardı. Oturdukları noktadan kayalıklardan ve denizden oluşan muhteşem bir manzara izlenebiliyordu.

Peter piposunu yakmıştı. Parmaklarıyla papatyaların başlarını koparıyordu.

"Celia, biliyor musun?" dedi tuhaf ve gergin bir sesle. "İstediğin zaman beni de o listeye ekleyebilirsin."

Celia onu şaşkınlık içinde süzdü.

"Seni mi Peter?"

"Evet, tahmin etmiyor muydun?"

"Hayır, hiç aklıma gelmemişti. Sen asla... bana o gözle bakmadın..."

"Şey... aslında en başından beri hislerim hep aynıydı... Hatta sanırım Ellie'nin düğününde bile düşündüm bunu. Ama Celia, bak canım, ben senin için doğru adam değilim. Sen zeki, kariyer sahibi, hırslı birini istiyorsun, bunu biliyorum. Evet, senin idealindeki erkeği tahmin edebiliyorum. Benim gibi uyuşuk, kayıtsız, rahat bir insan olmamalı. Ben hiçbir zaman yaşamda bir noktaya gelemem. Ne yapayım ki ben buyum, değişemem. Askerliğimi tamamlayıp emekliye ayrılacağım. Büyük çıkışlar, havai fişekler olmayacak yaşamımda. Hazırdaki servetim de pek bir şey sayılmaz. Yılda beş altı yüz sterlin –hepsi bu– evlenirsek maaşıma ek olarak bununla yaşamamız gerekecek."

"Bunun umurumda bile olmayacağını anlamıyor musun?"

"Bunu biliyorum. Ama benim umurumda, senin için. Çünkü sen bunun ne demek olduğunu bilmiyorsun, bense biliyo-

rum. Sen her şeyin en iyisine layıksın, Celia, kesinlikle en iyisine! Sen çok güzel bir kızsın. Herkesle evlenebilirsin. Senden kendini küçük bir asker parçası için feda etmeni isteyemem. Hiçbir zaman yeri yurdu belli olmayacak, sürekli oradan oraya taşınacak, bir orada bir burada yaşamaya mahkûm... Çenemi tutup sana bu duygularımdan asla bahsetmemeye ve senin gibi güzel bir kızın yapması gereken evliliği yapmasına fırsat tanımaya kararlıydım, ama kim bilir, belki bu olmaz, sen de bir gün bana bir şans tanır..."

Celia ürkerek elini Peter'ın güçlü, bronz elinin üstüne koydu. Peter elinin üstüne konan bu eli sımsıkı kavradı. Bu ne güzel duyguydu; Peter'ın eli...

"Neden şimdi sana bunları söyleme gereği duyduğumu gerçekten hiç bilemiyorum. Bölüğüm yine yurtdışına göreve gönderiliyor. Gitmeden önce bunu bilmeni istedim. Diyelim ki Bay Doğru karşına çıkmadı, ben buradayım –sonsuza kadar– seni bekleyeceğim..."

Peter, sevgili Peter... Peter bir şekilde çocuk odasıyla, bahçeyle, Rouncy'yle ve kayın ağacıyla bağlantılıydı, sanki onlardan bir parçaydı. Güvenlik... mutluluk... yuva...

Eli Peter'ın elinde, orada oturmuş denizi seyrederken Celia öyle mutluydu ki. Peter'la her zaman mutlu olacaktı. Sevgili ağırkanlı, kayıtsız, şirin, neşeli Peter.

Peter tüm bu süre boyunca ona bakamamıştı. Yüzü bir hayli ciddi ve gergindi, boşluğa bakıyordu... Yanık teninde karamsar bir ifade vardı.

Celia, "Seni çok seviyorum Peter," dedi. Seninle evlenmeyi çok isterim..."

Peter yavaşça döndü, her şeyde olduğu gibi ağır ağır. Kolunu Celia'nın boynuna doladı... Koyu renkli, sevgi dolu gözleriyle ona baktı.

Ve onu öptü, Jim'inki gibi beceriksiz, sıradan bir öpüş değildi bu, Johnnie'ninki gibi tutkulu da değildi ama derin, tatmin edici, sevgi dolu, duygulu bir öpüşmeydi bu.

"Küçük sevgilim," dedi Peter. "Ah, benim küçük sevgilim..."

8

Celia, Peter'la hemen o anda evlenip birlikte Hindistan'a gitmek istiyordu ama Peter bunu reddetti.

Celia'ya yeniden ısrarla henüz çok genç –on dokuz yaşında– olduğunu ve önüne çıkabilecek fırsatları geri çevirmemesi gerektiğini söyledi.

"Celia, eğer gider ve senden bencilce beni beklemeni istersem, kendime olan saygımı yitirir, kendimi aşağılık bir domuz gibi görürüm. Zaman sana fikrini değiştirtebilir, benden çok daha fazla seveceğin birine rastlayabilirsin..."

"Asla... asla..."

"Bunu bilemezsin. Birçok kız on dokuz yaşındayken bir erkeğe delicesine âşık olduğunu sanır, sonra yirmi ikisinde onda sevecek ne bulduğuna şaşar kalır. Seni bir şeye zorlamak, acele ettirmek istemiyorum. Dilediğince zamanın olmalı, yanılmadığından emin olmalısın."

Zaman, yeterince zaman. Tipik Maitland düşünme biçimi; hiçbir şey için acele etmemek, her şeyi zamana bırakmak. Maitland'ler sırf bu yüzden trenleri, tramvayları, yemek davetlerini ve bazen de çok daha önemli şeyleri kaçırıyorlardı.

Peter'ın Miriam'la yaptığı konuşma da yaklaşık olarak aynıydı.

"Celia'yı sevdiğimi, ona âşık olduğumu biliyorsunuz. Sanırım başından beri biliyordunuz bunu. Onu bir yere giderken

gönül rahatlığıyla bana emanet etmenizin nedeni de bu olsa gerek. Ama sanırım ben sizin onun evlenmesini isteyeceğiniz biri değilim..."

Miriam sözünü kesti.

"Benim tek isteğim onun mutlu olması. Onun seninle mutlu olabileceğini düşünüyorum."

"Onu mutlu etmek için canımı bile veririm, bunu biliyorsunuz, ama bunu aceleye getirmek, onu sıkıştırmak istemiyorum. Karşısına paralı biri çıkabilir ve eğer Celia da ondan hoşlanırsa..."

"Para her şey değil. Celia'nın yoksul bir yaşamı olmasını istemediğim doğru, ama eğer birbirinizi seviyorsanız elinizdekiler iyi kötü bir yaşam sürmenize yetebilir."

"Ama bu bir kadın için berbat bir yaşam demek. Ayrıca bu onu sizden de uzaklaştırmak demek."

"Eğer seni seviyorsa..."

"Evet, eğer?... Siz de bunu hissediyorsunuz. Celia'ya şans tanınmalı. Celia henüz ne istediğini tam olarak bilemeyecek kadar genç. İki yıl sonra yeniden izne geleceğim. Eğer o zaman da duyguları aynıysa..."

"Umarım öyle olur.

"Celia çok güzel ve benden çok daha iyisini hak ediyor. Ben onun için iyi bir kısmet sayılmam."

Miriam birden, "Bu kadar alçakgönüllü olma," dedi. "Kadınlar bunun değerini bilmez."

"Doğru... Haklı olabilirsiniz."

Celia ve Peter, Peter'ın izinli olduğu ondan sonraki iki hafta boyunca çok mutluydular. İki yıl çabucak geçerdi nasıl olsa.

"Seni bekleyeceğime, sana sadık kalacağıma söz veriyorum Peter. Döndüğünde beni burada seni beklerken bulacaksın."

"Bak Celia, bunu kesinlikle yapmamalısın, kendini bana bağlı hissetmeyeceğine söz vermelisin asıl. Kesinlikle özgürsün."

"Ben olmak istemiyorum ki."

"Böyle söyleme."

Celia birden öfkeyle haykırdı.

"Eğer beni gerçekten sevseydin hemen şimdi evlenir yanında götürürdün."

"Ah sevgilim, benim küçük tatlı sevgilim, bunu yapmamamın tek nedeninin seni çok ama çok sevmem olduğunu anlamıyor musun?"

Celia onun hüzünlü yüzüne baktığı anda onun kendine âşık olduğunu, delicesine sevdiğini anladı. Çok değer verdiği hazineyi çok fazla kollayıp, incitmekten korkan birinin sevgisiydi bu.

Üç hafta sonra Peter'ın gemisi ülkeden ayrıldı.

Bir yıl üç ay sonra Celia, Dermot ile evlendi.

9. BÖLÜM

Dermot

1

Peter, Celia'nın yaşamına yavaş yavaş girmişti, Dermot ise birdenbire.

Dermot da askerdi ama Peter'dan ancak bu kadar farklı olabilirdi, neredeyse hiçbir ortak yanları yoktu, sanki birbirlerinin tam zıttıydılar.

Celia onunla Luke'larla birlikte gittiği askeri baloda tanıştı.

Koyu mavi gözlü, ince uzun bir delikanlı olan Dermot, Celia ile tanıştırılır tanıştırılmaz, "Lütfen üç dans," dedi.

Ve daha ikinci danstayken üç dans daha istedi. Celia'nın programı doluydu.

Dermot, "Sorun değil. Bazılarını sileriz," dedi.

Ve programı alıp rasgele birkaç ismi sildi.

"Evet, işte oldu. Seni kapmak için erkenden hazır olacağımı unutma."

Dermot esmer, uzun boylu ve inceydi, dalgalı koyu renk saçları, yarı keçi yarı insan olarak tanımlanan orman tanrısına –satir– benzeyen, iri çekik, koyu mavi gözleri vardı. Ve de bir

bakışta, insanın içine işleyen bakışları. Her zaman her istediğini elde edebilen bir insan olduğu anlaşılıyordu, hem de her koşulda.

Balonun sonunda Celia'ya daha ne kadar oralarda olacağını sordu. Celia hemen ertesi gün gideceğini söyledi. Dermot bu kez de ona Londra'ya gitmek gibi bir niyetinin olup olmadığını sordu.

Celia bir sonraki ay kalmak üzere büyükannesinin yanına gideceğini söyledi ve ona adresi verdi.

"O sırada sanırım ben de Londra'da olacağım. Seni arar, ziyaret ederim."

"Oh lütfen yap bunu."

Celia onun bunda samimi olduğunu, arayacağını asla düşünmüyordu. Bir ay çok uzun bir süreydi. Bir bardak limonata aldı, ağır ağır yudumlarken havadan sudan, yaşamdan söz ettiler. Dermot insanın istediği bir şeyi muhakkak elde edebileceğini savundu, tek koşul yeterince istemesiydi.

Celia söz verdiği halde programından sildiği danslar için suçluluk duyuyordu, bu onun asla yaptığı bir şey değildi ama her nedense buna engel olamamıştı... Dermot böyle biriydi işte.

İşin doğrusu Celia, Wimbledon'daki eve gittiğinde Dermot'la yaptığı bu konuşmayı tamamen unutmuştu. Bir gün dışarıdan içeri girdiğinde Grannie'yi salonda büyük koltuğunda neşe içinde öne eğilmiş, utançtan kulaklarına kadar kızarmış genç bir adamla sohbet ederken buldu.

Dermot, Celia'ya dönerek hemen, "Umarım beni unutmamışsınızdır," diye mırıldandı.

Çekingen hatta ürkek bir havası vardı.

Celia elbette ki unutmadığını belirtti. Genç erkeklerden hoşlanan ve onlara karşı her zaman nazik davranan Grannie

ona akşam yemeğine kalmasını önerdi. Ve Dermot da kaldı. Yemekten sonra hep birlikte oturma odasına geçtiler, Celia şarkı söyledi.

Dermot o akşam onlardan ayrılmadan ertesi gün için plan yaptı. Tiyatro için fazladan bileti vardı, acaba Celia'dan şehre inerek onunla bu gösteriye gider miydi? Yalnızca Celia'nın davet edilmesi karşısında Grannie elbette ki başlangıçta biraz homurdandı. Celia'nın annesinin bundan hiç hoşlanmayacağını belirtti. Ancak genç adam bir şekilde Grannie'yi kandırmayı başardı. Sonunda Grannie izin verdi ama bunun asla gösteriden sonra Celia ile bir de çay içmeye gidebilecekleri anlamına gelmediğini özellikle belirtti. Doğruca eve döneceklerdi.

Böylece her şey ayarlanmıştı. Celia, Dermot'la tiyatroya gitti ve o günkü oyundan o zamana kadar gördüğü oyunlardan çok daha fazla keyif aldı. Tiyatrodan sonra Victoria İstasyonu'ndaki büfede çay içtiler. Dermot bunun "çaya gitmek" sayılmayacağını söyledi.

Dermot, Celia'yı iki kez daha Wimbledon'da ziyaret etti. Daha sonra Celia eve döndü.

Celia'nın eve dönüşünün üçüncü günüydü. Maitland'lerde çaydaydı. O sırada telefona çağrıldı.

Arayan annesiydi. "Tatlım, hemen eve dönmelisin," dedi. "Seni tanıdığını söyleyen motosikletli genç bir adam burada. Biliyorsun genç adamlarla konuşmak hep zoruma gitmiştir. Hemen gel ve lütfen kendin ilgilen."

Celia eve dönerken gelen bu genç adamın kim olabileceğini merak ediyordu. Annesi adamın ismini mırıldandığını ama kendisinin anlayamadığını söylemişti.

Gelen Dermot'tu. Çaresiz ama gözü kara, kararlı ama perişan bir görüntüsü vardı. Celia'yı karşısında görünce bir an ko-

nuşamadı. Sözcükleri ağzının içinde geveledi ve onun yüzüne bakamadı bile.

Daha sonraları ona motosikleti kiraladığını anlattı. Londra'dan birkaç gün ayrılıp, biraz hava almanın iyi olacağını düşünmüştü. Kasabadaki handa kalıyordu. Ertesi sabah oradan ayrılacaktı. Acaba Celia ona daha öncesinde kısa bir yürüyüş için eşlik eder miydi?

Dermot'un o günkü havası ertesi sabah da pek değişmiş sayılmazdı; sessiz, perişan, çekingen hatta Celia'ya bile bakamayacak kadar.

Sonra birden konuşmaya başladı.

"İznim bitti, York'a dönmem gerekiyor. Ama önce bir şeyi halletmem gerek. Seni yine görmeliyim. Seni hep... her zaman görmek istiyorum... sonsuza kadar. Celia benimle evlenmeni istiyorum."

Celia kalakaldı, çok şaşırmıştı. Dermot'un kendisinden hoşlandığını biliyordu ama yirmi üç yaşındaki genç bir astsubayın evlenmeyi düşünebileceği hiç aklına gelmemişti.

"Üzgünüm, çok üzgünüm ama yapamam –oh hayır– yapamam bunu..."

Nasıl evet diyebilirdi ki? Peter ile evlenecekti. Peter'ı seviyordu. Evet, Peter'ı hâlâ çok seviyordu ama Dermot'u da öyle.

Ne var ki içinden yeryüzünde hiçbir şeyi Dermot ile evlenmek kadar istemediğini hissediyordu.

Dermot konuşmayı sürdürüyordu.

"Şey, seni görmeden edemedim, görmem gerekiyordu... Belki bu teklifim biraz erken oldu... ama bekleyemezdim..."

Celia, "Bakın... ben..." diye mırıldandı. "Başka biriyle sözlüyüm..."

Dermot onu her zamanki yan bakışlarıyla süzdü.

"Bu sorun değil. Ondan ayrılırsın. Beni seviyorsun, değil mi?"

Evet, Dermot'u yeryüzündeki her şeyden daha fazla seviyordu. Başka biriyle mutlu olmaktansa Dermot ile mutsuz olmaya bile razıydı. Ayrıca, Dermot ile neden mutlu olmayacaktı ki? Tek sorun onun hakkında pek bilgisi olmamasıydı... Dermot ona yabancıydı.

Dermot sevinçten kekeliyordu.

"Bu... bu... muhteşem! Bu durumda hemen evlenmeliyiz. Hiç bekleyemem..."

Celia, Peter, diye düşündü. Peter'ı asla incitmek istemem...

Celia, Dermot'un değil bir, sayısız Peter'ı bile incitmekten çekinmeyeceğinin bilincindeydi ve de ondan da bunu yapmasını beklediğinin...

Tanıştıklarından bu yana belki de ilk kez tam anlamıyla gözlerinin içine baktı. Dermot da artık bakışlarını kaçırmıyordu.

Mavi, mavi, masmavi gözler...

Ürkek, çekingen, kararsız... öpüştüler...

2

Celia içeri girdiğinde Miriam yatak odasındaki kanepeye uzanmıştı. Kızının yüzüne yalnızca bir kere bakması bile olağandışı bir şey olduğunu anlamasına yetti. Birden kafasında bir şimşek çaktı. "O genç adam, ondan hoşlanmıyorum."

"Tatlım," dedi. "Bir şey mi oldu?"

"Oh anne... benimle evlenmek istiyor ben de onunla evlenmek istiyorum anne..."

Celia doğruca annesinin kucağına atlayarak başını onun omzuna gömdü.

Miriam yüreğinin sızladığını hissediyordu, kızgındı, öfkeliydi... düşünüyordu.

"Bundan hoşlanmadım, bundan hiç hoşlanmadım ama bu bencillik, çünkü aslında onun gitmesini istemiyorum."

3

Sorunlar hemen kendini göstermeye başladı. Dermot, Miriam'ı Celia gibi parmağında oynatmayı ve ikna etmeyi başaramadı. Celia'nın annesinin ona karşı olmasına kızıyor ancak kızgınlığını belirtmekten, başkaldırmaktan da kesinlikle kaçınıyordu.

Parası olmadığını en başından açıkça ortaya koymuştu, maaşının dışında yılda yalnızca seksen sterlin kadar bir geliri vardı. Yine de Miriam, Celia ile neyle ve nasıl geçinmeyi düşündüklerini sorduğunda sinirlendi. Bunu düşünmeye zamanı olmadığını söyledi. Nasıl olsa bir şeyler yapacaklardı, üstelik Celia yoksul olmayı önemsemiyordu. Miriam, astsubayların evlenmesinin pek olağan bir şey olmadığını söylediğinde sabırsızlıkla olağan olup olmamasının onun sorunu olmadığını söyledi.

Daha sonra Celia'ya oldukça canı sıkılmış bir halde, "Annen her şeyi sterlin, şilin ya da peni olarak değerlendirmeye çalışıyor," diye yakındı.

Dermot tam anlamıyla istediği bir şey yapılmayan ve bu konuda hiçbir gerekçeyi dinlemek istemeyen inatçı bir çocuktan farksızdı.

Dermot gittikten sonra Miriam'ın morali çok bozuktu, karamsar düşünceleri kafasından atamıyordu. Celia ve Dermot'un daha uzun yıllar boyunca evlenemeyeceklerini, dolayısıyla çok uzun bir nişanlılık dönemi olacağını şimdiden görebiliyordu. Aslında Celia'nın bu genç adamla nişanlanmasına izin vermemesi gerekirdi ama... Celia'yı ona acı verecek bir şey yapamayacak kadar seviyordu.

Celia, "Anne, Dermot'la evlenmeliyim," demişti. "Buna mecburum. Hiç ama hiç kimseyi onun kadar sevemem. Ah, günün birinde her şeyin yoluna gireceğinden eminim, sen de buna inanıyorsun değil mi?"

"Durum fazlasıyla umutsuz görünüyor tatlım. Üstelik o henüz çok genç. İkinizin de elinde avucunda pek bir şey yok."

"Ama belki bir gün... Yeterince beklersek..."

"Şey evet, belki..."

"Onu sevmiyorsun anne. Neden?"

"Onu seviyorum. Çekici hatta çok çekici bir tip, ama saygılı değil..."

O akşam Miriam uzun bir süre uyuyamadı. Acaba Celia'ya ufak da olsa bir yardım ayarlayabilir miydi? Eğer evi satarsa...

Ama bu durumda da en azından kira ödemiyordu, masrafları da en düşük düzeye çekmişti. Evin iyi bir onarıma gereksinimi vardı üstelik son zamanlarda bu tür evlere talep çok azdı.

Uzun süre uyuyamadı, yatakta durmadan dönüp duruyor, düşünüyor, düşünüyordu.

Yavrusunun yüreğinin isteğini nasıl yerine getirebilirdi?

4

Peter'a mektup yazıp durumu bildirmek Celia'ya çok zor geldi.

Bir mektup ancak bu kadar yetersiz, inandırıcılıktan uzak olabilirdi. Ne için özür dileyecekti ki, ihanet ettiği için mi?

Gelen yanıt tam olarak Peter'dan beklenecek şekildeydi. Celia kendini tutamayarak çok ama çok ağladı.

Peter mektubunda şöyle yazmıştı:

Kendini hiç suçlama Celia. Aslında bu benim hatam. Her konuda oyalanmak, işi oluruna bırakmak. Ama biz Maitland'ler böyleyiz işte. Bu yüzden de daima treni kaçırıyoruz zaten. Sana özgür olduğunu söylerken zengin biriyle evlenme şansını engellemek istemediğimi belirtmek istemiştim. İyi niyetliydim, ama anladığım kadarıyla benden daha yoksul birine âşık olmuşsun.

İşin gerçeği onun benden daha cesur olduğunu hissetmiş olman.

Aslında benimle evlenip buraya gelmek istediğini belirttiğinde senin sözünü dinlemeliydim... Bu benim açımdan bağışlanamaz bir hata. Büyük aptallık! Seni kaybettim ve bunun tek suçlusu benim. O benden çok daha iyi bir insan olmalı; Dermot'u kastediyorum... Yoksa ona âşık olmazdın. İkinize de iyi şanslar dilerim, sonsuza dek! Beni düşünme, benim için üzülme. Bu benim cenazem, senin değil... Bu denli aptal olduğum için kendimden nefret ediyorum. Tanrı seni korusun sevgilim...

Peter, sevgili Peter, sevgili, sevgili, sevgili Peter...

Celia düşünüyordu. Peter ile çok mutlu olabilirdim. Her zaman çok mutlu...

Ama Dermot ile de yaşam gerçek bir macera olacaktı.

5

Celia'nın nişanlılık dönemi fırtınalı geçti. Bir defasında Dermot'tan bir mektup aldı.

> Sanırım annen haklı. Biz evlenemeyecek kadar yoksuluz. Aslında belki de sana hiç evlilik teklifi yapmamalıydım. Beni unut, hem de hemen.

Ama iki gün sonra kiraladığı bir motosikletle geldi, kendini gözyaşları içindeki Celia'nın kollarına bıraktı ve ondan asla vazgeçemeyeceğini söyledi. Bir şey olurdu nasıl olsa.

Ve oldu da. Savaş başladı.

6

Savaş birçokları gibi Celia için de hiç beklemediği bir şok oldu. Arşidükün öldürülmesi, gazetelerdeki "savaş tehditleri", bütün bunlar onun kolaylıkla aklının almadığı şeylerdi.

Ve sonra birden gerçekten de Almanya ve Rusya savaşa girdiler. Birlikler Belçika'ya yürüdü. İnanılmayan, beklenmeyen olmuştu hem de birdenbire.

Dermot mektubunda şöyle yazıyordu:

Anlaşılan biz de savaşa katılacağız. Herkes savaşın en geç Noel'e kadar biteceği kanısında, ama ben bu konuda karamsarım, bence iki yıl hatta belki daha bile fazla sürecek...

Sonra İngiltere gerçekten de savaşa katıldı. Bu *Dermot'un hayatını kaybedebileceği* anlamına geliyordu...

Bir telgraf... annesi ve o, vedalaşmak için onun yanına gidemezler mi diye soran...

Bankalar kapanmıştı ama Miriam'ın yanında birkaç tane beş sterlin vardı. (Grannie'nin öğüdüydü bu: "Her zaman çantanda birkaç beş sterlinlik bulunmalı tatlım!" demişti.) İstasyondaki bilet gişesinde beş sterlini bozduramadılar. Sonuçta yük istasyonundan geçip gizlice trene bindiler. Bir bilet kontrolörünü ikincisi izledi. "Biletiniz yok mu? Hayır madam, beş sterlini alamam..." Her defasında aynı sözler ve isimlerinin, adreslerinin kaydı.

Bir düşten farksızdı bütün bu olup biten, ama bir gerçek vardı: Dermot!

Haki giysiler içindeki Dermot –farklı bir Dermot'tu bu– umutsuz, sinirli, küstah, gözlerinden sanki ateş püskürüyordu. Hiç kimsenin bu yeni savaş hakkında bir bilgisi yoktu, bu hiç kimsenin geri dönmeyeceği bir savaştı... Yepyeni imha makineleri. Gökyüzünde... kimin gökler hakkında bilgisi vardı ki?...

Dermot ve Celia iki çocuk gibi birbirlerine sarıldılar.

"Umarım geri dönerim..."

"Tanrım ne olur onun bana dönmesini sağla..."

O an başka hiçbir şeyin önemi yoktu Celia için.

7

İlk haftaların gerilimi dayanılır gibi değildi. Zaman zaman kurşunkalemle yazılmış posta kartları geliyordu.

"Nerede olduğumuzu söylememe izin yok. Her şey yolunda. Sevgiler."

Hiç kimse neler olduğunu bilmiyordu.

İlk kaybedilenler listelerinin şoku.

Dostlar. Celia'nın dans ettiği delikanlılar... ölmüşlerdi...

Ama Dermot yaşıyordu, önemli olan yalnızca buydu.

Savaş, zaten birçok kadın için yalnızca bir tek kişinin yazgısı demekti...

8

İlk iki haftanın endişe ve belirsizliğinin ardından evde yapılacak bir sürü iş vardı. Celia'nın evinin hemen yakınına bir Kızılhaç hastanesi açılmıştı, ama orada çalışmak için Celia'nın önce ilkyardım ve hemşirelik sınavlarını vermesi gerekiyordu. Grannie'nin evinin hemen yakınında bu konuda kurs açılmıştı. Celia kalmak için büyükannesine gitti.

Kapıyı Grannie'nin yeni, genç güzel hizmetçisi açtı. Ev işlerini o ve yeni genç aşçı yüklenmişlerdi. Zavallı ihtiyar Sarah artık yoktu.

"Hoş geldiniz. Nasılsınız bayan?"

"Çok iyi. Grannie nerede?"

Bir kıkırdama ardından, "Dışarıda Miss Celia," dedi.

Grannie –doksan yaşının üstünde olmasının da ötesinde– açık havanın her durumda kendisine kötü geldiğini, hastalandırdığını iddia eden Grannie miydi *dışarıda* olan?

"Army&Navy Stores'a alışverişe gitti Miss Celia. Siz gelmeden geri döneceğini söylemişti. Ah işte, sanırım o da geliyor."

O anda eski dört tekerli bir atlı at arabası bahçe kapısından içeri girdi. Grannie arabacının da yardımıyla dikkatle indi.

Grannie güçlü adımlarla bahçe yolundan eve doğru ilerledi. Kaygısız, gerçek anlamda neşeli görünüyordu, mantosundaki boncuklar sallanıyor ve eylül güneşinde parıldıyordu.

"Celia, tatlım, demek geldin?"

Bu ne yumuşak, ne tatlı bir yaşlı yüzüydü; aynen buruşmuş gül yapraklarını andırıyordu. Grannie, Celia'yı çok seviyor ve Dermot için de siperde ayaklarını sıcak tutması için yün çoraplar örüyordu.

Gladys'e bakınca ses tonu birden değişti. Grannie hizmetlilere zorbalık etmekten giderek daha çok hoşlanıyordu. (Gerçi onlar da artık kendilerine özen göstermeye ve Grannie'nin isteyip istemediğini umursamadan bisiklet sahibi olmaya başlamışlardı!)

"Haydi, Gladys, orada durmasana," diye seslendi Grannie sert bir sesle. "Neden gidip zavallı adama aldıklarımı taşımakta yardımcı olmuyorsun? Sakın onları mutfağa taşımayın. Küçük odaya koyun."

Artık küçük odayı Zavallı Miss Bennett kullanmıyordu.

Oda kısa sürede un çuvalları, kek kutuları, düzinelerce sardalye, pirinç, nişasta ve irmikle doldu. O sırada arabacı ağzı kulaklarında, kucağında beş tane jambonla göründü. Hemen arkasında da diğer jambonları taşıyan Gladys vardı. Sonunda hazine odasına toplam on altı jambon konuldu.

Grannie, "Doksan yaşında olabilirim," dedi. (Aslında birkaç yaş daha fazlaydı ama her nedense Grannie içinde bulundukları durumu gereğinden de daha dramatik görüyor ve kendince tedbir alıyordu.) "Ama Almanların *beni* açlığa mahkûm etmesine izin vermeyeceğim."

Celia kendini tutamayarak kahkahalara boğuldu.

Grannie arabacının parasını ödedi, ona yüklüce bir bahşiş verdi ve atlarını daha iyi beslemesini söyledi.

"Evet, madam, teşekkürler, teşekkürler."

Arabacı elini başına götürdü, selam verdi ve sırıtarak uzaklaştı.

Grannie şapkasındaki tokaları çıkarırken mırıldandı.

"Ne gündü ama...

Yorgun görünmüyordu. Kendince çok iyi zaman geçirmiş olmalıydı.

"Dükkânlar tıka basa dolu tatlım," dedi.

Herhalde hepsi at arabasıyla jambon taşıtmaya gelmiş yaşlı bayanlardı.

9

Celia asla Kızılhaç'ta çalışamadı.

Ardı ardına olanlar engelledi bunu. Rouncy ağabeyiyle birlikte yaşamak için evden ayrıldı. Celia ve Miriam artık evin işlerini birlikte yapıyorlardı. Yaşlı emektar hizmetçileri Gregg ise bunu hiç uygun görmüyor, hanımların kendileri için uygun olmayan işleri yapmasını kınıyordu.

Tam o sırada Miriam, Grannie'den bir mektup aldı.

Sevgili Miriam, birkaç yıl önce bana seninle birlikte oturmamı önermiştin. O zaman taşınmayı göze alamayacak kadar yaşlı olduğumu ileri sürerek bu önerini geri çevirmiştim. Ama Doktor Holt (O kadar *akıllı* bir insan ki iyi, nazik, espriden anlıyor ama sanırım karısı onun değerini bilmiyor.) görme yeteneğimin giderek azaldığını ve bunu önlemenin olanağı olmadığını söylüyor. Tanrı'nın takdiri bu, bunu anlayışla kabul ediyorum. Benim asıl katlanamadığım bir *hizmetçinin merhametine* muhtaç kalacak olmak. Şu aralar o kadar tuhaf şeyler olduğunu okuyoruz ki. *Ben de son günlerde birçok şey kaybettim.* Bana yazarsan sakın bu konudan bahsetme, *mektuplarımı açıp* okuyor olabilirler. Bu mektubu da ben *kendi elimle* postaya vereceğim. Sanırım en doğrusu benim senin yanına gelmem. Bu birçok şeyi kolaylaştırır, benim gelirim de sana yardımcı olur. Celia'nın ev işi yapması fikri hiç hoşuma gitmedi. Zavallı çocuk, gücünü korumalı. Bayan Pinchin'in Eva'sını anımsıyorsun, değil mi? Cildinin görünümü, sağlığı aynen Celia gibiydi. Çalışmayı biraz abartmış, şimdi İsviçre'de sanatoryumda. Celia ile birlikte buraya gelip *taşınmama* yardımcı olmalısınız. Korkarım bu çok zor olacak...

Gerçekten de çok zor, hatta korkunç bir şey oldu taşınmak. Grannie, Wimbledon'daki evde yaklaşık elli yıl yaşamıştı. Fazlasıyla tutumlu bir kuşağın temsilcisi olarak bir gün "işe yarayabilir" anlayışıyla hemen hiçbir şeyi atmamıştı.

Büyük maun dolaplar, şifoniyerler, büfeler, komodinler ve çekmeceler tıka basa Grannie'nin varlıklarını bile çoktan unuttuğu şeylerle doluydu. Sayısız "artık" malzeme, metrelerce ipek ve yünlü kumaşlar; kadife, dantel, düz ve desenli ketenler, her

cins ve kalitede pamuklu kumaş, "hizmetçilere Noel'de verilmek üzere hazırlanmış" iğneleri paslanmış iğne kutuları. Eski elbise parçaları ve malzemeleri. Mektuplar, kâğıtlar, günlükler, yemek tarifleri ve gazetelerden kesilmiş kupürler. Tam otuz beş makas ve kırk dört iğnedenlik. İnce saf pamuklu elyaftan yapılmış hepsi delik deşik, "şık işlenmiş elişleri nedeniyle" saklanmış, iç çamaşırlarıyla dolu sayısız çekmece.

En korkuncuysa erzak dolabıydı. (Celia'nın en güzel çocukluk anısı.) Uzunca bir süredir onun diplerine kadar uzanması olanaksızdı. Yeni erzak sürekli olarak ön kısma ya da üste konulmuş, arkadakiler orada öylesine dokunulmadan kalmışlardı. Kurtlanmış un ve bakliyat, paramparça olmuş bisküviler, dağılmış kekler, şekerlenmiş reçeller, erimiş meyve şekerlemeleri... hepsi hemen dolabın diplerinden çıkarılıp atılırken Grannie bir kenarda oturmuş, acıklı gözlerle bakıyor, ağlayıp sızlayarak "böylesine bir israfa" ah çekiyordu.

"Ama Miriam, onları hizmetliler için yapılan pudinglerde kullanabilirdin!"

Zavallı Grannie! Bir zamanlar ne kadar becerikli, enerji dolu ve tutumlu bir ev hanımıydı. Şimdi ise çok az görüyordu. İhtiyarlık giderek daha çok pençesine almıştı onu. Artık yaşa ve görmeyen gözlerine yenilmiş biri olarak köşesinde hiçbir şey yapmadan oturup yabancıların çöküşüne tanık olmalarını izlemek zorundaydı...

Yine de dişiyle tırnağıyla genç acımasız neslin atmaya uğraştığı hazinelerini korumaya çalışıyordu.

"Hayır, kahverengi kadife elbisem atılamaz. O kahverengi kadifeyi Madam Bonserot benim için Paris'ten getirtmişti. Tam bir Fransız şıklığı. Onu giydiğimde her gören hayran olurdu."

"Ama tüyleri dökülmüş, çok yıpranmış. Üstelik delik deşik."

"Delikleri örülebilir. İşe yarar hale getirilebileceğinden eminim."

Zavallı Grannie –yaşlı, savunmasız, genç neslin himmetine muhtaç– üstelik de her şeyi aşağılayıp, "Bu iyi değil, atalım!" diyen bir neslin.

Grannie'nin aldığı eğitim hiçbir şeyin atılmamasını gerektiriyordu. Bir gün işe yarayabilirdi, ama bu gençler, bunun farkında bile değillerdi.

Miriam ve Celia ellerinden geldiğince Grannie'nin hatırını kırmamaya çalışıyorlardı. Eski büyük sandıkları ve bavulları; eski kumaş parçaları ve güve parçalamış kürklerle doldurmaya çalışıyorlardı, aslında bunların hiçbiri kullanılabilecek şeyler değildi ama yaşlı bayanı gereğinden fazla kızdırıp, üzmeye de gerek yoktu.

Grannie çok sayıda solmuş, eski moda giyimli erkek fotoğrafının da paketlenmesini istedi.

"Bu sevgili Bay Harty. Bu da Bay Lord. Birlikte dans ettiğimizde çok güzel bir çift oluyorduk. Herkes bizi hayran hayran seyrederdi."

Grannie ne yazık ki valiz toplamayı bilmiyordu. Bay Harty ve Bay Lord taşınırken çerçevelerinin camı paramparça olmuş bir haldeydi. Yine de Grannie eşya toparlamakta üzerine kimsenin laf söyleyemeyeceği kadar iyi olduğu iddiasındaydı. Şimdiye dek paketlediği hiçbir şey kırılmamıştı!...

Bazen hiç kimsenin bakmadığından emin olduğunda Grannie gizlice bazı küçük aksesuvarları, lületaşı bir takıyı, bir dantel parçasını ya da tığ motifini kendince atılmaktan kurtarıyor, elbisesinin koca ceplerine saklıyordu. Sonra da bu hazineleri gizlice yatak odasında onun özel eşyaları için ayrılmış valizlere koyuyordu.

Zavallı Grannie! Taşınmak onun için ölümden farksızdı, ama yine de sonuçta ölüm değildi. O yaşama isteğiyle doluydu. Yaşama azmi nedeniyle uzun yıllar oturduğu bu evden ayrılmayı bile göze almıştı. Almanlar onu açlıktan öldüremeyeceklerdi, bir hava saldırısının kurbanı olmaya da niyeti yoktu. Grannie yaşamak ve yaşamın keyfini çıkarmak istiyordu. Doksan yaşına varınca yaşamın ne denli yaşamaya değer ve güzel olduğunu anlıyordunuz. Gençlerinse anlayamadığı buydu işte. Yaşlıların yarı ölü ve acınacak durumda oldukları kanısındaydılar. Grannie gençlik yıllarından bir özdeyişi anımsıyordu. "Gençler yaşlıların aptal olduğunu sanır, ama yaşlılar gençlerin aptal olduğunu *bilir*." Caroline teyzesi ona bunu söylediğinde seksen beş yaşındaydı ve Caroline teyzesi her zaman haklıydı.

Grannie aslında dönemin gençliğinden pek hoşlanmıyor, onları anlamıyordu. Dayanma güçleri yoktu. Örneğin şu mobilyaları taşıyan hamallar –dört dalyan gibi, iriyarı genç adam– taşıyabilmek için maun şifoniyerin çekmecelerinin boşaltılmasını istemişlerdi.

Grannie, "O şifoniyer tüm çekmeceleri kilitli olarak taşınmıştı," dedi.

"Bakın madam, şifoniyer masif maun. Üstelik çekmeceleri de ağır malzemelerle dolu."

"Yukarı taşındığında da öyleydi. Ama o zamanki erkekler güçlüydü. Şimdikiler gibi hanım evladı değil. Bir şifoniyeri taşımayı sorun etmezlerdi."

Genç adamlar sırıttılar. Sonunda şifoniyer zorlukla da olsa merdivenlerden indirildi ve kamyona kondu.

"Böylesi daha iyi," dedi Grannie memnuniyetle. "Bakın, bir şeyi denemeden yapıp yapamayacağınızı bilemezsiniz, bunu anladınız, değil mi?"

Grannie'nin el yapımı likörlerini koyduğu sepet korumalı otuz şişe de evden taşınan eşyalar arasındaydı. Ne var ki hedefe varıldığındaysa yalnızca yirmi sekiz şişe çıktı...

Acaba o pis pis sırıtan genç adamlar intikamlarını böyle alma yolunu mu seçmişlerdi?

"Dolandırıcılar," dedi Grannie. "İpsiz sapsız takımı, düzenbazlar. Bir de ağızlarına içki koymadıklarını söylüyorlar. Yüzsüzlük bu!"

Yine de bunu büyütmedi, hoşgörüyle karşıladı ve onlara bonkörce bir bahşiş vermeyi de ihmal etmedi. Sonuçta adamlar onun likörünün değerini takdir etmeyi bilmişlerdi...

10

Grannie, Celia'ların evine yerleştikten hemen sonra Rouncy'nin yerini alacak Mary adında yeni bir aşçı bulundu. Yeni aşçı yirmi sekiz yaşındaydı, iyi huyluydu, üstelik yaşlı insanlara karşı da çok sevecendi. Grannie ile uzun uzun genç kocasını ve çok çeşitli dertleri olan akrabalarının hastalıklarını konuşuyordu. Grannie, Mary'nin akrabalarının ağrıyan bacakları, varisleri ve diğer acılarından tuhaf bir zevk alır gibiydi. Mary'ye mucize ilacından bahsediyor ve zavallı hastaları sıcak tutması için örgü şallar veriyordu.

Celia yeniden gönüllü olarak savaş hizmetinde çalışmayı düşünmeye başlamıştı, ama Grannie bunun düşüncesine bile şiddetle karşıydı. Celia kendini fazla "zorladığı" takdirde başına gelebilecek en kötü felaketlere ilişkin kehanetlerde bulunmayı ihmal etmedi.

Grannie, Celia'yı gerçekten seviyordu. Onu yaşamda karşılaşabileceği tehlikelere karşı uyarmayı görev biliyor ona sürekli beş sterlinlikler veriyordu. Grannie'nin yaşam anlayışına göre insanın çantasında daima birkaç beş sterlinlik her olasılığa karşı hazır bulunmalıydı.

"Kocan bile bunu bilmemeli. Bir kadının ne zaman kenarda köşede saklanmış bir miktar paraya ihtiyaç duyacağı bilinmez..."

"Erkeklere güvenilemeyeceğini asla unutmamalısın tatlım. Karşına çıkan gerçek bir centilmene bile güvenilemeyeceğini bilmelisin, her şeyi yapmacık, usta sahtekârın teki olabilir..."

11

Taşınma telaşı Celia'nın zihninden savaşın ve Dermot'un geçici de olsa silinmesini sağlamıştı.

Ancak Grannie iyice yerleştikten sonra Celia hiçbir şey yapmamaktan sıkılmaya, tedirgin olmaya başladı.

Kendini sürekli Dermot'u düşünmekten nasıl alıkoyabilirdi, başka bir şey bulmalıydı?

Çaresizlikten –sıkıntıdan– kendi zihninin ürünü "kızlar" grubunu evlendirme yoluna gitti.

Isabella'yı zengin bir Yahudi'yle, Elsie'yi ise bir kâşifle evlendirdi. Ella ise öğretmen oldu ve genç karısının konuşkanlığına hayran olan yaşlı, hastalıklı bir adamla evlendi. Ethel ve Annie birlikte kaldılar. Vera'ya ise soylu bir prensle asla uygun olmayan bir ilişki yaşattı ve sonra tam düğün gününde ikisini de bir motor kazasında öldürdü.

Düğünleri planlamak, nedimeleri seçmek, giysileri kararlaştırmak, Vera için cenaze töreninin müziğini ayarlamak... bütün bunlar Celia'nın zihnindeki sıkıcı gerçeklerden kopmasına yardımcı oldu.

Celia herhangi bir işte çalışmanın özlemi içindeydi, ama bu evden uzaklaşması demekti... Acaba Miriam ve Grannie bunu kaldırabilirler miydi?

Grannie'nin ciddi anlamda bakıma gereksinimi vardı. Celia annesini yalnız bırakamayacağını hissediyordu.

Yine de Celia'ya evden ayrılıp çalışmasını öneren Miriam oldu. Çalışmanın, ağır bedensel çalışmanın o an için Celia'ya en iyi gelecek şey olduğunu düşünüyordu.

Grannie ağladı, itiraz etti ama Miriam yılmadı.

"Celia gitmeli!"

Celia buna rağmen savaşta geri hizmette görev alamadı.

Bu arada Dermot savaşta kolundan yaralanmış ve tedavi görmek üzere yaşadığı topraklardaki bir hastaneye gönderilmişti. İyileşmesinin ardından artık cephe görevine gönderilmemesine karar verilerek Savaş Bakanlığında bir göreve atandı. Artık Celia ile o evlenebilirlerdi.

10. BÖLÜM

Evlilik

1

Celia'nın evlilikle ilgili düşünceleri son derece sığdı.

Onun için evlilik tüm sevdiği peri masallarında olduğu gibi "*Ve onlar sonsuza kadar mutluluk içinde yaşadılar*" demekti. Evlilikte hiçbir zorluk olabileceğini düşünmüyor, bir şeylerin ters gidebileceğine inanamıyordu. İnsanlar birbirlerini seviyorlarsa mutlu olurlardı. Gerçi birçok mutsuz evlilik vardı –bunu biliyordu– ama bunun tek nedeni o insanların birbirlerini sevmiyor olmalarıydı.

Ne Grannie'nin erkeklere ilişkin karamsar öngörüleri ve öğütleri ne annesinin "bir erkeği elde tutmak" konusundaki uyarıları (Bütün bunlar Celia'ya o kadar demode görüşler gibi görünüyordu ki!) ne de okuduğu kötü ve mutsuz sonlarla biten realist romanlar, hiçbir şey Celia'yı etkilemedi. Grannie'nin bahsettiği "erkeklerle" Dermot arasında en ufak bir benzerlik bile olamayacağını hissediyordu. Kitaplardaki kişilerse yalnızca kurmaca roman kahramanlarıydı. Miriam'ın uyarılarına gelince annesinin kendi evliliğinde yakaladığı olağanüstü mutluluğu düşünmek bile bunlara gülüp geçmesine yeterli oluyordu.

"Anneciğim, babamın asla senin dışında bir kadına bakmadığını çok iyi biliyorsun."

"Öyle ama bekârken çok çapkınmış."

"Senin Dermot'u sevdiğine ve ona güvendiğine inanmıyorum."

"Onu seviyorum. Hatta onu çok da çekici buluyorum."

Celia güldü.

"Sana göre hiç kimse BENİMLE evlenecek kadar iyi olamaz. Senin değerli hazineni, minik kuzucuğunu, balkabağını kimseye veremezsin, değil mi? Hatta gelen süpermen bile olsa, öyle değil mi?"

Miriam içinden asıl gerçeğin belki de bu olduğunu düşündü.

Üstelik Celia ile Dermot birlikte o kadar mutluydular ki!

Miriam kendi kendine kızını alıp ondan uzaklaştırmak isteyen bir adam hakkında fazlasıyla kuşkucu davrandığını ve kötü düşündüğünü mırıldandı.

2

Dermot koca olarak Celia'nın düşündüğünden çok farklıydı. Evlilikle birlikte tüm gözü pekliği, küstahlığı, cüretkârlığı ve karşısındakilere emretme eğilimi kaybolmuştu. Gençti, çekingendi, âşıktı ve Celia da onun ilk aşkıydı.

Bazı açılardan Jim Grant'e çok benziyordu. Ancak Jim'in çekingenliği Celia'yı çok kızdırmıştı, çünkü ona âşık değildi. Dermot'ta ise bu, Celia'nın gözündeki değerinin daha da artmasına neden oluyordu.

Bilinçaltında Dermot'tan korkmuştu, çünkü Dermot onun için bir yabancıydı. Âşık olmasına rağmen hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmediği bir yabancı.

Johnnie de Burgh fiziksel yönüne, Jim ise ruhsal yönüne hitap etmişti. Peter yaşamından bir parça olmuştu, ama Dermot'ta o zamana dek hiç kimsede bulamadığı bir şeyi bulmuştu: oyun arkadaşı.

Dermot'ta sonsuza kadar değişmeyecek çocuksu bir hava vardı ve bu çocuk, Celia'nın içindeki çocuğu bulup çıkarmıştı. Amaçları, düşünceleri, karakterleri birbirlerine tamamen zıttı ama her ikisi de diğerinin oyun arkadaşı olmak istiyor, ideal oyun arkadaşını diğerinde buluyordu.

Dolayısıyla evlilik de onlar için hevesle, tutkuyla oynadıkları bir oyundu.

3

İnsan ileri yaşlarında neleri anımsar? Hangi olayları? Aslında anımsanan genellikle önemli olanlar değildir. Hayır –küçük şeyler– ayrıntılar... Anılardan asla silinmezler, silinemezler, unutulamazlar.

Celia bir gün geçmişe, evliliğinin ilk yıllarına baktığında acaba ne anımsayacaktı?

İlk hazır giysisini; Dermot'un ona aldığı ilk elbiseyi mi? Küçük bir kabinde elbiseleri denemiş, yaşlıca bir kadın da ona yardımcı olmuştu. Sonra da Dermot'u çağırarak ne düşündüğünü sormuşlardı.

Bu her ikisini de çok eğlendirmişti.

Dermot tabii ki bunu daha önce de sık sık yapmış gibi bir hava takınmıştı. Dükkândakilere yeni evli olduklarını belli etmemişlerdi, nedense istememişlerdi bunu.

Hatta Dermot kayıtsız bir havada şunu bile demişti.

"Bu iki yıl önce Monte Carlo'da aldığımıza çok benzemiyor mu?"

Sonunda da parlak ipekten menekşe rengi, omzunda küçük bir gül demeti bulunan bir elbiseye karar vermişlerdi.

Celia o elbiseyi hep sakladı. Asla atmadı, atamadı.

4

Ev arayışı!

Bir eve ya da daireye ihtiyaçları vardı, ama tabii ki möbleli. Ne de olsa Dermot'un ne zaman yeniden yurtdışına göreve gönderileceğini bilmiyorlardı. Ayrıca bu evin olabildiğince de ucuz olması gerekiyordu.

Ne Celia'nın ne de Dermot'un çevre ya da ev fiyatları konusunda en ufak bir fikri vardı. Dolayısıyla ev aramaya kendilerinden emin bir şekilde Mayfair'in merkezinden başladılar. Bu izleyen günlerde sırasıyla South Kensington, Chelsea, Bayswater, West Kensington, Hammersmith, West Hampstead, Battersea ve çevredeki diğer mahallelerde devam etti.

Sonunda iki ev arasında kararsız kaldılar. Bunlardan biri haftalığı üç gine olan bir daireydi. Bu ev West Kensington'daki bir apartman bloğundaydı. Evin sahibi Miss Banks adında son derece titiz ve temiz, insanda korku uyandıran, hiç evlenmemiş bir kadındı. Miss Banks'in ne kadar becerikli ve işgüzar bir kadın olduğu ilk bakışta anlaşılıyordu.

"Tabak ve çarşaf istemiyorsunuz, öyle mi? Bu her şeyi daha kolaylaştırır. Komisyoncuların döküm çıkarmalarına asla izin vermem. Sanırım siz de bunun zaman ve para kaybından başka bir şey olmadığını kabul edersiniz. Birlikte her şeyi kontrol edip, döküm çıkarabiliriz."

Uzun zamandır hiç kimse Celia'yı Miss Banks kadar korkutmamıştı. Kadının sorduğu her soru Celia'nın ev kiralama konusunda ne denli bilgisiz olduğunu açığa çıkarıyordu.

Dermot biraz düşünüp Miss Banks'e bilgi vereceklerini söyledi. Celia ve Dermot bunun ardından caddeye çıktılar.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu Celia heyecandan soluk soluğa. "Çok temiz, değil mi?"

Celia daha önce hiç temizlik konusunu düşünmemiş olmasına rağmen iki gün ucuz kiralık ev aramak ona bu konunun ne denli önemli olabileceğini göstermişti.

Ve ekledi. "Diğer baktığımız evlerin çoğu *kokuyordu*."

"Biliyorum, bu doğru. Ev oldukça kullanışlı ve uygun döşenmiş, temizliğiyse kusursuz. Miss Banks çevredeki alışveriş olanaklarının da iyi olduğunu söyledi. Ancak Miss Banks'in kendisinden pek emin olamıyorum."

"Tam bir çetin ceviz."

"Kesinlikle öyle."

"Bence bize göre çok fazla bilgili. Bizi parmağında oynatır."

"Haydi, gel gidip diğer eve de bir bakalım. Üstelik o daha da ucuz."

Diğer evin kirası haftalık iki buçuk gine idi. Eski köhne bir binanın çatı katıydı ve ama ev bütün olarak sanki geçmişte orada çok güzel günler yaşandığını anlatıyordu. Dairenin yal-

nızca iki odası ve büyük bir mutfağı vardı, ama odalar büyük ve ferahtı, ayrıca iki ağaç bulunan bir bahçeye bakıyorlardı.

Buranın temizlikte işgüzar Miss Banks'in evine yaklaşmadığı gerçekti, ama Celia bu kadarının da kabul edilebilir, hatta hoş olduğunu söyledi. Duvar kâğıtları rutubetli, boyalar dökülüyordu, tahta yer döşemelerinin mutlaka onarılması gerekiyordu. Möblelerin kreton döşemeleri neredeyse desenleri görülemeyecek kadar solmuş olmasına rağmen temizdi ve ayrıca büyük rahat berjer koltuklar vardı.

Buranın Celia'nın gözünde çok önemli bir avantajı daha vardı. Zemin katta oturan kadın onlar için yemek pişirebilecekti. İyi, yardımsever bir kadına benziyordu. Şişmandı, iyi huyluydu ve Celia'ya Rouncy'yi anımsatan sevecen gözleri vardı.

"Burada hizmetçiye de ihtiyacımız olmaz."

"Evet, bu doğru. Peki, ama sen burada kendini rahat hissedebileceğinden emin misin? Daire evin diğer bölümlerinden tam bağımsız sayılmaz, üstelik senin alışkın olduğun evden çok farklı Celia. Demek istediğim sen o kadar güzel bir evde yaşıyorsun ki..."

Evet, evi gerçekten güzeldi. Şimdi bunu daha da iyi anlıyordu. Evindeki yıllanmış, soylu Chippendale ve Hepplewhite möbleler, değerli porselenler, insanın içini açan pastel renkli perdeler, duvar kâğıtları... Evi zamanın etkisiyle yıpranmıştı, çatısı akıyordu, mutfağı ve ısıtma sistemi eskiydi ve halıları, merdiven basamakları aşınmıştı ama evi yine de çok güzeldi...

"Savaş biter bitmez," dedi Dermot kararlılıkla çenesini geriye atarak. "Bir şeyler yapıp, senin için daha fazla para kazanmanın yolunu bulacağım."

"Ben para istemiyorum ki. Üstelik sen yüzbaşısın. Eğer savaş olmasaydı belki daha on yıl yüzbaşı olmayı bekleyebilirdin."

"Bu işin ücreti kesinlikle iyi değil, ayrıca orduda ilerleme olanağı da çok kısıtlı. Gelecek yok bu işte. Daha iyi bir iş bulmalıyım. Senin için çalışmalıyım Celia ve bunun için her şeyi yapabileceğimi hissediyorum. Ve yapacağım da."

Celia bu sözcükler karşısında hafifçe irkildi. Dermot, Peter'dan o kadar farklıydı ki. Yaşamı olduğu gibi kabullenmiyordu. Değiştirmek istiyordu. Ve Celia da bunu başaracağını hissediyordu.

Onunla evlenmekle doğru yaptım, diye düşünüyordu. Başkalarının söyledikleri umurumda değil. Bir gün onlar da haklı olduğumu anlayacaklar."

Elbette ki bu evliliği nedeniyle Celia'yı *eleştirenler olmuştu.* Özellikle de Bayan Luke en çok tepki verenlerden biriydi.

"Ama Celia, tatlım, *korkunç* bir yaşantın olacağının farkında değil misin? Neden sanki mutfakta sana yardım eden bir hizmetçin olmasın ki? Pislik içinde yaşamak zorunda kalacaksın."

Bayan Luke'un görüşü mutfak hizmetçisinden öteye gitmiyordu. Onun için yalnızca bu bile felaket demekti. Celia onu daha fazla üzmemek için aşçıları bile olmayacağını söylemekten kaçındı.

Bu arada Ortadoğu'da savaşan Cyril de nişanlandığını duymuş ve bunu onaylamadığını belirten bir mektup yazmıştı. Bunun saçmalık olduğunu belirtiyordu. Ama Dermot hırslıydı. Başaracaktı. Nitelikliydi, başarma azmi vardı, güçlüydü, Celia bunu hissediyor ve onu takdir ediyordu. Bu özellikleriyle kendisinden o kadar farklıydı ki.

"Burayı kiralayalım," dedi Dermot'a. "Burayı sevdim; gerçekten sevdim. Ayrıca Miss Lestrange de Miss Banks'ten çok daha sevimli."

Miss Lestrange otuz yaşlarında, iyi huylu, sıcakkanlı, şehla bakışlı, sevecen gülümsemesiyle çok cana yakın bir kadındı.

Bu acemi genç çiftin ev arama çabaları onu aslında çok eğlendirdiyse de bunu belli etmedi. Onların tüm önerilerini kabul etti, onlara istedikleri tüm bilgileri verdi, açıklamaları yaptı. Hatta daha önce hiç böyle bir şey görmemiş olan Celia'ya gazlı termosifonu nasıl kullanacağını bile öğretti.

Miss Lestrange, "Yine de çok sık banyo almamanızı öneririm," dedi neşeyle gülümseyerek. "Gaz kısıtlaması nedeniyle daire başına verilen gaz yalnızca 1.130 metreküp. Sonuçta yemek de pişireceksiniz bu gazla."

Böylece Lanchester Terrace 8 numaradaki daireyi altı aylığına kiraladılar ve Celia'nın da ev hanımlığı kariyeri başladı.

5

Evliliğinin ilk günlerinde Celia'yı en çok rahatsız eden yalnızlık oldu. Dermot her sabah Savaş Bakanlığı'na gidiyor, Celia tüm bir günü bomboş ve yalnız geçirmek zorunda kalıyordu.

Dermot'un emir eri Pender kahvaltı servisini yapıyor, daireyi temizliyor ve karneleriyle alabilecekleri yiyecekleri alıp getiriyordu. Daha sonra da zemin katta oturan Bayan Steadman akşam yemeği konusunu konuşmak üzere geliyordu.

Bayan Steadman sıcakkanlı, konuşkan ve çok iyi olmasa da "gönüllü" bir aşçıydı. "Biber konusunda elinin pek ayarı olmadığını" kendisi de kabul ediyordu. Pişirdiği yemekler ya tamamen tuzsuz ve bibersizdi ya da yiyenin boğulacak kadar genzini yakıyor, gözlerinden yaşlar geliyordu. Orta yolu ise bir türlü bulamıyordu.

"Her zaman böyleydim," diyordu Bayan Steadman neşeyle. "Genç kızlık yıllarımdan beri bu hiç değişmedi. İlginç, değil mi? Hamurişlerinde de pek iyi sayılmam."

Bayan Steadman tutumlu olmaya çalışan, ancak bunu nasıl yapacağını bilemeyen Celia'yla bir anne titizliği ve sevecenliğiyle ilgileniyordu.

"Bırakın sizin yerinize alışverişleri ben yapayım. Sizin gibi genç bir bayanı kolayca aldatabilirler. Ringa balığının taze olup olmadığını anlamak için onu kuyruğundan tutup sallamak aklınıza bile gelmez. Halbuki balıkçıların bir kısmı bu konuda çok kurnaz."

Bayan Steadman bilgiç bir havada başını salladı.

Savaş zamanında ev idare etmek doğal olarak çok daha zordu. Yumurtanın bir tekinin fiyatı bile sekiz peniydi. Celia ve Dermot da genelde "yumurta ikameleriyle", yani üzerinde ne yazarsa yazsın temelde pek bir farkı olmayan, Dermot tarafından tamamı "kahverengi kum çorbası" olarak adlandırılan hazır çorba tabletleri ve karneyle verilen et paylarıyla yaşamaya çalışıyorlardı.

Karneyle verilen et payları Bayan Steadman'ı uzunca bir süredir hiç olmadığı kadar heyecanlandırmıştı. Pender elinde ilk büyük sığır eti parçasıyla geldiğinde, Celia ve Bayan Steadman hayranlık içinde eti seyretmişlerdi. Hatta Bayan Steadman kendini tutamayarak dilini çıkarmış dudaklarını yalamaya başlamıştı.

"Ne muhteşem bir manzara değil mi? İnsanın ağzı sulanıyor. Savaş başladığından beri bunun gibi bir et parçası görmedim. Nasıl diyeyim, bir tablo bu! Keşke Steadman evde olsaydı, o da buraya gelip görebilirdi bunu. Tabii sizce bir sakıncası yoksa madam. Bunun gibi bir et parçası görmek bile onun için

bir tedavi olurdu. Eğer bu et parçasını kızartmayı düşünüyorsanız madam, bunun sizin küçük gazlı fırınınıza sığacağını sanmam. İsterseniz aşağıda sizin için pişirebilirim."

Celia kızaran etten birkaç dilim alması için Bayan Steadman'a ısrar etti. Bayan Steadman önce itiraz etti, ama sonra kabul etti.

"Ama yalnızca bu defa için... sizi buna zorlamış olmak istemem."

Bayan Steadman'ın övgüleri o kadar coşkuluydu ki doğal olarak Celia da "kızarmış eti" masaya koyarken heyecan içindeydi.

Öğlen yemeklerini genellikle hemen yakındaki kantinde yiyorlardı. Celia gaz kullanma haklarını hafta başından tüketmiş olmak istemiyordu. Gazlı ocağı yalnızca sabah ve akşam kullanır, haftada iki kez de banyo alırlarsa, oturma odalarını ısıtma olanağı da bulabiliyorlardı.

Tereyağı ve şeker konusunda Bayan Steadman çok değerli, vazgeçilmez bir müttefikti. Kısıtlı kullanım haklarının çok ötesindeki miktarları alıp getirmeyi kolayca başarabiliyordu.

"Biliyor musunuz ki insanlar beni çok iyi tanıyor," diye açıkladı bu durumu Celia'ya. "Genç Alfred içeri girdiğim anda bana göz kırpıp, "Senin için her zaman yeterli malımız var anne," diyor. İçeri gelen genç, havalı bayanlara ise asla cömert davranmıyor. Biz birbirimizi iyi tanıyoruz."

Her şeyle Bayan Steadman ilgilendiği için Celia da doğal olarak tüm günü kendine ayırabiliyordu.

Ancak ne yapacağını bulmakta bir hayli zorlanıyordu.

Baba evinde olsa bahçe vardı, ilgilenilecek çiçekler vardı, piyanosu vardı ve hepsinden de önemlisi Miriam vardı... Ama burada kimse yoktu. Londra'daki eski arkadaşları evlenmişler

ya da başka bir yere taşınmış veya savaşta geri hizmetlerde görev almışlardı. Ayrıca birçoğu artık Celia'nın onlarla birlikte olamayacağı kadar zengindi. Bekâr bir genç kız olarak rahatlıkla malikânelere, konaklara, danslı partilere, balolara ve Ranelagh ve Hurlingham'daki partilere davet ediliyordu, ama şimdi evli bir kadın olarak bu olanaksızdı, çünkü davet edilseler bile Dermot'la icabet etmeleri olanaksızdı. Celia'nın çevresinde insan aradığı söylenemezdi, ama günlerini bomboş geçirmekten de sıkılıyordu. Dermot'a askeri hastanede çalışmak istediğini söyledi. Ancak Dermot şiddetle karşı çıktı. Bunun düşüncesine bile katlanamıyordu. Celia da buna çaresiz boyun eğdi. Sonunda Celia'nın daktilo ve steno kursuna gitmesine karar verdiler. Celia muhasebe eğitimine de katılmayı önerdi, böylece ileride çalışmak isterse iş bulma olanağı olabilecekti.

Artık yapacak bir işi vardı ve yaşam onun için çok daha zevkliydi. Muhasebeden çok hoşlanıyordu, özellikle sistematiği ve kesinliği onu cezp ediyordu.

Günün en güzel anı ise hiç kuşkusuz Dermot'un akşam işten eve dönüşüydü. Birlikteki yeni yaşamlarında her ikisi de coşku ve mutluluk doluydular.

Akşamları yatmadan önce uzunca bir süre şöminenin karşısında oturuyorlardı. Bu mutluluk anlarında Dermot bir fincan Ovaltine[1], Celia ise bir fincan Bovril[2] içiyordu.

Artık sonsuza dek birlikte olacaklarına ikisi de inanamıyordu.

Dermot duygularını belli eden biri değildi. Asla "seni seviyorum" filan gibi sözler kullanmıyor, Celia'yı birden kucakla-

---

(1) Sıcak süt ve suya katılan bir tür çikolata.

(2) Suya daha çok da süte katılan kalın, tuzlu et suyu granülleri.

mak, okşamak gibi girişimlerde de pek bulunmuyordu. Dolayısıyla bu çekingenliğini yenip bir şey söylediğinde bu Celia için asla unutamayacağı kadar önemli oluyordu. Yine de Dermot'un bu sözcükleri kullanması o kadar ender bir durumdu ki Celia böyle bir durumla karşılaştığında her defasında şaşkına dönüyordu.

Örneğin bir defasında oturmuş Bayan Steadman'ın tuhaflıklarından söz ediyorlardı. Dermot birden Celia'yı kollarının arasına alıp mırıldandı. "Celia çok güzelsin! Tanrım, o kadar güzelsin ki! Bana her zaman güzel kalacağına söz ver."

"Güzel olmasam da beni yine sevmez miydin?"

"Hayır, tam olarak değil. Bu aynı şey değil. Söz ver bana. Her zaman güzel olacağına söz ver..."

6

Üç ay geçtikten sonra Celia baba evini ziyarete geldi.

Annesi hasta ve yorgun, Grannie ise çok sağlıklı görünüyordu. Alman vahşetine ilişkin öykü repertuvarı da bir hayli gelişmişti.

Miriam koparılıp vazoya konmuş solgun bir çiçek gibiydi. Ama Celia'nın gelişinin ertesi sabahı yeniden canlandı, eski Miriam oldu.

"Beni çok mu özledin anneciğim?"

"Evet tatlım. Bunu konuşmayalım. Sonuçta bu yaşanacaktı. Sen mutlusun, değil mi? Mutlu görünüyorsun."

"Ah evet anne, Dermot konusunda kesinlikle yanılmışsın. O çok iyi ve nazik bir insan, inan bana hiç kimse ondan daha iyi olmaz... Birlikte çok eğleniyoruz. İstiridye yemekten ne kadar hoşlandığımı bilirsin. Şaka olsun diye bir düzine istiridye

alıp yatağıma koymuş –artık istiridye yatağı olan bir inci olduğumu söyledi– anlatınca belki çok aptalca geliyor, ama çok güldük, kahkahalarla güldük buna. O çok iyi bir insan. Çok da dürüst. Yaşamında hiç sahtekârlık ya da ahlaksızlık yapmadığından adım gibi eminim. Emir eri Pender ona hayran, onun dünyası 'yüzbaşısı' ama bana karşı bir hayli mesafeli. Sanırım idolüne layık olmadığımı düşünüyor. Geçen gün aynen şöyle dedi: "Yüzbaşım soğan yemekten çok hoşlanır, ama sanırım burada hiçbir zaman soğan olmadı." Hemen soğan kızarttık. Bayan Steadman hep benim tarafımda. Hep benim sevdiğim yemeklerin pişmesini istiyor. Her zaman erkeklerin iyi hoş olduklarını ama asla paçayı kaptırmamak gerektiğini, yoksa bunun sonunun gelmeyeceğini söylüyor."

Celia, annesinin yatağına oturmuş, anne kız neşe içinde sohbet ediyorlardı.

Yeniden baba evinde olmak güzeldi. Yuvasında. Baba evi anılarındakinden çok daha güzeldi. Her şey o kadar temizdi ki, gümüşler pırıl pırıl parlıyordu, masa örtüsü lekesizdi ve bardaklar ışıldıyordu.

Yemekler hafif ve basitti, ama çok lezzetliydi. Özenle pişiriliyor, servis ediliyordu.

Annesi, Mary'nin gönüllü olarak sivil savunma hizmetine katıldığını anlattı.

"Bence bunda kesinlikle haklı, yaptığı çok doğru. O henüz çok genç."

Gregg ise savaş başladığından beri iyice çekilmez bir hal almıştı. Durmadan yemeklere homurdanıp duruyordu.

"Ben sofraya her gün sıcak bir etli yemek getirmeye alışmış bir insanım –durmadan sakatat ve balık– bu sağlıklı değil, üstelik doyurucu da değil."

Miriam çaresizce içinde bulundukları durumu açıklamaya çalıştıysa da Gregg savaş kısıtlamalarını anlayamayacak kadar yaşlıydı.

"Ekonomi başka şey, iyi yemek başka şey. Asla margarin yemedim ve yemeyeceğim de. Babam kızının margarin yediğini bilse –üstelik de bir beyefendi konağında– mezarında ters dönerdi."

Miriam bütün bunları Celia'ya anlatırken güldü.

"Başlangıçta o kadar zayıf ve özveriliydim ki ona tereyağı verip kendim margarin yedim. Sonra bir gün tereyağını margarin kâğıdına, margarini de tereyağı kâğıdına sardım. İkisini birden elime alıp ona margarin kâğıdına sarılı tereyağını uzattım, bunun çok iyi ve özel bir margarin olduğunu, tereyağından ayırt edilemediğini söyledim ve tatmak isteyip istemediğini sordum. Tattı ve anında yüzünü ekşitti. Böyle berbat bir şeyi asla yiyemeyeceğini söyledi. Sonra ona tereyağı kâğıdındaki gerçek margarini tereyağı diye tattırdım ve fikrini sordum. Tattı ve aynen şöyle dedi: "Ah evet, işte doğrusu bu, tadından hemen anlaşılıyor." Bunun üzerine ona küçük oyunumu itiraf ettim ve onu ciddi şekilde azarladım. O günden beri tereyağı da margarini de eşit olarak paylaşıyoruz, o da bu konuda yaygara yapmaya son verdi."

Grannie de yemek konusunda çok katıydı.

"Umarım bol bol tereyağı ve yumurta yiyorsundur Celia. Salığın için çok *gerekli*."

"Şu sıralar tereyağı almanın pek kolay olmadığını sen de biliyorsun Grannie."

"Saçmalama tatlım, senin için çok yararlı. Bulmalısın. O güzel kız, Bayan Riley'nin kızı geçen gün öldü. Açlıktan! Bütün gün dışarıda çalıştıktan sonra evde de kırıntılarla yetinmek.

Önce grip sonra zatürree oldu. Durumun bu olacağını en başından söyleyebilirdim ona."

Ve Grannie başını bilgiç bilgiç sallayarak örgü şişlerine eğildi.

Zavallı Grannie, gözleri her gün biraz daha kötüye gidiyordu. Artık yalnızca çok kalın şişlerle örgü örebiliyor, onda da sık sık ilmek kaçırıyor ya da örneğe hiç uymayan motifler yapıyordu. Sonra da oturup için için ağlıyordu. Gözyaşları sarkık pembe yanaklarından aşağı süzülüyordu.

"Bu zaman kaybı," diye inliyordu. "Beni delirtiyor."

Çevresindekilerden de giderek daha fazla kuşkulanıyordu.

Bir sabah Celia, büyükannesinin odasına girdiğinde yaşlı kadını yatağında ağlarken buldu.

"Küpelerimi bulamıyorum tatlım, büyükbabanın bana armağan ettiği elmas küpelerimi. Eminim o kız aldı onları."

"Hangi kız?"

"Mary. Beni zehirlemeye de çalıştı. Lop yumurtama bir şey kattı. Tadını aldım."

"Ama Grannie, *lop* yumurtaya bir şey katmak olanaksız."

"Tadını fark ettim tatlım. Ağzıma acı bir tat geldi." Grannie suratını ekşitti. "Daha geçen gün gazetede okudum. Hizmetçinin teki hanımını zehirlemiş. O kız eşyalarımı çaldığını bildiğimi fark etti. Kayıp o kadar çok şeyim var ki. Şimdi de en güzel küpelerim."

Grannie yeniden ağlamaya başladı.

"Emin misin Grannie? Belki de çekmecededirler."

"Bakmana hiç gerek yok tatlım, onlar gitti, bunu biliyorum."

"Hangi çekmecedeydiler?"

"Sağdakinde. Mary'nin her gün önünden tepsiyle geçtiği çekmecede. Onları eldivenimin içine saklamıştım. Aramana hiç gerek yok, ben baktım."

Celia çekmeceyi dikkatle araştırdı ve bir parça dantele sarılmış küpeleri buldu. Grannie hem çok şaşırdı hem de sevindi, gözleri parladı ve Celia'ya çok iyi ve akıllı bir kız olduğunu söyledi, ancak Mary konusundaki kuşkularının hiç değişmediğini de belirtmeden edemedi.

Daha sonraki bir seferde ise Grannie koltuğunda öne doğru eğilerek heyecan içinde fısıldadı. "Celia çantan! Çantan nerede, nereye bıraktığını biliyor musun?"

"Odamda Grannie."

"Onlar da yukarıda. Seslerini duydum."

"Evet, odaları topluyorlar."

"Çok uzun kaldılar. Çantanı aradıklarından eminim. Çantanı her zaman yanında taşımalısın."

Çek yazmak da gözleri iyice bozulan Grannie için önemli bir sorundu. Celia'nın her defasında başında durması, kâğıdın neresinden başlayacağını, nerede bitireceğini ve nereleri doldu-racağını söylemesi gerekiyordu.

Çek yazmayı bitirince rahat bir soluk alarak doğruluyor ve çeki bankadan tahsil etmesi için Celia'ya veriyordu.

"Faturalar dokuz sterlinin altında olmasına rağmen gördüğün gibi on sterlinlik bir çek yazdım. Asla dokuz sterlinlik çek yazma Celia, olur mu? Doksana çevrilmesi çok kolay."

Çeki tahsil etmeye yetkili tek kişi Celia'ydı ama Grannie bunu söylerken değiştirme olanağı bulabilecek tek kişinin de o olduğunu fark etmiyordu bile. Kendini koruma içgüdüsü o denli güçlüydü ki bazen sözcüklerinde amacın çok ötesine gidebiliyordu.

Grannie'yi çok kızdıran bir şey daha vardı: Miriam'ın artık yeni bir elbiseye ihtiyacı olduğunu söylemesi.

"Anneciğim, biliyorsun, bu elbiseni o kadar çok giydin ki, çok yıprandı."

"Ne? Değerli kadife elbisem mi yıprandı?"

"Evet, fark etmiyorsun. Gerçekten berbat durumda."

Bu durumda Grannie derin derin iç çekiyor, gözleri yaşla doluyordu.

"Kadifem. Güzel kadifem. Ben onu Paris'ten getirdim."

Grannie geçmişten koparılmış olmanın sıkıntısını yaşıyordu. Wimbledon'dan sonra taşra yaşamını çok sıkıcı ve boş buluyordu. Çok ender ziyaretçileri oluyordu. Değişik bir şey de olmuyordu. Açık hava korkusundan bahçeye de çıkmıyordu. Wimbledon'daki gibi sürekli yemek odasında oturuyordu. Miriam ona gazeteleri okuyor, sonrasında da gün her ikisi için de çok yavaş geçiyordu.

Grannie'nin tek keyfi büyük miktarlarda yiyecek siparişi vermekti. Ve de tabii bunlar geldikten sonra "stok yapmakla" suçlanmamaları için nereye saklanıp, nasıl istifleneceklerine ilişkin yapılan tartışmalar ve seçimler. Dolapların en üstleri sardalye ve bisküvi kutularıyla tıka basa doluydu. Dil konserveleri ve şeker paketleri en umulmadık dolaplara konuluyordu. Grannie'nin kendi valizleri ise pekmez kutularıyla doluydu.

"Ama Grannie, sen gerçekten de yiyecek stokçususun."

"Laf!" Grannie neşeyle kahkahayı basıyordu. "Siz gençler hiçbir şey bilmiyorsunuz. Paris kuşatıldığında insanlar fare yemek zorunda kaldılar. *Fare*. Öngörülü olmak gerekir Celia, daha küçük bir çocukken öğretildi bana öngörülü olmak."

Sonra birden Grannie yine kulak kesiliyordu. "Hizmetçiler *yine senin odanda Celia. Mücevherlerin nerede saklı*?"

7

Celia birkaç gün boyunca kendini çok hasta hissetti. Sonunda yataktan çıkamadı ve gün boyunca sürekli kustu.

"Anne?..." diye sordu neden sonra. "Bu bebek beklediğim anlamına gelebilir mi?"

"Korkarım öyle."

Miriam endişeli ve üzgün görünüyordu.

"Korkarım mı?" Celia şaşırmıştı. "Bebeğim olmasını istemiyor musun?"

"Hayır istemiyorum. Daha zamanı değil. Sen çok mu istiyorsun?"

Celia bir an düşündü. "Şey... aslında bunu daha önce hiç düşünmedim. Dermot'la da hiç bebek konusunu konuşmadık. Aslında bebeğimiz olması gerektiğini sanırım ikimiz de biliyorduk. Çocuğum olmamasını düşünemiyorum. Öyle olsaydı kendimde bir eksiklik hissederdim..."

Dermot hafta sonu için eve geldi.

Hamilelik hiç de kitaplarda yazıldığı gibi değildi. Celia kendini sürekli ciddi anlamda hasta hissediyor, midesi bulanıyordu.

"Niçin böyle sürekli hasta olduğun konusunda bir fikrin var mı Celia?"

"Sanırım bebek bekliyorum."

Dermot'un ciddi şekilde keyfi kaçmıştı.

"Ben böyle bir şey istemedim, senden bebek istemedim. Kendimi alçak gibi hissediyorum, bir canavar! Senin hasta olmana, kendini kötü hissetmene dayanamam ben."

"Ama Dermot, ben bundan dolayı çok mutluyum. Yoksa sen bebeğimiz olmasını istemiyor musun?"

"Benim için önemli değil. Bebek istemiyorum. Bütün gün onunla ilgilenip beni ihmal edeceksin."

"Yapmayacağım bunu. Yapmayacağım."

"Hayır, yapacaksın. Bütün kadınlar yapar bunu. Bütün gün eve kapanıp bebek bakarlar. Kocalarını ise tamamen unuturlar."

"Hayır, yapmayacağım. Bebeğimi seveceğim çünkü o bizim, ikimizin bebeği olacak, anlıyor musun? Önemli olan, güzel olan onun *senin* bebeğin –senden bir parça olması– *bebeğim* olması değil. Her zaman en çok seni seveceğim, her zaman... her zaman sonsuza kadar..."

Dermot ona baktı, gözlerinde yaşlar birikmişti.

"Buna dayanamam. Buna ben neden oldum. Buna engel olmalıydım. Bu yüzden ölebilirsin bile."

"Ölmeyeceğim. Ben çok güçlüyüm."

"Ama büyükannen senin çok narin ve zayıf olduğunu söylüyor."

"Ah ne bakıyorsun sen ona, Grannie işte. O kimsenin çok sağlıklı olduğuna inanmak istemez."

Dermot'u rahatlatmak kolay olmadı. Celia adına duyduğu endişe ve korku çok derindi.

Londra'ya döndükten sonra da Celia'nın ayağının dibinden ayrılmadı, ona kraliçeler gibi davrandı. Gıdasına çok özen gösterdiği gibi, bulantısını kesecek ilaçlar alması için de teşvik etti.

"Üç ay sonra daha iyi olacak. Tüm kitaplarda öyle yazıyor."

"Üç ay çok uzun bir süre. Senin üç ay süreyle hasta olmanı istemiyorum."

"Bu benim için de hoş değil ama elden ne gelir."

Celia bebek bekleme konusunda hayal kırıklığı yaşıyordu. Hamilelik kitaplarda o kadar farklı anlatılmıştı ki! Sürekli minik

zıbınlar dikeceğini, patikler öreceğini ve hep güzel şeyler düşünüp, kendini çok iyi ve mutlu hissedeceğini sanıyordu.

Kendini sürekli dalgalarla boğuşan bir gemideymiş gibi hissederken nasıl mutlu olabilir, nasıl güzel şeyler düşünebilirdi ki? Bulantı ve kusma hissi insanı düşünemez hale getiriyordu. Celia yalnızca ıstırap çeken bir hayvandı.

Bulantı ve kusma krizleri yalnızca sabahları değil gün boyu sürüyordu. Verdiği rahatsızlık hissinin de ötesinde Celia için yaşamı kâbusa döndürmüştü, çünkü ne zaman bulantının tutacağını tam olarak kestiremiyordu. İki defa son anda otobüsten yarı yolda inip bulduğu ilk çukura kusmuştu. Bu koşullarda ev davetlerini kabul etmesi de olanaksızdı elbette.

Celia sürekli evde oturuyor, kendini çok rahatsız hissediyor, ancak arada sırada hareket olsun diye kısa yürüyüşlere çıkıyordu. Sekreterlik eğitimini yarıda bırakmıştı. Dikiş dikmek ya da nakış da başını döndürüyordu. Bu yüzden ya bir koltukta yatar durumda oturup kitap okuyor ya da Bayan Steadman'ın doğuma ilişkin anılarını dinliyordu.

"Hiç unutmuyorum, o zamanlar Beatrice'e hamileydim. Gittiğim manav dükkânında birden aşermeye başladım. *Dayanamayacak şekilde armut istiyordu canım*! Hani şu zenginlerin yemek sonrası için satın aldıkları büyük ve sulu armutlardan. Hemen kaşla göz arasında bir tane alıp oracıkta yiyip bitirdim. Bana hizmet eden manavın çırağı şaşkınlıktan kalakaldı – ama bunda şaşılacak bir şey yoktu. Neyse ki manav deneyimli bir aile babasıydı, durumumu anladı. "Sorun değil oğlum," dedi. "Bununla ilgilenmen gerekmez." Mahcup bir halde, "Çok affedersiniz," dedim. Ama manav çok anlayışlıydı. "Hiç sorun değil," dedi. "Yedi çocuğum var. Sonuncusu yoldayken karım da füme ete aşermişti."

Bayan Steadman soluk almak için bir an sustuktan sonra anlatmayı sürdürdü. "Keşke anneniz yanınızda olsaydı. Ama tabii onun da bakması gereken büyükanneniz var, yaşlıları da düşünmek gerek."

Celia da annesini özlüyor, onun yanında olmasını istiyordu. Ah bir yanında olabilseydi. Günler kâbustan farksızdı. Sisli puslu bir kıştı, hemen her gün yoğun sis vardı. Dermot işten eve dönene dek günler bitmek bilmiyordu.

Döndüğündeyse ona karşı o kadar tatlıydı ki. Onun üzerine titriyordu. Çoğu zaman yanında yolda satın aldığı hamilelikle ilgili bir kitap getiriyor, akşam yemeğinden sonra Celia'ya bu kitaptan bölümler okuyordu.

"*Hamilelik döneminde kadınlar bazen en olmayacak, egzotik yiyeceklere karşı doymak bilmez bir iştah duyarlar. Eski günlerde aşerme adı verilen bu isteğin mutlaka karşılanması gerektiği düşünülürdü. Günümüzdeyse bu isteğin zararlı nitelikteyse dizginlenmesi gerektiği görüşü yaygındır.*"

"Sen de bazen egzotik yiyeceklere aşeriyor musun Celia?"

"Ne yiyip ne yemediğim umurumda bile değil."

"Hafif bir anesteziyle doğum konusunu okudum. Bence öyle olması uygun gibi."

"Dermot, ne dersin, bu mide bulantıları ne zaman geçecek? Dört ay oldu."

"Çok yakında biter sanırım. Tüm kitaplarda öyle yazıyor."

Ama kitapların aksine bitmedi. Sürdü de sürdü.

Dermot, Celia'ya evine, annesinin yanına gitmesini önerdi. Ama Celia bunu kabul etmedi. Giderse Dermot'un incinebileceğini biliyordu. Ayrıca gitmek de istemiyordu. Tabii ki iyi-

leşecekti, her şey yoluna girecekti. Dermot'un akıl almaz bir saçmalıkla öngördüğü şekilde doğumda ölmeyecekti de ama ya öyle bir şey olursa? Bazen kadınların doğum sırasında öldükleri de oluyordu. Dermot'la birlikte olabileceği bir tek anı bile kaçırmak istemiyordu...

Hastalıktan berbat durumda da olsa Dermot'a âşıktı, onu seviyordu, hem de her zamankinden de fazla.

Dermot da ona karşı çok iyiydi –o kadar tatlı– o kadar eğlenceliydi ki!

Bir akşam yemekten sonra baş başa otururken Dermot'un dudaklarının hareket etmesi dikkatini çekti.

"Dermot ne oldu, bir şey mi var? Kendi kendine mi konuşuyorsun?"

Dermot onu endişeli bakışlarla süzdü.

"Bir an doktorun bana, 'Anne ile çocuktan yalnızca birini kurtarabiliriz,' dediğini hayal ettim. Ve benim, 'Çocuğu parçalayın,' dediğimi."

"Dermot, bu kadar vahşi olmamalısın."

"Sana çektirdiklerinden dolayı ondan zaten nefret ediyorum, tabii erkekse. Aslında ben kızımız olmasını isterim. Mavi gözlü, uzun bacaklı ince bir kızımız olsa ne güzel olur. Küçük, inatçı, yaramaz bir erkek çocuğunun düşüncesine bile katlanamıyorum."

"Ama erkek. Ben erkek istiyorum. Senin gibi bir erkek."

"Döverim onu."

"Dermot, gerçekten çok korkunçsun."

"Babaların görevi çocukları dövmektir."

"Çok kıskançsın Dermot. Bunu kıskançlıktan söylüyorsun."

Gerçekten kıskançtı, hem de çok.

"Sen de çok güzelsin. Yalnız benim olmanı istiyorum."

Celia güldü.

"Şu anda pek de güzel olduğum söylenemez."

"Ama yine aynı güzellikte olacaksın. Şu Gladys Cooper'a baksana. İki çocuğu var ve hiç değişmedi. Her zamanki kadar çekici. Bunu düşünmek benim için büyük bir teselli."

"Dermot, keşke güzelliği bu kadar önemsemeseydin, bu beni korkutuyor."

"Neden ki? Sen daha çok uzun yıllar güzel kalacaksın."

Celia yüzünü ekşiterek sağa sola kıpırdandı.

"Ne oldu? Ağrı mı?"

"Hayır, yan tarafıma bir an bir ağrı saplandı, çok rahatsız edici bir durum. Sanki içeriden biri vurdu."

"Sanırım bu o değildir. Yani kitaplarda beşinci aydan sonra..."

"Ah Dermot, 'yani bebeğin anne karnındaki çırpınışları' mı demek istiyorsun? Hep bunun çok şiirsel ve hoş bir duygu olduğunu düşündüm. Hayır, sanmam, olamaz."

Ama oydu.

Celia çocuğunun çok hareketli olduğunu düşünüyordu. Sürekli tekmeliyordu.

Bu yüzden bebeğe, "Punch"[1] adını taktılar.

O günden sonra Dermot her eve döndüğünde, "Punch bugün de çok hareketli miydi?" diye soruyordu. "Korkunç!" diyordu Celia gülümseyerek. "Bir dakika bile rahat vermedi, ama sanırım şu ara uyuyor."

"Sanırım bu ayak oyunlarıyla profesyonel bir boksör olacak."

"Hayır, burnunun kırılmasını istemem."

---

(1) Şişman ve hantal bir kukla.

Celia'nın en çok istediği şey annesinin yanına gelmesiydi, ama Grannie iyi değildi, şiddetli bir bronşit geçiriyordu. (Kendisi bunu yatak odasının penceresini yanlışlıkla açık unutmuş olmasına bağlıyordu.) Dolayısıyla Celia'nın yanına gitmeyi çok istemesine rağmen Miriam yaşlı kadını yalnız bırakamadı.

"Grannie'ye karşı sorumluluk hissediyorum, onu bu durumdayken yalnız bırakamam," diyordu Miriam. "Özellikle de onun hizmetçilere hiç güvenmediğini dikkate alırsak bu olanaksız tatlım. Senin yanında olmayı o kadar çok istiyorum ki. Sen gelemez misin?"

Ama Celia, Dermot'u bırakamazdı, aklının bir yerinde hep aynı karanlık düşünce yiyip bitiriyordu onu; ölebilirim!

Sonuçta bu konuya çözüm getiren Grannie oldu. Kendi titrek, ince elyazısıyla Celia'ya mektup yazdı. Grannie artık çok az görebiliyordu, dolayısıyla kâğıdın üzerindeki yazı aslında kargacık burgacık harflerden başka bir şey değildi.

Sevgili Celia,

Annene yanına gelmesi için çok ısrar ettim. İnsan senin durumundayken bazı isteklerinin yerine gelmemesi çok kötü. Annenin de yanına gelmek istediğini biliyorum, ama beni hizmetçilerle yalnız bırakmayı göze alamıyor. Bu konuda bir şey söylemek istemiyorum. *Kimin, kimin mektubunu okuduğunu kim bilebilir ki*?

Sevgili yavrum, ayaklarını elinden geldiğince yukarı kaldırmaya gayret et ve sakın somonbalığı ya da ıstakoza bakıyorsan elini yüzüne değdirme. Annem hamileyken, somonbalığına bakarken elini ensesine götürmüş. Caroline teyzen doğduğunda boynunun kenarında somon dilimine benzeyen bir iz vardı.

Zarfa bir beş sterlinlik koyuyorum. (Tabii yarım, diğer yarısı başka bir zarfla gelecek.) Hoşuna giden bir şeyi al.

Sevgilerimle

Seni çok seven büyükannen...

Kısa bir süre sonra Miriam ziyaretlerine geldi. Geceleri salondaki divanda yatıyor, Dermot da ona hoş görünmek için elinden geleni yapıyordu. Miriam'ın bundan etkilendiğini söylemek zordu, ama Celia'nın üstüne titremesi Miriam'ı çok etkilemişti.

"Sanırım Dermot'u pek sevmememin kaynağında kıskançlık vardı," diye itiraf etti sonunda. "Biliyorsun yavrum, canım benim, bugün bile seni benden uzaklaştıran birini sevmem mümkün değil."

Miriam Londra'ya gelişinin üçüncü gününde bir telgraf aldı ve aceleyle eve dönmek zorunda kaldı. Grannie bir gün sonra öldü ve son sözleri Celia'ya asla hareket halinde bir otobüse binmeye ya da inmeye çalışmamasını iletmeleri oldu. "Genç evli kadınlar bu gibi şeylere dikkat etmezler."

Grannie ölmek üzere olduğunu anlayamamıştı. Son anında bile Celia'nın bebeği için ördüğü patiklerde istediği şekilde ilerleme kaydedemediğinden yakınıyordu. Öldü hem de torunun çocuğunu görebilecek kadar yaşayamayacağını bir an bile aklına getirmeden.

8

Grannie'nin ölümü finansal anlamda Miriam ve Celia'nın yaşamında pek bir değişiklik yapmadı. Zaten gelirinin çok bü-

yük bir kısmı üçüncü kocasının servetinden elde ettiği sınırlı kazanç paylarından oluşmaktaydı. Kalan parasının ise ufak ufak da olsa neredeyse yarısı vergiye gitti. Arta kalan miktar ise Miriam ve Celia'ya verildi. Grannie'nin ölümüyle aslında Miriam'ın durumu kötüleşmişti bile, çünkü Grannie geliriyle evin ihtiyaçlarının giderilmesini sağlıyordu, ama Celia'nın payına yıllık yüz sterlinin üzerinde bir gelir düştü. Dermot da bu yüz sterlinin evin giderlerine harcanması konusunda Celia ile hemfikirdi. Dolayısıyla Celia kendine kalan parayı da eve harcamak üzere Miriam'a verdi. Artık evin satılma olasılığını duymak bile istemiyor, Miriam da ona bu konuda hak veriyordu. Celia'nın çocuklarının geleceği bir taşra evi olmalıydı, Miriam da bunu hayal ediyordu.

"Bunun da dışında canım, bir gün senin de bu eve ihtiyacın olabilir, ben olmasam bile. Bu ev olduğu sürece senin her zaman sığınacak, başını sokacak bir yerin olduğunu bilmek beni çok rahatlatıyor."

"Sığınmak" bu sözcük Celia'ya çok komik geliyordu. Diğer yandan bir gün Dermot ile burada yaşama fikri çok hoşuna gidiyordu.

Dermot ise konuya farklı açıdan yanaşıyordu.

"Evini çok sevmeni, evine çok bağlı olmanı anlıyorum, ama yine de bize ileride pek bir yararı olacağını hiç sanmıyorum."

"Kim bilir belki de taşınır orada yaşarız."

"Evet, yüz yaşını görebilirsek belki. Londra'dan o kadar uzak ki, pratikte bir yararı olacağını sanmam."

"Ordudan emekli olsan bile mi?"

"Asıl o zaman evde oturup ot gibi yaşamak istemiyorum. Çalışmak isterim. Ayrıca savaştan sonra orduda kalacağımı da hiç sanmıyorum. Neyse şimdi bunu konuşmanın zamanı değil."

Geleceğe yönelik planlar yapmanın ne anlamı vardı ki? Dermot her an Fransa'da görevlendirilebilirdi. Ölebilirdi...

Ama hiç değilse çocuğum olacak yanımda, diye düşündü Celia.

Ancak bu çocuğun Dermot'un yüreğindeki yerini asla dolduramayacağının da bilincindeydi. Dermot onun için yeryüzündeki herkesten daha değerliydi ve bu hiç değişmeyecek, hep böyle kalacaktı.

11. BÖLÜM

Annelik

1

Celia'nın çocuğu temmuzda, yirmi iki yıl önce Celia'nın doğduğu odada doğdu.

Dışarıdaki kayın ağacının koyu yeşil yaprakları cama dayanmıştı.

Dermot'un Celia için duyduğu endişe (ki bu bir hayli ciddiydi) bir yana bırakılacak olursa Celia'yı bebek bekleyen anne rolünde bir hayli eğlendirici buluyordu. Bu uzun, zor dönemde hiçbir şey Celia'ya bundan daha iyi gelemezdi. Sürekli bulantısı olmasına rağmen güçlü ve son derece aktifti.

Celia bebek doğmadan üç hafta önce annesinin evine gitti. Bu dönemin sonunda Dermot da bir hafta izin alarak ona katıldı. Celia, bebeğin Dermot orada olduğu sırada doğmasını umuyordu. Annesiyse o oradan ayrıldıktan sonra! Miriam'ın görüşüne göre erkekler bazı koşullarda öyle ya da böyle sıkıntı yaratmaktan başka işe yaramıyorlardı.

Bir hemşire tutuldu. Kız o kadar neşeli ve güven vericiydi ki Celia'nın tüm korkuları kayboldu.

Bir akşam yemekte Celia birden elindeki çatal bıçağı yere düşürerek haykırdı. "Ah hemşire!"

Hemşireyle Celia birlikte odadan çıktılar. Hemşire bir ya da iki dakika sonra geri döndü. Miriam'a bakarak başını salladı.

"Tam zamanında," dedi gülümseyerek. "Örnek bir hasta."

Dermot heyecanla haykırdı.

"Doktoru aramadınız mı?"

"Aceleye gerek yok. Doğuma daha birkaç saat var."

Celia geri dönerek akşam yemeğine katıldı. Yemeğin ardından Miriam ve hemşire birlikte odadan çıktılar.

Çarşaftan filan söz ediyorlardı. Anahtar şıkırtıları duyuldu.

Celia ve Dermot orada oturmuş şaşkınlık içinde birbirlerine bakıyorlardı. Şaka yapmış, gülmüş, eğlenmişlerdi, ama gerçek tüm çıplaklığıyla karşılarındaydı işte.

Celia, "Her şey yolunda gidecek," dedi. "Her şey yolunda gidecek, eminim bundan."

Dermot hışımla, "Evet, elbette ki öyle olacak," dedi.

Konuşmadan, sefil perişan birbirlerine baktılar.

Dermot sonra birden, "Sen çok güçlüsün," dedi.

"Çok mu güçlü? Kadınlar her gün çocuk doğuruyorlar Dermot, her dakika bir çocuk dünyaya geliyor, öyle değil mi?"

O anda şiddetli bir ağrı geldi. Celia acıyla yüzünü buruşturdu.

Dermot haykırdı. "Celia!"

"Sorun yok. Her şey yolunda. Haydi, dışarı çıkalım. Bu ev bana hastane gibi görünmeye başladı."

"Şu lanet hemşire yüzünden hepsi."

"Neden ki, o çok hoş bir insan."

Birlikte dışarı, ılık yaz gecesinde dışarı çıktılar. Dışarıda kendilerini her şeyden uzak, yalnız, baş başa hissedebiliyorlar-

dı. Evin içindeyse büyük bir telaş vardı. Son hazırlıklar yapılıyor, telefondaki hemşirenin sesi duyuluyordu.

"Evet doktor... Hayır doktor... Evet, saat on çok uygun olur... Evet, kesinlikle uygun..."

Dışarıda gece serindi... Kayın ağacı hışırdıyordu...

İki yalnız çocuk el ele dolaşıyor, birbirlerini nasıl avutacaklarını bilemiyorlardı.

Celia birden konuşmaya başladı. "Bak söylemek istediğim... kesinlikle bir şey olacak demek istemiyorum, ama diyelim ki oldu, seninle yeryüzünde hiçbir şeyle kıyaslanamayacak kadar mutlu oldum, bunu bilmelisin. Beni mutlu etmeye söz verdin ve ettin de... Bir insanın bu kadar mutlu *olabileceğini* düşümde görsem inanmazdım."

Dermot birden sözünü keserek, "Ama bu benim yüzümden... sana bunu yapmam..."

"Biliyorum. Bu senin açından daha zor... Ama ben çok mutluyum... Her şeyden olağanüstü mutluyum..." Ve ekledi. "Sonrasında da birbirimizi hep sonsuza kadar seveceğiz, değil mi?"

"Her zaman, ömrümüz yettiğince..."

O sırada evden hemşirenin sesi duyuldu.

"İçeri gelsen iyi olacak hayatım."

"Geliyorum."

Zamanı gelmişti. Ayrılmak zorundaydılar. Celia için bu işin en zor tarafı buydu. Dermot yanında kalamazdı. Bunu Dermot'suz yapacaktı.

Birbirlerine sarıldılar, bu ayrılığın tüm korkusu, tüm endişesi öpüşmelerine yansıdı.

Celia düşünüyordu. Bu geceyi asla unutmayacağım, asla...

14 Temmuz'du.

Eve girdi.

2

Yorgun... çok yorgun... ölesiye yorgun...

Oda sanki etrafında dönüyordu, sanki puslar arasındaydı. Sonra sis aralandı, hemşirenin ona gülümseyen yüzünü gördü. Doktor odanın köşesinde elini yıkıyordu. Onu çocukluğundan beri tanırdı. Neşeyle Celia'ya seslendi.

"Evet, Celia tatlım, bir bebeğin oldu."

Bebeği mi olmuştu, gerçek miydi bu?

O an bunun hiçbir anlamı yokmuş gibi geldi ona.

Yorgundu... yalnızca çok yorgundu.

Herhalde bir şey söylemesini bekliyorlardı...

Ama yapamadı bunu.

Sadece yalnız kalmak istiyordu...

Dinlenmek...

Ama bir şey vardı istediği; biri...

Mırıldandı. "Dermot?..."

3

Uyumuştu. Gözlerini açtığında Dermot oradaydı.

İyi de ne olmuştu ona böyle? Çok farklı, çok tuhaf görünüyordu? Üzgün müydü, başı dertte miydi, kötü bir haber mi almıştı?

Celia, "Ne oldu?" diye sordu.

Dermot tuhaf, hiç de doğal olmayan bir ses tonuyla mırıldandı.

"Küçük bir kız."

"Hayır. Seni sordum, sana ne oldu? Sorun ne?"

Dermot'un yüzü buruştu, tuhaf bir biçimde dudakları büzüldü. Ağlıyordu, Dermot ağlıyordu.

Sonra birden haykırdı. "O kadar korkunçtu ki... o kadar uzun sürdü ki... Dakikalar saat gibi geldi bana... Bunun –beklemenin– ne kadar korkunç bir şey olduğunu bilemezsin..."

Yatağın kenarına oturdu, yüzünü çarşafa gömdü. Celia elini Dermot'un başına koydu.

Dermot onu ne kadar seviyordu...

"Sevgilim," dedi Celia. "Her şey yolunda artık..."

4

Miriam da yanına geldi. Annesinin sevgi dolu gülen yüzünü gören Celia'nın birden keyfi yerine geldi, kendini çok daha güçlü hissetti. Aynen çocukluğunda olduğu gibi, annem burada olduğuna göre her şey yolunda, diye düşünüyordu.

"Ne olur gitme anne."

"Hayır tatlım. Hayır. Yanında oturuyorum."

Celia eli annesinin elinde uykuya daldı. Uyandığında annesi yine yanındaydı.

"Oh anne, insanın kendini hasta hissetmemesi, midesinin bulanmaması ne *muhteşem* bir şey."

Miriam güldü.

"Şimdi artık bebeğini görebilirsin. Hemşire onu buraya getiriyor."

"Oğlan olmadığından emin misin?"

"Kesinlikle. Kızlar çok daha güzel ve şirin olur Celia. Sen benim için her zaman Cyril'den çok farklıydın."

"Evet, ama ben erkek olduğundan emindim... Öyle sanıyordum... Dermot çok mutlu olmuştur. O kız istiyordu. İstediği oldu."

Miriam soğuk soğuk, "Her zaman olduğu gibi," dedi. "İşte bak, hemşire de geliyor."

Hemşire içeri kolalı elbiseleriyle çok önemli bir şey yapar-mış havasında geldi, elindeki yastığın üzerinde bir şey taşıyordu.

Celia kendi kendine telkinlerde bulundu. Yeni doğan bebekler çirkin olurlardı, hem de çok çirkin. Kendini buna hazırlamalıydı.

"Oh!" diye haykırdı birden büyük bir şaşkınlıkla.

Bu küçük yaratık onun bebeği miydi? Hemşire dikkatle bebeği yastığıyla birlikte Celia'nın kucağına bıraktı. Celia büyük bir heyecan ve dehşet içindeydi. Bu küçük siyah karışık saçlı, komik Kızılderili gerçekten onun bebeği miydi? Hiçbir şey pişmemiş bifteğe onun kadar benzeyemezdi. Şirin, tatlı, komik, küçük bir yüz.

Hemşire gururla, "Üç buçuk kilo," dedi.

Celia'ya yaşamında daha önce birçok kez olduğu gibi bütün bunlar gerçek değilmiş gibi geliyordu. Şu anda da "genç anne" rolü biçilmişti ona.

Kendini ne anne ne de evli bir kadın gibi hissediyordu. Sanki heyecanlı, coşkulu bir doğum günü partisinden eve dönmüş evin küçük kızıydı o anda...

5

Celia, bebeğe Judy adını taktı. Judy çok uslu bir bebekti, gelişimi normal seyrinde devam ediyor, üstelik pek de ağlamı-

yordu, ama ağladığında da sanki minyatür bir dişi aslan kükrüyordu.

Celia, Grannie'nin de yaşasa onaylayacağı şekilde, bebek bir aylığı biraz geçince Judy'yi Miriam'a bırakarak, uygun bir ev aramak üzere Londra'ya gitti.

Dermot ile yeniden bir araya gelmeleri gerçek anlamda olağanüstüydü. İkinci bir balayından farksızdı. Dermot'un mutluluğunun kaynağı büyük ölçüde (Celia bunu anlıyordu.) Celia'nın ona gelmek için Judy'yi bırakabilmiş olmasından kaynaklanıyordu.

Dermot bunu içtenlikle, "Senin fazlasıyla anaç bir havaya girip beni ihmal edeceğinden çok korkmuştum," diye itiraf etti.

Sonunda kıskançlığı yatıştı ve o da fırsat buldukça elinden geldiğince ev ararken Celia'ya yardımcı olmaya çalıştı. Celia kendini ev bulma konusunda bir hayli deneyimli hissediyordu, artık o Miss Banks'in işgüzarlığından ürküp, çekinecek kuş beyinli kız değildi. Sanki tüm yaşamı boyunca daire kiralamış gibiydi.

Bu kez möblesiz bir daire kiralamaya karar vermişlerdi. Öylesi daha ucuzdu, ayrıca Miriam da onlara gerek duyacakları tüm eşyaları kendi evinden verebilecekti.

Ne var ki möblesiz dairelerin sayısı çok az olduğu gibi bunlar genellikle uzak semtlerdeydi. Ayrıca daima bir pürüz çıkıyordu; bu kiranın yüksekliği gibi yüksek bir depozito da olabiliyordu. Günler geçtikçe Celia'nın umudu kırılıyor, gerginliği artıyordu.

Onları bu durumdan kurtaran Bayan Steadman oldu.

Bir sabah tam kahvaltı sırasında yüzünde gizemli bir ifadeyle çıkageldi.

"Sizi bu saatte rahatsız ettiğim için lütfen bağışlayın," dedi Bayan Steadman. "Dün Bay Steadman'ın kulağına 18 numaradaki Lauceston Konağı için kiralık ilanı verileceği çalınmış –orası hemen biraz ileride– köşede. Dün komisyoncuya talimat verilmiş, eğer elinizi çabuk tutar hemen oraya giderseniz madam, nasıl diyeyim başkalarının kulağına kar suyu kaçmadan..."

Celia için daha fazlasına gerek yoktu. Hemen masadan fırladı, şapkasını giydi ve bir av köpeği heyecanıyla iz sürmeye koyuldu.

Lauceston Konağı'ndakiler de o sırada kahvaltıdaydılar. Antrede bekleyen Celia, pasaklı hizmetçi kızın, "Evi görmek için biri geldi, madam," demesi üzerine içeriden sinirli bir sesin, "Nasıl olabilir ki. Daha saat sekiz buçuk. Talimatım daha komisyoncuya ulaşmamıştır bile," dediğini duydu.

Hemen ardından da kimonolu, dudaklarını silen bir kadın yemek odasından çıkarak antreye geldi.

"Gerçekten de daireyi görmek mi istiyordunuz?"

"Evet lütfen."

"Ah, şey, sanırım olabilir..."

Celia evi gezdi. Evet, ev tam olarak Celia'nın aradığı gibiydi. Dört yatak odası, iki salon ama tamamı son derece bakımsız ve pis tabii. Yıllık kira 80 sterlindi. (Bu inanılmayacak kadar ucuz bir kiraydı.) Bunun dışında ne yazık ki yüz elli sterlin depozit isteniyordu ki evin muşamba kaplanması da bunun içindeydi. (Bu arada Celia muşambadan nefret ediyordu.) Celia depozitin yüz sterline düşürülmesini önerdi. Genç bayan şiddetle reddetti.

"Peki, o zaman," dedi Celia kararlılıkla. "Tutuyorum."

Merdivenlerden inerken verdiği karardan mutluluk duyuyordu. Merdiven başında iki ayrı kadınla karşılaştı. Her ikisinin de elinde komisyoncunun evi gezme izni vardı.

Bunu izleyen üç gün içinde Celia ve Dermot'a bu kararlarından vazgeçmeleri için açıktan iki yüz sterlin önerildi. Ama kararlarından dönmediler. Yüz elli sterlin depozitolarını ödeyip Lauceston Konağı 18 numaranın kiracısı oldular. Pek temiz ve bakımlı olmasa da nihayet onların da bir evi olmuştu.

Bir ay sonra ev bambaşka bir ev olup çıkmıştı. Celia ve Dermot dekorasyonla ilgili her şeyi kendileri yaptılar, zaten farklı bir şey yapmaları olanaksızdı, buna güçleri yoktu. Bu şekilde deneye yanıla renkleri karıştırmayı, boya badana yapmayı, yer döşemeyi ve duvar kâğıdı kaplamayı öğrendiler. Ortaya çıkan sonucun olağanüstü olduğunu düşünüyorlardı. Uzun loş koridorlar ucuz, desenli duvar kâğıtlarıyla aydınlık bir görünüm kazanmıştı. Kuzeye bakan odaların duvarlarını sarıya boyamış, böylece aydınlık bir hava kazandırmışlardı. Salonlar içinse uçuk krem rengi badanayı uygun görmüşlerdi, böylece asacakları resimler ve porselenler daha belirgin olacaktı. 'Muşamba' yer döşemelerinin ise tamamını söküp Bayan Steadman'a verdiler. Kadın bunları mutlulukla kabul etti.

"Güzel muşamba benim çok hoşuma gider madam..."

6

Bu arada Celia, Bayan Barman'ın bürosunda çok önemli ve zor bir sorunu da çözdü. Bayan Barman'ın bürosu arayanlara çocuk bakıcısı buluyordu.

Bu ürkütücü kuruluşa vardığında Celia'yı karşılayan sarı boyalı saçlı, kibirli bir kadın oldu. Kadın, Celia'ya doldurması için otuz dört sorudan oluşan bir form verdi, gerek formun büyüklüğü gerekse soruların niteliğiyle dolduran sanki ezilmek istenmişti. Formu özenle dolduran Celia bu kez de sarı boyalı saçlı kadının göndermeyi uygun bulacağı çocuk bakıcılarını beklemek üzere hücre benzeri bir odaya alındı.

İlk aday içeri girdiğinde Celia'nın aşağılık kompleksi neredeyse doruğa ulaşmıştı bile. İriyarı, dikkati çekecek kadar temiz ve bakımlı, kendinden emin, vakur davranışları olan bakıcıyı görmek de Celia'nın bu duygularını körükledi.

"Günaydın," dedi Celia cılız bir sesle.

"Günaydın madam." Kadın aynı vakur havayla Celia'nın karşısına oturdu. Gözlerini bir an için olsun ayırmadan Celia'ya bakıyordu, sanki böylece bir şekilde Celia'nın çaresizliğini hissettiğini anlatmak ister gibiydi.

"Küçük bir bebek için bakıcı arıyorum," diyen Celia, kadının korkusunu (ki gerçekten korkuyordu) anlamamasını ve fazla cahil görünmemeyi diliyordu.

"Evet madam. 'Başından' mı?"

"Evet, yalnızca iki aylık."

İlk hatasını yapmıştı bile, başından teknik bir terim olmalıydı, zaman belirtmiyordu. Celia vakur bakıcının gözünde küçüldüğünü hissediyordu.

"Anlıyorum madam. Başka çocuğunuz var mı?"

"Hayır."

"Demek ilk bebek. Aileniz kaç kişi?"

"Şey... ben ve eşim."

"Peki, evdeki hizmetçi kadrosu?"

"Ah, bizim çok mütevazı bir yaşantımız var," diyen Celia kıpkırmızı kesildi. "Yalnızca bir hizmetçi."

"Çocuk odasının temizliği yapılacak değil mi? Ücret ne düşünüyorsunuz?"

"Çocuk odasının işlerini sizin yapmanız gerekecek."

"Ah!" Vakur bakıcı ayağa kalktı. Kızgından çok acıyan bir havada, "Korkarım madam evinizin durumu benim aradığım koşullarla uyuşmuyor," dedi. "Daha önce çalıştığım Sir Eldon West'in evinde hizmetimde bir çocuk bakıcısı ve odaları temizleyen hizmetçi vardı."

Celia içinden sarı saçlıya küfretti.

Formdaki tüm soruları açıkça yanıtlamıştı. Neden sanki ona ancak Rothschild'larda –o da hoşuna giderse– iş kabul edecek birini gönderiyordu ki?

İçeri bir sonra giren kadının kalın siyah kaşları vardı.

"Bebek mi? Bir aylık mı? Madam, şunu iyi bilmelisiniz ki ben bebeğin sorumluluğunun *tamamen* bana verilmesini ve hiç kimsenin işime karışmamasını isterim."

Celia'yı dikkatle süzdü.

Bu bakışlarla, "bana karışmaya kalkan genç annelere derslerini veririm" der gibiydi.

Celia buna uyabileceğini sanmadığını söyledi.

"Çocukların üzerine titrerim, onlara gönülden bağlıyımdır madam. Çok özverili ve sadık da olabilirim ama işime karışan annelere dayanamam."

Siyah kaşlı da gönderildi.

Üçüncü gelen, "Nannie" adında pasaklı bir tipti. Celia'nın anladığı kadarıyla kadın ne doğru dürüst görüyor, ne duyuyor ne de söylenilenleri anlıyordu.

Şaka olarak bile çocuk bakıcısı olarak düşünülemezdi.

Bir sonra gelen aksi, sinirli genç bakıcı çocuk odasının bakımını yapması gerektiğini duyunca hemen gitti. Onu izleyen şirin, pembe yanaklı kız o zamana dek hizmetçilik yapmıştı, ama çocukları çok seviyordu, dolayısıyla bakıcılık da yapabileceğini düşünüyordu.

Tertemiz, bakımlı, otuz beş yaşlarında, mavi gözlü, gözlüklü, sevecen bakışlı bir kadın olan Bayan Denman içeri girdiğinde Celia neredeyse umudunu kaybetmek üzereydi.

Konu çocuk odasının temizliğine geldiğinde kendisinden öncekilerden çok farklı bir tepki gösterdi. Temizlik işlerini yapmaktan kaçınmıyordu.

"Bence temizlik işleri sorun değil, şömine bakımı dışında tabii. Şömineyi temizlemek insanın elini yıpratıyor, çocuğunuza pütür pütür ellerle dokunmamı istemezsiniz herhalde. Bunun dışındaki işler sorun değil. Kolonilerde çalıştım, elimden her iş gelir."

Celia'ya büyüttüğü çocukların fotoğraflarını gösterdi. Celia yeterlilik belgeleri doğru çıktığı takdirde onu işe aldığını belirtti.

Celia daha sonra derin bir oh çekerek Bayan Barman'ın bürosundan ayrıldı.

Mary Denman'ın referanslarında hiçbir sorun çıkmadığı gibi hepsi son derece iyiydi. Dikkatliydi, deneyimli bir çocuk bakıcısıydı. Sıra Celia'nın hizmetçi bulmasına gelmişti. Ancak bu çocuk bakıcısı bulmaktan çok daha zordu. İş arayan bakıcı sayısı bir hayli fazlaydı. Hizmetçi ise hemen hiç yoktu. Bu işi yapan kızların hemen hemen hepsi ya savaş malzemeleri yapan fabrikalarda ya askeri hastanelerde ya da sivil savunma görevlerinde çalışıyorlardı.

Celia bu iş için birini beğendi. Bu Kate adında şişman, neşeli çok iyi niyetli bir genç kızdı. Kate'i yanında çalışmaya ikna etmek için elinden geleni yaptı.

Diğerleri gibi Kate de çocuk odasından ürküyordu.

"Benim karşı olduğum kesinlikle bebek değil madam. Tanrı korusun, böyle bir şeyi asla düşünemem bile. Benim çekindiğim çocuk bakıcıları. Son çalıştığım yerden ayrılırken bir daha asla çocuk bakıcısı olan bir evde çalışmamaya yemin etmiştim. Nerede çocuk bakıcısı varsa orada sorun var."

Celia her ne kadar Mary Denman'ın kanatsız bir melek olduğunu tanıtlamaya çalıştıysa da fayda sağlamadı. Kate ısrarla aynı şeyi yineliyordu.

"Nerede çocuk bakıcısı varsa orada bela vardır. Bu da benim deneyimim."

Sonunda Dermot devreye girdi. Celia ona Kate'in dik başlılığından söz etti. İsteklerini elde etme konusundaki başarısı tartışma götürmeyen Dermot, Kate'i en azından bir kez denemeye ikna etmeyi başardı.

Kate bu durumu şöyle açıklıyordu.

"Sonuç en baştan belliyken bunu neden bir kez daha denemeye kalkıştığıma inanamıyorum. Çocuk bakıcısı bulunan bir evde çalışmamaya yeminliydim. Ama yüzbaşı o kadar nazik ki, benimle de o kadar iyi niyetle konuştu ki... Ayrıca erkek arkadaşımın Fransa'da görevli olduğu bölüğü filan da biliyor. Ne yapabilirdim ki, hiç değilse deneyeyim dedim."

Sonunda güzel bir ekim günü Celia, Dermot, çocuk bakıcısı Mary Denman, hizmetçi Kate ve Judy, Lauceston Konağı 18 numaraya taşındılar. Böylece aile yaşamı başladı...

7

Çok ilginçti, ama Dermot'un Judy karşısındaki davranışları çok komikti, ondan çekiniyordu. Celia, bebeği onun kucağına vermek istediğinde ürkerek geri çekiliyordu.

"Hayır, verme. Alamam onu. Öyle şeyleri tutmaya alışık değilim."

"Eninde sonunda nasıl olsa tutman gerekecek. Ayrıca bu şey de değil."

"Biraz büyüyünce daha iyi olacak. Konuşup yürüyünce onu çok daha fazla seveceğimden eminim. Şu anda çok tombul. Sence normal olacak mı?"

Judy'nin boğumlarına ya da gamzelerine hayranlık duymayı kesinlikle reddediyordu.

"Onun ince ve narin olmasını istiyorum."

"Şimdi değil, daha üç aylık bir bebek o."

"Günün birinde ince olacağına gerçekten inanıyor musun?"

"Tabii ki olacak. İkimiz de inceyiz."

"Eğer şişman olursa buna dayanamam."

Onun aksine Bayan Steadman durup durup bebeğin yanına gidiyor onun boğumlarını öve öve bitiremiyordu.

"Aynen yüzbaşı, değil mi? Hık demiş burnundan düşmüş –bunda hiç kuşku yok – pardon, bu eski bir deyiş!"

Sonuçta Celia'nın ev hanımı olmak çok hoşuna gitmişti, çünkü hiçbir şeyi tam anlamıyla ciddiye almıyordu. Denman kusursuz bir bebek bakıcısıydı, yetenekliydi, bebeği seviyordu, ona bağlıydı. Bunun dışında yapılacak bir sürü iş varken ve işlerin yoluna konulması gerektiği sürede çok iyi ve çalışkan bir insan olduğu da ortaya çıktı.

Ancak evde her şey düzene girip, işler kendiliğinden yürür hale geldiğinde birden karakterinin diğer yönü ağır bastı. Çok sinirliydi, gerçi bu siniri asla taparcasına sevdiği Judy'ye karşı değildi ama Celia ve Dermot'a karşı bir hayli ters davranıyordu. Tüm işverenler Denman'ın doğal düşmanlarıydı. En ufak, masum bir uyarı bile fırtınalar yaratmaya yetiyordu. Örneğin Celia, "Dün akşam odanızda ışık gördüm. Umarım bebeğin bir sorunu yoktu?" diye sorduğu anda Denman kendini kaybediyordu.

"Sanırım odamda istediğim zaman saatin kaç olduğuna bakmak için ışık yakmaya hakkım vardır? Beni zenci bir köle gibi görebilirsiniz, ama bunun da sınırı var. Afrika'dayken benim de zenci kölelerim vardı –zavallı, cahil, dünyadan habersiz herifler– onlardan bile asla gerekli olan saygıyı esirgemedim. Eğer bu sözlerinizle fazla elektrik tükettiğimi ima ediyorsanız bunu açık açık söyleyin."

Denman mutfakta kölelerden bahsettiğinde ise Kate gizli gizli kıkırdıyordu.

"Bu hasta ruhlu bakıcıları tatmin etmek mümkün değil, sözde altında bir düzine zenci çalışıyormuş. Sürekli Afrika'daki zencilerden söz edip duruyor, şahsen mutfağıma o siyah şeylerden birini bile sokmazdım."

Kate gerçek anlamda büyük bir rahatlıktı. Uysal, güler yüzlü, kendi halinde, fırtınalara aldırmayan bir insan olarak kendi işini yapıyor, pişiriyor, temizliyor ve zaman zaman da kendini eski "çalıştığı evlerin" anılarında kaybediyordu.

"İlk çalıştığım evi asla unutamam... asla. O zaman henüz çok genç bir kızdım, on yedimde ya vardım ya yoktum. Beni neredeyse aç bırakıyorlardı. Bana yalnızca öğlen yemeğinde tütsülenmiş ringa balığı veriyorlardı –hepsi o kadar– tereyağı

yerine de margarin. O kadar zayıflamıştım ki kemiklerim sayılıyordu. Annem beni gördüğünde dehşete kapılmıştı."

Celia karşısında tüm çabalarına rağmen giderek şişmanlayan tombul Kate'e bakınca buna inanmakta zorlanıyordu.

"Umarım buradaki yemeklerden mutlusundur Kate?"

"Hiç endişelenmeyin madam, hiç sorun yok. Lütfen siz hiçbir ev işine kalkışmayın. Ben hepsini yaparım. Siz yalnızca sıkılmayın."

Bu arada Celia biraz da boşluktan kaynaklanan suçluluk duygusuyla yemek pişirmeye merak sarmıştı. Yemek pişirmenin belirli kurallara aynen ve dikkatle uymak olduğunu keşfetmesiyle birlikte doğruca bu işe girişti. Kate'in bunu uygun görmemesi sonucunda bu hevesini ancak onun izin günlerinde giderebiliyordu. Böyle zamanlarda doğruca mutfağa gidiyor, büyük bir şevkle Dermot için çay saatlerine ve akşam yemeğine uygun muhteşem lezzetler pişiriyordu.

Ancak kaderin işine bakın ki Dermot bugünlerde genellikle mide bozukluğundan yakınarak eve geliyor, ıstakoz bacağı ya da vanilyalı sufle yerine açık bir çayla ince bir tost yemeği yeğliyordu.

Kate en basit yöntemlerle annesinden öğrendiği usulde yemek pişiriyordu. Asla belirli bir tarife uymaya çalışmıyor, malzemeleri tartmaktansa kesinlikle hoşlanmıyordu.

"Biraz ondan, biraz bundan en doğrusu bu," diyordu. "Annem de öyle yapardı ve yemek pişirmekte gerçekten ustaydı. İyi bir aşçı hiçbir şeyi ölçmez ve tartmaz."

Celia, "Belki de yapması daha doğrudur," dedi.

"Gerekli olan yalnızca göz, göz kararı en iyisi," diyordu Kate inatla. "Annemden böyle gördüm."

Celia ev yaşamından çok hoşlanıyordu. Çok eğlenceli, diye düşünüyordu.

Kendine ait bir ev ya da daire, bir koca, bir bebek ve bir hizmetçi.

Nihayet sonunda büyüdüğünü hissedebiliyordu; gerçek bir kadın olduğunu. Hatta gerekli jargonu da öğrenmişti. Aynı konaklarda yaşayan iki ev hanımıyla dostluk kurmuştu. Onlarla iyi sütün nitelikleri, nereden en ucuza brüksellahanası alınabileceği ve hizmetçilerin kötü yönleri konusunda uzun uzun ciddi konuşmalar yapıyorlardı.

"Doğrudan yüzüne bakıp, aynen şöyle dedim: 'Bak Jane, saygısızlığa hiç tahammüllüm yoktur.' Bana öyle pis pis baktı ki!"

Bu kadınların bunlar dışında konuşacak bir şeyleri yoktu herhalde.

Celia içinden asla gerçek anlamda bir ev hanımı olamayacağını hissediyordu.

Neyse ki Dermot da beklemiyordu bunu ondan. Sık sık sıkıcı ev kadınlarından nefret ettiğini söylüyordu. Onların evlerinde insanın diken üstünde olduğunu iddia ediyordu.

Aslında bunda bir ölçüde haklıydı da. Hizmetçiler dışında konuşacak başka bir şeyleri olmayan bu kadınların dolayısıyla sık sık da onların "saygısızlıklarına" da katlanmaları gerekiyordu. Dillerinden düşürmedikleri bu "hazineleri" onları öyle uygunsuz bir anda bırakıyordu ki tüm yemek ve ev işini yapmak onlara kalıyordu. Tüm sabahı alışveriş etmek ve yiyecek seçmekle geçirenlerin evlerindeki yemek ise genellikle bu işe çok daha az zaman ayıranlardan daha kötüydü.

Celia ev işlerinin fazla abartıldığı kanısındaydı.

Dermot ve onun gibi insanlar yaşamayı, hayattan keyif almayı biliyorlardı. Sonuçta Celia, Dermot'un evinin hizmetçisi değil, onun yaşam arkadaşıydı.

Günün birinde Judy de yürüyecek, konuşacak ve aynen Celia gibi annesini çok sevecekti.

Ve yazın, Londra sıcak ve nemli olduğunda Judy'yi evine götürecekti. Judy de bahçede oynayacak, prenseslerin, kafasında ejderhaların olduğu oyunlar kurgulayacak, Celia da ona çocuk odasının kütüphanesindeki eski peri masallarını okuyacaktı...

12. BÖLÜM

Barış

1

Ateşkes ilan edilmesi Celia için büyük bir sürpriz oldu. Savaşa o kadar alışmıştı ki bir gün biteceğini hiç düşünmemişti...

Bu da yaşamın bir parçasıydı...

Ama şimdi savaş bitmişti.

Savaş sürdüğü sürece plan yapmanın hiçbir anlamı yoktu. Tek yapabileceği geleceğin daha kötü olmamasını umarak günü yaşamak, Dermot'un yeniden Fransa'ya gönderilmemesi için dua etmekti.

Ama şimdi... artık her şey farklıydı.

Dermot'un geleceğe ilişkin planları vardı. Orduda kalmak niyetinde değildi. Orada bir geleceği olamazdı. Fırsat bulur bulmaz sivil yaşama geçip şehir merkezine gidecekti. Çok iyi bir firmada iş bulabilirdi.

"İyi ama Dermot, orduda kalmak daha güvenli değil mi? Yani emeklilik filan."

"Orduda kalırsam körelirim, ilerleyemem. Ayrıca o ufak emekliliğin neresi iyi ki? Ben para kazanmak istiyorum, hatırı sayılır miktarda para. Yoksa biraz risk almama karşı mısın Celia?"

Hayır, Celia buna karşı değildi. Dermot'un riske açık bu tavrı onun belki de en takdir ettiği yönüydü. Yaşamdan korkmuyordu.

Dermot asla yaşamdan kaçmıyordu. Yüzleşiyor, karşısına alıyor ve isteğini yapmaya zorluyordu onu.

Annesi onu bir defasında, acımasız olmakla suçlamıştı. Bu bir anlamda doğruydu da. Dermot yaşam karşısında *acımasızdı*, duygusal kaynaklı düşüncelerin onu etkilemesine asla izin vermiyordu, ama Celia'ya karşı asla acımasız değildi. Judy doğduğunda ne kadar şefkatli olabilmişti...

2

Dermot risk aldı. Ordudan ayrıldı ve şehre gitti. Küçük bir ücretle işe başladı, ama gelecekte çok para kazanacağından umutluydu.

Celia onun büro yaşamını sıkıcı ve tekdüze bulmasından endişeleniyordu, ama bu olmadı. Yeni yaşamından mutlu ve tatmin olmuş görünüyordu.

Dermot yeni şeyler yapmayı seviyordu.

Yeni insanları tanımayı da.

Celia, Dermot'un onu büyüten ve İrlanda'da yaşayan iki teyzesini gidip görmeyi hiç istememesine şaşıyordu.

Gerçi onlara ayda bir mektup yazıyor, armağanlar gönderiyordu, ama asla görmek istemiyordu.

"Onları sevmiyor muydun?"

"Tabii ki seviyordum,özellikle de Lucy teyzeyi. Bana bir anne kadar yakındı o."

"Peki, öyleyse neden onu görmek istemiyorsun? Neden ziyaretlerine gitmiyorsun? Eğer istersen buraya gelip bir süre kalabilirler de."

"Bence bu sıkıntıdan başka bir şey olmaz."

"Neden sıkıcı olsun ki? Onları sevdiğini söylüyorum."

"Şey, nasıl diyeyim, onların iyi olduğunu biliyorum. Mutlular. Onları *görmem* şart değil. İnsan olgunlaştıkça bu gibi şeylerden de uzaklaştırıyor kendini. Akrabalar seni eskisi kadar ilgilendirmiyor. Bu çok doğal. Lucy teyzem ve Kate teyzem benim için artık pek bir şey ifade etmiyor. Onları aştım ben. Kendi ailem var."

Celia, Dermot'un bu düşüncelerini anlayamıyordu.

Kim bilir belki o da Celia'nın çocukluğunun geçtiği evine ve çocukluğundan beri tanıdığı insanlara karşı duyduğu bağlılığa bir anlam veremiyordu.

Ancak gerçek, Dermot'un böyle bir düşüncesinin de olmadığıydı. Hatta bu konu üzerinde hiç düşünmemişti bile. Dermot asla insanlar hakkında düşünmezdi. Düşünceler ve duyguları konuşmak onun için zaman kaybıydı.

Onun için önemli olan fikirler değil gerçeklerdi.

Celia ona bazen öldüğü ya da başka biri için onu terk ettiği takdirde ne yapacağını soruyordu.

Dermot ne yapacağını hiç bilemiyordu. Bir şey gerçekleşmeden ne yapacağını nasıl bilebilirdi ki?

"Gözünde de canlandıramıyor musun?"

Hayır, Dermot bunu yapamıyordu. Henüz gerçekleşmemiş şeyleri düşünmek ve neler olabileceğine kafa yormak onun için zaman kaybıydı.

Aslında bu bir anlamda doğruydu da...

Celia ise bunu yapmadan edemiyordu. Ne yapabilirdi ki? O böyleydi işte.

3

Dermot bir defasında Celia'yı çok kırdı.

Bir partideydiler. Celia hâlâ partilerde dilinin tutulup konuşamayacağı endişesini taşıyordu. Bu bazen oluyordu da ama bazen de endişeleri boş çıkıyordu. Ama o partide (ya da Celia öyle düşünüyordu) her şey yolunda gitmişti. Başlangıçta ürküp, dili tutulsa da sonradan cesaret edip yaptığı esprilerle konuştuğu kişileri güldürmeyi bile başardı.

Bu Celia'yı cesaretlendirdi. Doğru sözcükleri bulmakta zorlanmayınca dili çözüldü, hatta neredeyse konuşkan biri bile oldu. Herkes gülüyor, sohbet ediyordu. Celia da herkes kadar konuştu, eğlendi. Esprili olduğunu düşündüğü sözcükler etti, karşısındakiler de bunları espri olarak algıladılar.

Celia mutluydu, eve döndüklerinde sevinç içindeydi.

"Aptal değilim. Demek aptal değilmişim," diyordu kendi kendine mutlulukla.

Giyinme odasının kapısından Dermot'a seslendi. "Güzel bir partiydi, değil mi? Çok eğlendim. Tam zamanında uyum sağlayabilmem ne şans değil mi?"

"Fena sayılmazdı."

"Oh, Dermot, senin hoşuna gitmedi mi?"

"Şey, midem iyi değildi."

"Oh sevgilim. Çok üzgünüm. Biraz karbonat ister miydin?"

"Neyse, şimdi iyi. Bu arada bu akşam neyin vardı senin öyle?"

"Benim mi?"

"Evet, her zamandan çok farkıydın."

"Sanırım çok heyecanlandım. Hangi anlamda farklı olduğumu söylemiştin?"

"Şey, sen genellikle çok duyarlı ve aklı başındasındır. Bu akşamsa konuştun, güldün, hiç senle ilgisi olmayan şeyler yaptın."

"Hoşuna gitmedi mi? Çok iyi olduğumu düşünmüştüm."

Celia'nın içinde tuhaf, soğuk bir duygu kıpırdanmaya başlamıştı.

"Şey, söylediklerin bana biraz saçma geldi de... hepsi o."

"Evet," dedi Celia yavaşça. "Sanırım saçmaladım... Ama insanların hoşuna gitti, güldüler."

"Ah, insanlar!"

"Ve Dermot, ben de eğlendim... Bu sana korkunç görünebilir, ama sanırım ben bazen aptalca davranmaktan da saçmalamaktan da hoşlanıyorum."

"İyi, tamam o zaman."

"Eğer hoşuna gitmediyse bir daha yapmam."

"Şey... senin aptal görünmenden hoşlanmıyorum. Aptal kadınlardan hoşlanmam."

İncinmişti; evet, incinmişti, hem de çok...

Aptal, o bir aptaldı. Tabii ki aptaldı, bunu hep biliyordu, ama bir şekilde mantıksız da olsa Dermot'un bunu önemsemediğini düşünmüştü. Onun kendini sevdiğini –nasıl diyorlardı? İçtenlikle sevmenin gözü kör ettiğini– sevgiden, şefkatten onu incitmekten çekineceğini sanmıştı. Eğer birini seviyorsanız, onun hataları, zayıflıkları bile size çekici gelir. Onu böyle sevdim dersiniz, *böyle şöyle olmalı* değil, öyle değil mi? Ve bunu kızgınlıktan değil, şefkatten söylersiniz.

Ama erkekler zaten genelde şefkatten yoksunlardı...

Celia tuhaf bir korkuya kapıldı.

Hayır, erkekler şefkatli değillerdi...

Annelerden farklıydı onlar...

Birden tuhaf bir kuşkuya kapıldı. Erkekler hakkında hemen hiçbir şey bilmiyordu. Aslına bakılırsa Dermot hakkında bile o kadar az şey biliyordu ki...

"Erkekler!" Grannie'nin sözleri geldi aklına. Grannie erkeklerin nelerden hoşlanıp nelerden hoşlanmadıklarını çok iyi bildiğinden ne kadar emindi... Söylediklerine birçok kez gülüp geçmişti, ama şurası kesindi; Grannie aptal değildi... Ama o, Celia her zaman bunu hissetmişti, hem de bilinçaltının en derinliklerinde... Hep biliyordu aptal olduğunu... Nedense Dermot'un umursamadığını, önemsemediğini sanmıştı. Ama *önemsiyordu* işte!

Gecenin karanlığında gözyaşları amansızca yanaklarından aşağı süzüldü. Ertesi sabahtan itibaren başka, bambaşka bir insan olacaktı. Bir daha asla toplum içinde aptallık yapmayacaktı.

Bir daha Dermot'un ona o korkunç anda baktığı gibi bakmasını istemiyordu...

Dermot'un o andaki yüz ifadesi ona çok gerilerde kalmış bir şeyi anımsatmıştı.

Ama bu neydi? İşte onu bilemiyordu.

Yine de bir daha aptallık etmemek için çok dikkatli davranması gerekiyordu.

13. BÖLÜM

Arkadaşlık

1

Celia, Dermot'un onda hoşlanmadığı daha başka şeyler de olduğunu keşfetti.

Her türlü çaresizlik onu çileden çıkarıyordu.

"Neden sanki senin rahatlıkla yapabileceğin birçok şeyi hep benim yapmam gerekiyor?" diye soruyordu sürekli olarak.

"Oh Dermot, senin benim için bir şeyler yapman öyle hoşuma gidiyor ki!"

"Saçmalama. Eğer fırsat versem gün geçtikçe daha kötüye gideceksin."

Celia üzüntüyle, "Sanırım bunda haklısın," dedi.

"Sen akıllı, zeki bir kızsın, bütün bunları kendin de yapabilirsin, ayrıca beceriksiz de değilsin."

"Sanırım bunun yetiştirilmeyle yakından ilgisi var. İster istemez birine sımsıkı tutunmak istiyorsun, aynen sarmaşık gibi."

"Bana tutunamazsın, sana o fırsatı vermem."

"Dermot, benim hayalperest olmamdan, zihnimde bazı olabilecekleri ve her ne olursa neler yapabileceğimizi kurgulamamdan gerçekten rahatsız oluyor musun?"

"Eğer sen bundan zevk alıyorsan ben neden rahatsız olayım ki?"

Dermot her zaman açıksözlüydü. Kendisi özgür bir kişilikti ve başkalarının da özgür olmasını istiyor, onların özgürlüklerine saygı duyuyordu. Herhalde onun da olaylar konusunda fikirleri vardı, ama bunları hiçbir zaman sözcüklere dökmüyor ve başkalarıyla paylaşmıyordu.

Esas sorun Celia'nın her şeyi paylaşmak istemesiydi. Aşağıdaki avludaki badem ağacının çiçek açması bile Celia'nın sevinçten kendinden geçmesine neden oluyor, yüreği kıpır kıpır bir halde Dermot'un elinden tutup, onu pencereye götürmek ve onunla bu sevinci paylaşmak istiyordu, ama Dermot elinin tutulmasından hoşlanmıyordu. Kendinden geçecek kadar şehvet dolu olduğu anlar dışında Dermot kendisine dokunulmasını istemiyordu.

Celia elini fırında yakıp hemen ardından da bir parmağını pencerenin pervazına sıkıştırdığında tek isteği başını Dermot'un omzuna yaslayıp onun tarafından okşanmak, teselli edilmekti. Ancak bunun Dermot'u kızdırabileceğini hissediyordu, bunda haklıydı da. Birinin onu ellemesinden, başını omzuna yaslamasından ya da onunla duyarlılığını paylaşmak istemesinden nefret ediyordu.

Celia ise kahramanca paylaşma isteği, sevilme ve okşanma gereksinimi ve yaslanacak bir omuz için mücadele veriyordu.

Kendi kendine bu gereksiniminin çocukça ve aptalca olduğunu söylüyordu. Dermot'u seviyordu, Dermot da onu. Hatta Dermot, onu, onun, Dermot'u sevdiğinden bile çok daha fazla seviyordu, bu onun için o kadar doğaldı ki ifade etmeye bile gerek duymuyordu.

Dermot ona tutkusunu ve dostluğunu kanıtlamıştı. Bunların ötesinde bir de şefkat ve duygusal yakınlık beklemek biraz fazla değil miydi?

Grannie bunu çok iyi biliyordu. Erkekler farklıydı.

2

Dermot ve Celia hafta sonları kırlara gidiyorlardı. Yanlarına sandviç alıyor, tren ya da otobüsle önceden belirledikleri bir noktaya kadar gidiyor, sonra kırlarda yürüyor ve başka bir tren ya da otobüsle eve dönüyorlardı.

Celia bütün bir hafta boyunca umutla hafta sonunu bekliyordu. Dermot şehirden hemen her gün ölesiye yorgun dönüyor, bazen başı ağrıyor bazen midesi tutuyordu. Yemek sonrasında okumaktan hoşlanıyordu. Bazı günler Celia'ya gün boyunca olanları anlatıyor, ama çoğu kez suskun kalmayı yeğliyordu. Çoğunlukla elinde teknik kitaplar bulunurdu ve okurken rahatsız edilmek istemezdi.

Ancak hafta sonları Celia yeniden değerli arkadaşına kavuşuyordu. Ormanlarda, kırlarda dolaşıyor; karşılıklı şakalaşıyor; tepelere tırmanıyorlardı. Hatta Celia, "Dermot, seni çok seviyorum," deyip koluna bile girebiliyordu. Bu genellikle Dermot'un tepeye adeta koşarcasına tırmanıp, Celia'nın soluk soluğa kaldığı anlarda oluyordu. Sonuçta Dermot şakalaştıkları ya da tepeye tırmandıkları sırada koluna dokunulmasından rahatsız olmuyordu.

Sonra bir gün Dermot golf oynamalarını önerdi. Gerçi golfte iyi değildi ama geliştirebilirlerdi. Celia hemen golf sopalarını çıkardı, paslarını temizledi. Bu aklına Peter Maitland'i

getirmişti. Sevgili Peter... Sevgili, çok *sevgili* Peter. Yaşamının sonuna kadar Peter'a duyduğu yakınlık hiç değişmeyecekti. Bunu hissediyordu. Peter onun yaşamının bir parçası gibiydi...

Aidatları pek yüksek olmayan bir golf sahası buldular. Tabii ki Celia golf konusunda çok körelmişti, ama Dermot da iyi bir oyuncu değildi. Topu çok uzaklara gönderebiliyor, ama bunlar pek hedefe ulaşmıyordu.

Birlikte oynamak büyük bir keyifti.

Aslında bu keyif almaktan çıktı. Dermot oyunda da işte olduğu gibi hırslı, özenli ve emek vermeye hevesliydi. Golfle ilgili bir kitap alıp derinlemesine inceledi. Evde çeşitli atışları çalıştı, hatta bunun için mantar toplar bile satın aldı.

Bir sonraki hafta sonu artık karşılaşma yapmadılar. Dermot sadece atış çalışıyordu. Celia'dan da aynısını yapmasını bekliyordu.

Derken Dermot neredeyse golf için yaşar oldu. Celia da golfü önemsemek istiyor, ama başarılı olamıyordu.

Dermot bu konuda kendini çok geliştirdi. Celia aynı kaldı. İçinden Dermot'un biraz olsun Peter Maitland'e benzemesini diliyordu... Ama o Dermot'a âşık olmuştu hem de onu Peter'dan farklı kılan bu özellikleri nedeniyle...

3

Dermot bir gün eve geldi ve, "Önümüzdeki pazar Andrews ile Dalton Heath'e gideceğim. Sence bir sakıncası var mı?" diye sordu.

Celia olmadığını söyledi.

Dermot çok mutlu döndü.

Golfün birinci sınıf bir sahada oynandığı zaman olağanüstü olduğunu anlatıyor, bir sonraki hafta Celia'nın da onlara katılıp Dalton Heath'e gitmesi gerektiğini söylüyordu. Gerçi kadınların hafta sonu oynamalarına izin yoktu, ama Celia ona eşlik edebilirdi.

Bir iki kez daha ucuz sahalarına golf oynamaya gittiler, ama Dermot artık oradan zevk almıyordu. Bu gibi yerlerin onun için iyi olmadığını söylüyordu.

Bir ay kadar sonra da Celia'ya Dalton Heath'teki kulübe üye olacağını söyledi.

"Pahalı olduğunu biliyorum, ama bunun için başka şeylerden kısabiliriz. Golf benim için çok önemli, tek tutkum ve dinlenme kaynağım. Ayrıca Andrew ve Weston da o kulübe üyeler."

Celia ağır ağır, "Peki ya ben?" diye sordu.

"Senin de üye olmanın bir anlamı yok. Zaten kadınlar hafta sonları oynayamıyorlar, hafta içiyse yalnız başına gitmek isteyeceğini sanmıyorum."

"Sormak istediğim benim hafta sonları ne yapacağımdı. Sen Andrews ya da diğerleriyle golf oynarken?"

"Hiç kullanmayacağın bir kulübe üye olmak çok saçma değil mi?"

"Ama hafta sonlarını hep birlikte geçirirdik."

"Ah, şimdi anlıyorum. Bir sürü arkadaşın var. Sen de onlarla bir şeyler yapabilirsin."

"Hayır, burada yok. Artık yok. Olan az sayıdaki arkadaşım da evlenip Londra'dan ayrıldı."

"Doris Andrews, Bayan Weston ve diğerleri var ama..."

"Onlar benim arkadaşlarım değil, senin arkadaşlarının karıları. Bu aynı şey değil. Bunun dışında yalnız o kadar da değil. Hiç anlamıyorsun beni. Ben *seninle* olmak istiyorum. Se-

ninle bir şeyler yapmaktan hoşlanıyorum. Yürüyüşlerimizi, birlikte yediğimiz sandviçleri, golf oynamayı, şakalaşmayı seviyorum. Bütün bir hafta yorgunsun, geceleri ise seni bir şey yapma isteğiyle sıkmak ya da üzmek istemiyorum. Hafta sonlarını umutla bekliyorum. Hafta sonlarını seviyorum. Ah Dermot, ben seninle birlikte olmaktan hoşlanıyorum, ama ne yazık ki artık hiçbir şeyi beraber yapamıyoruz."

Gözyaşlarını tutmakta zorlanıyordu. Sesinin titrememesini, gözlerinin yaşla dolmamasını ne kadar isterdi? Çok mu anlamsız davranıyordu? Dermot sinirlenmiş miydi? Bencillik mi ediyordu? Sımsıkı tutunmaya çalışıyordu ona –evet kesinlikle yapışmaya çalışıyordu ona– aynen bir sarmaşık gibi!

Dermot sabırlı ve anlayışlı davranmakta zorlanıyor, bunun için büyük çaba harcıyordu.

"Böyle yaparak pek o kadar adil davranmadığının farkındasın, değil mi Celia? Ben senin ne yaptığına hiçbir zaman karışmadım."

"Ama ben böyle bir şey yapmak istemedim ki."

"İsteseydin de karışmazdım. Eğer hafta sonları Doris Andrews ya da eski arkadaşlarınla dışarı çıkmak istediğini söyleseydin, değil engel olmak mutlu bile olurdum. Ben de ava ya da başka bir yerlere giderdim. Sonuçta evlenirken her iki tarafın da özgür olacağında ve istediğini yapabileceğinde anlaşmıştık."

"Öyle bir anlaşma yapmadık," diyen Celia iyice gerilmişti. "Yalnızca birbirimize âşıktık, birbirimizi delicesine seviyor, evlenmek istiyor ve birlikteliğimizde sonsuza dek cenneti bulacağımızı sanıyorduk."

"Öyle de zaten. Bu seni sevmediğim anlamına gelmez ki. Seni her zamankinden de çok seviyorum, ama bir erkek, erkek arkadaşlarıyla olmak, onlarla bir şeyler yapmak da ister. Ayrıca harekete de ihtiyacı vardır. Eğer başka kadınlarla bir şey

yapmak isteseydim yakınmakta, itiraz etmekte kesinlikle haklı olurdun, ama ben senin dışında hiçbir kadını istemiyorum. Kadınlardan nefret ediyorum. Tek istediğim erkek arkadaşlarımla golf maçları yapabilmek. Sanırım bu konuda çok mantıksız davranıyorsun."

Evet, belki de gerçekten mantıksız davranıyordu...

Dermot'un bu isteği öylesine masum, öylesine doğaldı ki...

Utanıyordu kendinden...

Ama o da Celia'nın birlikte geçirdikleri hafta sonlarını ne kadar arayacağını anlayamıyordu... Dermot'u yalnızca geceleri yatakta istemiyordu. Dermot'u oyun arkadaşı olarak belki de âşığı olarak sevdiğinden bile çok seviyordu...

Acaba bazı kadınlar, erkeklerin kadınları yalnızca yatak arkadaşı ve evdeki sadık hizmetçi olarak gördüklerini söylemekte haklılar mıydı?

Evlilik trajedisi denilen bu olsa gerekti, kadınlar yanlarında kendilerine eşlik eden bir arkadaş görmek isterken erkekler bundan sıkılıyordu.

Bunu Dermot'a da söyledi. Dermot her zamanki gibi dürüst ve açıksözlüydü.

"Celia sanırım bu söylediğin *doğru*. Kadınlar her zaman erkeklerle bir şeyler yapmak ister, erkekler ise başka erkeklerle."

Şimdi anlaşmışlardı işte. Dermot haklıydı, o ise hatalı. Mantıksız *davranmıştı*. Bunu açıkça söyledi ve yüz ifadesi de rahatladı.

"Çok tatlısın, Celia. Umarım sonunda sen de bu kararından dolayı mutlu olursun. Demek istediğim senin de arkadaşlar edinip, onlarla gezip, çeşitli konularda, özellikle de duygularınız konusunda konuşabilmen ve bundan zevk alman. Bu konuda çok kötü olduğumun farkındayım. Göreceksin her zamanki gibi mutlu olacağız. Aslına bakarsan yalnızca bir gün, cumar-

tesi ya da pazar golf oynayacağım. Diğer izin günümde yine eskisi gibi birlikte gezmeye gidebiliriz."

Bir sonraki cumartesi Dermot mutluluk içinde gitti. Pazar günü ise Celia'ya birlikte gezmeye çıkmalarını ve etrafı keşfetmelerini önerdi. Ama eskisi gibi değildi bu gezinti. Dermot yine her zamanki gibi tatlı ve sevgi doluydu, ama aklı Dalton Heath'teydi. Weston ona maç yapmalarını önermiş ama o reddetmişti.

Bu özverisinden gurur duyuyordu.

Bir sonraki hafta sonu Celia ona her iki izin gününde de golf oynamasını söyledi. Ve Dermot mutluluk içinde gitti golf sahasına.

Celia, yeniden kendi başıma vakit geçirmeyi öğrenmeliyim, diye düşünüyordu. Ya da kendime arkadaş bulmalıyım.

"Domestik" kadınları aşağılamıştı. Dermot'la olan arkadaşlığıyla gurur duyuyordu. Bu domestik ev hanımları evleriyle, çocuklarıyla, hizmetçileriyle öylesine meşguldüler ki, kocaları Tom, Dick, Fred ya da adı her neyse hafta sonları golf oynamaya gittiğinde mutlu oluyorlardı. Böylece ev dağılmamış, "hizmetçi kızın işi de nispeten kolaylaşmış" oluyordu. Erkekler ekmek teknesi olarak gerekliydiler, ama evdeki varlıkları rahatsızlıktan öte değildi...

Kim bilir belki de domestikler haklıydılar.

Öyle görünüyordu.

14. BÖLÜM

Sarmaşık

1

Yeniden baba evinde olmak ne güzeldi, Celia boylu boyunca çimenlere uzanmıştı, büyük bir mutluluktu kendini yeniden sıcacık ve yaşam dolu hissetmek...

Başının tam üzerindeki kayın ağacı hışırdıyordu...

Yeşil... yeşil... tüm dünya yeşil, yemyeşildi...

Judy tahta atını arkasında sürükleyerek ot bürümüş yamaca çıkmaya çalışıyordu...

Judy kısa tombik bacakları, pembe yanakları, mavi gözleri ve gür, dalgalı kahverengi saçlarıyla çok güzel ve şirin bir çocuktu. Nasıl ki Celia, annesinin küçük tatlı kızıysa Judy de onun küçük tatlı kızıydı.

Ancak, tabii ki Judy farklıydı...

Ne yazık ki Judy kendisine öykü anlatılmasını istemiyordu, halbuki Celia'nın kafasında hiçbir çabaya gerek olmadan ona anlatabileceği o kadar çok öykü vardı ki. Ayrıca Judy peri masalları da istemiyordu.

Judy'nin hayal gücü de çok kısıtlıydı. Celia ona küçüklüğünde çimenleri yeşil bir deniz, kendisini de denizatına binmiş

onun üzerinde dolaşırken hayal ettiğini anlattığında Judy'nin yanıtı bunu açıkça ortaya koyuyordu.

"Ama bu çimen anne, ayrıca denizatına binilemez ki!"

Judy'nin Celia'nın küçüklüğünde çok aptal bir çocuk olduğunu düşündüğü o kadar açıktı ki... Ve tabii bu Celia'yı kahrediyordu.

Önce Dermot onun aptal olduğunu düşünmüştü, şimdi de Judy...

Henüz yalnızca dört yaşında olmasına rağmen Judy son derece aklı başında, sağduyulu bir çocuktu ve Celia bunu çok moral bozucu buluyordu.

Bunun da ötesinde Judy'nin sağduyusu Celia üzerinde çok kötü etki yapıyordu. Judy'nin gözünde –parlak, zeki, mavi gözlerinde– sağduyulu görünmesini sağlayacak girişimlerde bulunmaya çalışıyor, ama bu sonuçta gerçekte olduğundan da aptal görünmesine yol açıyordu.

Judy annesi için çözülmesi zor bir bilmeceydi. Celia'nın küçük bir çocukken yapmaktan hoşlandığı her şey Judy'yi sıkıyordu. Judy bahçede kendi kendine üç dakika bile oynayamıyordu. Doğruca eve dönüyor ve "yapacak bir şey" olmadığını söylüyordu.

Judy gerçeklerden, anlamlı şeyler yapmaktan hoşlanıyordu. Apartman dairesinde yaşamaktan asla sıkılmamıştı. Sehpaların tozunu alıyor, möbleleri cilalıyor, yatakların düzeltilmesine yardımcı oluyordu. Babasıyla birlikte golf sopalarını temizliyordu.

Dermot ve Judy çok iyi arkadaş olmuşlardı. Aralarında hayran olunacak kadar güçlü bir duygusal paylaşım vardı. Judy halen toplucaydı, Dermot buna üzülmesine rağmen kızının yanında olmasından çok keyif alıyordu. İkisi iki büyük insan gibi ciddi bir şekilde uzun uzun sohbet edebiliyorlardı. Dermot,

kızına golf sopasını temizlemesi için verdiğinde onun bu işi doğru dürüst, gereği gibi yapmasını bekliyordu. Ve Judy yapıyordu da. Judy herhangi bir konuda, "Bu güzel olmuş mu?" diye soṛduğundaysa –örneğin briketlerden yapılmış bir ev, yünden yapılmış bir top ya da parlatılmış bir gümüş kaşık– Dermot düşündüğünü açıkça söylüyor, ancak yapılan iş övülmeye değerse onu övüyordu. Eğer Judy bir hata yaptıysa bunu açıkça belirtiyordu.

"Onun cesaretini kırıyorsun," diyordu Celia böyle zamanlarda.

Ama Judy'nin cesareti asla kırılmadı, kırılmıyordu da. Babasını annesinden daha çok seviyordu, çünkü babasını tatmin etmek çok daha zordu, Judy zoru başarmaktan hoşlanıyordu.

Dermot, ona karşı yumuşak da değildi, hatta sert olduğu bile söylenebilirdi. Judy ve Dermot ne zaman birlikte oynayıp, boğuşsalar Judy bundan hasar almadan çıkamıyordu, Dermot'la oynanan oyunların sonucu hemen her zaman bir yumru, bir çizik, bir morluk ya da bir yere sıkıştırılmış parmaktı, ama Judy aldırmıyordu buna. Celia'nın yumuşak oyunları onu çok daha fazla sıkıyordu.

Ancak hasta olduğu zamanlarda annesini babasına yeğliyordu.

"Ne olur gitme anne. Yanımdan ayrılma. Benimle kal. Babam gelmesin yanıma. Babamı istemiyorum."

Dermot da istenmiyor olmaktan dolayı mutluydu. Hasta insanlardan hoşlanmazdı. Hasta ya da mutsuz insanlar onu sıkıyordu.

Dokunma konusunda Judy de Dermot'tan farksızdı. Öpülmekten ya da yanağından makas alınmasından nefret ediyordu. Annesinin verdiği iyi geceler öpücüğüne katlanabiliyordu, ama asla fazlasına değil. Babası onu zaten asla öpmüyordu.

Birbirlerine iyi geceler dilediklerinde yalnızca karşılıklı gülümsüyorlardı. Buna karşın Judy anneannesiyle çok iyi anlaşıyordu. Miriam küçük kızın zekâsına ve sağduyusuna hayrandı.

"Olağanüstü bir zekâsı var Celia," diyordu. "Çok hızlı. Söyleneni hemen algılıyor."

Miriam'ın öğretme hevesi yeniden depreşmişti. Judy'ye harfleri ve kısa sözcükleri yazmayı öğretiyordu. Anneanne de torun da bu derslerden çok zevk alıyordu.

Miriam, Celia'ya bazen, "O senin yerini tutamaz tatlım..." diyordu. "Senin gibi değil."

Miriam bu şekilde belki de gençlere duyduğu ilgiden dolayı özür dilemek istiyordu. Miriam gençliği seviyordu. Öğretmenlerin uyandırdıkları bir beyin karşısında duydukları zevk gibi bir şeydi bu. Judy onun için sürekli bir coşku ve ilgi kaynağıydı, ama yüreği Celia'nındı. Aralarındaki sevgi bağı her zamankinden daha güçlüydü. Celia oraya vardığında annesini ufak, yaşlı –saçları ağarmış, solgun– güzelliğini yitirmiş bir kadın olarak buluyordu. Ama onun varışından bir ya da iki gün sonra annesinin yanaklarına renk geliyor, gözleri parlıyordu.

"Kızım bana döndü," diyordu mutluluk içinde.

Her defasında Dermot'u da davet ediyor, ama gelmemesinden de mutlu oluyordu.

Celia da eski yaşamına dönmüş olmaktan mutluydu. Oraya her gidişinde hoş, rahatlatıcı bir mutluluk duygusuna kapılıyordu –sevildiğini bilmenin– *yeterliliğinin* kabul görmesinin mutluluğu...

Annesinin gözünde o kusursuzdu... Harikaydı... Annesi onun farklı olmasını istemiyordu... Kendisi gibi olabilirdi.

Kendin gibi olabilmek... bu öyle rahatlatıcı bir duyguydu ki...

İstediği gibi davranabilir, kendini duygularına bırakabilir, dilediğini *söyleyebilirdi*...

Örneğin Dermot'un kaşlarını çatmasından çekinmeden, "Seni seviyorum," diyebilirdi. Dermot duyguların dile getirilmesinden nefret ediyordu. Her nedense bunu uygunsuz buluyordu.

Evde ise Celia dilediğince uygunsuz, gereksiz konuşabilirdi...

Celia, baba evindeyken Dermot ile ne kadar mutlu olduğunu, Dermot ve Judy'yi ne denli çok sevdiğini çok daha iyi anlayabiliyordu...

Ve ancak böyle bir sevgi seli ve aklına geleni söyleyebilme özgürlüğüyle dolu bir dönemin ardından eve dönüp, Dermot'un onayladığı aklı başında, bağımsız kişi olabiliyordu.

Sevgili baba evi; kayın ağacı, çimenler, büyüyen... büyüyen... yanaklarına değen çimenler...

Ve hayallere dalarak düşündü. O canlı, Koca Yeşil Canavar, dünya dediğin bir Koca Yeşil Canavar ... Sevecen, sıcak ve capcanlı... Çok mutluyum... çok mutluyum... Yeryüzünde istediğim her şeyi elde ettim ben..."

Dermot da zaman zaman düşüncelerine giriyordu. O onun yaşam melodisinin kaynağıydı. Zaman zaman onu ölesiye özlüyordu.

Bir defasında Judy'ye, "Babanı özlüyor musun?" diye sordu.

"Hayır."

"Ama onun da burada olmasını isterdin, değil mi?"

"Evet, sanırım öyle."

"Nasıl, emin değil misin? Ama sen babanı çok severdin."

"Evet bu doğru, ama onun Londra'da olması gerekiyor."

Konu Judy için bu denli basitti işte.

Celia geri döndüğünde Dermot onu yeniden gördüğü için çok sevindi. Sevgi ve mutluluk dolu bir aşk gecesiydi o akşam.

Bir ara Celia mırıldandı. "Seni çok özledim. Sen de beni özledin mi?"

"Bilmem, doğrusu bunu pek düşünmedim."

"Yani beni hiç düşünmedin mi, bunu mu demek istiyorsun?"

"Hayır. Ayrıca bunun ne yararı olabilirdi ki? Düşünmek seni buraya geri getirir miydi?"

Bu tabii ki son derece sağduyulu ve doğru bir yanıttı.

Ve de Celia'yı tatmin etmişti.

Ancak daha sonraları, Dermot derin bir uykudayken Celia mutluluktan uyuyamamış, hayaller kuruyor, düşünüyordu.

"Bu korkunç bir düşünce ama bazen Dermot'un bu kadar da dürüst *olmamasını* istiyorum..."

Gerçek olsa da olmasa da, "Seni çok özledim," demiş olsaydı bu öyle rahatlatıcı ve mutluluk verici olacaktı ki... Doğru olup olmadığının ise gerçekten hiç önemi yoktu... Ama Dermot böyleydi işte. Neşeli, komik, ölesiye dürüst Dermot! Kızı Judy de aynen oydu...

Kim bilir belki de en iyisi gerçekle yüzleşmeye hazır olmadığı anlarda onlara bazı şeyleri sormamaktı...

Sıkılarak düşündü. Acaba bir gün ben de Judy'yi kıskanacak mıyım? Judy ile benimle olduğundan çok daha iyi anlaşıyor.

Judy'nin zaman zaman kendisini kıskandığını hissediyordu. Babasının tüm ilgisinin kendi üzerinde olmasını istediği öyle belliydi ki.

Celia düşünüyordu. Ne tuhaf! Dermot doğmadan önce bile onu kıskanıyordu, minicik bir bebekken de öyle. Sonra, her şey beklenilenin nasıl da tam tersi olabiliyor...

Sevgili Judy... Sevgili Dermot... Birbirlerine öyle benziyorlardı ki; çok komik, çok canlı ve çok tatlı... Üstelik her ikisi de

onundu. Hayır, onun değildi. *O onlarındı.* Bu kulağa daha hoş geliyordu. Bu daha sıcak, daha rahatlatıcı bir düşünceydi. O onlara aitti.

2

Celia yeni bir oyun buldu. Aslında bu "kızların" bir varyasyonuydu. "Kızlar" can çekişiyorlardı. Celia, onları yaşama döndürmeye çalıştı, onlara çocuklar, bahçeli evler ve ilginç kariyerler buldu ama bunlar yeterli olmadı. "Kızlar" yaşama dönmek istemiyorlardı.

Sonunda Celia da yeni bir kişilik yarattı. Bu kişinin adı Hazel'dı. Celia çocukluğundan başlayarak onun hayatını çizdi. Hazel mutsuz bir çocuktu, yoksul bir akraba. "Bir şey olacak, bir şey olacak" diye şarkı söylemeye başladığı zaman gerçekten de –hizmetçilerden birinin parmağını kapıya sıkıştırması kadar basit bir şey de olsa– bir şeyler oluyordu. Bu yüzden çocuk bakıcıları ona gizemli, uğursuz bir yaratık gözüyle bakıyor, ondan ürküyorlardı. Hazel'ın cadı olduğunu düşünüyorlardı. Dolayısıyla Hazel batıl inançlı kişileri parmağında oynatmanın çok kolay olabileceği inancıyla büyüdü...

Hazel astroloji, falcılık, ruh çağırma seansları ve benzeri konularla yakından ilgilendi. Daha sonra da Bond Caddesi'nde bir "falcı" dükkânı açarak çok ünlü oldu.

Bu arada Galli genç bir deniz subayı olan Owen'a âşık oldu ve Galler'in muhteşem doğasında büyük bir aşk yaşadılar. Sonra zaman içinde yavaş yavaş Hazel'ın sözde yeteneklerinin gerçek olduğu ortaya çıkmaya başladı. (Bunu Hazel dışında herkes fark ediyordu.)

Neden sonra Hazel da bunu fark ederek dehşete kapıldı. Her ne kadar aldatıcı kehanetlerde bulunmaya çalışır, boş sözler söylerse söylesin, kehanetleri gizemli bir şekilde doğru çıkıyordu. Bu güç onu bir kez ele geçirmişti ve kurtulmasına izin vermiyordu.

Owen denilen genç adam ise Hazel'dan çok daha belirsiz, karanlık bir tipti. Zaten sonunda beş para etmez serserinin teki olduğu ortaya çıkıyordu.

Celia ne zaman boş kalsa ya da Judy'yi arabasına koyup parka götürse zihninde bu öyküyü kurgulamayı sürdürüyordu.

Sonra bir gün aklına bunu kâğıda dökmek geldi...

Basit bir defter ve çok sayıda kalem aldı. Çünkü kalemler konusunda oldukça özensizdi ve sık sık uçlarını kırıyordu. Ve yazmaya başladı...

Yazmak göründüğü kadar kolay değildi. Kafası sürekli yazdığından beş altı paragraf ötedeydi ama sonra o noktaya geldiğinde doğru sözcükler kafasından silinip gidiyordu.

Yine de ilerliyordu. Yazdığı kafasında kurguladığı öyküyle tam bir uyum içinde değildi ama bölümleriyle, paragraflarıyla tam bir kitap düzeni içinde yazmayı başarıyordu. Altı defter daha satın aldı.

Yazdığından Dermot'a uzunca bir süre bahsetmedi, ta ki Hazel'ın da söz aldığı, Galler'deki bir Evangelist toplantısını başarıyla yansıttığına inanana dek...

Bu bölüm Celia'nın umduğundan çok daha başarılı olmuştu. Kendini zafer kazanmış gibi hissediyor, bu duygusunu muhakkak biriyle paylaşmak istiyordu.

"Dermot, ne dersin, ben kitap yazabilir miyim?"

Dermot neşeyle, "Bence bu çok iyi bir fikir," dedi. "Senin yerinde ben olsam denerdim bunu."

"Aslına bakarsan ben... ben başladım bile. Hatta yarıladığımı bile söyleyebilirim."

"İyi, güzel."

Dermot, Celia ile konuştuğu sırada okuduğu ekonomi kitabını yanına bırakmıştı. Kitabı yeniden eline aldı.

"Kitabım medyum bir kızla ilgili ama kız öyle olduğunu bilmiyor. Sonra düzmece bir falcı dükkânı açıyor ve seanslar düzenleyip düzmece kehanetlerde bulunuyor. Sonra Galli bir genç adama âşık olup Galler'e gidiyor ve tuhaf şeyler olmaya başlıyor."

"Sanırım anlatmak istediğin bir öykü var, değil mi?"

"Tabii ki var. Yalnızca iyi anlatamıyorum, hepsi bu."

"Medyumlar ya da seanslar konusunda bir bilgin var mı?"

Celia çekinerek, "Hayır," dedi.

"O zaman kitabında onları konu etmen biraz riskli değil mi? Daha önce Galler'de hiç bulunmadın, değil mi?"

"Hayır."

"Öyleyse daha iyi bildiğin bir konuda yazman daha doğru olmaz mıydı? Örneğin Londra ya da doğduğun yer. Bence böyle yaparak işini zorlaştırıyorsun."

Celia utanarak başını eğdi. Dermot yine her zamanki gibi haklıydı. Yine avanakça davranmıştı. Neden sanki hiçbir bilgisi olmayan konuları seçmişti ki? O Evangelist toplantı da öyleydi. Yaşamında hiçbir Evangelist buluşmasına katılmamıştı ki. Durum böyleyken bundan söz etmenin ne gereği vardı?

Diğer yandan Hazel ve Owen'ı da öylesine orta yerde bırakamazdı... Onlar *vardı, buradaydılar*... Onlar için bir şeyler yapılmalıydı.

Celia ondan sonraki bir ay boyunca spiritüalizm, seanslar, medyumlar, falcılık ve sözde kehanetler konusunda ne bulduysa okudu. Sonra ağır ağır ve büyük bir titizlikle kitabının

birinci bölümünü elden geçirip yeniden yazdı. Ancak yaptığı bu işten hoşlanmamıştı. Sanki tüm cümlelerinde bir aksaklık vardı, bir türlü akışı sağlayamıyor, hiçbir neden yokken en akıl almaz gramer hatalarını yapıyordu.

O yaz Dermot on beş günlük izninde Galler'e gitmeyi önerdi. Böylece Celia da "o bölgenin rengini" yakalayabilmiş olacaktı. Bu projeyi hayata geçirdiler, ama Celia çevrenin rengini kavramakta zorlanıyordu. Etkilendiği her şeyi hemen not almak için yanına ufak bir defter bile almıştı. Ne var ki Celia doğası gereği pek gözlemci biri değildi, sonuçta günler geçti, ama Celia pek bir not alamadı.

Galler'den vazgeçip, Owen'ı dağlarda yaşayan, Hector adlı bir İskoç'a dönüştürmeyi düşündü. Ancak Dermot aynı sorunun o zaman da ortaya çıkacağını belirtti. Celia, İskoçya hakkında da bilgi sahibi değildi.

Celia sonunda öyküden tamamıyla vazgeçti, bir şekilde ilerlemiyordu artık. Zaten zihninde çoktan Cornwall sahilindeki küçük bir balıkçı ailesi belirmişti bile...

Amos Polridge kafasında şekillenmeye başlamıştı...

Ancak bundan Dermot'a bahsetmedi. Bir şekilde kendisini suçlu hissediyordu. Deniz ya da balıkçılık konusunda hiçbir şey bilmediğinin farkında olmaktan kaynaklanan tuhaf bir suçluluk duygusuydu bu. Yazmanın hiçbir yararı yoktu, güzel olan bütün bunları kafasında tasarlamaktı. Mutlaka bir büyükanne de olmalıydı; dişsiz ve kötü niyetli...

Nasıl olsa bir gün Hazel kitabını da bitirecekti. Owen pekâlâ da Londra'daki sahtekâr borsacılardan biri olabilirdi...

Ancak her nedense Owen'ın bunu istemediğini hissediyordu...

Owen küstü ve sonunda öylesine belirsizleşti ki düşüncelerinden tamamen silinip yok oldu.

3

Celia yoksul olduklarına ve tutumlu yaşamaları gerektiğine çok alışmıştı.

Dermot günün birinde zengin olma umudundaydı. Aslında bundan emindi de. Celia ise asla zengin olmayı beklemiyordu. İçinde bulundukları durumdan mutluydu ve bunun değişmemesi için dua ediyor, ancak bu durumun Dermot için büyük bir hayal kırıklığı olmamasını diliyordu.

Yine de büyük finansal zorlukları ikisi de beklemiyorlardı. Ancak savaş sonrasındaki ani yükseliş son bulmuş, bunu tam bir çöküş izlemişti.

Dermot'un çalıştığı firma da iflas etti ve Dermot işsiz kaldı.

Dermot'un yıllık elli, Celia'nın ise yüz sterlin geliri vardı, ayrıca iki yüz sterlin de birikmiş paraları. Celia ve Judy'nin gereğinde sığınabilecekleri Miriam'ın evi vardı.

Kötü günlerdi. Celia özellikle Dermot için üzülüyordu. Dermot aksilikleri, özellikle de böylesi hak edilmemiş aksilikleri (çünkü çok iyi çalışmıştı) kabullenemiyordu. Morali bozuktu ve sinirliydi. Celia, Kate ve Denman'ın işine son verip Dermot yeniden iş bulana kadar ev işlerinin tamamını kendisi yapmaya karar verdi, ancak Mary Denman gitmeyi kabul etmedi.

Kızgınlıkla ve hararetli bir biçimde, "Ben kalıyorum," dedi. "Bunu tartışmanın hiç gereği yok. Ücretim verilebilene kadar bekleyebilirim. Küçük aşkımı bırakmak gibi bir niyetim hiç yok."

Böylece Denman kaldı. O ve Celia ev işlerini, yemeği ve Judy'nin bakımını dönüşümlü olarak üstleniyorlardı. Celia, Judy'yi parka götürüyor, Denman temizlik ve yemek yapıyordu. Ertesi günse Denman gidiyor, Celia evde kalıyordu.

Tuhaf da olsa Celia bundan hoşlanmaya başlamıştı. Bir işi olmasını, çalışmayı seviyordu. Hatta Galler'deyken aldığı notları toparladı, özenle kitabını tamamladı ve bir yayınevine bile gönderdi. Belki bir şeyler çıkardı. Ancak gönderdiği metin gittiği gibi geri dönünce, Celia kitabı bir çekmeceye attı ve bir daha da bunu denemedi.

Celia'nın bu yaşamdaki asıl sorunu Dermot'tu. Dermot kesinlikle anlaşılmaz bir adam olup çıkmıştı. Başarısızlığa karşı o kadar duyarlıydı ki onunla yaşamak neredeyse olanaksız bir durum olmuştu. Celia neşeli olduğunda, ondan içinde bulunduğu zor duruma karşı daha duyarlı olmasını istiyordu. Sessiz olduğundaysa tam aksini, onu neşelendirmesi gerektiğini, hiç değilse bunu denemesini söylüyordu.

Celia çaresizlik içinde kıvranıyordu. "Eğer Dermot birazcık yardımcı olsa bütün bunları çok daha kolay aşabilirdik. Bütün bunlara bir de iyi yönden bakmak, komik tarafını ön plana çıkarmak mümkün. Bela ile baş etmenin en iyi yolu ona gülüp geçmek."

Ama Dermot gülemiyordu. Gururu incinmişti.

Her ne kadar haksız ve anlamsız olsa da Celia onun bu davranışlarından o parti olayındaki tutumu kadar incinmiyordu.

Onun üzüldüğünü acı çektiğini, belki kendisinden çok Celia için üzüldüğünü biliyordu.

Bazen Dermot kafasından geçenleri söyleyecek gibi oluyordu.

"Siz niçin gitmiyorsunuz, Judy ile sen? Onu annene götür. Şu sıralar iyi değilim. Birlikte yaşanacak adam değilim. Sana daha önce de söylemiştim bunu, ben sıkıntıya gelemem, başarısızlığı kaldıramam."

Ama Celia onu terk etmeyecekti. Onun için yaşamı kolaylaştıracak bir şeyler yapmak istiyor, ama elinden bir şey gelmiyordu.

Günler günleri izledi. Dermot'un iş bulmaktaki başarısızlığı sürüyor, morali her gün biraz daha bozuluyordu.

Celia'nın dayanma gücü de giderek tükeniyordu. Sonunda tam da Dermot'un yapması gerektiğini söylediği gibi annesine gitmeye karar vermişken her şey değişti.

Dermot bir öğleden sonra eve bambaşka bir adam olarak geldi. Yine eskisi gibi genç, hayat dolu bir delikanlı görünümü kazanmıştı. Gözleri parlıyor ve fırıl fırıl dönüyordu.

"Celia, muhteşem bir şey oldu. Tommy Forbes'i anımsıyorsun, değil mi? Onunla karşılaştım –tamamen tesadüf– tam da benim gibi birini arıyormuş, neredeyse üzerime atladı. Başlangıç olarak yıllık sekiz yüz sterlin önerdi. Bir iki yıl içinde de bin beş yüz, iki bin sterline yükselebilecek. Haydi, dışarı çıkıp kutlayalım bunu."

Ne mutlu bir akşamdı bu. Dermot tamamen değişmişti. Hırsıyla, heyecanıyla sanki bir çocuktu karşısındaki. Hatta ısrarla Celia'ya yeni bir gece elbisesi almak bile istedi.

"Mor sana olağanüstü yakışıyor, bambaşka görünüyorsun. Seni çok... çok seviyorum Celia."

Âşıklar, evet, hâlâ iki âşıktı onlar.

O akşam Celia uyuyamadı. Düşünüyordu. Umarım, umarım Dermot için her zaman her şey yolunda gider. Olmadığı zaman bunu çok önemsiyor.

"Anne," dedi Judy ertesi sabah durup dururken. "İyi zaman dostu ne demek? Dadım Peckham'daki arkadaşının öyle olduğunu söylüyor."

"İyi zaman dostu her şey yolunda giderken yanında olan, ama sorunun olduğunda görünmeyen biri demektir."

"Ah, yani babam gibi."

"Hayır Judy, tabii ki öyle değil. Baban sorunları olduğunda çok mutsuz oluyor, yakınlık göstermiyor, bu doğru; ama

eğer senin ya da benim bir sorunumuz olsa ya da hastalansak baban bizim için her şeyi yapar. O yeryüzündeki en güvenilir adamdır."

Judy annesini düşünceli düşünceli süzdü. "Hasta insanlardan hoşlanmıyorum. Yatağa giriyor, seninle oynamıyorlar. Dün parkta Margaret'ın gözüne bir şey girdi. Koşmayı bırakıp oturdu. Benim de onunla oturmamı istedi, ama tabii yapmadım bunu."

"Judy bu hiç doğru değil."

"Hayır doğru. Oturmaktan hoşlanmıyorum. Koşmak istiyordum."

"Peki ya senin gözüne bir şey girseydi, birinin yanına oturup seninle konuşmasını istemez miydin? Koşup, eğlenip seni bırakmasından hoşlanır mıydın?"

"Benim için hiç fark etmezdi. Önemsemezdim bunu... Bu arada, gözüne bir şey batan da ben değildim. Margaret'ti."

15. BÖLÜM

Zenginlik

1

Dermot başarılı oldu. Yılda yaklaşık iki bin sterlin kazanıyordu. Celia ile güzel günler geçiriyorlardı. Her ikisi de tasarruf etmeleri gerektiğinde hemfikirdiler, ama bunu şimdilik ileri bir tarihe bırakmak konusunda anlaşmışlardı.

İlk yaptıkları ikinci el bir araba satın almak oldu.

Sonrasında Celia'nın kırsalda yaşama özlemi depreşti. Bu Judy için de çok daha iyi olacaktı, ayrıca Celia da Londra'dan nefret ediyordu. Dermot eskiden böyle bir durumun yol açabileceği yüksek giderler nedeniyle bu öneriye sıcak bakmıyordu; pahalı tren biletleri, şehirde gıdanın daha ucuz olması filan.

Ancak şimdi o da bu fikrin hoşuna gittiğini kabul ediyordu. Dalton Heath'e pek uzak olmayan bir villa bulabilirlerdi.

Kısa bir süre sonra inşaat için parsellere ayrılmış büyük bir malikânenin müştemilatına taşındılar. Dalton Heath golf sahası yalnızca on beş kilometre ötelerindeydi. Bir de köpek satın aldılar ve şirin bir sealyham terrier olan bu köpeğe Aubrey adını taktılar.

Denman onlarla birlikte taşraya taşınmayı reddetti. Kötü günlerde bir melek olan sadık Denman servetlerinin artmasıyla birlikte gerçek bir canavar olup çıkmıştı. Celia'ya sert davranıyor, aklı bir karış havada ortada dolaşıyordu. Sonunda birçokları gibi Celia'nın da burnunun büyüdüğünü ileri sürerek ayrılma zamanı geldiğini belirtti ve işinden istifa etti.

İlkbaharda taşındılar. Celia için yeni evlerinin en güzel tarafı liladan mora her tonda açan leylaklardı. Sabahın erken saatinde Aubrey ile bahçede yürürken neredeyse olağanüstü bir yaşamı olduğunu düşünüyordu. Ne kir, ne toz, ne sis. Ev buydu işte...

Celia taşra yaşamını ve Aubrey'yle uzun yürüyüşler yapmayı seviyordu. Evlerinin hemen yakınında Judy'nin sabahları gittiği küçük bir okul vardı. Judy'nin derslere yaklaşımı ördeğin suya yaklaşımından farksızdı. Birey karşısında çok ürkekti, ama kalabalıklar onu hiç rahatsız etmiyordu.

"Günün birinde ben de büyük bir okula gidecek miyim anneciğim? Yüzlerce, yüzlerce, yüzlerce kız öğrenci olan bir okula? İngiltere'deki en büyük okul hangisi?"

Celia ile Dermot özelikle odaların dağılımı konusunda fikir ayrılığına düştüler. Ön tarafa bakan odalardan biri yatak odalarıydı. Dermot diğer öne bakan odanın kendi çalışma odası olmasını istiyordu. Celia ise çocuk odası olması gerektiği kanısındaydı.

Dermot sinirlendi. "Bu durumda bu evde odasında doğrudan güneş ışığı alma hakkı olmayan tek kişi ben oluyorum."

"Judy'nin de güneşli bir odaya ihtiyacı var."

"Saçma. O zaten bütün gün dışarıda. Ayıca arkadaki oda içinde rahatça koşup oynayabileceği kadar büyük."

"Ama güneş almıyor."

"Güneşin Judy için neden benden daha önemli olduğunu hiç anlayamıyorum."

Celia belki de yaşamında ilk kez pes etmedi. Aslında güneşli odayı Dermot'a vermeyi çok istiyordu, ama yapmadı.

Sonunda Dermot şaşılacak kadar uysal bir biçimde boyun eğdi bu yenilgiye. Yakınmayı sürdürdü ama kesinlikle yumuşak başlılıkla. Ezilmiş bir baba ve eş olduğunu ileri sürdüyse de bu aslında şakadan öte gitmedi.

2

Hemen yakınlarında çok iyi komşuları vardı, üstelik çoğu da çocukluydu. Hepsi samimi, içten insanlardı. Tek sorun Dermot'un onlarla akşam yemeğine gitmeyi reddetmesiydi.

"Celia, bak canım, ben zaten Londra'dan çok yorgun geliyorum. Geldikten sonra benden bir de giysilerimi değiştirip yemeğe çıkmamı ve ancak gece yarısı dönünce yatmamı beklememelisin. Bunu yapamam."

"Tabii ki her gece değil, ama haftada bir olsa ne sakıncası olacağını anlayamıyorum."

"Neyse, gitmek istemiyorum işte. İstersen sen yalnız gidebilirsin."

"Yalnız gidemem. İnsanlar akşam yemeğine çift olarak çağrılırlar. Ayrıca senin geceleri asla çıkmak istemediğini söylemek de bana çok saçma geliyor, neticede henüz çok gençsin."

"Ben olmadan da gidebileceğinden eminim."

Ancak bu o kadar da kolay değildi. Taşrada insanlar ya çift olarak davet ediliyorlardı ya da edilmiyorlardı. Yine de Celia,

Dermot'a hak vermiyor değildi. Sonuçta parayı kazanan oydu, ortak yaşamları konusunda son sözü söyleme hakkı da onun olmalıydı. Sonunda davetleri reddedip evde baş başa oturdular. Dermot finansal konulardaki kitaplarını okudu, Celia ise bazen nakış işleyip dikiş dikti bazen ellerini kenetleyip oturdu ve Cornwall'li balıkçı ailesinin öyküsünü yazdı kafasında.

3

Celia bir çocuk daha istiyordu.

Dermot istemiyordu.

"Londra'dayken yeterli odamız olmadığını söylüyordun," diyordu Celia. "Tabii o zaman paramız da yoktu, ama şimdi var, paramız da odamız da çok. Ayrıca iki çocuğun bir çocuktan daha fazla sorun olabileceğini de sanmıyorum. Ha bir ha iki, hiç fark etmez."

"Evet, ama daha zamanı değil. Tüm o telaş, sıkıntılar, bebek ağlamaları, biberonlar, filan... Yeniden başlasın istemiyorum."

"Sanırım sen bunu söylemekten asla vazgeçmeyeceksin."

"Yanılıyorsun. İki çocuğumuz daha olsun istiyorum, ama şimdi değil. Önümüzde çok zaman var. Henüz çok genciz. Canımız sıkılmaya başlayınca çocuk bizim için yeni bir heyecan, yeni bir macera olabilir. Şimdi yaşamın tadını çıkarma zamanı. Yoksa yine yataklara düşüp sürekli midenin bulanmasını mı istiyorsun?" Bir an sözlerine ara verdikten sonra ekledi. "Hem bil bakalım bugün ne baktım?"

"Oh Dermot!"

"Araba. Bizim emektar iyice tekliyor artık. Bu arabayı bulan Davis. Spor bir araba, henüz yalnızca on üç bin kilometre yapmış."

Celia düşünüyordu.

Tanrım, onu ne kadar çok seviyorum! O hâlâ bir delikanlı. Hırslı, umut dolu... Ve çok da çalışıyor. Neden istediği şeylere sahip olamasın ki?... Nasıl olsa bir gün bir bebeğim daha olur. Bu arada o arabasını alsın... Sonuçta o benim için yeryüzünün tüm bebeklerinden daha değerli...

4

Dermot eski dostlarından hiçbirinin kalmaya gelmesini istemiyor, bu da Celia'yı çok şaşırtıyordu.

"Ama Andrew'u çok severdin."

"Evet, doğru, bir arada büyüdük, ama yollarımız ayrıldı. Artık hemen hemen hiç karşılaşmıyoruz. İnsanlar değişiyor..."

"Peki ya Jim Lucas? Nişanlandığımızda onunla ayrılmaz ikiliydiniz."

"Ah, artık o eski ordu muhabbetlerinden sıkılıyorum."

Sonra bir gün Celia'ya Ellie Maitland'den bir mektup geldi. Yeni soyadı Peterson'du.

"Dermot, eski yakın arkadaşlarımdan Ellie Peterson Hindistan'dan dönmüş. Düğününde nedimesiydim. Onu arayıp, hafta sonu için buraya davet edebilir miyim?"

"Evet, tabii, istiyorsan neden olmasın. Kocası golf oynuyor mu?"

"Bilmiyorum."

"Eğer oynamıyorsa kötü. Neyse, fark etmez, sanırım bütün gün evde oturup seninle birlikte onları eğlendirmemi beklemiyorsun."

"Tenis oynayamaz mıyız?"

Malikânede kullanabilecekleri birkaç tenis kortu vardı.

"Ellie tenise çok düşkündü, Tom'un da oynadığını biliyorum. Çok iyi de olabilir."

"Celia, bak canım, tenis oynayamam. Bu golf atışlarımı mahvedebilir. Biliyorsun üç hafta sonra Dalton Heath golf turnuvası var."

"Senin için tek önemli olan golf. Bu her şeyi o kadar güçleştiriyor ki."

"Celia, bence herkes sevdiği şeyi yapabilmeli, sence de bu daha doğru değil mi? Ben golften hoşlanıyorum, sense tenis. Arkadaşlarını davet et ve onlarla ne istersen yap. Sana asla karışmayacağımı çok iyi biliyorsun."

Bu doğruydu. Aslında kulağa da doğru geliyordu, ama uygulanması hiç de o kadar kolay değildi. Celia düşünüyordu. Eğer evliysen, yapacağın şeylerde kocana bağlısın. Kimse seni yalnız bir birey olarak düşünmüyor. Ellie yalnız gelseydi sorun değildi de bu durumda Dermot'un da Ellie'nin kocasıyla ilgilenmesi, bir şeyler yapması gerekecek.

Sonuçta Dermot'un hemen her hafta sonu birlikte golf oynadığı Davis ve karısı kalmaya geldiklerinde de Celia'nın gün boyu Bayan Davis'i oyalaması gerekiyordu. İyi bir kadındı, ama öylece oturuyor ve kendisiyle konuşulmasını bekliyordu. Ancak bunu Dermot'a söyleyemezdi, çünkü onun tartışmaktan nefret ettiğini biliyordu. Peterson'ları davet etti ve içinden her şeyin yolunda gitmesini diledi.

Ellie çok değişmemişti. Celia ile neşe içinde eski günlerden söz ettiler. Tom biraz fazla sakin bir insandı. Saçları hafifçe ağarmıştı. Kibar, iyi bir insana benziyor, diye düşünüyordu Celia. Genellikle dalgın görünüyordu, ama çok sevimliydi.

Dermot da onların yanında melekten farksızdı. Cumartesi günü yapacağı golf maçı için (Ellie'nin kocası golf oynamıyordu.) çok önceden söz verdiğini ancak pazar gününü tamamen onlara ayırdığını söyledi. Ve onları tekneye bindirerek bütün bir pazar öğleden sonrası nehirde gezdirdi. Celia onun aslında bu tekne gezilerinden nefret ettiğini o kadar iyi biliyordu ki...

"Çok asil davranmadım mı?" diye sordu Dermot, Maitland'lerin ardından.

"Asil" onun en sevdiği sözcüklerden biriydi. Celia ne zaman bu sözcüğü duysa gülüyordu.

"Gerçekten öyleydin. Sen bir melektin."

"Neyse, uzunca bir süre aynı şeyi yinelememi bekleme benden, olur mu?"

Celia böyle bir şey yapmadı. Aslında iki hafta sonra başka bir arkadaşını ve kocasını davet etmek istiyordu, ama adamın golf oynamadığını biliyordu. Dolayısıyla da kocasının ikinci bir kez özveride bulunmak zorunda kalmasını istemedi...

Celia sürekli olarak özveride bulunmak zorunda kalan biriyle yaşamanın çok zor olduğunu düşünüyordu. Dermot'un fedakârlıkta bulunduğu zamanki hali hiç de hoş değildi, bundan rahatsız olduğu anlaşılıyordu. Celia ise onu biraz bile olsa üzmek, sıkmak istemiyordu. Bu durumda doğru olan onun hoşuna giden şeylerin yapıldığı bir yaşamı sürdürmeye çalışmaktı.

Dermot eski dostlarından da pek hoşlanmıyordu. Eski dostlar, Dermot'un gözünde sıkıntıdan başka bir şey değillerdi.

Judy de bu konuda babasından farksızdı. Birkaç gün sonra Celia ona arkadaşı Margaret'tan bahsettiğinde Judy onu anlamsız gözlerle, şaşkınlık içinde süzdü.

"Margaret de kim?"

"Margaret'ı anımsamıyor musun? Londra'da parkta onunla oynamaktan çok hoşlanırdın."

"Hayır, hoşlanmazdım. Ben hiçbir yerde Margaret diye biriyle oynamadım."

"Judy, bunu unutmuş olamazsın. Henüz üzerinden bir yıl bile geçmedi."

Ancak Judy, Margaret diye birini anımsamıyordu bile. Londra'da oynadığı hiç kimseyi anımsamıyordu.

"Ben yalnızca okulumdaki kızları biliyorum," dedi kayıtsızca.

5

Sonra çok farklı ve Celia için heyecan verici bir şey oldu. Her şey Celia'ya gelen bir telefonla başladı. Ondan son dakikada gelemeyen birinin yerine bir akşam davetine katılması isteniyordu.

"Tatlım, sanırım bunun senin için bir sakıncası..."

Hayır, Celia için sakıncası yoktu. Hatta memnun bile olmuştu.

O akşam çok eğlendi.

Ürkek değildi. Kolayca konuşabileceği konular buldu. Üstelik söylediklerinin "aptalca" olup olmadığına dikkat etmesine de gerek yoktu. Dermot'un ciddi, tenkitçi bakışları da yoktu üzerinde...

Kendini yeniden genç kızlık dönemine dönmüş gibi hissetti.

Yemekte hemen sağında oturan adam Doğu'ya defalarca yolculuk etmişti. Celia'nın yeryüzünde en imrendiği şeylerden biri de seyahat etmekti.

Bazen eğer fırsatını bulsa, karşısına bir şans çıksa, Dermot'u, Judy'yi, Aubrey'yi ve her şeyi geride bırakıp maviliklere açılabilirmiş gibi bir hisse kapılıyordu... uzaklara... çok uzaklara...

Yanındaki adam Bağdat'tan, Keşmir'den, İsfahan'dan, Tahran'dan, Şiraz'dan bahsediyordu. (Ne hoş sözcüklerdi bunlar, hiçbir anlam ifade etmese de yalnızca söylenmesi bile hoş sözcükler.) Adam çok az seyyahın gittiği Belucistan'da bile bulunmuştu.

Solunda oturan adamsa yaşlı, ancak çok nazik bir insandı. Yanında oturan genç, neşeli yanakları pespembe, gözlerinde hâlâ uzak diyarların büyüsü olan bayandan çok hoşlanmışa benziyordu.

Celia ona döndü ve birkaç cümle sonra adamın anlattıklarından kitaplarla ilgili bir işi olduğunu anladı. Ve ona neşe içinde başarısız denemesinden söz etti. Adam, Celia'ya yazdığı kitabın notlarını muhakkak görmek istediğini söyledi. Celia ısrarla çok kötü olduğunu belirtti.

"Ne olursa olsun görmek isterim. Bana göstereceksiniz, değil mi?"

"Eğer istiyorsanız tabii, ama hayal kırıklığına uğrayacaksınız."

Adam da bunun doğru olabileceğini düşünüyordu. İskandinav güzellerini andıran bu zarif genç bayanda hiç yazar tipi yoktu. Ancak Celia'dan etkilenmişti ve onun ne yazabildiğini görmek istiyordu.

Celia eve döndüğünde gecenin biriydi. Dermot derin uykudaydı. O kadar heyecanlıydı ki onu uyandırdı.

"Dermot çok güzel bir akşam geçirdim. Oh o kadar eğlendim ki! Bana İran'dan Belucistan'dan bahseden bir adamla tanıştım. Sonra çok nazik bir yayımcıyla da tanıştım. Yemekten sonra benden şarkı söylememi istediler. Çok kötü söyledim, ama anladıklarını sanmıyorum. Sonra bahçeye çıktık, o çok seyahat eden adamla nilüferlerin bulunduğu havuzu görmeye gittik. Adam beni öpmeye çalıştı ama tabii dostça. Ah, ay ışığında her şey o kadar güzel ve romantikti ki. Aslında öpmesine izin verebilirdim, ama vermedim, çünkü bunun senin hoşuna gitmeyeceğini biliyordum."

Dermot, "Kesinlikle doğru," dedi.

"Partiye gitmeme bozulmadın, değil mi?"

"Tabii ki hayır. Eğlenmene sevindim, ancak benim anlayamadığım gecenin bir yarısı bunu anlatmak için beni neden uyandırdığın?"

"Çünkü çok eğlendim," dedi Celia özür dilercesine. "Senin benim böyle açıkça *söylememden* hoşlanmadığını biliyordum."

"Önemli değil. Yalnızca bu bana çok aptalca bir şeymiş gibi görünüyor. İnsan bunu böyle açıkça *söylemeden* de gönlünce eğlenebilir."

Celia dürüstçe, "Ben değil," dedi. "Söylemeliyim, yoksa çatlarım."

"Neyse," dedi Dermot arkasını dönerken. "İşte şimdi söylemiş oldun."

Ve yeniden uyudu.

Dermot işte böyle bir adam, diye düşünüyordu Celia soyunurken. Biraz ağırbaşlı, oldukça kayıtsız ama son derece iyi...

6

Celia o akşam yayımcı olan adama kitabını gösterme sözü verdiğini tamamen unutmuştu. Adam bir sonraki öğleden sonra uğrayıp ona sözünü anımsattığında ise gerçekten çok şaşırdı.

Hemen çatı katına çıkıp tozlu notlarını aldı ve yeniden bunun önemsenmeye değmeyecek, aptalca bir şey olduğunu yineledi.

On beş gün sonra aldığı mektupta yayımcı şehre gelip onunla görüşmesini rica ediyordu.

Celia Londra'ya gitti. Yayımcı üzeri el yazması kitap metinleriyle dolu karışık bir masanın arkasında oturmuş, gözlüklerinin gerisinden parlayan gözleriyle ona bakıyordu.

"Bakın," dedi. "Sanırım bu başlı başına bir öykü. Ancak yarısı burada. Gerisi nerede? Yoksa gerisini kayıp mı ettiniz?"

Celia çaresizlik içinde yazdığı metne baktı.

"Bu asla tamamlayamadığım eski bir metin. Size yanlış paketi vermişim."

Sonra yayımcıya ayrıntılarıyla durumu açıkladı. Adam onu dikkatle dinledi ve sonra düzelttiği kopyayı da göndermesini istedi. Şimdilik tamamlanmamış kopyanın kendisinde kalmasını istiyordu.

Celia bir hafta sonra yeniden çağrıldı. Bu kez adamın gözleri daha da çok parlıyordu.

"İkinci metin iyi değil. Haklı olarak da onunla ilgilenecek tek bir yayımcı bile bulamazsınız. Ama orijinal öykünüz hiç fena değil. Ne dersiniz, onu tamamlayabilir misiniz?"

"Ama ondaki her şey yanlış. Baştan sona hata dolu."

Mary Westmacott

"Bakın yavrum, sizinle çok açık ve öz konuşmaya çalışacağım. Sizin bu konuda olağanüstü bir yeteneğe sahip olduğunuzu iddia etmiyorum, belki de yaşamınız boyunca asla bir başyapıt yazamayacaksınız, ama gerçek olan şu, siz doğuştan iyi bir öykü anlatıcısısınız. Spiritüalizm, medyumluk ve Evangelizmi romantik, buğulu bir ortamda bütünleştirmişsiniz. Belki düşüncelerinizin tamamı yanlış, gerçeklerle ilgisi yok ama şunda hiç kuşku yok ki bu konuda hiçbir bilgisi olmayan okuyucunun yüzde doksan beşinin durumu da sizinle aynı. Bu yüzde doksan beş özenle derlenmiş gerçekleri okumak istemiyor –onlar kurgu peşinde– gerçekdışı ama yine de mantığa sığan bir şeyler okumak istiyorlar. İnandırıcı olması önemli, bunu sakın unutmayın. Bu tabii şu anda yazmayı düşündüğünüzü söylediğiniz Cornwall'li balıkçı ailesinin öyküsü için de geçerli. O öyküyü de yazın ama Tanrı aşkına kitabı tamamlamadan Cornwall'e gidip oradaki balıkçılarla konuşmaya kalkmayın. Eğer bunu yaparsanız yazdığınızın Cornwall'deki balıkçılar hakkında bilgi almak isteyenlerin baktıkları sıkıcı belgeseller-den farkı kalmaz. Eğer Cornwall'e giderseniz belki de oradaki balıkçıların özde Walworth'teki bir tesisatçıdan hiçbir farkı olmadığını göreceksiniz. Bunu istemezsiniz değil mi? Gerçekten bildiğiniz bir konuda asla iyi bir şey yazamazsınız, çünkü sizin dürüst bir karakteriniz ve dümdüz bir mantığınız var. Hayallerinizde gerçekçi olmasanız da yaşamda gerçekçi ve dürüstsünüz. Bildiğiniz bir konudaki yalanları kaleme alamazsınız ama bilmediğiniz bir konuda en olağanüstü yalanları gözünüzü bile kırpmadan satırlara dökebilirsiniz. Sizin için olağandışı olanı, hayallerinizin ürünlerini yazın, gerçeği değil. Haydi, şimdi gidin ve dediğimi yapın."

Celia'nın ilk romanı bir yıl sonra yayımlandı. Adı '*Boş Liman*'dı. Editör yalnızca çok fazla göze batan uyumsuzlukları düzeltmişti.

Miriam bunu olağanüstü güzel bir şey olarak nitelendirdi, Dermot ise korkunç...

Celia, Dermot'un haklı olduğunu biliyordu, ama annesine de minnettardı.

Artık, diye düşünüyordu Celia. Yazar rolünü benimseme-liyim. Her koşulda bu anne ve eş rolü yapmaktan çok daha ilginç.

16. BÖLÜM

Kayıp

1

Miriam hastaydı. Celia ne zaman annesini görse kalbinde bir sızı, tuhaf bir burukluk hissediyordu.

Annesi o kadar küçülmüş ve zavallı görünüyordu ki...

Üstelik koskoca evde yalnızdı.

Celia, annesinin onun evine gelmesini ve onlarla birlikte yaşamasını istiyordu, ama Miriam bunu kesin bir dille reddediyordu.

"Bu olmaz. Dermot'a haksızlık olur. Rahatını bozmaya hakkım yok."

"Dermot'la konuştum. O da istiyor bunu."

"Büyük nezaket göstermiş, ama asla, asla yapmam bunu. Aklıma bile gelmez. Genç insanlar yalnız *kalmalı*."

Miriam'ın kararlılığı karşısında Celia itiraz etmedi.

Miriam bir defasında da Celia'ya şöyle dedi:

"Bunu sana daha önce de birçok kez söylemek istedim. Dermot konusunda yanıldım. Onunla evlendiğinde ona gü-

venmiyordum. Onun dürüst ya da sadık olduğuna inanamıyordum... Yaşamında başka bir kadın olabileceğini düşünmüştüm."

"Ah anne, Dermot'un gözü golf topundan başka bir şey görmüyor."

Miriam gülümsedi. "Yanılmışım... ama bundan dolayı mutluyum... şimdi artık bir gün seni yalnız bırakacak olursam gözüm arkada kalmayacak... Seni koruyacak, gözetecek biri olduğunu biliyorum.

"Anne, tabii ki yapar bunu. Yaptı da."

"Evet, bundan eminim... Celia biliyor musun, o çok çekici bir erkek, kadınlar için çok cazip, bunu sakın unutma..."

"O evi gereğinden de fazla seven, evden çıkmak bile istemeyen biri anne."

"Evet, bu büyük bir şans. Sanırım Judy'yi de çok seviyor. Judy sanki onun kopyası. Hiç sana benzemiyor. Her şeyiyle Dermot'un kızı."

"Biliyorum."

"Sana karşı iyi ve nazik olduğunu görene kadar... Başlangıçta hiç öyle düşünmüyordum. Bana kaba, acımasız biri gibi gelmişti..."

"Ama değil. Fazlasıyla iyi ve anlayışlı. Judy doğmadan önce de çok tatlıydı. O yalnızca konuşmayı sevmeyen bir insan. Her şeyi içine atıyor, fazlasıyla içedönük. Aynen bir kaya gibi, aşılması zor."

Miriam iç çekti.

"Kıskandım onu. İyi taraflarını görmek istemedim. İnan bana yavrum, gerçekten mutlu olmanı çok istiyorum."

"Öyleyim anneciğim, gerçekten öyleyim."

"Evet, sanırım öylesin..."

Celia bir ya da iki dakika sonra, "Belki de...." dedi. "Yeryüzünde ikinci bir bebekten daha çok istediğim hiçbir şey yok. Bir oğlan ya da belki bir kız daha. Hiç fark etmez."

Annesinin bu isteğini anlayışla karşılamasını bekliyordu ama Miriam'ın kaşları belli belirsiz çatıldı.

"Bu akıllıca bir istek mi, hiç bilemiyorum. Dermot'u çok seviyorsun. Çocuklar kadını erkeğinden uzaklaştırır. Hayır Celia, çocuklar herkesin dediği gibi aileyi birleştirmiyor... Bu doğru değil..."

"Ama sen ve babam..."

Miriam iç çekti. "Çok zordu. Sürekli iki taraf arasında kaldım, bir o tarafa bir bu tarafa çekildim. Çok zordu."

"İyi ama babamla sen çok mutluydunuz..."

"Evet, ama ben hep kaygılandım, hep alttan aldım. Alttan aldığım o kadar çok şey vardı ki. Çocuklar için özveride bulunmak, bazı isteklerden vazgeçmek onu bazen kızdırırdı. Sizleri çok seviyordu ama yine de en mutlu anlarımız ikimizin yalnız olarak tatillere gittiğimiz anlardı... Sakın kocanı uzun süre yalnız bırakma Celia. Daima anımsa, erkekler unutur..."

"Ama babam senin dışında hiç kimseye bakmazdı ki."

Annesi neşeyle yanıt verdi. "Sanırım öyleydi, ama her an diken üzerindeydim. Bir defasında bir hizmetçimiz vardı –güzel, havalı bir kız– babanın ağzından birkaç kez beğendiği kadın tipi olarak duyduğum tipte bir kız. Kız, baban çalışırken ona çekiç ve çivi verirdi, bunu yaparken de elini özellikle babanın eline değdiriyordu. Bunu kendi gözlerimle gördüm. Baban farkında bile değildi, yalnızca boş boş bakıyordu. Sanırım bunda hiçbir art niyet olmadığını, tamamen tesadüfen olduğunu sanıyordu. Erkekler bazen çok saftır... Neyse, o kızı

hemen gönderdim. Ona iyi bir referans mektubu yazdım ve bana uymadığını belirttim."

Celia çok şaşırmıştı.

"Ama babam asla..."

"Büyük olasılıkla hayır. *Ama risk almak istemedim.* Öyle şeyler gördüm ki Celia. Kadının sağlığı bozulur, yatağa düşerse hemen yerini bir başkası, bakıcı ya da yardımcı konumunda ama daha genç ve gösterişli biri alıyor. Celia söz ver bana, Judy için alacağın bakıcıları seçerken her zaman çok dikkatli olacağına."

Celia güldü ve annesini öptü.

"Asla güzel ve boylu boslu kızları almayacağım," diye yineledi. "Yalnızca zayıf, yaşlı ve gözlüklü tipler."

2

Judy sekiz yaşındayken Miriam öldü. O sırada Celia, Dermot ile yurtdışındaydı. Dermot'un paskalya nedeniyle on gün izni vardı ve Celia'dan birlikte İtalya'ya gitmelerini istemişti. Aslında Celia İngiltere'den ayrılmak konusunda isteksizdi. Doktor annesinin sağlığının iyi olmadığını söylemişti ona ama annesinin yanında iyi bir bakıcısı vardı. Üstelik Celia da iki haftada bir görmeye gidiyordu.

Miriam, onun, Dermot'u yalnız seyahate yollama olasılığını duymak bile istemiyordu. Londra'ya geçerek, dul kuzini Lottie'nin yanına gitti. Judy ve bakıcısı da oraya gittiler.

Celia, Como'dayken dönmesini belirten bir telgraf aldı.

Bulabildiği ilk trene atladı. Dermot da ona eşlik etmek istediyse de Celia orada kalıp tatilini tamamlaması için ısrar etti. Dermot'un hava ve ortam değişikliğine ve dinlenmeye çok ihtiyacı vardı.

Yemekli vagonda oturmuş Fransa'yı geçerken vücudunda tuhaf, soğuk bir ürperti hissetti. Ve o anda annesinin öldüğünü hissetti.

Düşündü. "Evet, onu bir daha göremeyeceğim. O öldü..."

Ve Londra'ya vardığındaysa Miriam'ın yaklaşık o saatte öldüğünü öğrendi.

3

Annesi... küçük, cesur annesi...

Orada çiçekler ve beyazlar arasında sakin sessiz yatarken, yüzü öylesine soğuk ve huzurluydu ki...

Aşırı sevinçleri, neşesi, çıkışları, öfkesi ve gözyaşlarıyla annesi...

Büyüleyici, değişken görünümüyle –güzelliğiyle– hiç bitmeyen sadakatiyle, sevgisiyle, koruyuculuğuyla annesi...

Celia, artık yalnızım... diye düşünüyordu.

Dermot ve Judy yabancıydılar ona...

Düşünüyordu. Artık gidecek, sığınacak kimsem yok...

Birden paniğe kapıldı... Sonra bunun yerini pişmanlık aldı.

Son yıllarda kendini Dermot ve Judy'ye öylesine kaptırmıştı ki... Kafasında başka hiçbir şey yoktu... Annesi o kadar az gelmişti ki aklına... Oysa annesi hep *oradaydı*... hep *orada*... ihtiyacı olan yerde... her zaman *arkasında*...

Annesini *her* şeyiyle tepeden tırnağa çok iyi tanımıştı, o da onu...

Küçücük bir çocukken bile annesini hep olağanüstü ve eşsiz bulmuştu...

Annesi hep de öyle kalmıştı; olağanüstü ve eşsiz...

Ama şimdi annesi gitmişti...

Sanki biri Celia'nın ayaklarının altından yeri çekip almıştı...

Küçük tatlı annesi...

17. BÖLÜM

Felaket

1

Dermot iyi ve nazik olmaya çalışıyordu. Sıkıntı, dert ve mutsuzluktan nefret ediyordu ama yine de anlayışlı ve nazik olmak istiyordu. Paris'ten mektup yazarak Celia'ya oraya gelmesini önerdi ve birkaç günlük hava değişikliğinin ona iyi geleceğini belirtti.

Bunun nedeni sevecenlik olabileceği kadar Dermot'un yas evine gitmekten çekinmesi de olabilirdi...

Ne var ki bunu yapması gerekiyordu...

Eve akşam yemeğinden hemen önce vardı. Celia yatıyordu. Dermot'un dönüşünü büyük bir heyecanla bekliyordu. Cenaze gerilimi geçmişti. Celia yas atmosferinin Judy'nin keyfini kaçırmasına fırsat vermemişti. Küçük Judy, öylesine küçük, tatlı ve neşeliydi ki. Kendini çok önemsiyordu. Anneannesinin ölümü üzerine çok ağlamış ama hemen de unutmuştu. Çocuklar unutmalıydılar da.

Dermot çok yakında gelecekti, o zaman Judy gidebilirdi de.

Celia özlemle düşünüyordu. "Ne kadar şanslı bir insanım ki Dermot var. Eğer o olmasaydı şu anda ölmeyi isterdim..."

Dermot gergindi. Odaya girip söyledikleri de bu gerginliğin sonucuydu.

"Herkese merhaba, nasılsınız? Keyfiniz, neşeniz yerinde mi?"

Başka bir zaman olsa Celia, Dermot'un bu konuşmasını patavatsızlık olarak nitelendirir, pek umursamazdı, ama o gün bu sözler suratına inen bir tokattan farksızdı onun için.

İrkildi ve gözyaşlarına boğuldu.

Dermot defalarca özür dileyerek açıklamaya çalıştı.

Sonunda Celia, eli Dermot'un avucunda uykuya daldı. Dermot onun uyuduğundan emin olunca rahatlayarak elini çekti.

Dışarı çıkıp, çocuk odasındaki Judy'nin yanına gitti. Judy neşeyle elindeki kaşığı sallayarak babasını selamladı. O sırada sütünü içiyordu.

"Merhaba baba. Oynayalım mı?"

Judy hiç zaman kaybetmiyordu.

"Sessiz olmalıyız," diye fısıldadı Dermot. "Annen uyuyor."

Judy anladığını belirtir şekilde başını salladı.

"Haydi *old maid* (1) oynayalım."

"Ve baba kız old maid oynadılar.

2

Yaşam eskisi gibi olmasa da devam ediyordu.

Celia dıştan bakınca eskisinden farksızdı. Yasını kimseye belli etmiyordu ama zaman sanki durmuştu onun için. Geri kalan ama kurulamayan bir saat gibiydi. Dermot da Judy de bu durumu fark ediyor ve hiç hoşlanmıyorlardı.

---

(1) Papaz kaçtı oyununun papaz yerine kızla oynanan türü.

On beş gün kadar sonra Dermot hafta sonu kalmak için misafir davet etmek istediğinde Celia kendini tutamayarak bağırdı.

"Hayır, şimdi asla olmaz. Bütün gün yabancı bir kadınla konuşmak zorunda olmaya katlanamam."

Ama hemen arkasından pişman olup Dermot'un yanına gitti ve aptallık ettiğini söyledi. Tabii ki arkadaşlarını davet edebilirdi. Ve konuklar geldiler de. Ancak bunun başarılı bir davet olduğu söylenemezdi.

Birkaç gün sonra Celia, Ellie'den bir mektup aldı. Mektupta yazanlar onu çok şaşırttığı gibi çok da üzdü.

Ellie'nin mektubu şöyleydi:

Sevgili Celia,

Başka birinden çarpıtılmış bir şekilde duymandansa sana bunu doğrudan benim anlatmamın daha doğru olacağı kanısına vardım. Tom beni eve dönerken bindiğimiz gemide tanıştığı bir kız için terk etti. Bunun benim için büyük bir şok ve üzüntü olduğunu belirtmeliyim. Birlikte çok mutluyduk, Tom çocukları seviyordu. Bu kâbustan farksız bir durum. Kalbim kırık, çok incindim, ne yapacağımı bilemiyorum. Tom o kadar iyi bir kocaydı ki, hiç kavga etmez, hatta tartışmazdık bile...

Celia arkadaşının mutsuzluğuna çok üzüldü.

"Dünyada ne kötü şeyler oluyor," dedi Dermot'a.

"Kocası, o Tom denilen adam beş para etmez adamın tekiymiş. Bazen beni bencil olmakla suçluyorsun ama gördüğün gibi insanların karşısına çıkan çok daha kötü şeyler var şu yaşamda. Ben en azından iyi, dürüst, güvenilir, aklı başında bir koca ve iyi bir babayım, öyle değil mi?"

Bunları söylerken ses tonunda komik bir tını vardı. Celia onu öperek güldü.

Üç hafta sonra da yanına Judy'yi de alarak baba evine döndü. Evin elden geçmesi ve toparlanması gerekiyordu ve bunu da ancak o yapabilirdi. Bu zor işten çok korkuyordu.

Dermot kendi anlayışında onu rahatlatmaya çalışmıştı. "Göreceksin bunu yapmak hoşuna bile gidecek Celia. Unuttuğun bir sürü şey bulacaksın. Üstelik yılın bu mevsiminde orası çok da cazip. Biraz değişiklik sana iyi gelecektir. Zaten ben burada bütün gün ofiste çalışmak zorundayım."

Dermot teselli konusunda çok yetersizdi. Duygusal stresin belirtilerini görmezden gelmekte diretiyordu. Aynen ürkmüş bir at gibi kaçıyordu bundan.

Celia birden öfkelenerek haykırdı.

"Sanki tatile gidiyormuşum gibi konuşuyorsun!"

Dermot bakışlarını kaçırdı.

"Neyse," dedi. "Aslında bir anlamda öyle de sayılabilir."

Celia düşünüyordu. "Anlamıyor... anlayışlı *değil*... hiç de ..."

Birden kendini çok yalnız hissetti. Korkuyordu...

Dünya ne kadar soğuktuu, annesi olmayınca...

3

Celia'nın ondan sonraki birkaç ayı da çok kötü geçti. Avukatlarla görüşüp, bir sürü yasal işlemleri çözümlemesi gerekti.

Aslına bakılırsa annesi para olarak pek bir şey bırakmamıştı. Düşünmesi gereken evdi; satmalı mıydı yoksa elde mi tutmalıydı? Ev çok kötü durumdaydı, kapsamlı bir onarım gerektiriyordu. Harabe haline gelip yıkılmaması için çok büyük

bir harcama yapılmalıydı. Aslına bakılırsa bu durumdayken alıcı çıkacağı da çok kuşkuluydu.

Celia karar veremiyor, satıp satmamak arasında bocalıyordu.

Her ne kadar mantıklı olan bu olsa da, evden tamamen kopmayı göze alamıyordu. Dermot bu fikre sıcak baksa bile (ki Celia'nın bunu onaylamayacağı belliydi) bu ev Londra'dan çok uzaktı. Ayrıca taşrada Dermot'a uygun birinci sınıf bir golf sahası da bulmak olanaksızdı.

Bu durumda buradan kopmak istememesinin tek nedeni duygusal bağ değil mi? Eve duyduğu duygusal yakınlık...

Bu evin elinden gitmesi fikrine bile dayanamıyordu. Miriam elinde tutmak için ne zorluklara katlanmış, ne savaşlar vermişti. Uzun bir zaman önce annesinin satmasına engel olan da o değil miydi... Miriam o ve çocukları için evi elinde tutmuştu.

Acaba Judy de bu eve onun kadar değer veriyor olabilir miydi? Hiç sanmıyordu. Judy ilgisiz –bağımsız– duyarsız bir çocuktu. Aynen Dermot gibi! Dermot ve Judy gibi insanlar kullanışlı, amaçlarına uygun evlerde yaşamak isterlerdi.

Celia yine de emin olmak için sonunda dayanamayarak Judy'ye sordu. Judy henüz sekiz yaşında olmasına rağmen ondan çok daha mantıklı ve pratikti.

"Satarsan eline epeyce para geçecek mi anneciğim?"

"Hayır, korkarım hayır. Bak canım burası eski bir ev, üstelik kırsal kesimde, şehre de yakın değil."

"O zaman elinde tutman daha iyi. Belki yazları da geliriz."

"Burada olmaktan mutlu musun? Yoksa şehirdeki evimizde mi daha mutlusun?"

"Şehirdeki evimiz küçük. Ben büyük bir şatoda yaşamak isterdim. Ben büyük –çok büyük– evleri seviyorum."

Celia güldü.

Judy'nin söylediği doğruydu, evi satarsa eline çok az para geçecekti. Yalnızca ticari açıdan bile kırsaldaki evlerin daha fazla para getireceği zamanı beklemek doğruydu. Kafasında ev için kaçınılmaz onarımların neler olduğunu belirlemeye çalıştı. Belki bunları yaparsa evi möbleli olarak kiraya verebilirdi.

Resmi formalitelerin halledilmesi yorucuydu ama Celia'nın kafasındaki üzücü düşüncelerden bir anlığına bile olsa uzaklaşmasını sağlamıştı.

İşte şimdi asıl Celia'yı korkutan –düşlerine giren– kısma gelinmişti. Evin toparlanması gerekiyordu. Eğer kiraya verilecekse bile önce temizlenmesi gerekliydi. Odalardan bir kısmı yıllardır kilitliydi, ayrıca elden geçirilmesi gereken geçmişin anılarıyla dopdolu dolaplar, komodinler, şifoniyerler, çekmeceler vardı.

4

Anılar...

Öylesine yalnızdı ki, ev de ona öylesine yabancı.

Miriam yoktu...

Yalnızca eski giysilerle dolu sandıklar... dolaplar... Mektup ve fotoğraflarla dolu çekmeceler...

Canı yanıyordu, hem de nasıl...

İçi sızlıyordu, hem de çok.

Çocukken çok sevdiği üzerinde leylek resmi olan Japon kutunun içi özenle katlanmış mektuplarla doluydu. Biri annesindendi.

"Benim eşsiz, tatlı, şirin her şeyden değerli kuzucuğum, balkabağım..."

Gözünden akan yaşlar ağır ağır yanağından aşağı süzüldü.

Gereğinde yenilenmek üzere çekmecelerden birine tıkılmış ve orada unutulmuş, omzunda gül demeti olan uçuk pembe ipek saten elbise... İlk gece elbisesi... Onu son giyişini anımsıyordu... Ne aptal, düşüncesiz, sabırsız bir yaratıktı o gün... ne gaflar yapmıştı...

Grannie'ye ait mektuplar... bir valiz dolusu. Buraya gelirken yanında getirmiş olmalıydı. Tekerlekli sandalyede yaşlı bir beyefendinin fotoğrafı... üzerinde "Sonsuza kadar hayranın..." yazısı ve bir ismin kabaca karalanmış baş harfleri. Grannie ve 'erkekler'. Tekerlekli sandalyede bile olsalar 'erkekler...'

Üzerinde iki kedi resmi bulunan bir sürahi. Küçük bir çocukken ona bu sürahiyi Susan'ın doğum günü armağanı olarak verdiğini anımsıyordu.

Geçmişte, çok uzak geçmişte kalmıştı bütün bunlar...

Peki, neden içi sızlıyordu? Neden böylesine acı veriyordu bunlara bakmak?

Eğer evde yalnız olmasaydı... Dermot da yanında olabilseydi...

Olsa bile Dermot'un şöyle diyeceğinden emindi. "Neden sanki hepsini bir defada yakıp kurtulmuyorsun?"

Aslında mantıklıydı da öyle yapmak, ama yapamıyordu işte...

Kilitli çekmeceleri açmayı sürdürdü.

Şiirler. Solmuş bir elyazısıyla yazılmış şiirler. Annesinin genç bir kızken kendi elyazısıyla yazdığı şiirler demeti... Celia onları gözden geçirdi.

Duygulu, doğallıktan yoksun ve tam devrine uygun, ağdalı... Ama yine de –ani şaşırtıcı, değişik bir düşünce, orijinal bir ifade– annesinden bir parça... Miriam'ın düşünce şekli; hızlı, atak aynen bir kuş kadar özgür...

"John'un doğum günü için şiir..."

Babası... sevgili sakallı, neşeli babası...

Kutuda babasının sinekkaydı tıraşlı bir delikanlıyken dagerreyotipi yöntemiyle çekilip basılmış bir fotoğrafı vardı...

Gençlik –yaşlılık– muhteşem bir gizemdi bu ama her şekliyle korkutucu... Acaba bir andan daha çok sen olduğun çok özel bir an var mıydı yaşamda?

Gelecek... Neredeydi? Geleceği nasıl olacaktı?...

Evet, bir şey kesindi. Dermot biraz daha zengin olacaktı... Büyük bir ev... Bir çocuk daha belki de iki... Hastalıklar... çocuk hastalıkları. İsteklerine ters düşen bir şeyle karşılaştığında giderek daha zor, daha sabırsız olan bir Dermot... Judy büyüyecek, sonunda ergen olacaktı. Canlı, kararlı ve kesinlikle göz alıcı... Dermot ve Judy birlikte... Kendisi, biraz daha toplu, güzelliğini yitirmiş ve ikisinin üstü kapalı da olsa onu aşağılayan davranışları, sözcükleri... "Anne biliyor musun çok *aptalsın*..." Dış görünüşünün bile aptal olduğunu gizlemeni giderek zorlaştırması. (Birden aklına geçmişten bir anı geldi. "Celia, söz ver bana, hep böyle, şimdi olduğun gibi güzel kalacağına.) Evet, ama artık geçmişte kalmıştı bütün bunlar. Dış güzelliğin anlamını yitireceği kadar uzun bir süredir birlikte yaşamışlardı. Dermot onun içindeydi, o da onun. Onlar birbirlerine aitti, onlar bir bütündü, hem de özde yabancı olmalarına rağmen bir bütündüler onlar. Celia, onu kendisinden böylesine farklı olduğu için seviyordu, her ne kadar artık onun olaylar karşısında nasıl bir tepki vereceğini biliyorsa da neden böyle bir tepki verdiğini belki de yaşamı boyunca bilemeyecekti. Herhalde Dermot da onun hakkında aynı şeyi düşünüyordu. Hayır, düşündüğünü hiç sanmıyordu, Dermot olguları olduğu gibi kabul ederdi. Üzerinde düşünmezdi. Bu onun için zaman kaybıydı. Celia, bu doğru, sevdiğin insanla evlenmek kesinlikle çok doğru. Para ve diğer şeyler hiç önemli değil. Eğer bu şirin villada oturamasaydık, ye-

meği ve tüm ev işlerini kendim yapmak zorunda kalsaydım da Dermot ile çok mutlu olurdum, diye düşündü. Ama Dermot'un yoksul olması olanaksızdı. O başarı adamıydı. Elini neye atsa başarıyordu. Gelişmeye de devam edecekti. O öyle bir insandı işte. Sindirim sistemi ise giderek daha fazla sorun çıkarmaya başlayacaktı. Tabii golf oynamayı da sürdürecekti... Bunda da ilerleyecek, ilerleyecekti... Belki Dalton Heath'te ya da daha da iyisinde... ve Celia istediği yerleri asla göremeyecekti; Hindistan, Çin, Japonya, Belucistan'ın vahşi ormanları, adlarının bile bir şiirselliği olan İran... İsfahan, Tahran, Şiraz...

Hafifçe ürperdi...

Özgür olsa –alabildiğine özgür– ev, eş, çocuk gibi sorumlulukları olmasa... hiçbir bağı, onu alıkoyan hiçbir şey, onu yürekten bağlayan şeyleri, sevgileri olmasa...

Celia düşündü. "O zaman hiç durmaz kaçardım..."

Miriam da böyle hissetmiş olmalıydı.

Kocasını ve çocuklarını çok sevmesine rağmen bazen alıp başını gitmek...

Celia başka bir çekmeceyi daha açtı. Mektuplar. Babasının annesine yazdığı mektuplar. En üsttekini aldı. Üzerinde babasının ölümünden hemen önceki yılın tarihi vardı.

Miriam, sevgilim,

Umarım kısa bir süre içinde sen de bana katılabilirsin. Annem oldukça iyi görünüyor, keyfi de yerinde. Gözleri bir hayli bozuldu ama hâlâ hayranlarına çorap örmeyi sürdürüyor.

Armour'la Cyril konusunda uzun bir konuşma yaptım. Armour bizim oğlanın hiç aptal *olmadığını* söylüyor. Yalnızca kayıtsız ve ilgisiz. Cyril'le de konuştum, umarım onu biraz da olsa etkileyebilmişimdir.

Bir tanem, cuma günü yirmi ikinci evlilik yıldönümümüzde yanımda olabilmek için elinden geleni yapmalısın. Benim için ne ifade ettiğini anlatmak için sözcükler yetersiz. Hayatım, bir erkeğin sahip olabileceği en değerli kadınsın sen. Tanrı'ya bana seni bağışladığı için ne denli şükretsem azdır...

Minik yavrumuzu da benim adıma öp...

Seni çok seven kocan.

Celia'nın yine gözleri doldu.

Bir gün o ve Dermot da yirmi iki yıllık evli olacaklardı. Dermot ona asla böyle bir mektup yazmayacaktı ama içinden hiç kuşkusuz aynı şeyleri hissedecekti.

Zavallı Dermot. Son bir aydır onu böylesine üzgün ve yıkık görmek onun için ne zor olmuştu kim bilir! Dermot mutsuzluktan hoşlanmazdı.

Neyse bu işi de tamamladıktan sonra bu yas dönemi de geride kalmış olacaktı artık. Miriam yaşarken asla Dermot'la arasına girmemişti. Ölüsü de girmemeliydi...

Dermot ve o mutlu ve neşeli yaşamaya devam edeceklerdi.

Annesini de en çok mutlu edecek şey buydu zaten.

Babasının mektuplarını çekmeceden aldı, şömineye yerleştirdi ve bir kibrit çakarak tutuşturdu. Onlar ölmüş bir insana aittiler. Yalnızca okuduğunu sakladı.

Çekmecenin altında kılıfı altın simle işlenmiş küçük eski, solmuş bir cep defteri duruyordu. İçinde özenle katlanmış eski ve yıpranmış bir kâğıt vardı. Üzerinde şöyle yazıyordu:

Miriam'ın bana doğum günümde gönderdiği şiir.

Duyarlılık...

Günümüzde duyarlılık nasıl da küçümseniyordu...

Celia o an derin duygular içindeydi ve bu muhteşem bir histi...

5

Celia kendini hasta hissediyordu. Yalnızlık sinirlerini yıpratmıştı. Konuşabileceği biri olsaydı keşke! Tabii ki Judy ve Miss Hood yanındaydılar ama onlar öylesine farklı bir dünyanın insanlarıydılar ki varlıkları rahatlamadan çok gerilim yaratıyordu. Celia için Judy'nin yaşamına en ufak bir kara gölge düşmemesi çok önemliydi. Julia öylesine canlı, hayat dolu ve neşeliydi ki. Yaptığı her şeyden keyif alıyordu. Celia da kızının yanındayken kendini neşeli olmaya zorluyordu. Birlikte top ya da badminton filan oynuyorlardı.

Celia'nın yatmasının ardından evin kasvetli sessizliği ve yas havası Celia'yı aynen bir şal gibi sarmalıyordu. Ev boş, bomboş görünüyordu ona...

Ve o canlı neşeli günleri geliyordu gözlerinin önüne, annesiyle Dermot, Judy, kitaplar, insanlar, fikirleri ve akla gelebilecek her konuda uzun uzun konuştuğu günler...

Ama şimdi konuşacağı hiç kimse yoktu...

Dermot'un mektupları çok ender ve kısaydı. Golfte yirmi ikinci deliğe geldiğini –Andrews'la oynadığını– Rossiter'in yeğeniyle geldiğini filan yazıyordu. Marjorie Connelli'i dörtlü oynamaya kandırmışlardı. Hillborough'da oynamışlardı, kötü bir sahaydı orası. Kadınlar golfte sorundan başka bir şey değildi. Celia'nın iyi olduğunu umuyordu. Judy'ye mektubuna teşekkür ettiğini iletmeliydi.

Celia'nın uykuları da düzensizleşti. Geçmişin anıları onu rahat bırakmıyor, uyanık kalmasına neden oluyordu. Bazen dalsa bile dehşetle yataktan fırlıyor, onu böylesine korkutanın ne olduğunu bilemiyordu. Aynaya bakıyor ve gördüğü kendi hasta yüzü oluyordu.

Dermot'a mektup yazarak hiç değilse hafta sonu için onları ziyarete gelmesi için yalvardı.

Dermot hemen yanıt verdi.

Sevgili Celia,

Tren tarifesine baktım, inan gelmeme değmeyecek. Dönüşte oradan ya pazar günü sabahın erken saatinde ayrılmam ya da Londra'ya gecenin ikisinde varmam gerekiyor. Arabanın durumu da pek iyi değil, onu bakıma verdim. Sanırım bütün bir hafta yoğun çalıştıktan sonra hafta sonunda kendimi ne denli yorgun hissettiğimi sen de biliyorsundur. O kadar bitkin bir haldeyken bir de uzun bir tren yolculuğunu göze alamam.

Üç hafta sonra izne çıkacağım. Bence Dinard'a gitme fikrin çok güzel. Orayı arayıp oda ayırtırım. Çok çalışıp kendini çok fazla yorma. Elinden geldiği kadarı yeterli.

Marjorie Connell'i anımsıyorsun, değil mi? Şu Barrett'in yeğeni olan esmer, hoş kız. İşini kaybetmiş. Sanırım onu yanıma alacağım. Çok çalışkan ve başarılı. Geçen gün morali çok bozuktu, onu tiyatroya götürdüm, biraz açıldı.

Kendine iyi bak ve biraz da boş vermeyi öğren. Sanırım evi şimdilerde satmak istememekte haklısın. Koşullar iyileşirse çok daha yüksek bir fiyata satabilirsin. Bize pek bir yararı olacağını sanmıyorum ama senin duygusal anlamda oraya çok bağlı olduğunu göz önünde bulundurursak sanırım bir kâhya bulup, kapalı tutmanın maliyeti bizim için çok yüksek olmayacaktır, tabii möbleli olarak kiraya da verebilirsin. Kitaplarından kazandığın para, bahçıvanın ücretini filan ödemeye yeter, işin geri kalanındaysa istersen ben yardımcı olabilirim. Çok çalışıyorum ve akşamları eve döndüğümde genellikle dayanılmaz baş ağrılarım oluyor.

Artık mektubuma son versem iyi olacak.

Judy'ye sevgiler.

Seni seven Dermot.

Celia bunu izleyen hafta içinde doktora giderek kendisine uyku hapı vermesini istedi. Doktor onu bebekliğinden beri tanıyordu. Onu muayene etti, onunla konuştu, sorular sordu.

Sonunda, "Çok yalnızsın," dedi. "Yanında kalabilecek kimsen yok mu?"

"Kocam bir hafta sonra gelecek. Hep birlikte yurtdışına gideceğiz."

"İşte bu fevkalade! Sana bir şey söyleyeyim mi Celia. Sinirsel anlamda çöküşün eşiğine gelmişsin. Çok bitkin düşmüşsün, bir şok yaşadın ve doğal olarak çok yıprandın. Annene ne kadar bağlı olduğunu çok iyi biliyorum. Kocanla farklı bir çevreye gittikten sonra kendini toparlayıp yeniden çok daha sağlıklı hissedeceğinden eminim."

Doktor babacan bir tavırla elini Celia'nın sırtına koydu, onu hafifçe okşadı, sonra reçetesini yazıp gönderdi.

Celia günleri sayıyordu. Dermot, Judy'nin doğum gününden önceki gün gelecekti. Hep birlikte doğum gününü kutlayacak, sonra Dinard'a gitmek için yola çıkacaklardı.

Yeni bir yaşam başlayacak... Anılar ve üzüntüler geride kalacak... Dermot'la mutlu bir geleceğe doğru ilerleyecekti.

Dört gün sonra Dermot orada olacaktı...

Üç gün...

İki gün...

Ve o gün geldi!

6

Bir terslik vardı... Dermot gelmişti ama bildiği, tanıdığı Dermot değildi gelen. Bir yabancıydı, göz ucuyla bakıp, sonra yine bakışlarını kaçıran biri...

Bir şey vardı.
Yoksa hasta mıydı?...
Bir derdi mi vardı?...
Hayır. Bu başka bir şeydi.
O bir yabancıydı...

7

"Dermot, bir şey mi oldu?" diye sordu Celia endişeyle.

"Ne olabilir ki?"

Celia'nın yatak odasında baş başaydılar. Celia, Judy'nin doğum günü armağanlarını paketliyordu.

Celia korkuyordu, çok korkuyordu. Peki, ama neydi bu tuhaf korkunun nedeni?

Dermot'un bakışları –tuhaf, sinsi bakışları– ona bir an bakıp sonra yine kaçırdığı bakışları...

Karşısındaki kuşku uyandıran, ezik, ürkek bir insandı... sanki... suçlu gibi...

Celia birden, "Dermot, para konusunda bir sorun yok, değil mi?" diye sordu. "Yani ters giden bir iş filan..."

Bunu sözcüklerle nasıl ifade edebilirdi ki? Dermot bir dürüstlük ve gurur abidesiydi. Zimmetine para geçirmiş ya da yanlış bir yatırım yapmış olması... hayır, bu akıl almayacak bir şeydi... Olamazdı! Kesinlikle olamazdı!

İyi de bu ezik, kaçamak bakışlar neydi o zaman?

Sanki bir şey yapmış olsa Celia bunu umursayacak, onu suçlayacakmış gibi...

Dermot ona şaşkınlıkla bakıyordu.

"Para mı? Hayır, param fazlasıyla var. Her şey yolunda. Ben... ben çok iyi kazanıyorum."

Celia rahatlamıştı.

"Düşündüm ki... tabii bu çok saçma ama..."

"Ama bir şey var... Sanırım sen de tahmin ediyorsundur..."

Hayır, tahmin ettiği bir şey yoktu. Konu para değilse (Bir an aklına çalıştığı firmanın iflas etmiş olabileceği geldi.) ne olabileceğini düşünemiyordu bile.

"Anlat bana," dedi.

Hayır, bu *kanser* de olamazdı...

Kanser bazen genç, güçlü insanlarda da görülebiliyordu ama...

Dermot ayağa kalktı. Sesi farklı ve katıydı.

"Şey, konu Marjorie Connell. Son zamanlarda onunla çok sık birlikte oldum ve ondan hoşlanıyorum."

Oh, neyse! Kanser *değildi*... İyi de Marjorie Connell... Marjorie Connell de kimdi? Dermot... Dermot başka hiçbir kadına bakmazdı ki...

Kibarca, "Sorun değil Dermot," dedi. "Eğer bir anlık bir aptallık..."

Flört! Dermot'un flört gibi bir alışkanlığı yoktu ki. Celia yine de şaşırmıştı. Şaşırmış ve incinmişti. Celia o kadar kötüyken onun yakınlığına ve varlığına öylesine gereksinim duyarken Dermot, Marjorie Connell ile flört mü ediyordu? Marjorie oldukça güzel ve çekici bir kızdı. Celia düşünüyordu. Grannie yaşasaydı buna hiç şaşırmazdı. Ve birden kafasında Grannie'nin gerçekten de erkekleri çok iyi tanıdığı fikri uyandı.

Dermot hışımla, "Anlamıyorsun," dedi. "Bu senin düşündüğün gibi bir şey değil. Aramızda hiç... hiçbir şey olmadı..."

Celia kızardı.

"Elbette. Zaten benim düşüncem de..."

Dermot ekledi. "Sana bunu nasıl açıklayacağımı bilemiyorum. Bu onun hatası değil... Zaten kız bu yüzden çok perişan... Senin yüzünden... Oh, Tanrım!"

Dermot oturdu ve yüzünü ellerinin arasına aldı...

Celia şaşkınlık içinde, "Anlıyorum," dedi. "Ona gerçekten değer veriyorsun. Ah Dermot, çok üzgünüm..."

Zavallı Dermot, ihtirasının esiri olmuştu. Mutsuzdu, giderek daha da mutsuz olacaktı. Kötü karşılamamalıydı bunu. Onu suçlamamalı, bunu atlatabilmesi için ona yardımcı olmalıydı. Bu onun hatası değildi. Evinden uzaktaydı, Dermot çok yalnız kalmıştı, bu durumda bu çok doğaldı...

Yeniden anlayışla, "Senin adına çok üzgünüm Dermot," dedi.

Dermot birden ayağa kalktı.

"Anlamıyorsun. *Benim* için üzülmene hiç gerek yok... Hiç anlamıyorsun. Ben bir alçağım. Serseri, beş para etmez bir adamım. Kendimi aşağılık bir sokak köpeği gibi hissediyorum. Sana karşı dürüst olamadım... Bundan sonra benden sana da Judy'ye de yarar gelmez... Beni yaşamından çıkarmalısın..."

Celia şaşkınlıktan kalakalmıştı.

"Yani Dermot, bu beni artık sevmediğin anlamına mı geliyor? Hiç mi? Ama biz mutluyduk... Her zaman birlikte çok mutluyduk..."

"Evet, bir anlamda, tuhaf bir şekilde... Ama bu tamamen başka."

"Hep yeryüzündeki en güzel şeyin birlikte mutlu olmak olduğunu düşünmüştüm."

Dermot boş ver anlamına gelen bir el hareketi yaptı.

Celia şaşkınlık içinde konuşmayı sürdürdü.

"Yani bizi terk edip gitmek mi istiyorsun? Beni ve Judy'yi bir daha yaşamında görmemek... Ama sen Judy'nin babasısın... O seni çok seviyor."

"Biliyorum. Onun için çok üzülüyorum, ama bunun yararı yok. İstemediğim bir şeyi yaparsam kendime saygımı yitiririm. Eğer mutsuzsam hoşgörülü, nazik bir insan olmam da olanaksız. Hatta çok vahşi, hayvandan farksız olabilirim."

Celia ağır ağır mırıldandı. "Gidiyorsun, *onunla* mı?"

"Tabii ki hayır. O öyle bir kız değil. Ondan bunu asla isteyemem."

Dermot alınmış ve incinmiş görünüyordu.

"Hiç anlamıyorum, yani tek isteğin *bizden* uzaklaşmak mı?"

"Çünkü artık benden size bir yarar gelmez... Ben sizin için bittim artık..."

Ama birlikte mutluyduk, çok mutluyduk..."

Dermot sabırsızca, "Evet, tabii öyleydik ama bu geçmişteydi," dedi. "On bir yıldır evliyiz. On bir yıl sonra insan bir değişiklik istiyor."

Celia irkildi.

Dermot sözlerini sürdürdü ancak bu kez her zamanki gibi kendinden emin, inandırıcı bir ses tonu vardı. Kendi kişiliğine dönmüştü.

"Çok iyi kazanıyorum. Sana Judy için oldukça yüksek bir nafaka vermeye hazırım. Ayrıca şu sıralar senin de kazancın iyi. Yurtdışına gidebilirsiniz –seyahat edebilirsiniz– şimdiye kadar hep isteyip yapamadığın şeyleri yapabilirsiniz..."

Celia sanki Dermot vuracakmış gibi ellerini yüzüne doğru kaldırdı.

"Bunun hoşuna gideceğinden eminim. Benimle olduğundan çok daha mutlu olacak..."

"Yeter!"

Bir ya da iki dakika sonra Celia yavaşça mırıldandı. "Dokuz yıl önce, Judy'nin doğumunun başladığı o geceyi anımsıyor musun? Bu sana bir şey ifade etmiyor mu? O kadınla –yani benimle– şu anda ayrılmak istediğin bu kadın arasında bir fark mı var?"

Dermot asık bir suratla, sıkıntıyla yanıt verdi. "Sana Judy için çok üzgün olduğumu söyledim... Ama sonuçta birbirimizin kişisel özgürlüklerini sonuna kadar tanımaya söz vermiştik, değil mi?"

"Öyle mi? Ne zaman?"

"Bunu yaptığımızdan eminim. Evliliğin düzgün yürümesinin temelinde bu olmalı."

"Bence eğer bu dünyaya bir çocuk getiriyorsan bunun sorumluluğunu yüklenmeyi de bilmen gerekir."

Dermot acı acı gülümsedi. "Tüm arkadaşlarım için ideal evliliğin kilit sözcüğü özgürlük..."

Celia güldü. Arkadaşları. Dermot ne anlaşılmaz bir insandı, yalnızca onun gibi bir insan böyle bir konuya arkadaşlarını da bulaştırabilirdi.

"İstiyorsan özgürsün..." dedi. "Eğer istiyorsan bizi terk edebilirsin... Tercihin buysa... Bunu gerçekten istiyorsan... Yine de biraz beklemek istemez miydin? Emin olmak için? Unutma geride bıraktığın on bir yıllık bir mutluluk... Hem de niçin? Bir aylık bir sevda için... Bir yıl bekle... Emin olmaya çalış... Her şeyi yıkmadan önce..."

"Beklemek istemiyorum. Bekleme gerilimini yaşamaya katlanamam..."

Celia birden uzanıp kapının kolunu tuttu.

Bu gerçek değildi, gerçek bu olamazdı... Haykırdı. "Dermot!"

Birden oda karardı ve etrafında dönmeye başladı.

Ayıldığında yatağındaydı. Dermot elinde bir bardak suyla başucunda duruyordu.

"Gerçekten seni üzmeyi hiç istemezdim..." dedi.

Celia'nın içinden o an kahkahalarla gülmek geliyordu. Ama yapmadı bunu. Bardağı aldı ve içti...

"İyiyim," dedi. "İyiyim... İstediğini yapabilirsin... Yapmalısın da... Gidebilirsin. Ben iyiyim... Ne yaparsan yap, ama yarın Judy'nin doğum gününü berbat etme."

"Tabii..." diyen Dermot endişeyle ekledi. "Gerçekten iyisin değil mi?"

Sonra ağır ağır açık kapıdan çıktı ve kapıyı arkasından kapadı.

Ve ertesi gün Judy'nin doğum günüydü...

Dokuz yıl önce o sırada Dermot ile bahçede dolaşıyorlardı, sonra ayırmışlardı onları. Celia korku ve acıyla kıvranmıştı ve Dermot da onun için acı çekmiş, korkudan titremişti...

Evet... evet... hiç kimse ona böyle bir şeyi tam da bu günde söyleyecek kadar acımasız olamazdı...

Ama Dermot olmuştu...

Acımasız... acımasız... acımasız...

İçinden bir ses acıyla haykırıyordu.

"Nasıl yapabildi bunu –nasıl yapabildi– nasıl *bana* karşı bu kadar zalim olabildi?..."

8

Judy'nin doğum günü yapılmalıydı. Yapıldı da.

Armağanlar... özel bir kahvaltı... piknik... akşam yemeği... oyunlar.

Celia düşünüyordu. Bu benim için yaşamımın en uzun günüydü bitmek bilmedi... Dermot biraz daha dayansaydı ne olurdu sanki.

Judy bir şey fark etmedi. Doğum gününün tadını çıkardı, armağanlarına sevindi ve ebeveyninin her isteğini yerine getirmelerinden mutlu oldu.

Mutluydu, olanlardan, olacaklardan habersizdi ve bu da Celia'nın kalbini sızlatıyordu.

9

Dermot ertesi gün gitti.

"Londra'dan size mektup yazarım," dedi. "Burada daha uzun süre kalacak mısın?"

"Hayır, hayır... burada değil."

Onu rahatlatan, teselli eden annesi olmadan bu boşluğu, bu ıssızlığı kaldırabilir miydi?

Annem, anneciğim, ne olur dön bana...

Ah anne, sen burada yanımda olsaydın...

Bu evde yalnız kalmak? Güzel, mutlu anılarla dopdolu bu evde... Dermot'un anılarıyla dolu bu evde...

Kendi kendine, evime dönmeliyim, dedi. Hemen yarın evime dönmeliyiz.

"Nasıl istersen. Ben Londra'da kalacağım. Burada olmaktan mutluluk duyduğunuzu sanıyordum."

Celia yanıt vermedi. Bazen ne söyleyeceğini bilemiyordu insan. Anlaşılıyordun ya da anlaşılmıyordun, sözcüklere ne gerek vardı ki?

Dermot gittikten sonra Celia, Judy ile oynadı. Ona Fransa'ya gitmeyeceklerini söyledi. Judy bu değişikliği soğukkanlılıkla, hiçbir tepki vermeden kabullendi.

Mary Westmacott

Celia kendini çok kötü hissediyordu. Eklemleri sızlıyor, başı çatlayacakmışçasına ağrıyordu. Kendini yaşlı, çok yaşlı, düşkün bir kadın gibi hissediyordu. Başındaki ağrı o kadar artmıştı ki kendini tutmasa avaz avaz bağırabilirdi. Aspirin aldı ama yarar sağlamadı. Midesi bulanıyor, yemek düşüncesi bile kusacak gibi olmasına neden oluyordu.

10

İki şey Celia'yı çok korkutuyordu: Delirmek ve Judy'nin olanları fark etmesi...

Ne o ne de Miss Hood bir şey fark etmişti. Miss Hood çok sakin bir kadındı. Onun gibi birinin olması insana huzur veriyordu; serinkanlı ve meraksız.

Miss Hood, Celia'nın evine dönüşüyle ilgili tüm ayarlamaları yaptı. Celia ve Dermot'un Fransa'ya gitmekten vazgeçmiş olmalarını doğal karşıladığı anlaşılıyordu.

Celia da evine dönmüş olmaktan mutluydu.

Böylesi çok daha iyi, diye düşünüyordu. En azından delirmem.

Başı daha iyiydi ama fiziksel olarak kendini çok daha zayıf, bitkin hissediyordu. Kollarını kaldıracak, adım atacak gücü yoktu sanki... Hem bu hem de hiç bitmeyen mide bulantısı tüm direncini kırıyor onu adeta pelteleştiriyordu...

Düşünüyordu. Hastalanıyorum. Neden sanki insanın beyni bedenini böyle etkiliyor ki?

Dermot onların dönüşünden iki gün sonra geldi.

Dermot hâlâ o farklı Dermot'tu... Tuhaf... ürkütücü...

İnsanın kocasının bedeninde bir yabancıyla karşı karşıya olması...

Bu Celia'yı öylesine korkutuyordu ki bağırmak, çığlık atmak istiyordu...

Dermot aynı ilgisiz, sert ifadeyle havadan sudan konulardan bahsetti.

Sanki geçerken uğramış bir yabancı gibi, diye düşündü Celia.

Sonra birden asıl konuya girdi. "Bunun yapılacak en iyi şey olduğunda sen de hemfikirsin, değil mi? Yani ayrılmanın..."

"En iyi mi? Kimin için?"

"Şey, hepimiz için."

"Judy ya da benim için en iyisinin bu olduğu kanısında değilim. Belki senin için."

"Herkesin aynı anda mutlu olamayacağı açık."

"Yani sen mutlu olduğun sürece... Judy'nin ya da benim olup olmamam önemli değil, öyle mi? Neden mutlu olan sen değil de biz olmayalım, bunu gerçekten anlayamıyorum. Ah Dermot, artık git ve istediğini yap. Bu konuda daha fazla konuşmak istemiyorum. Marjorie ile benim aramda bir seçim yapmak zorundasın –yoo hayır, bu doğru değil– benden bıkmışsın, bu benim hatam da olabilir. Bunun olacağını tahmin edebilmeliydim, belki fazlasını yapabilirdim ama beni sevdiğinden o kadar emindim ki, sana Tanrı'ya taparcasına taptım ben. Bu aptallıktı, Grannie söylemişti bunu. Hayır, sen seçimini yapmışsın zaten. Şimdi yapman gereken seçim Marjorie ile Judy arasında. Judy'yi *seviyorsun*, o senin kendi kanından, canından, ben hiçbir zaman senin yerini dolduramam... Aranızda benimle onun arasında olduğundan çok daha güçlü bir bağ, çok daha derin bir ilişki var. Onu seviyorum ama onu anlamıyorum. Judy'yi terk etmeni, onun hayatını mahvetmeni istemiyorum. Kendim için değil ama Judy için sonuna kadar savaşacağım. Kendi kanından, canından olan bir çocuğu terk etmek çok adice bir şey. Bu sana mutluluk getirmez. Eğer bunu yaparsan –sanırım– asla

mutlu olamazsın. Dermot, sevgili Dermot, bir kez daha *deneyemez* misin? Yaşamından bir yılı daha bize veremez misin? Eğer bu bir yılın sonunda, hâlâ bizimle yapamayacağını, Marjorie'ye gitmek istediğini hissedersen o zaman gidersin. Ben de en azından denedi, diye düşünürüm."

Dermot, "Hayır," dedi. "Beklemek istemiyorum... Bir yıl çok uzun bir süre..."

Celia ellerini çaresizlik içinde iki yana açtı. (Ah - üstüne üstlük bir de midesi bu kadar bulanmasaydı.)

"Peki, o zaman," dedi. "Sen seçimini yapmışsın... Ama olur da bir gün dönersen bizi seni beklerken bulacaksın... Ve seni asla suçlamayacağım... Git ve mutlu ol, sana mutluluklar dilerim. Kim bilir belki bir gün bize dönersin... Döneceğinden eminim... Hâlâ kalbinin bir yerlerinde bize, bana ve Judy'ye yer olduğunu düşünüyorum... Ve de sanırım bilinçaltında da bizi sevdiğini, bize bağlı ve sadık olduğun yazılı..."

Dermot boğazını temizledi. Utanmış gibiydi.

Celia artık onun gitmesini istiyordu. Bütün bu *konuşmalar*... Onu o kadar çok seviyordu ki –ona bakmak bile Celia için ıstıraptı– gitmeli ve ne istiyorsa onu yapmalıydı ama bir daha karşısına geçip bir de bu ıstırabı ona yaşatmamalıydı...

"Şu an benim için önemli olan," dedi Dermot. "Tam olarak özgürlüğüme ne zaman kavuşacağımı bilmek."

"Özgürsün. Gidebilirsin."

"Neden bahsettiğimi anladığını sanmıyorum. Tüm arkadaşlarım mümkün olduğunca çabuk boşanmam gerektiği kanısında."

Celia donup kaldı.

"Ben... ben... bana boşanmak için bir neden olmadığını söylediğini düşünüyordum."

"Tabii ki yok. Marjorie aklı başında bir kız."

Celia kahkahayı basmamak için kendini zor tutuyordu.

"Öyleyse?"

"Ona asla böyle bir beklentiye girmesini gerektirecek bir şey söylemedim," dedi Dermot şokta olduğu anlaşılan bir ses tonuyla. "Ama sanırım, özgür olsaydım benimle evlenirdi."

Celia şaşkın şaşkın, "Ama sen benimle evlisin," dedi.

"Zaten boşanmamız gerektiğini söylememin nedeni de bu. Bunu hemen ve kolayca halledebiliriz. Sana bir sorun çıkmamasını da sağlarız. Ayrıca tüm masrafları da ben yüklenebilirim."

"Yani her şeye rağmen yine de ayrılma nedenin Marjorie öyle mi?"

"Marjorie gibi birinin adının mahkeme salonlarında kirlenmesine izin vereceğimi sanıyorsan yanılıyorsun. Hayır, her şey kolayca başka gerekçelerle halledilmeli. Marjorie'nin adı bile geçmemeli, buna izin vermem."

Celia ayağa kalktı. Gözleri çılgınca parlıyordu.

"Yani... yani... sen... hayır bu iğrenç bir şey! Eğer bir erkeği sevseydim, yanlış olduğunu bilsem bile her şeyi göze alıp onunla giderdim. Bir erkeği karısından da ayırabilirdim... ama bir erkeği, bir babayı çocuğundan ayırmak... bunu asla yapabileceğimi sanmıyorum, yine de büyük konuşmamak gerek, neler olacağını kim bilebilir ki. Ama şurası kesin, bunu yapsam bile *dürüstçe* yapardım. Gölgeye sığınıp, başka birinin benim adıma pis işleri üstlenip, yaptığım pisliği örtmesini, beni düzlüğe çıkarmasını beklemezdim. Bence ikiniz de –sen de Marjorie de– iğrençsiniz... iğrenç! Eğer birbirinizi gerçekten sevdiğinize ve birbiriniz olmadan yaşayamayacağınıza inansaydım buna saygı duyardım. Boşanmanın yanlış olduğuna inanmama rağmen boşanmayı istediğin anda senden boşanırdım. Ama yalanlarla, bazı şeylerin üstünü kapatma numaralarıyla, danışıklı dövüşlerle işim olmaz benim."

"Saçmalama herkes böyle yapıyor."

"Umurumda değil."

Dermot üzerine doğru bir hamle yaptı.

"Bana bak Celia, boşanmak istiyorum ve boşanacağım da. Bunun için beklemek istemiyorum ve Marjorie'nin isminin de bu işe karıştırılmasını istemiyorum. Bunu kabullenmelisin."

Celia onu sert bakışlarla süzdü.

Sonraki tek sözü ise, "Boşanmıyorum," oldu.

18. BÖLÜM

Korku

1

Dermot bir yerde hata yapmıştı.

Eğer Celia'ya yalvarsa, Marjorie'yi sevdiğini, onu istediğini ve onsuz yaşayamayacağını söylese, Celia'nın insafına sığınsa, Celia, onun için her ne kadar çok zor olsa da yumuşar ve her isteğini kabul ederdi. Dermot'un mutsuz olmasına dayanamazdı. Her zaman o ne istiyorsa yapmaya çalışmıştı, bundan sonrasında da farklı davranamayacağı belliydi.

Judy'nin tarafında olup Dermot'a karşı çıkmayı yeğlemişti ama eğer Dermot doğru şekilde davranmış olsaydı Celia, bundan dolayı kendinden nefret edecek olsa da gözünü kırpmadan Judy'yi Dermot için kurban ederdi.

Ama Dermot tamamıyla yanlış ve farklı bir yol izlemeyi yeğlemişti. Yaptığında haklı olduğunu ileri sürmüş ve onu bunu kabul etmeye zorlamamıştı.

Celia her zaman son derece yumuşak ve özverili olmuştu. Öyle ki Dermot onun bu tepkisine hiçbir anlam veremiyordu. Celia yemiyor, içmiyor, uyumuyordu; bacakları o kadar dermansızdı ki yürümekte bile zorlanıyordu. Dayanılmaz eklem

ağrıları ve kulak ağrısından kıvranıyordu, ama direniyordu. Dermot ise onu istediğini elde etmek için sıkıştırıyor, zorluyordu.

Dermot ona utanılacak bir şekilde hareket ettiğini; adi, bayağı, zavallı bir kadın gibi davrandığını, bu davranışından dolayı kendinden utanması gerektiğini; kendisinin de onunla evli olmaktan utanç duyduğunu söyledi. Hiçbir şey fayda etmedi.

Tabii bu olayın dıştan görünen tarafıydı. Aslında bu sözcüklerin her biri Celia'nın ruhunda ayrı ayrı onarılmaz yaralar açıyordu. Dermot –ah Dermot– nasıl böyle düşünebilirdi?

Derken Celia sağlığından dolayı endişe duymaya başladı. Bazen konuşma sırasında ipin ucunu kaçırıyor –unutuyor– düşünceleri dağılıyordu...

Geceleri birden, dehşet içinde, panikle uyanıyordu. Dermot'un onu ortadan kaldırmak için zehirlediğini görüyordu kâbuslarında. Ve buna inanıyordu da. Sonra gündüz bütün bunların hayal gücünün kötü bir şakası olduğunu anlıyordu. Yine de limonluktaki böcek ilacını kilit altına aldı. Bunu yaparken şöyle düşünüyordu.

Bu normal değil, aklımı korumalıyım... delirmemeliyim... aklımı kaçırmamalıyım...

Gecenin bir yarısı uyanıyor, evde dolaşıyor, ne olduğunu bilmediği bir şey arıyordu. Sonra bir gece aradığının ne olduğunu anladı. Annesini arıyordu...

Annesini bulmalıydı. Giyindi, paltosunu ve şapkasını giydi. Annesinin fotoğrafını aldı. Polis merkezine gidip, annesini aramalarını isteyecekti. Annesi kaybolmuştu ama polisler onu bulacaklardı... Annesini bulduğu andan itibarense her şey yoluna girecekti...

Uzun bir süre yürüdü, yağmur yağıyordu ve yerler çamurdu... Sonra birden neden yürüdüğünü anımsayamadı?... Ah

evet, polis merkezi... polis merkezi neredeydi? Şehirde olduğu kesindi, kırlarda olacak değildi ya...

Tam ters yöne dönüp yürümeye başladı...

Polisin anlayışlı olup, yardım edeceğinden emindi. Onlara annesinin ismini verecekti –annesinin adı neydi– Ne tuhaf, anımsayamıyordu... Kendi adı neydi?

Ne korkunç bir şeydi bu, anımsayamıyordu...

Sybil mıydı? Yoksa Yvonne mı? Anımsayamamak ne korkunçtu...

Hiç değilse kendi adını anımsamalıydı...

Bir hendeğe yuvarlandı.

Hendek su doluydu.

Boğulabilirdi...

Boğulmak kendini asmaktan daha kolaydı. Yalnızca suya yatıp beklemek...

Ah, çok soğuktu! Hayır, yapamayacaktı... yapmamalıydı...

Annesini bulmalıydı. Annesi her şeyi yoluna koyardı. Ona, "Neredeyse su dolu hendekte intihar edecektim," diyecekti.

Annesiyse, "Bu çok aptalca bir şey olurdu," diyecekti.

Aptal, evet aptal. Dermot onun aptal olduğunu düşünüyordu, hem de çok önceden beri.

Bunu ona söylemişti de.

Ve o andaki yüzü ona bir şey anımsatmıştı...

Tabii ya. Silahlı adamı!

Silahlı adamın korkunç görüntüsü yeniden gözlerinin önünde belirdi. Aslında Silahlı Adam hep Dermot'tu... Gözünün önündeydi ama o bunu fark etmemişti...

Korkuyla ürperdi. Kendini çok kötü hissediyordu.

Hemen eve gidip saklanmalıydı... Silahlı Adam her yerde onu arıyor olmalıydı... Dermot pusuya yatmıştı...

Sonunda eve vardı. Saat ikiydi. Evdeki herkes uyuyordu...

Merdivenlerden çıktı...

Heyhat, Silahlı Adam buradaydı –kapının arkasında– onun soluğunu duyuyordu... Dermot, Silahlı Adam...

Odasına dönmeye cesaret edemiyordu. Dermot ondan kurtulmak istiyordu. Belki de gizlice gelmişti...

Panik içinde merdivenlerden yukarı koştu. Judy'nin bakıcısı, Miss Hood'un odası oradaydı.

Celia içeri daldı.

"Beni ona bırakmayın, ona bırakmayın..."

Miss Hood son derece iyi ve anlayışlı bir kadındı. Onu rahatlattı.

Odasına götürdü ve yanından ayrılmadı.

Celia tam uykuya dalarken birden sıçrayıp, "Ne aptallık," dedi. "Annemi aradım ama bulamazdım ki. *O öldü*..."

2

Miss Hood doktor çağırdı. Doktor iyi ve anlayışlı bir adamdı. Celia'nın bakımını tamamıyla Miss Hood üstlendi.

Doktor, Dermot ile ciddi bir konuşma yaptı. Ona, Celia'nın çok kötü bir durumda olduğunu, çok ağır bir depresyon geçirdiğini söyledi. Tüm endişe ve sıkıntılardan uzak tutulmadığı takdirde olabilecekleri dile getirmek bile istemiyordu.

Miss Hood görevini layığıyla yapıyordu. Mümkün olduğunca Celia ile Dermot'u yalnız bırakmamaya çalışıyordu. Celia, ona sığınmıştı. Miss Hood'un yanında kendini güvende hissediyordu. O iyiydi, *sevecendi*...

Bir gün Dermot gelip Celia'nın yatağının başucunda durdu ve, "Hastalığına çok üzüldüm..." dedi.

Onunla konuşan Dermot'tu, o yabancı değil...

Celia'nın boğazı tıkandı...

Ertesi gün Miss Hood odaya girdiğinde yüzünden çok endişeli olduğu anlaşılıyordu.

Celia yavaşça, "Gitti, değil mi?" diye sordu.

Miss Hood başıyla onayladı.

Celia'nın bunu böyle sakin karşılamasından mutlu olmuştu.

Celia kıpırdamadan yatıyordu. Ne gam ne keder ne de acı hissediyordu... Uyuşmuştu ve huzurluydu...

Dermot gitmişti...

Bir gün kalkıp, Judy ile yeni bir yaşama başlaması gerekiyordu.

Her şey geçip gitmişti...

Zavallı Dermot...

Uyudu... hiç kesintisiz iki gün boyunca uyudu.

3

Ama Dermot döndü.

Dönen Dermot'tu, o yabancı değil.

Çok üzgün olduğunu söyledi. Gittiği o andan beri kendini berbat hissettiğini. Düşünmüştü –Celia'ya hak veriyordu– onun ve Judy'nin yanında kalmalıydı. Hiç değilse bir süre daha denemeliydi...

"Ama sen de iyileşmelisin," dedi Celia'ya. "Hastalığa... ya da sıkıntıya gelemediğimi biliyorsun. Marjorie ile yakınlaşmamın nedeni belki de senin bu ilkbahar o kadar mutsuz olmandı. Birlikte oynayacak birini aradım..."

"Biliyorum. Bana her zaman söylediğin gibi 'güzel kalmalıydım.' "

Celia anlık bir duraksamanın ardından ekledi. "Sen... sen gerçekten beraberliğimize bir şans daha tanımak mı istiyorsun? Demek istediğim aynı şeylere bir kez daha katlanamam... Eğer dürüstçe denemek niyetindeysen üç ay veriyorum sana. Bu sürenin sonunda olmuyorsa olmuyordur. Ama... ama... yeniden aynı şeyleri yaşamaktan, aynı duruma gelmekten korkuyorum..."

Dermot en azından üç ay denemek istediğini söyledi. Bu süre içinde kesinlikle Marjorie'yi görmeyecekti. Çok üzgün ve pişman olduğunu belirtti.

4

Ama öyle olmadı.

Celia, Dermot'un geri dönüşünün Miss Hood'un hiç hoşuna gitmediğinin farkındaydı.

Daha sonraları Celia da Miss Hood'un haklı olduğunu anladı.

Her şey ufak ufak başladı.

Dermot bunalımdaydı, giderek huysuzlaşıyordu.

Celia onun için üzülüyor ama bir şey sormaya cesaret edemiyordu.

Giderek her şey daha da kötüleşti.

Celia odaya girdiğinde Dermot çıkıyordu.

Celia ona bir şey söylediğinde Dermot yanıt vermiyordu. Yalnızca Miss Hood ve Judy ile konuşuyordu.

Dermot, Celia ile asla konuşmuyor, ona bakmıyordu bile.

Bazen Judy'yi arabayla dolaşmaya çıkarıyordu.

"Annem de gelecek mi?" diye soruyordu Judy.

"İsterse evet."

Celia gitmeye hazır olduğundaysa Dermot hemen, "Bugün arabayla seni annen gezdirsin Judy," diyordu. "Sanırım benim çok işim var."

Eğer Celia çok işi olduğunu söyler bu öneriyi kabul etmezse Judy ve Dermot birlikte gidiyorlardı.

İnanılır gibi değildi ama Judy hiçbir şeyin farkında değildi ya da Celia öyle düşünüyordu.

Ancak Judy bazen Celia'yı da şaşırtan şeyler söylüyordu.

Bir defasında artık iyice benimsedikleri, evin çok sevgili köpeği Aubrey'ye sevgi göstermek gerektiğini konuşurken, Judy birden şöyle demişti:

"Sen iyisin... çok iyisin, sevecensin. Babam iyi değil, ama o da çok, çok neşeli..."

Sonra bir defasında düşünceli düşünceli, "Babam seni pek sevmiyor anne..." dedi ve büyük bir mutlulukla ekledi. "Ama *beni* seviyor."

Sonra bir gün Celia onunla konuştu.

"Judy, baban bizi terk etmek istiyor. Başka biriyle birlikte olursa daha mutlu olacağını düşünüyor. Sence de onun gitmesine izin vermek daha doğru olmaz mı?"

"Onun gitmesini istemiyorum," diye haykırdı Judy o anda. "Lütfen, lütfen, gitmesine izin verme anne. Benimle oynarken çok mutlu, ayrıca... ayrıca, o benim babam."

"Benim babam!" Nasıl da gururla, kendinden emin, sahiplenerek söylenmiş sözcüklerdi bunlar!

Celia düşünüyordu.

"Judy mi Dermot mu? Birinden birini seçmeliyim... Judy henüz küçük bir çocuk, onun yanında olmalıyım...

Sonra yine düşünüyordu. Dermot'un kabalıklarına daha fazla dayanamam. Yine ipin ucunu kaçırıyorum... Korkuyorum...

Dermot yine kaybolmuştu. Dermot'un yerini yine o yabancı almıştı. Celia'yı sert, düşmanca bakışlarla süzen...

Yeryüzündeki her şeyden fazla sevdiği insanın, kendisine böyle bakması öylesine korkunçtu ki. Celia ihaneti anlayabiliyordu ama on bir yıllık bir sevginin böyle birdenbire adeta bir gecede böylesine değişebilmesini, antipatiye, nefrete dönüşmesini anlayamıyordu...

Aşk, ihtiras güçlenir, azalır, kaybolabilirdi. Peki, ama onları birbirine bağlayan başka hiçbir şey yok muydu? Onu sevmişti, onunla birlikte yaşamış, birçok şeyi paylaşmış, ona bir çocuk vermiş, en kötü günleri, yoksulluğu birlikte aşmıştı. Ama şimdi o, serinkanlılıkla onu bir daha asla görmemeye hazır olduğunu belirtiyordu... Korkunç... çok korkunçtu bu...

İsteğinin önündeki tek engel oydu... Eğer ölürse...

Dermot onun ölümünü istiyordu.

Ölümünü istediği kesindi, yoksa Celia ondan böylesine korkmazdı...

5

Celia çocuk odasının kapısından içeri baktı. Judy uyuyordu. Celia kapıyı yavaşça kapadı, aşağı antreye indi ve ön kapıya doğru ilerledi.

Aubrey oturma odasından koşarak geldi.

"Merhaba. Gezmeye mi gidiyoruz?" diye sorar gibiydi Aubrey. "Gecenin bu saatinde mi? Neyse, bence hava hoş..."

Sahibi bu konuda aynı düşüncede değildi. Celia, Aubrey'nin yüzünü ellerinin arasına aldı, hafifçe ıslak burnunu öptü.

"Evde kal, cici iyi köpek. Evde kalmalısın. Bugün sahibine eşlik edemezsin."

Sahibiyle birlikte gidemezdi –hayır– gerçekten gidemezdi. Gitmek istediği yere kimse onunla birlikte gelemezdi... Kimse ona eşlik edemezdi...

Artık buna daha fazla katlanamayacağını biliyordu...

Kaçmalıydı...

Dermot'la yaşadığı bunca şeyden, o son uzun konuşmadan sonra kendini bitkin, bezgin hissediyordu... Aynı zamanda da çok çaresiz... Kaçmalıydı...

Miss Hood, Londra'ya yurtdışından gelen kız kardeşini görmeye gitmişti. Dermot da bunu "içindekileri dökmek" için fırsat bilmişti.

Marjorie ile görüşmeyi sürdürdüğünü kabul ediyordu. Evet, söz vermişti ama sözünü tutamamıştı...

Celia kendisi için hiçbir şeyin önemi olmadığını hissediyordu, tek dileği Dermot'un yine bombardımana başlamamasıydı... Ama o tam da bunu yapmıştı işte...

Celia bunun ne kadar sürdüğünü anımsayamıyordu... Birbiri ardına sıralanan korkunç, zalim, inciten, acı veren sözcükler, düşmanca bakışlar... Dermot, taparcasına sevdiği adam, ondan nefret ediyordu...

Buna dayanamazdı...

Bundan kurtulmanın bir tek kolay yolu vardı...

Dermot şimdi gideceğini ama iki gün sonra döneceğini açıkladığında, Celia, "O zaman beni burada bulamayacaksın," demişti.

O anda Dermot'un gözünde beliren pırıltı Celia'nın ne demek istediğini çok iyi anladığını açıkça göstermişti...

Dermot kayıtsızca, "Tabii, nereye gitmek istiyorsan gidebilirsin," demişti.

Celia hiçbir tepki vermemişti bu sözlere.

Tabii böylece, her şey bitip, geçtikten sonra Dermot herkese gönül rahatlığıyla Celia'nın o anda ne demek istediğini anlayamadığını söyleyebilecekti... (belki kendi kendini bile kandıracaktı bu konuda) Ve bu onun için her şeyi daha da kolaylaştıracaktı...

Halbuki çok iyi anlamıştı onu... Gözlerindeki o pırıltıdaki umut kıvılcımını görmüştü Celia. Kim bilir belki Dermot'un kendisi bile bunun tam olarak farkında değildi. Belki bunu kabul etmek bile zor gelecekti ona... *Ama o gözlerdeydi o umut kıvılcımı...*

Aslında böyle bir çözümü yeğlemeyeceği kesindi. Onun açısından ideal çözüm değildi bu elbette. Celia'nın da kendisi gibi bir "değişimden" yana olduğunu belirtmesini isterdi elbette. Onun da özgür olmayı istemesi çok işine gelirdi. Böylece istediğini yapabilir üstelik bundan dolayı en ufak bir pişmanlık, vicdan azabı duymazdı. Dermot'un isteği Celia'nın da –ama onsuz– mutlu olması, keyifle dünyayı dolaşmasıydı. Böylece herkese, "Evet, ikimiz açısından da en uygun çözüm buydu," diyebilecekti.

Dermot mutlu olmak istiyor ama biraz olsun vicdanının sızlamasını istemiyordu. Olayları olduğu gibi kabullenmekten yana değildi, her şeyin kendi istediği şekilde olmasını istiyordu.

Ama ölüm bir *çözümdü*... Üstelik Dermot bundan dolayı kendini suçlamayacaktı da. Hemen kendini de çevresini de Celia'nın ruhsal durumunun annesinin ölümünden bu yana zaten çok kötü olduğuna inandıracaktı. Dermot kendini kandırma konusunda kusursuzdu...

Celia onun üzülme olasılığı üzerinde düşündü; pişmanlık duyma olasılığını... Sonra ufak bir çocuk gibi bir an için kendi kendine mırıldandı. "Ölümüm onu üzecek..."

Ama gerçeğin bu olmadığını biliyordu... Dermot'un bu ölümde kendinin bir şekilde sorumluluğu olduğuna inanması onu altüst edebilirdi... Tüm huzuru ve kurtuluşu kendi kendini aksine inandırmaktaydı... Ve kendini kandırmayı başaracaktı da...

Evet gitmeliydi, bütün bunlardan kurtulmalıydı.

Daha fazla dayanamayacaktı...

Çok incinmişti...

Artık Judy'yi de düşünemiyordu, onu da aşmıştı... Kendi acısı ve kurtulma isteğinin ötesinde hiçbir şeyin anlamı yoktu artık onun gözünde...

Nehir...

Çok önceden burada, bu vadide bir nehir vardı ve çuhaçiçekleri... Bütün bunlar olmadan çok önce...

Hızla yürüdü. Yolun köprüyle kesiştiği noktaya gelmişti.

Nehir, köprünün altından, hızla akıyordu...

Etrafta da kimse yoktu...

Acaba Peter Maitland neredeydi? Evlenmişti, savaştan hemen sonra evlenmişti. Peter sevgi doluydu, çok iyiydi. Peter'la çok mutlu olabilirdi... Mutlu ve güvenli...

Ama onu asla Dermot'u sevdiği gibi sevemezdi...

Dermot... Dermot...

Nasıl bu denli acımasız olabilmişti...

Tüm dünya acımasızdı, gerçek buydu; acımasız ve güvenilmez...

Nehir daha iyiydi...

Köprünün korkuluklarına çıktı ve atladı...

ÜÇÜNCÜ KİTAP

ADA

1. BÖLÜM

Teslimiyet

Bu Celia için öykünün sonuydu.

Daha sonra olanların hiçbirinin önemi yoktu onun için. Polis merkezindeki işlemler... onu kurtaran Cockney aksanıyla konuşan adam... soruşturma... gazete manşetleri... Dermot'un kızgınlığı... Miss Hood'un sadakati. Bütün bunlar yatağında oturmuş bana bütün bunları anlatan Celia için önemsizdi ve bir düşten farksızdı.

Bir daha intihar girişiminde bulunmayı düşünmüyordu.

Bunu denemiş olmasının bile çok yanlış olduğunu kabul ediyordu. Sonuç olarak tam da Dermot'u suçladığı şeyi yapmaya kalkışmıştı: Judy'yi terk etmek!

"O gün kendimi düşünmeyip yalnızca Judy için yaşamam gerektiğini anladım... Ve çok utandım..."

Sonrasında o, Miss Hood ve Judy, İsviçre'ye gittiler.

Dermot onlar oradayken mektup yazıp, boşanma için gerekli belgeleri de mektubuna ekledi.

Celia bu konuda bir süredir hiçbir şey yapmamıştı.

"Bakın," dedi. "Fazlasıyla sersemlemiştim. Kendimi berbat hissediyordum. İstediği her şeyi yapmaya hazırdım, yeter ki

bana huzur versin... Korkuyordum, başıma daha fazlasının gelebileceğinden korkuyordum. Zaten hep korkmuştum...

"Ama ne yapmam gerektiğini bilemiyordum... Dermot hiçbir şey yapmadığım için kindar olduğumu düşünüyordu... ama bu doğru değildi. Judy'ye babasının gitmesine izin vermeyeceğime söz vermiştim... Yalnızca alçak bir korkak sayılmamak için bile kabul etmeye hazırdım aslında... Tanrım, nasıl da istiyordum... nasıl istiyordum bilemezsiniz; onun bıkıp Marjorie ile çekip gitmesini, onunla yaşamaya başlamasını... o zaman onu boşayabilirdim... Sonra da Judy'ye 'başka çarem yoktu' diyebilirdim. Dermot bana tüm arkadaşlarının benim utanılacak şekilde davrandığımı düşündüklerini yazdı... Tüm arkadaşlarının... aynen böyle demişti!

"Bekledim... biraz dinlenmek, huzur bulmak istiyordum. Güvenli bir yerde, Dermot'un yanıma gelemeyeceği bir yerde. Onun gelip yeniden üzerime hücum etmesinden korkuyordum... Yalnızca korktuğunuz için bir şeye boyun eğemezsiniz, bu doğru olmaz. Biliyorum ben bir korkağım, her zaman da öyle oldum. Gürültü ve kavgadan nefret ederim, her şeyi yapabilirim, yalnızca biraz huzur için... Ama korkudan boyun eğmek, teslim olmak... işte bunu *yapamam*. Direnmeliydim...

"İsviçre'de yeniden güç topladım... Size ağlamadan bir tepeye çıkıp manzarayı seyretmek, miden bulanmadan yemeklere yaklaşabilmenin ne kadar güzel bir şey olduğunu anlatamam. O korkunç baş ağrım da kayboldu. Ruhsal ve bedensel dertler bir araya gelince çok fazla oluyor... Birine ya da öbürüne dayanabiliyorsunuz ama ikisine birden değil...

"Sonunda kendimi yeniden eskisi kadar güçlü ve iyi hissetmeye başladım. İngiltere'ye döndüm. Dermot'a mektup yazdım. Boşanmanın doğru olmadığına... (Belki eski kafalı olduğum, bu konuda yanlış düşündüğüm kanısına varacaksınız

ama) çocukların hatırına devam edip, evliliğe katlanmak gerektiğine inandığımı bildirdim. Birçok kitapta çocukların anlaşamayan anne babaları olmasındansa boşanmış anne babaları olmasının daha iyi olduğunun yazdığını, birçok insanın da bu görüşte olduğunu biliyordum. Ama bence bu doğru değildi. Çocukların ebeveynlerine gereksinimi vardı; ikisine de. Çünkü onlar, onların kanından canından birer parça; kavga ya da tartışmalar onları büyüklerin düşündüğü kadar etkilemiyordu hatta bu belki iyiydi bile... Onlara yaşamı öğretiyordu... Ben *çok* mutlu bir evde büyüdüm. Bu benim aptallık düzeyinde saf bir gelişim sürecim olmasına yol açtı... Ayrıca Dermot'la asla kavga etmemiştik ki. Her zaman çok iyi geçinmiştik...

"Ona başkalarıyla yaşayacağı aşk maceralarının o kadar da önemli olmadığını yazdım... Judy'ye karşı iyi davrandığı ve ona iyi bir baba olduğu sürece bu konuda dileğince özgür davranabilirdi... Ona bir kez daha Judy'nin onun için benden çok daha farklı bir anlamı olduğunu bildiğimi yazdım. Sonuçta Judy bana yalnızca fiziksel olarak gereksinim duyuyordu –hasta bir hayvan gibi– ama o ve Judy, onlar bir bütündü, aynı kafadaydılar, birbirlerinin ruh eşiydiler.

"Ona geri döndüğü takdirde onu asla suçlamayacağımı ya da herhangi bir şeyi yüzüne vurmaya çalışmayacağımı yazdım. Ve ondan her ikimiz de ıstırap çektiğimiz için karşılıklı olarak birbirimize nazik davranmamızı istedim.

"Seçimi ona bıraktığımı, ancak boşanmayı istemediğimi ve özde buna karşı olduğumu tekrar belirttim ve eğer bu yönde bir tercihi olursa olacakların tüm sorumluluğunun onda olacağını belirttim.

"Yazdığı yanıtla birlikte yeni bir boşanma belgesi daha gönderdi...

"Ondan boşandım...

"Çok kötüydü... korkunçtu... boşanmak...

"Bir sürü insanın önünde durmak... Sorulara yanıt vermek... Çok özel sorulara... hizmetçiler... tanıklar...

"Bütün bunlardan nefret ettim, iğrendim. Beni hasta etti.

"Boşanmak çok daha kolay olmalı. *Oraya* gitmeniz gerekmemeli...

"Anlayacağınız sonunda Dermot'un isteğine boyun eğdim, teslim oldum. Dermot kendi yoluna gitti. Böylece ben de yeni bir başlangıç için ilk adımı atmış, korku ve acıdan kendimi kurtarmıştım...

"Bunu daha önce yapmadığım için pişman mıyım, işte onu hiç bilemiyorum...

"Aslına bakarsanız neden boyun eğdiğimi de bilemiyorum, belki yorulmuştum ve artık huzur istiyordum ya da belki yapılabilecek tek şeyin bu olduğunu görmüştüm ya da belki her zaman olduğu gibi yine Dermot'un isteğine boyun eğmek istemiştim...

"Ve sanırım bu son boyun eğmemdi...

"Belki de Judy ne zaman bana baksa kendimi suçlu hissetmemin nedeni de bu...

"Anlayacağınız sonunda Dermot için Judy'ye ihanet etmiştim..."

2. BÖLÜM

Yansıma

Dermot mahkemenin boşanma kararı kesinleştikten birkaç gün sonra Marjorie Connell ile evlenmişti.

Celia'nın diğer kadına karşı tutumunu çok merak ediyordum. Öyküsünde ondan o kadar az bahsetmişti ki, sanki öyle bir kadın hiç olmamıştı. Çoğu kez aldatılmış kadınlar diğer kadının kocasının zayıf bir anından yararlanıp onu baştan çıkardığını iddia ederlerdi. Celia ise kesinlikle böyle bir eğilim içinde değildi.

Celia soruma hemen ve dürüstçe yanıt verdi.

"Onun baştan çıkarıldığını hiç sanmıyorum," dedi. "Marjorie? Onun hakkında ne mi düşündüm? Bilmem, anımsamıyorum... Önemli de değildi. Benim için önemli olan Dermot'tu, Marjorie değil. Bana karşı acımasızca davranan oydu, bunu hazmedemiyorum..."

Bu noktada Celia'nın belki de yaşamı boyunca fark edemeyeceği bir şeyi anladım: Celia aslında başkalarına acı ve çile çektirmeme konusunda son derece duyarlıydı. Halbuki şapkasına iğnelenmiş bir kelebek, çocuk Dermot'u asla rahatsız etmezdi. Hatta kelebeğin bundan hoşlandığını bile düşünebilirdi.

Celia'ya yaklaşımı da aynen bu çizgideydi. Celia'yı seviyordu ama Marjorie'yi istiyordu. O kesinlikle dürüst, erdemli bir

genç adamdı. Marjorie ile evlenebilmesi için Celia'dan ayrılmalıydı, ama Celia'yı sevdiği için onun da bu fikrini paylaşmasını istiyordu. Ve Celia bunu yapmayınca ona kızdı. Çünkü onu incitmiş olmaktan dolayı kendini kötü hissediyordu, onu kırdığı için vicdan azabı çekiyordu... Ve bu yüzden giderek daha fazla üstüne gitti, onu daha da kırdı, hatta gereksiz yere şiddet uyguladı... Onu anlıyorum, onunla empati kurabiliyorum...

Eğer Celia'ya acı verdiğine gerçekten inansaydı bunları yapmazdı... O da birçok gaddarlık derecesinde dürüst erkek gibi kendine karşı dürüst değildi. Kendinin gerçekte olduğundan çok daha iyi bir eş olduğunu düşünüyordu...

Marjorie'yi istiyordu ve ona sahip olmalıydı. Her zaman her istediğini elde etmişti, Celia ile yaşamak da onu değiştirmemişti.

Celia'ya âşıktı ama sanırım yalnızca güzelliğine... ve yine güzelliğine...

Onu hep sevdi, yaşamı boyunca sevdi. Kendi deyimiyle Celia'nın da bir defasında söylediği gibi kanına girmişti o...

Ama Celia ona adeta yapışmıştı. Dermot böyle bir bağlılığı kabullenecek türde bir erkek değildi.

Celia'nın içinde neredeyse hiç şeytanlık yoktu. Ne yazık ki içinde şeytanlık olmayan kadınların erkekler karşısında pek bir şansları da yoktu.

Miriam ise şeytandı. John'u ölesiye sevmesine rağmen John'un onunla çok kolay bir yaşamı olabildiğini hiç sanmıyorum. Miriam John'a tapıyordu ama onu sınıyordu da. Zaten her erkeğin içinde uyarılmayı bekleyen bir vahşi hayvan yok mudur?

Miriam'da Celia'da olmayan bir şey vardı, o da kabaca söylemek gerekirse cesaretti. Miriam kişilikliydi, yürekliydi.

Celia, Dermot'a başkaldırdığında ise artık çok geçti...

Celia, Dermot'un birden ortaya çıkan insanlık dışı davranışlarının şaşkınlığından kurtulduktan sonra farklı düşünmeye başladığını kendisi de kabul ediyordu.

"Başlangıçta," dedi. "Onu o kadar çok seviyordum ki gözüm kapalı her istediğini yapmaya hazırdım, ama sonra ona *gerçekten* ihtiyacım varken, zor durumda olduğum ilk anda bana sırtını döndü ve beni arkamdan hançerledi. Bu size tuhaf gelebilir ama bu tam olarak o an içinde bulunduğum durumu ifade ediyor.

"İncil'in bir bölümünde de bu şu sözcüklerle belirtilmiştir." Celia bir an düşündü ve sonra Kutsal Kitap'tan bir alıntı yaptı.

Çünkü bana kötülük eden düşman değildi; yoksa katlanırdım... Bana karşı kibirlenen hasım değildi, yoksa ondan saklanırdım...

Ama sen idin, bana denk olan, arkadaşım ve can dostum, rehberim...[1]

"Bakın beni böylesine inciten de buydu. Bana bunu yapanın kendi ailem, can dostum olması.

"Eğer *Dermot* bana kötülük yapabiliyorsa herkes yapabilirdi. Dünya benim için güvenilmez bir yer olup çıkmıştı. Hiçbir şeye ve hiç kimseye güvenemezdim artık...

"Bu korkunç bir durum... Korkuyordum hem de çok. Korkunun ne olduğunu bilir misiniz? Kendini hiçbir yerde ve koşulda güvende hissetmemenin?

"Nereye baksan Silahlı Adam'ı görmenin...

"Aslında Dermot'a bu denli güvenmiş olmak da benim hatamdı. Hiç kimseye bu kadar güvenmemelisiniz. Bu doğru değil.

"Judy'nin büyüyüp, geliştiği yıllar boyunca düşünmek için çok fırsatım oldu... Düşündüm hem de çok... Ve gerçeği gördüm, asıl sorun benim aptal olmamdı... Aptal ve kibirli!

---

(1) Kutsal Kitap, Mezmurlar, 55:12-13

Mary Westmacott

"Dermot'u seviyordum ama onu elimde tutamadım. Onun neyi sevip neden hoşlandığını görmeli ona göre davranmalıydım... Kendisinin de söylediği gibi 'onun bir değişikliğe ihtiyaç duyduğunu' anlamalıydım... Annem bana bir yere gidip onu yalnız bırakmamam gerektiğini söylemişti... Ama onu yalnız bıraktım. O denli kibirliydim ki bunların olabileceğini düşünmek bile istemedim. Onun sevdiği tek insan olduğumdan ve bunun sonsuza dek süreceğinden emindim. Daha önce de söylediğim gibi insanlara fazla güvenmek yanlış, onları çok fazla sınamak, onları gereğinden fazla gözünde büyütmek doğru değil. Dermot'u asla tam olarak tanıyamadım... Belki yapabilirdim bunu... Eğer bu denli kibirli olmasaydım... başka kadınların başına gelenin bir gün benim de başıma gelebileceğini düşünebilseydim... Ama bunu düşünemeyecek kadar aptaldım... Aptallık ettim...

"Artık Dermot'u suçlamıyorum bile, o hep aynıydı. Bunu bilmeli ve buna göre tetikte olmalıydım, yanlış olan kibrim ve kendimden fazla emin olmamdı. Eğer bir şey sizin için yeryüzündeki her şeyden daha önemliyse akıllı olmalısınız... Ben akıllı davranmadım...

"Bu çok sıradan bir öykü. Artık bunu biliyorum... Yalnızca gazetelere göz atmak yeterli –özellikle de pazar gazetelerine– bunun gibi o kadar çok şey görüyorsunuz ki. Kafalarını gaz fırınına sokan kadınlar, fazla miktarda uyku hapı alanlar. Dünya bu işte –zulüm ve acıyla dolu– çünkü insanlar aptal.

"Ben de aptaldım. Kendi yarattığım dünyamda yaşıyordum. Evet, aptaldım, aptallık ettim."

3. BÖLÜM

Kaçış

1

"Peki ya sonra?" diye sordum Celia'ya. "O günlerin üzerinden çok zaman geçti."

"Evet, on yıl. Yolculuklara çıktım. Hep görmek istediğim yerleri gördüm. Birçok arkadaş edindim. Maceralar yaşadım. Sanırım kendi anlayışımla yaşamın keyfini çıkardım."

Yine de bütün bu söylediklerinin üstü biraz pusluydu.

"Tabii Judy ile birlikte de tatillere gittim. Judy'ye karşı hep suçluluk duydum... Sanırım Judy de bunun bilincindeydi. Hiçbir şey söylemedi ama içinden babasının kaybından dolayı onun da beni suçladığını sanıyorum... Aslında, belki, bunda haklı da. Bir defasında şöyle demişti: "Babamın sevmediği *sendin*. Oysa *beni* çok seviyordu." Bu konuda başarısız oldum. Bir anne, çocuğunun babasının, kendisini sevmesini sağlayabilmeli. Bu da annelik görevinin bir parçası. Ben yapamadım. Judy zaman zaman farkında olmadan çok acımasız olabiliyordu ama bu bana iyi geliyordu. O uzlaşılamayacak kadar dürüsttü.

Judy konusundaysa başarılı olup olmadığımı bilemiyorum. Beni sevip sevmediğini tam olarak bilemiyorum. Ona mad-

di anlamda ne gerekiyorsa verdim. Başka şeyleri –benim için önemli olan şeyler ise– veremedim, çünkü istemedi. Yalnızca elimden geleni yaptım. Çünkü onu seviyordum, özgür bırakmak istedim. Ona kendi görüşlerimi ve inançlarımı aşılamaya çalışmadım, ama istediği anda, her yerde yanında olacağımı hissettirmeye çalıştım. Ancak istemedi. Benim gibi insanlar onun gibi insanlar tarafından istenmezler, tabii daha önce de söz ettiğim maddi konular dışında... Aynen Dermot gibi, onu da seviyorum ama anlayamıyorum... Judy'yi her alanda özgür bırakmaya çalıştım ama bir yandan da asla korkup ona boyun eğmedim... Ona bir yararım oldu mu, bunu bilmiyorum, sanırım asla da bilemeyeceğim. Umarım olmuştur, ah, umarım olmuştur... Onu o kadar çok seviyorum ki..."

"Peki, o şimdi nerede?"

"Evlendi. Buraya gelme nedenim de o zaten. Yani, demek istediğim, daha önce özgür değildim. Judy ile ilgilenmem gerekiyordu. On sekizinde evlendi. İyi bir insan kocası –ondan biraz büyük– dürüst, nazik, cana yakın, sevecen, varlıklı. Kısacası onun için isteyebileceğim tüm özelliklere sahip bir insan. Emin olmak için biraz beklemesini önerdim ama o beklemek istemedi. Onun gibi, Dermot gibi insanlarla bir şeyi tartışamazsınız. Kendi bildiklerini yaparlar. Bunun dışında, benim başka birinin yerine karar verme hakkım olabilir mi? Yardım ettiğinizi sanırken karşınızdakinin yaşamını mahvedebilirsiniz. Karışmamak gerekir...

"O şimdi Doğu Afrika'da. Zaman zaman bana mektup yazıyor, kısa mutlu mektuplar. Aynen babası gibi, yalnızca olgulardan bahsediyor ama iyi olduğunu anlıyorsunuz."

2

"Peki, sonra buraya geldiniz?" dedim. "Neden?"

Ağır ağır başını salladı. "Size bunu nasıl açıklayacağımı bilemiyorum... Bir defasında beni oldukça etkileyen genç bir adam bana bir şey söyledi. Ona kısaca yaşadıklarımı anlatmıştım. Anlayışlı bir insandı. "Yaşamınızı nasıl sürdüreceksiniz? Henüz çok gençsiniz." demişti bana. Ona Judy'den bahsettim, yaptığım yolculuklardan, bilmediğim yerleri görmeye çalıştığımdan söz ettim."

"Bu yeterli olmaz," dedi. "Bir sevgiliniz ya da sevgilileriniz olmalı. Hangisinin olacağı konusundaki karar sizin."

"Biliyor musunuz ki onun bu sözleri de o zaman beni korkutmuştu çünkü haklı olduğunu biliyordum...

"Bazen de bazı insanlar, düşüncesizce bana, 'Günün birinde sana sahip çıkacak iyi bir insanla muhakkak evlenmelisin,' diyorlardı.

"Evlenmek mi? Evlenmekten korkuyordum. Hiç kimse sizi kocanız kadar kırıp üzemez hatta deneyemez bile bunu... çünkü kimse o kadar yakın olamaz size...

"Yeniden erkeklerle ilişkiye girmek istemiyordum aslında... Ama bu genç adam korkutmuştu beni... Yaşlı değildim... Henüz yeterince yaşlı değildim...

"Evet, kulağa fena gelmiyordu; bir sevgili? Sevgili, koca kadar korkutucu olamazdı, bir sevgiliye asla kocan kadar bağlanman gerekmiyordu. Seni kocana bağlayan, birlikte geçirdiğin yaşamda paylaştığın çok özel, küçük o kadar ayrıntı vardı ki, gün gelip ayrıldığında her şeyin, yaşamının paramparça olduğunu görüyordun... Ama sevgili ile ancak arada sırada buluşabilirdin, günlük yaşamın sana kalıyordu...

"Sevgili... ya da sevgililer...

"Sevgililer daha iyi olabilirdi. Ne de olsa –sevgililer ile– her zaman güvende olabilirdin...

"Ancak o noktaya gelmemeyi umuyordum. Yalnız yaşamayı öğrenmeyi ummuştum. Denedim de bunu."

Sustum, bir şey söylemedim.

"Denedim," demişti. Bu iki sözcükte o kadar çok şey gizliydi ki...

"Evet, sonrasında?" diye sordum neden sonra.

Ağır ağır anlatmaya devam etti.

"Sonra Judy on beş yaşındayken biriyle karşılaştım... Peter Maitland'e çok benziyordu. İyi, sevecen, pek fazla zeki değil... Beni sevdi...

"Bana tek ihtiyacım olanın anlayış olduğunu söyledi. Bana karşı... çok... çok iyiydi. Karısı ilk çocuklarını doğururken ölmüştü. Bebek de öyle. Anlayacağınız o da benim gibi mutsuzdu. Sevdiklerinden kopmanın ne demek olduğunu biliyordu.

"Birlikte çok eğleniyorduk... Aynı şeylerden zevk alıyor, görünüşte birçok şeyi paylaşıyorduk. İçimden geldiği gibi davranmama aldırmıyordu. Yani, istediğimi söyleyip istediğim gibi eğlenebiliyor, bu arada onun benim aptal olduğumu düşüneceğinden çekinmeden hoşuma gideni söylüyor, yapabiliyordum... O –benim için– belki bunu söylemem tuhafınıza gidecek ama bir anne gibiydi. Baba değil, anne! Öylesine anlayışlı..."

Celia'nın sesi iyice yumuşamıştı. Yüzü ufak bir çocuğunkinden farksızdı: mutlu, güvenli...

"Evet, sonra?"

"Benimle evlenmek istedi. Ona asla hiç kimseyle evlenmek istemediğimi söyledim... Sinirlerimin bunun için çok fazla yıpranmış olduğunu, bunu kaldıramayacağımı belirttim... Bunu da anlayışla karşıladı...

"Bu üç yıl önceydi. Dostum oldu, hem de vazgeçilmez bir dost... Ne zaman ona ihtiyaç duysam yanımdaydı. *Sevildiğimi* hissediyordum... Bu insana mutluluk veren bir duygu...

"Judy'nin düğününden sonra bana yeniden evlilik teklifi yaptı. Bunca zamandan sonra artık ona güvenebileceğimi, benimle olmak, bana sahip çıkmak istediğini söyledi. Onunla evime dönebilecektik; *kendi evime*. Orada yaşayacaktık. Uzun yıllardır orayı kapalı tutuyordum, oraya gitmeyi göze alamıyor, buna dayanamayacağımdan korkuyordum... Ama bir yandan da evimin beni beklediğini hissediyordum... Yalnızca beni... Bana oraya gidip yaşayabileceğimizi, tüm çektiğim ıstırapların kötü bir düş gibi geçmişte kalacağını söyledi...

"Ve aslında ben... ben... de oraya gitmek istiyordum...

"Ama bir şekilde yapamıyordum işte. Ona isterse sevgili olabileceğimizi söyledim. Üstelik artık Judy evlendiğine göre birlikte yaşamamızda da bir sakınca yoktu. Böylece özgür olmak istediği anda beni terk edebilecekti. Ona engel olmayacaktım –olamayacaktım– o da başka biriyle evlenmesine engel olduğum için benden nefret etmeyecekti...

"Bunu kabul etmedi. Anlayışlı ve yumuşaktı ama kararlıydı. Doktordu, ünlü bir operatör. Bana bu kâbuslardan artık kurtulmam gerektiğini söyledi. Evlenirsem her şeyin yoluna gireceğini söyledi.

"Sonunda ona 'evet' dedim..."

3

Bir şey söylemedim. Bir iki dakikalık bir sessizliğin ardından Celia anlatmayı sürdürdü.

"Mutluydum, hem de çok mutlu...

"Huzurluydum, sanki güvendeymiş gibi...

"Sonra yine olan *oldu*. Evlenmemizden bir önceki akşamdı.

"Akşam yemeği için şehre inmiştik. Sıcak bir geceydi... Nehrin kıyısında bahçede oturuyorduk. Beni öptü ve çok güzel olduğumu söyledi... Otuz dokuz yaşındaydım, yorgundum, yıpranmıştım ama o güzel olduğumu söylüyordu.

"*Ama sonra beni dehşete düşüren, korkutan o sözleri etti ve bu düş de orada son buldu.*"

"Ne söyledi?"

" '*Her zaman bu kadar güzel olmalısın... Bana söz ver...*'

"Ve bunu söylerken sesi aynen Dermot gibiydi..."

4

"Bunu anlamanızı beklemiyorum. Kimse anlamayacak...

"Karşımda yine Silahlı Adam vardı...

"Her şey mutlu ve huzurluyken, sonra birden *onun* orada olduğunu hissediyordunuz...

"Her şey yeniden başlıyordu: korku, dehşet...

"Bununla yüzleşemezdim, bunu göze alamazdım, olanları yeni baştan yaşamayı...

"Yıllarca mutlu olup sonra birden bir hastalık ya da herhangi bir nedenle... Tüm ıstırapların yeni baştan başlamasını...

"*Bu riski göze alamazdım.*

"Sanırım söylemek istediğim, aynı şeyleri yaşayabilecek olma riskini bile göze alamadığım... Her mutlu olduğun günle birlikte aynı şeylerin yaklaştığını, daha da çok yaklaştığını hissetmek ve korkmak... geçen her günün senin için daha da korkutucu olması... Bu gerilimi kaldıramazdım...

"Ve kaçtım...

"Öylece kaçtım...

"Michael'ı terk ettim. Neden kaçtığımı hâlâ, bugün bile bildiğini sanmıyorum –bir bahane buldum– içeri girip istasyonu sordum. On dakikalık yürüme mesafesindeydi. Oraya gittim ve gelen ilk trene atladım.

"Londra'ya varınca doğruca eve gittim, pasaportumu aldım ve ertesi sabaha kadar Victoria İstasyonu'nun kadınlara ayrılan bekleme odasında oturdum. Michael'ın beni bulup yeniden ikna etmesinden korkuyordum... Edebilirdi de çünkü onu seviyordum. Bana karşı öyle anlayışlı ve sevgi doluydu ki...

"Ama yeniden aynı şeyleri yaşayabilecek olma düşüncesine bile katlanamıyordum...

"Yapamazdım...

"Kuşku içinde yaşamak korkunç...

"Hiçbir şeye güvenememek berbat bir şey...

"*Hiç kimseye* güvenim yoktu artık... Michael'a bile.

"Bu birliktelik onun cehennemi olabilirdi, aynı şekilde benim de..."

5

"Bu bir yıl önceydi...

"Michael'a asla mektup yazmadım...

"Ona hiçbir açıklama yapmadım...

"Aslında ona haksızlık ettim...

"Ama benim için fark etmiyor. Dermot'tan sonra çok katı bir insan oldum... İnsanları incitip incitmediğim umurumda bile değil... Eğer siz kendiniz çok fazla incinmişseniz başkalarını düşünmeniz zor...

Mary Westmacott

"Çok fazla seyahat ettim, bir şeylerle ilgilenmeyi ve kendi yaşamımı kurmayı denedim...

"Ama... başaramadım...

"Yalnız yaşayamıyorum... Artık insanlarla ilgili öyküler de kurgulamıyorum zihnimde, ilham gelmiyor...

"Bu en kalabalık içinde bile hep yalnız olmak demek...

"Ama biriyle de yaşayamam... Çünkü çok korkuyorum...

"Beni yaşam vurdu, yenik düştüm...

"Bir otuz yıl daha yaşayabileceğim düşüncesine bile katlanmak zor benim için... Bakın, ben belki de yeterince cesur biri değilim..."

Celia iç çekti... Dudakları titriyordu...

"Burayı anımsadım... Buraya özellikle geldim, bir amacım vardı... Burası çok güzel bir yer..."

Ve ekledi. "Bu çok uzun, aptal bir öykü... Sanırım çok fazla konuştum... Sabah oluyor..."

Ve Celia uyudu.

4. BÖLÜM

Başlangıç

1

Öykümün başında değindiğim olay dışında, evet, görüyorsunuz, buradayız işte.

Şimdi asıl sorun bunun önemli olup olmadığı?

Eğer ben haklıysam Celia'nın düz yaşam çizgisi tam olarak o anda zirveye ulaştı.

Onunla gemide vedalaştığım o anda.

Ölesiye uykuluydu. Onu uyandırdım ve giyinmesini söyledim. Onu bu adadan mümkün olduğunca çabuk uzaklaştırmak istiyordum.

Yorgun bir çocuk gibiydi: itaatkâr, çok tatlı ve tamamıyla sersemlemiş, şaşkın.

Düşünüyordum –yanılmış da olabilirim elbette– ama tehlikenin geçtiğini düşünüyordum...

Sonra birden tam onunla vedalaştığım anda uyandı. Ve sanki beni ilk kez *gördü*.

"Hâlâ adınızı bile bilmiyorum..." dedi.

"Ne önemi var," dedim. "Tanımazsınız. Bir zamanlar oldukça ünlü bir portre ressamıydım."

"Peki ya şimdi?"

"Artık değilim," dedim. "Savaşta başıma bir şey geldi."

"Ne?"

"Bu..."

Ve ona aslında elimin bulunması gereken yerdeki topaklığı gösterdim.

2

Zil çaldı, koşmalıydım...

Gerekli izlenimi edinmiştim...

Çok açık ve net bir izlenimdi bu.

Korku ve ardından *rahatlama*...

Belki de rahatlama bunu ifade etmek için yetersiz bir sözcük –bu çok daha fazlasıydı– *kurtuluş* çok daha anlamlı bir sözcük olabilir bu noktada...

Bakın karşısında gördüğü yine Silahlı Adam'dı: korkuların sembolü...

Bu Silahlı Adam onu yıllar boyunca kovalamıştı...

Ve şimdi, sonunda, onunla yüz yüze gelmişti...

Ve o yalnızca sıradan bir insandı.

Yani ben...

3

Benim olaya bakış açım bu.

Celia'nın yaşama yeni bir başlangıç yapmak için dünyaya döndüğüne ilişkin inancım tam...

Otuz dokuz yaşında olgunlaşarak yaşama döndü.

Ve öyküsünü, korkularını geride –bana– bırakarak...

Nereye gittiğini bilmiyorum. Adını bile bilmiyorum. Onu Celia olarak adlandırdım çünkü ona yakıştığını düşündüm. Otelleri araştırsam belki onu bulabilirim, ama bunu yapamam...

Sanırım onu bir daha hiç görmeyeceğim...

BİTTİ